

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 42/1997 vp

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 1998

Eduskunta on 12 päivänä syyskuuta 1997 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen esityksen 100/1997 vp.

Eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentin mukaan kukin erikoisvaliokunta voi omasta aloitteestaan antaa toimialaansa koskevan lausunnon talousarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun esitys lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan. Vuoden 1998 talousarvioesityksestä ovat määrääjassa lausunnon antaneet:

- ulkoasiainvaliokunta (UaVL 4/1997 vp)
- hallintovaliokunta (HaVL 14/1997 vp)
- liikennevaliokunta (LiVL 13/1997 vp)
- maa- ja metsätalousvaliokunta (MmVL 12/1997 vp)
- puolustusvaliokunta (PuVL 4/1997 vp)
- ympäristövaliokunta (YmVL 9/1997 vp).

Valtiovarainvaliokunnan muilta valiokunnilta saamat lausunnot ovat tämän mietinnön liitteenä.

Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt eduskunnan 9 päivänä lokakuuta 1997 valiokuntaan lähettämät näillä valtiopäivillä tehdyt talousarvioaloitteet:

Talousarvioaloitteet 1—705/1997 vp

1 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kansanedustajien avustajien palkkauksen korottamiseen
(22.01.21)

2 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kansanedustajien ja heidän avustajiensa asuntolan suunnitteluun
(22.02.74)

3 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta lisäresurssien hankkimiseksi oikeusasiamiehen virastoon
(22.14.21)

HE 100/1997 vp

4 Sulo Aittoniemi /kesk: Eduskuntaryhmien ryhmäkanslioiden käyttöön ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(22.99.21)

5 Sulo Aittoniemi /kesk: Puoluetukeen ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(23.27.50)

6 Sulo Aittoniemi /kesk: Kehitysyhteistyöhön ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(24.30.66)

7 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta ulkomaankauppaan liittyvän koulutuksen tehostamiseen
(32.85)

8 Sulo Aittoniemi /kesk: Itä-Euroopan yhteistyöhön ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(24.50.66)

9 Sulo Aittoniemi /kesk: Ulkoasiainministeriön hallinnonalan menoihin ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(24.99)

10 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta todistajanpalkkioiden korottamiseen
(25.45.22)

11 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta korkeimman oikeuden jäsenten palkankorotuksiin
(25.10.21)

12 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta julkisen puolustuksen rahoitukseen
(25.30.50)

13 Sulo Aittoniemi /kesk: Maksuttomaan oikeudenkäyntiin ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(25.30.50)

14 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta syyteestä vapautetun oikeudenkäyntikulujen korvaamiseen
(25.45.51)

15 Sulo Aittoniemi /kesk: Vankein hoidon toimintamenoihin ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(25.50.21)

16 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta erityisosaston rakentamiseen Hämeen lääninvankilaan
(25.50.74)

17 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta vankiloiden turvallisuusjärjestelyjen tehostamiseen
(25.50.74)

18 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tampereen poliisikoulun asuntolan rakentamiseen
(28.64.74)

19 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta huumarikostutkinnassa tarvittavien välineiden hankkimiseen
(26.75.21)

20 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta poliisin toimintamenoihin
(26.75.21)

21 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta vihjepalkkioiden maksamiseen rikostutkinnassa
(26.75.21)

22 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta avoinna olevien poliisin virkojen täyttämiseen
(26.75.21)

23 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta rikoksen kautta saadun omaisuuden jäljittämisen tehostamiseen
(26.75.21)

24 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Lylyn viestivarikon akkuhuoltolan rakentamiseen Juupajoella
(27.01.74)

25 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Niinisalon varuskunnan ruokalan rakentamiseen
(27.01.74)

26 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kevyiden ilmatorjuntaohjusten hankkimiseen
(27.10.16)

27 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta puolustusvoimien maamiinakannan uusimiseen
(27.10.16)

28 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta lomapukujen hankkimiseen asevelvollisille
(27.10.21)

29 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta varusmiesten päivärahan korottamiseen
(27.10.21)

30 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta verotuksen tehotarkkailuun
(28.18.21)

31 Sulo Aittoniemi /kesk: Ahvenanmaan taositusmaksuun ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(28.39.30)

32 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta tilastomenetelmien opetukseen Tilastokeskuksessa
(28.52.21)

33 Sulo Aittoniemi /kesk: Euroopan unionin maksuosuuksiin ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(28.90.66)

34 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta päihdelääketieteen professuurin perustamiseksi Tampereen yliopistoon
(29.10.21)

35 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tampereen teknillisen korkeakoulun viidennen rakennusvaiheen aloittamiseen
(29.10.74)

36 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta ajo-opetuksen aloittamiseen lukioissa ja peruskouluissa
(29.40.30)

37 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Maa- ja kotitalousnaisten keskus ry:n toiminnan tukemiseen
(29.69.53)

38 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta harrastajateattereiden tukemiseen
(29.90.52)

39 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tampereen yliopiston ns. Teatterimontun peruskorjaamiseen
(29.10.74)

40 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta museokeskus Vapriikin rakennustöihin Tampereella
(29.90.52)

41 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Haverin kultakaivoksen kunnostamiseen kaivosmuseoksi Viljakkalassa
(29.90.52)

42 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Sata-Häme soi -musiikkijuhlien avustamiseen Ikaalisissa
(29.90.52)

43 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Lenin-museon toiminnan tukemiseen Tampereella
(29.90.52)

44 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tampereen Työväen Teatterin tukemiseen
(29.90.31)

45 Sulo Aittoniemi /kesk: Taiteen tukemiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(29.90)

46 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Suomen harmonikkainstituutin toiminnan tukemiseen
(29.90.52)

47 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Ivalon huuliharppufestivaalien tukemiseen
(29.90.52)

48 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta seurantaloiden kunnostamiseen
(29.93.50)

49 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Ponsila-nimisen seurantaloiden kunnostamiseen Ikaalisissa
(29.93.50)

50 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Riitilän Nousevan Voiman seurantaloiden kunnostamiseen Ikaalisissa
(29.93.50)

51 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Museovirastolle historiallisten kyläyhteisöjen säilyttämiseen
(29.93.50)

52 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Työväen keskusmuseon toimitilojen rakentamiseen Tampereelle
(29.90.52)

53 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Oma-Tupa-nimisen kiinteistön lunastamiseen valtiolle Ikaalisissa
(35.30.62)

54 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Inkulan holvisiltayhdistyksen toiminnan tukemiseen
(29.93)

55 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta mustalaisten kulttuuritoimintojen tukemiseen
(29.96.50)

56 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta hiihtotaidon kohentamiseen peruskouluissa
(29.40.30)

57 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta maailmanmestaruuden tai olympiavoiton saavuttaneiden suomalaisurheilijoiden valtionpalkintoihin
(29.98.50)

58 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta pätevien urheiluvalmentajien palkkaamiseen ulkomailta
(29.98.50)

59 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta maatilamatkailun kehittämiseen
(30.33)

60 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Lapin puikulaperunantuotannon ja markkinoinnin tehostamiseen
(30.34.40)

61 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta yrttiviljelyn kehittämiseen
(30.34.40)

62 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kotimaisen kalan käytön lisäämiseen
(30.36.46)

63 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien Suodenniemi—Kilvakkala perusparantamiseen
(31.24.21)

64 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tulppion tien peruskunnostamiseen Savukoskella
(31.24.21)

65 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Riitialan—Kovelahden tien 13263 peruskunnostukseen Ikaalisissa
(31.24.21)

66 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Rajalan tien kunnostamiseen Sodankylässä
(31.24.21)

67 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Länkipohjan—Karklammen tien 329 peruskunnostukseen välillä Länkipohja—Kuhmoinen
(31.24.21)

68 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Sorvajärven paikallistien 14251 peruskunnostukseen Hämeen tiepiirissä
(31.24.21)

69 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kivisalmen tien 14017 peruskunnostukseen Hämeen tiepiirissä
(31.24.21)

70 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta yleisten teiden peruskunnostamiseen
(31.24.21)

71 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Välikylän paikallistien 13243 kunnostamiseen Hämeen tiepiirissä
(31.24.21)

72 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Leppäsjärven paikallistien peruskunnostukseen Ikaalisissa
(31.24.21)

73 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Uurasjärven paikallistien kunnostamiseen Ikaalisissa
(31.24.21)

74 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Komin—Koivistonkylän—Mäihälähden tieosuuden parantamiseen Hämeen tiepiirissä
(31.24.21)

75 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kovelahden tien 2611 päällysteen uusiin Ikaalisissa
(31.24.21)

76 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta tien 330 Ylöjärvi—Kuru kunnostamiseen Hämeen tiepiirissä
(31.24.77)

77 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta tien 2771 Karhe—Kyrönlahti kunnostamiseen Hämeen tiepiirissä
(31.24.21)

78 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kallioalueen hankkimiseen Hämeen tiepiirille Ikaalisissa
(31.24.87)

79 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välillä Ikaalinen—Ikaalisten kylpylä
(31.24.21)

80 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tampereen ohitustien Lakalaiva—Ylöjärvi rakentamiseen
(31.24.77)

81 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta valtatie 9:n peruskunnostukseen välillä Orivesi—Jämsä
(31.24.77)

82 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta haja-asutusalueiden linja-autoliikenteen tukemiseen
(31.57.61)

83 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Oriveden—Haapamäen rataosan peruskorjaukseen
(31.58.21)

84 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta perusradanpidon tarpeisiin
(31.58.21)

85 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tampereen matkakeskuksen rakentamiseksi
(31.57.61)

86 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta yksityisteiden kunnossapitoon
(31.99.50)

87 Sulo Aittoniemi /kesk: Teknologian kehittämiskeskukseksi ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(32.44.21)

88 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta teknologiakeskus Finn-Medin laajentamiseen Tampereella
(32.44)

89 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta huonekalumuotoilun kehittämiseen
(32.50)

90 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta tuotantoideoita koskevaan kansalliseen kilpailuun
(32.50)

91 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Joulumaa-projektin eteenpäinviemiseksi Lapissa
(32.51.49)

92 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta maaseudun kyläkauppojen ja kauppa-autojen tukemiseen
(32.51.49)

93 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta lapsiasiamiehen viran perustamiseen
(33.01.21)

94 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta työttömien peruspäivärahan korottamiseen
(33.17.51)

95 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kotiuttamisrahan maksamiseen asevelvollisille
(33.28.50)

96 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta inkeriläisten elinolosuhteiden parantamiseen
(34.07.30)

97 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kehitysvammaisten lasten kuntoutukseen ja koulutukseen
(33.32.30)

98 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pitkäniemen sairaalan peruskorjaukseen
(33.32.31)

99 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta röntgenlaitteiden uusimiseen Tampereen yliopistollisessa keskussairaalassa
(33.32.31)

100 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta katketykuolemien syiden tutkimiseen
(33.32)

101 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta aids-tutkimuksen tehostamiseen
(33.32.32)

102 Sulo Aittoniemi /kesk: Raha-automaattiyhdistyksen tuloista yhteisöille ja säätiöille ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(33.92.50)

103 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta ensikotien toiminnan tukemiseen
(33.92.50)

104 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pelastusarmeijan toiminnan tukemiseen
(33.92.50)

105 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta ylimääräisen juhlarahan maksamiseksi sotaveteraaneille
(33.92.50)

106 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta katulapsiongelman laajuuden kartoittamiseen
(33.92.50)

107 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta afasiayhdistysten tukemiseen
(33.92.50)

108 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta sotaveteraanien ja heidän puolisoitensa tehostettuun kuntoutukseen
(33.92.50)

109 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta päivittäiseen tilapäisapuun kotona asuville vanhuksille
(33.92.50)

110 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pirkanmaan rintamanaiset ry:n toiminnan tukemiseen
(33.92.50)

111 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pirkanmaan sotaveteraanipiirin avustamiseen
(33.92.50)

112 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta itsensä työllistämistä maksettaviin palkkioihin
(34.06)

113 Sulo Aittoniemi /kesk: Pakolaisten vastaanottamiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(34.07.61)

114 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kosovon albaanien palauttamiseksi kotimaahansa
(34.07.61)

115 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Somaliasta saapuneiden, pakolaisiksi ilmoittautuneiden palauttamiseksi kotimaahansa
(34.07.61)

116 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta pienten pakolaisryhmien sosiaalisen yhteistoiminnan kehittämiseen
(34.07.61)

117 Sulo Aittoniemi /kesk: Alueellisille ympäristökeskuksille ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(35.26.21)

118 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Suinulan—Havisevan vesihuoltohankkeen toteuttamiseen Kangasalla
(35.26.77)

119 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Viialan—Vesilahden—Lempäälän yhdysvesijohdon rakentamiseen
(30.85.77)

120 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Suomijärven kunnostamiseen Karviasa
(35.26.77)

121 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Helvetinjärven opastuskeskuksen rakentamiseen Ruovedellä
(35.30.22)

122 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta asuinkerrostalojen julkisivujen korjaamiseen
(35.45.60)

123 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta 1970-luvun elementtitalojen kunnan tutkimiseen
(35.45.60)

124 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pohjanmaan turkistarhojen vahinkojen korvaamiseen
(25.45.51)

125 Sulo Aittoniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta luontaistaloudessa elämistä koskevaan kokeiluun
(30.33)

126 Olavi Ala-Nissilä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Karhunojan ja Riihikosken välisen tien rakentamiseen Pöytyällä
(31.24.21)

127 Olavi Ala-Nissilä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta tieyhteyden parantamiseen välillä Somero—Loimaa—Laitila—Uusikaupunki
(31.24.77)

128 Olavi Ala-Nissilä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta ns. HAKU-tien rakentamiseen välillä Aura—Mynämäki—Mietoinen
(31.24.77)

129 Olavi Ala-Nissilä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Paimio—Muurla (E 18) -tieosuuden rakentamiseen yksityisrahoituksella
(31.24.77)

130 Olavi Ala-Nissilä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta kiskobussiliikennekokeiluun Turun ja Loimaan välisellä rataosuudella
(31.57.61)

131 Juhani Alaranta /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pyhäjoen lukion rakentamiseen
(29.40.34)

132 Juhani Alaranta /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pyhäjoen virkistyskäytön parantamiseen
(30.36.77)

133 Juhani Alaranta /kesk: Määrärahan osoittamisesta tulvasuojelutyöhön Kalajoessa
(30.85.77)

134 Juhani Alaranta /kesk: Määrärahan osoittamisesta Lahdenlammen kunnostamiseen Merijärvellä
(30.85.77)

135 Juhani Alaranta /kesk: Määrärahan osoittamisesta paikallisteiden kunnostukseen Alavieskassa
(31.24.21)

136 Juhani Alaranta /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pyhäjoki—Vihanti-maantien perusparantamiseen
(31.24.21)

137 Juhani Alaranta /kesk: Määrärahan osoittamisesta paikallistien 18217 kunnostamiseen Oulaisissa
(31.24.21)

138 Juhani Alaranta /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kalajoen ja Merijärven välisen maantien 786 kunnostamiseen
(31.24.21)

139 Janina Andersson /vihr ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun ja Uudenkaupungin välisen radan peruskorjaamiseen
(31.58.77)

140 Ulla Anttila /vihr ym.: Määrärahan osoittamisesta vesistöjen kunnostamiseen Uudella maalla
(35.26.77)

141 Pirjo-Riitta Antvuori /kok ym.: Yrityshautomotoiminnan tukemisesta EU:n tavoitealueiden ulkopuolella
(32.51.49)

142 Asko Apukka /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Sodankylän geofysiikan observatorion kehittämiseen
(29.88.53)

143 Maria Kaisa Aula /kesk ym.: Markkinoinnista tutkimus- ja kehitystyön uutena painopisteenä
(29)

144 Maria Kaisa Aula /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta maakunnan kehittämisrahan lisäämiseksi
(26.98.43)

145 Maria Kaisa Aula /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kansainvälisen henkilöväihdon keskuksen toimintaan
(29.10.23)

146 Maria Kaisa Aula /kesk: Määrärahan osoittamisesta vanhempien omistamassa asunnossa vuokralla asuvien opiskelijoiden asumisliikettä
(29.39.55)

147 Maria Kaisa Aula /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta yhdistys- ja seurantalojen peruskorjauksiin
(29.93.50)

148 Maria Kaisa Aula /kesk: Määrärahan osoittamisesta yleisten teiden perustienpitoon Lapin tiepiirille
(31.24.21)

149 Maria Kaisa Aula /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta naisyrittäjälainavaltuuden korottamiseen
(32.49.42)

150 Kaarina Dromberg /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Loviisan seutukunnan erityisongelmiin
(26.97.34)

151 Tarja Filatov /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Hämeenlinnan uimahallin peruskorjaukseen
(29.98.50)

152 Jukka Gustafsson /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Opetusalan koulutuskeskuksen toimintaan
(29.69.21)

153 Jukka Gustafsson /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampereen mediakeskuksen perustamiseen
(32.51)

154 Jukka Gustafsson /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta eläkeläisten verotuksen keventämiseksi
(33.18.60)

155 Jukka Gustafsson /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Finlaysonin Vanhan tehtaan restauroinnin tukemiseen
(35.30.62)

156 Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 6:n perusparantamiseen
(31.24.77)

157 Klaus Hellberg /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Loviisan laivaväylän syventämiseen
(31.30.77)

158 Klaus Hellberg /sd: Määrärahan osoittamisesta Porvoon kaupungin kaakkoisosan haja-asutus- ja saaristoalueen runkovesijohtojen rakentamiseen
(30.85.77)

159 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Itä-Suomen metsäkone- ja maa-seutuopetuskeskuksen konehallin rakentamiseen
(29.40.34)

160 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseen Mönnin losin tilalle Pohjois-Karjalassa
(31.24.21)

161 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta maantien 528 (Akkosalmentie) parantamiseen Nurmeksessa
(31.24.21)

162 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Ahmovaara—Koli-maantien peruskorjaukseen ja kevyen liikenteen väylän rakentamiseen
(31.24.21)

163 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta maantien 504 peruskorjaamiseen välillä Martonvaara (Kansalan th)—Polvela Pohjois-Karjalassa
(31.24.21)

164 Raimo Holopainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Puu-Juuan kehittämiseen
(35.30.62)

165 Anne Huotari /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta työllisyyden edistämiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen Kainuussa
(34.06)

166 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta lapsiasiavaltuutetun viran perustamiseen
(22.14.21)

167 Sinikka Hurskainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Lemi—Lappeenranta-Musiikkijuhlien tukemiseen
(29.90.52)

168 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Imatra Big Band -festivaalin tukemiseen
(29.90.52)

169 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Särkisalmen—Simpeleen tien kunnostamiseen
(31.24.21)

170 Sinikka Hurskainen /sd: Määrärahan osoittamisesta liikenneturvallisuuden parantamiseen Kouvolassa
(31.24.21)

171 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Kausalan ohitustien rakentamiseen valtatie 12:lla
(31.24.77)

172 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 6:lta erkanevien risteyksien parantamiseen
(31.24.21)

173 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 6:n liikenneturvallisuutta parantaviin hankkeisiin
(31.24.77)

174 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Kimolan—Kuusaanlammen väylän rakentamiseen
(31.30.77)

175 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta eläkeläisalennukseen rautateillä
(31.57.61)

176 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen
(31.57.61)

177 Sinikka Hurskainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta muistiaseman perustamiseen muistihäiriöisille
(33.92.50)

178 Jorma Huuhtanen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuopion yliopiston lääkekehityksen tutkimusohjelman rahoitukseen
(29.10.21)

179 Jorma Huuhtanen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Juankosken—Nilsin väylän suunnitteluun ja maastotutkimuksiin
(31.30.77)

180 Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta lapsiasiainvaltuutetun viran perustamiseen
(22.14.21)

181 Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston perustamiseen
(29.10.21)

182 Liisa Hyssälä /kesk ym.: Nykytaiteen museon kalustohankintaan ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(29.90.70)

183 Liisa Hyssälä /kesk ym.: Kera Oy:n myöntämien uusien naisryttäjälainojen enimmäismäärän korottamisesta
(32.49.42)

184 Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Terveystieteiden tutkimuskeskuksen perustamiseen Turkuun
(33.01.21)

185 Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta hammashuollon sairausvakuutuskorvauksen laajentamiseen
(33.18.60)

186 Liisa Hyssälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta sairausvakuutuslaista johtuvien menojen lisäämiseen
(33.18.60)

187 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta Heinolan kurssikeskuksen vuokrameinon
(29.69.21)

188 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta Lahden—Heinolan moottoriliikennetien rakentamiseksi moottoritieksi
(31.24.77)

189 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta Kymijoen kanavaselvityksen jatkamiseen
(31.30.77)

190 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta Mäntyharjun kanavahankkeen edistämiseen
(31.30.77)

191 Timo Ihamäki /kok: Määrärahan osoittamisesta Savonradan yleissuunnitteluun
(31.58.21)

192 Mikko Immonen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Tarvaisen—Hinnerjoen tien kunnostamiseen
(31.24.21)

193 Mikko Immonen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta palkkaperusteiselle työllistämistuelle työllistämispalvelujen säilyttämiseksi
(34.06.02)

194 Mikko Immonen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta monitoimi- ja opastuskeskuksen, ns. Kuhankuonon luontokapinetin rakentamiseen Varsinais-Suomessa
(35.30.74)

195 Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta syyttömästi syytettyjen oikeuskuluihin
(25.45.51)

196 Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta avoinna olevien poliisin virkojen täyttämiseen
(26.75.21)

197 Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta esiopetuksen järjestämiseen kaikille 6-vuotiaille
(29.40.30)

198 Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 4:n Oulu—Liminka-välin rakennussuunnittelun käynnistämiseen
(31.24.77)

199 Ilkka Joenpalo /sd: Määrärahan osoittamisesta kansanedustajien palkkiojärjestelmän uudistamiseen
(22.01.21)

200 Ilkka Joenpalo /sd: Määrärahan osoittamisesta kansanedustajan toimesta aiheutuvien kulujen maksamiseen
(22.02.21)

201 Ilkka Joenpalo /sd: Määrärahan osoittamisesta eduskunnan tarvitsemien lisätilojen hankkimiseen
(22.02.74)

202 Kauko Juhantalo /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Niinisalon varuskunnan ruokalan rakentamiseen
(27.01.74)

203 Ulla Juurola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Käkisalmen sillan uusimiseen Asikkalassa
(31.24.21)

204 Timo Järvilahti /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien Unaja—Hakkenpää parantamiseen Taivassalossa
(31.24.21)

205 Timo Järvilahti /kesk: Määrärahan osoittamisesta teiden parantamiseksi Perniön taajamassa
(31.24.21)

206 Timo Järvilahti /kesk: Määrärahan osoittamisesta Salmijoen sillan parantamiseksi Salossa
(31.24.21)

207 Timo Järvilahti /kesk: Määrärahan osoittamisesta Vanhaojan sillan parantamiseksi Kiihtäällä
(31.24.21)

208 Timo Järvilahti /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kolsan sillan parantamiseksi Laitilassa
(31.24.21)

209 Timo Järvilahti /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kurkelan sillan parantamiseksi Kiskossa
(31.24.21)

210 Timo Järvilahti /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien 282 parantamiseksi välillä Somero—Forssa
(31.24.21)

211 Timo Järvilahti /kesk: Määrärahan osoittamisesta tien parantamiseksi välillä Koljola—valtatie 8 Nousiaisissa
(31.24.21)

212 Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta puolustusvoimien kertausharjoitusten järjestämiseen
(27.10.21)

213 Jouko Jääskeläinen /skl: Määrärahan osoittamisesta ammattikorkeakouluopetuksen lisäämiseen
(29.20.30)

214 Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta koulurakennusten peruskorjaushankkeisiin
(29.40.34)

215 Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta kulttuurilehdille ja uskonnollisille lehdille
(29.96.50)

216 Jouko Jääskeläinen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta lasten kotihoidon tuesta kunnille aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen
(33.32.30)

217 Timo Kalli /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Eurajoen—Panelian tien rakentamiseen
(31.24.77)

218 Reijo Kallio /sd: Määrärahan osoittamisesta Sammun ala-asteen peruskorjaukseen ja laajentamiseen Huittisissa
(29.40.34)

219 Reijo Kallio /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Rauman seudun vedenhankintajärjestelmän rakentamiseen
(30.85.77)

220 Reijo Kallio /sd: Määrärahan osoittamisesta Lappi—Hinnerjoki-tien rakentamisen ja perusparantamisen aloittamiseen
(31.24.21)

221 Reijo Kallio /sd: Määrärahan osoittamisesta Hinnerjoki—Tarvainen-maantien 2021 peruskunnostamiseen
(31.24.21)

222 Reijo Kallio /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Rauman aluesairaalan kunnostukseen
(33.32.31)

223 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta avoinna olevien poliisin virkojen täyttämiseen
(26.75.21)

224 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta rakennusavustuksena Karhunmäen kristilliselle kansanopistolle
(29.69.52)

225 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Suomen ev.lut. Kansanlähetys ry:n toiminnan tukemiseen
(29.69.53)

226 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlat ry:n toiminnan tukemiseen
(29.90.52)

227 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta lohenkalastajille aiheutuneiden tulonmenestysten korvaamiseen
(30.36.46)

228 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Kokkolan ja Pietarsaaren välisen pyörätien rakentamiseen
(31.24.21)

229 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen alikulkutunnelin rakentamiseksi Kruunupyyn Harabackaan
(31.24.21)

230 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen alikulkutunnelin rakentamiseksi Kruunupyyn Hopsalaan
(31.24.21)

231 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta paikallistien 17939 peruskorjaukseen Kruunupyssä
(31.24.21)

232 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Luthersk Inremissions hem -nimisen virkistyskodin toiminnan tukemiseen Luodossa (33.92.50)

233 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta avioliittoja vahvistavaan ja avioeroja vähentävään pilottihankkeeseen (33.92.50)

234 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Emelie-kodin toiminnan tukemiseen Kokkolassa (33.92.50)

235 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Kiusattujen Tuki ry -nimiselle yhdistykselle (33.92.50)

236 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Kokkolanseudun Invalidit ry:n tukemiseen (33.92.50)

237 Bjarne Kallis /skl: Määrärahan osoittamisesta Kaikille luoduille -nimisen säätiön toiminnan tukemiseen (33.92.50)

238 Ilkka Kanerva /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta diplomi-insinöörien koulutukseen Turussa (29.10.21)

239 Ilkka Kanerva /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta lossien ja lauttojen korvaamista koskevan suunnitelman laatimiseen (31.24.21)

240 Seppo Kanerva /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta sotainvalidien asunnonmuutostöihin (35.45.60)

241 Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta avoinna olevien poliisin virkojen täyttämiseen (26.75.21)

242 Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta kuntien harkinnanvaraisiin rahoitusavustuksiin (26.97.34)

243 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen alueellisen kehittämisohjelman laatimiseen (26.98.43)

244 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Uuraisten kirkonkylän koulukeskuksen peruskorjaukseen (29.40.34)

245 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Petäjäveden kirkonkylän koulukeskuksen peruskorjaukseen (29.40.34)

246 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Keuruulla toimivan Iso Kirja-kansanopiston rakennushankkeeseen (29.69.52)

247 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta kuolleiden poliittisten aatteiden ja hyvinvointiyhteiskunnan rakentajien muistomerkkiä varten (29.93.50)

248 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta uimaopetuksen lisäämiseen (29.98.50)

249 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Pylkönmäen suojuoksun ja Multian potkukelkkailun MM-kisojen järjestämiseen (29.98.50)

250 Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 18:n rakentamiseksi välillä Multia—Ähtäri (31.24.77)

251 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Uurainen—Kintaus-maantien perusparannukseen (31.24.21)

252 Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta lähetystyötä tekevien eläketurvan parantamiseen (33.19.60)

253 Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta ylimääräisen rintamalisän korottamiseen (33.21.52)

254 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Samaria-lähetys ry:n toiminnan tukemiseen (33.92.50)

255 Toimi Kankaanniemi /skl: Määrärahan osoittamisesta Kristillinen alkoholisti- ja narkomaanityö ry:n työn tukemiseksi (33.92.50)

256 Toimi Kankaanniemi /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta Natura 2000 -ohjelman uudelleenlaatimiseen

(35.30)

257 Kari Kantalainen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampereen matkakeskuksen rakentamiseen

(31.57.61)

258 Kyösti Karjula /kesk: Määrärahan osoittamisesta siemen- ja ruokaperunan vienninedistämistyöhön

(30.98.22)

259 Kyösti Karjula /kesk: Määrärahan osoittamisesta uusyrityskeskusten toimintaan

(32.52.40)

260 Kyösti Karjula /kesk: Määrärahan osoittamisesta nuorisoyrittäjyyden edistämiskeskuksen perustamiseen

(32.52)

261 Kyösti Karjula /kesk: Ansioon suhteutettua työttömyysturvamäärärahan vähentämistä

(33.17.50)

262 Kyösti Karjula /kesk: Määrärahan osoittamisesta nuorten työllistämiskokeiluihin

(34.06)

263 Juha Karpio /kok: Määrärahan osoittamisesta Uuraisten koulukeskuksen peruskorjaukseen ja laajentamiseen

(29.40.34)

264 Juha Karpio /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 9:n rakentamiseen välillä Jämsä—Orivesi

(31.24.77)

265 Juha Karpio /kok: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän matkakeskuksen hankesuunnitteluun

(31.57.61)

266 Tarja Kautto /sd: Määrärahan osoittamisesta opintotuen asumislisäjärjestelmän laajentamiseen

(29.39.55)

267 Antero Kekkonen /sd: Määrärahan osoittamisesta ruotsinkielisen peruskouluopetuksen turvaamiseen suomenkielisissä kunnissa

(29.40.30)

268 Antero Kekkonen /sd: Määrärahan osoittamisesta moottoriliikennetien rakennustöiden

aloittamiseen E18-tien osuudella Loviisa—Kotka

(31.24.77)

269 Antero Kekkonen /sd: Määrärahan osoittamisesta Kymminlinnan linnoituslaitteiden kunnostustöiden jatkamiseen

(34.06.02)

270 Antero Kekkonen /sd: Määrärahan osoittamisesta Anjalankosken Lohisaaren kartonkikone 1:n kunnostamiseen

(34.06.77)

271 Kimmo Kiljunen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Porvoo—Koskenkylä-moottoriliikennetien rakentamiseen moottoritieksi

(31.24.77)

272 Mari Kiviniemi /kesk ym.: Polttoaineve-roa koskevan korotuksen poistamisesta

(11.08.07)

273 Mari Kiviniemi /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta järjestöalatoiminnan ylläpito-kustannuksiin

(29.93.50)

274 Mari Kiviniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta teiden kunnostamiseen ja ylläpitoon Vaasan tiepiirissä

(31.24.21)

275 Anne Knaapi /kok: Määrärahan osoittamisesta lapsikaappaustapauksiin perehtyvien erikoisasiantuntijoiden kouluttamiseen

(25.45.22)

276 Anne Knaapi /kok: Määrärahan osoittamisesta Kaapatut Lapset ry:n toiminnan tukemiseen

(33.92.50)

277 Annikki Koistinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Oulujärven oikotietä koskevan ympäristövaikutusten arviointiselvityksen tekemiseen

(31.24.77)

278 Annikki Koistinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Iisalmi—Kontiomäki—Oulu-radan sähköistämiseen

(31.58.77)

279 Paula Kokkonen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta maakunnan kehittämisrahan suuntaamiseen kaupunkipoliittisiin toimenpiteisiin tavoitealueiden ulkopuolella

(26.98.43)

280 Armas Komi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Rajavartiolaitoksen helikopterikaluston uusimiseen
(26.90.70)

281 Armas Komi /kesk: Määrärahan osoittamisesta luonnonmukaisen tuotannon edistämiseen
(30.34.40)

282 Armas Komi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Virtasalmen tien perusparantamiseen
(31.24.21)

283 Armas Komi /kesk: Määrärahan osoittamisesta valtatie 5:n rakentamiseen välillä Joroinen—Varkaus
(31.24.77)

284 Armas Komi /kesk: Kuluttajavirastolle ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(32.27.21)

285 Armas Komi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kuluttajajärjestöjen toiminnan tukemiseen
(32.27.50)

286 Armas Komi /kesk: Määrärahan osoittamisesta terveyskasvatukseen
(33.53.50)

287 Armas Komi /kesk: Määrärahan osoittamisesta vapaa-ajanasuntojen pienimuotoisten ympäristöinvestointien avustamiseen
(35.26.21)

288 Juha Korkea-osa /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Satakunnan osaamiskeskukselle
(26.98.43)

289 Juha Korkea-osa /kesk: Määrärahan osoittamisesta diabeteksen haittojen ehkäisemiseen ja vähentämiseen
(33.53.50)

290 Ossi Korteniemi /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Lapin yliopiston ja Lapin ammattikorkeakoulujen informaatioteknologian kehittämiseen
(29.40.34)

291 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pellon koulukeskuksen peruskorjaukseen
(29.40.34)

292 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Vaattojärven—Poikkijärven ja Vene-

tin—Venejärvenkylän paikallisteiden peruskorjaukseen
(31.24.21)

293 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta suunnittelun käynnistämiseen lossin korvaamiseksi sillalla Rovaniemen maalaiskunnan Tapionkylässä
(31.24.21)

294 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Lankojärven itäpuolen tien parantamiseen Pellon kunnassa
(31.24.21)

295 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kolarin—Kurtakon—Ylläsjärven maantien peruskorjaukseen
(31.24.21)

296 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta jalankulku- ja polkupyörätien rakentamiseen valtatie 21:lle Yli-Muoniossa
(31.24.21)

297 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta valtatie 21:n peruskorjaamiseen Enontekiön kunnassa
(31.24.21)

298 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Ylitornion keskustaajaman tiejärjestelyihin
(31.24.21)

299 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Ylitornion kunnan Pekanpään kylässä
(31.24.21)

300 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylien rakentamiseen valtatie 21:lle Pellon kunnassa
(31.24.21)

301 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tornion—Ylitornion—Pellon valtatie parantamiseen
(31.24.77)

302 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kolarin rautatieasema-alueen parantamiseen
(31.58.21)

303 Ossi Korteniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kolarin—Kittilän—Keivitsan rautatien suunnitteluun
(31.58.77)

304 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta Anjalankosken Paperimuseon kunnostukseen
(29.93.50)

305 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta maantien 416 (Jaala—Mäntyharju) rakentamiseen välillä Huhdasjärvi—Pärnämäki
(31.24.21)

306 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta sillan ja tien rakentamiseen Kuusankoskella
(31.24.21)

307 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta perustienpitoon
(31.24.21)

308 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta valtatie 12:n Kausalan ohikulkutien rakentamiseen
(31.24.77)

309 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta valtatie 15:n Jokelan eritasoliittymän rahoittamiseen
(31.24.77)

310 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta valtatie 15:n (Paimenportti—Merituulentie) rakentamiseen Kotkassa
(31.24.77)

311 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta valtatie 6:n Koskenkylän ja Kouvolan välisen tieosuuden perusparantamiseen
(31.24.77)

312 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta tieverkon kehittämiseen
(31.24.77)

313 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta Kymijoen—Mäntyharjun kanavan rakentamiseen sekä Kimolan—Kuusaanlammen sulkujen ja linjauksen rakentamiseen
(31.30.77)

314 Valto Koski /sd: Määrärahan osoittamisesta yritysrahoituksen turvaamiseen kansallisilla rakennemuutosalueilla
(32.51.49)

315 Heikki Koskinen /kok: Määrärahan osoittamisesta Vaasassa annettavan diplomi-insinöörikoulutuksen kehittämiseen
(29.10.21)

316 Heikki Koskinen /kok: Määrärahan osoittamisesta Jalasjärven Ammatillisen Aikuis-
koulutuskeskuksen M-rakennuksen peruskorjaukseen
(29.69.52)

317 Heikki Koskinen /kok: Määrärahan osoittamisesta kantatie 67:n Ilmajoen Siltalan eritasoliittymän rakentamiseen
(31.24.21)

318 Heikki Koskinen /kok: Määrärahan osoittamisesta Sepänkylän ohikulkutien ja Vaasan yhdyntien jatkeen rakentamiseen
(31.24.77)

319 Heikki Koskinen /kok: Määrärahan osoittamisesta Kokkolan Satamatien rakentamiseen välille Ykspihlaja—valtatie 8
(31.24.77)

320 Heikki Koskinen /kok: Määrärahan osoittamisesta Vaasa—Seinäjoki-rataosuuden peruskorjaukseen ja sähköistyksen suunnittelun aloittamiseen
(31.58.21)

321 Jari Koskinen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Evon kalastus- ja retkeilyalueen kehittämiseen
(30.86.24)

322 Jari Koskinen /kok: Määrärahan osoittamisesta Hauhontaustan tien peruskorjaukseen Hauholla
(31.24.21)

323 Jari Koskinen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta seudullisten virkistysalueiden maanhankintaan
(35.30.37)

324 Johannes Koskinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Hämeenlinnan ja Parolan varuskuntien peruskorjaus- ja rakentamishankkeisiin
(27.01.74)

325 Johannes Koskinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Siirtolapuutarhaliiton neuvonta- ja koulutustoiminnan tukemiseen
(35.01.61)

326 Marjaana Koskinen /sd ym.: Pienituloisten eläkeläisten valtionverotuksen eläketulovähennyksen korottamisesta
(11.01.01)

327 Marjaana Koskinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta neljän läänineläinlääkäriin viran perustamiseen
(26.05.21)

328 Marjaana Koskinen /sd ym.: Ministeriöiden henkilöstön palkkaamiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(28.80.26)

329 Marjaana Koskinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Raision—Marjamäen tien rakentamiseen
(31.24.77)

330 Marjaana Koskinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta toimeentulotukeen
(33.32.30)

331 Risto Kuisma /nuors ym.: Tuloverotuksen alentamisesta
(11.01.01)

332 Risto Kuisma /nuors ym.: Bensa- ja dieselveron korotuksesta luopumisesta
(11.08.07)

333 Risto Kuisma /nuors ym.: Ajoneuvoverosta luopumisesta
(11.10.07)

334 Risto Kuisma /nuors ym.: Valtion nettolainanoton lopettamisesta
(15.02.01)

335 Jorma Kukkonen /sd: Määrärahan osoittamisesta Kuopion Wanhan Työväentalon kunnostukseen ja käytön turvaamiseen
(28.64.75)

336 Mikko Kuoppa /va-r: Määrärahan osoittamisesta Tampereen alueen metalliteollisuuden työpaikkojen turvaamiseen
(32.51.49)

337 Mikko Kuoppa /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta toimeentulotuen säilyttämiseen nykyisellä tasolla
(33.32.30)

338 Mikko Kuoppa /va-r ym.: Valtion työllistämispalvelun säilyttämisestä
(34.06.02)

339 Mikko Kuoppa /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta työmarkkinatuen korottamiseen
(34.06.52)

340 Mikko Kuoppa /va-r ym.: Määrärahan myöntämisestä Helvetinjärven kansallispuiston opastuskeskuksen rakentamiseen
(35.30.22)

341 Mikko Kuoppa /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta Valtion asuntorahastolle
(35.45.60)

342 Pekka Kuosmanen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Nuijamaan rajanylityspaikalle Suomen ja Venäjän yhteisen tullitarkastusase-
man rakentamiseen
(28.64.74)

343 Pekka Kuosmanen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Vaalimaan rajanylityspaikalle Suomen ja Venäjän yhteisen tullitarkastusase-
man rakentamiseen
(28.64.74)

344 Pekka Kuosmanen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuusankosken taajaman kautta kulkevan raskaan liikenteen ohjaamiseksi pää-
tieverkolle
(31.24.21)

345 Pekka Kuosmanen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 6:n liikenneturvallisuu-
den parantamiseen välillä Koskenkylä—Kouvo-
la
(31.24.77)

346 Pekka Kuosmanen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 6:n liikenneturvallisuu-
den parantamiseen välillä Lappeenranta—Ima-
ra
(31.24.77)

347 Pekka Kuosmanen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Kimolan-Kuusaanlammen sulku-
jen ja linjauksen rakentamiseen
(31.30.77)

348 Pekka Kuosmanen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Kymijoen kanavoinnin jatko-
suunnitteluun
(31.30.77)

349 Osmo Kurola /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Suomen malminetsinnän
tehostamiseen
(32.40.21)

350 Seppo Kääriäinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta pk-yritysten takauksiin
(32.49.43)

351 Seppo Kääriäinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta kuljetustukeen Ylä-Savon yrityk-
sille
(32.51.48)

352 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Vantaan lääninvankilan rakentamiseen (25.50.74)

353 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Karkkilan koulujen peruskunnostukseen (26.97.34)

354 Jaakko Laakso /vas: Harkinnanvaraisen rahoitusavustuksen osoittamisesta Vantaan kaupungille (26.97.34)

355 Jaakko Laakso /vas: Puolustusvoimille ehdotetun tilausvaltuuden käyttötarkoituksen muuttamisesta (27.10.16)

356 Jaakko Laakso /vas: Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä (27.99.50)

357 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Vantaalla sijaitsevan tiedekeskus Heureka toiminnan tukemiseen (29.88.54)

358 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Uudellamaalla sijaitsevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kunnossapitoon (29.93.50)

359 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Tuusulanjärven kunnostamiseen (35.26.77)

360 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Uudenmaan järvien kunnostamiseen (35.11.62)

361 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Karkkilan Tuorilan työväentalon peruskunnostukseen (35.30.62)

362 Jaakko Laakso /vas: Määrärahan osoittamisesta Korson kansantalon peruskunnostukseen (35.30.62)

363 Timo Laaksonen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta rataosuuden Pori—Mäntyluoto perusparannukseen (31.58.21)

364 Esa Lahtela /sd: Yritysten vapaan poistooikeuden kokeilusta Pohjois-Karjalan maakunnassa (11.01.01)

365 Esa Lahtela /sd ym.: Valmiusyhtymien varustamiseen ehdotetun määrärahan poistamisesta (27.10.16)

366 Esa Lahtela /sd ym.: Engel-yhtymän säilyttämisestä valtionyhtiönä (28.99.99)

367 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Joensuun oppimiskeskuksen metallitalon laajennukseen (29.40.34)

368 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Kiteen oppimiskeskuksen maaseutuopiston kotieläintuotantotilojen peruskorjaukseen (29.40.34)

369 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta tekojäärädan kattamiseen Outokummussa (29.98.50)

370 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Ohvanan ja Lotokan—Kostamon paikallisteiden peruskorjaukseen (31.24.21)

371 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Maljasalmen paikallistien peruskorjaukseen Outokummussa (31.24.21)

372 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta maantien 486 Kitee—Koivikko kevyen liikenteen väylän rakentamiseen (31.24.21)

373 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta tieyhteyden Onkamo—Niirala—valtakunnan raja parannukseen (31.24.21)

374 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Kiteen kaupungin keskustassa (31.24.21)

375 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Kunnasniemen paikallistien peruskorjaukseen Kontiolahdella (31.24.21)

376 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta rataosuuden Niirala—Joensuu—Kontiomäki peruskorjaukseen
(31.58.21)

377 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta rataosan Joensuu—Onkamo perusparannukseen
(31.58.21)

378 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Itkonsalon yksityistien rakentamiseen
(31.99.50)

379 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Mertalammen yksityistien peruskorjaukseen
(31.99.50)

380 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Ilomantsin keskuskoulun peruskorjaukseen
(34.06.63)

381 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta työllisyysperusteisena valtionapuna peruskoulujen korjausinvestointeihin
(34.06.63)

382 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Outokummun keskustan ala-asteen peruskorjauksen aloittamista varten
(34.06.63)

383 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Pyhäselän yläasteen saneeraukseen
(34.06.63)

384 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Tohmajärven koulukeskuksen peruskorjaukseen
(34.06.63)

385 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Kolin luontokeskuksen rakentamiseen ja Kolin alueen kehittämiseen
(34.06.77)

386 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Itä-Suomen vihertietokeskuksen perustamiseen Polvijärvellä
(35.26.21)

387 Esa Lahtela /sd: Määrärahan osoittamisesta Ilomantsin keskustamiljöön perusparannushankkeen rahoitukseen
(35.01.22)

388 Esa Lahtela /sd: Valtion tukeman asunto-tuotannon rahoituksen supistamisen kohdentamisesta
(35.45.60)

389 Reino Laine /vas: Määrärahan osoittamisesta viisitoistavuotisten taiteilija-apurahojen myöntämiseen
(29.90.51)

390 Reijo Laitinen /sd: Määrärahan osoittamisesta Vammaistutkimuksen keskuksen toimintaan Jyväskylän yliopistossa
(29.10.21)

391 Reijo Laitinen /sd: Määrärahan osoittamisesta Nuijasota-projektin loppuunsaattamiseen
(29.90.52)

392 Reijo Laitinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän—Haapamäen—Seinäjoen ja Jyväskylän—Haapajärven rataosien kunnostukseen
(31.58.21)

393 Reijo Laitinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta sijoitusmenoihin työllisyyden turvaamiseksi
(34.06.77)

394 Kalevi Lamminen /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Säskylän Huovinrinteen varuskunnan keskusvaraston rakentamiseen
(27.01.74)

395 Markku Lehtosaari /kesk: Määrärahan osoittamisesta kalatalouden edistämiseen
(30.36.45)

396 Markku Lehtosaari /kesk: Määrärahan osoittamisesta perustienpidon määrärahoihin
(31.24.21)

397 Markku Lehtosaari /kesk: Määrärahan osoittamisesta yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen
(31.99.50)

398 Johannes Leppänen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta yleisten teiden perustienpitoon
(31.24.21)

399 Pekka Leppänen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta koulujen home- ja kosteusvaurioiden poistamiseen
(29.40.34)

400 Raimo Liikkanen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Lauritsalan eritasoliittymän parantamishankkeeseen Lappeenrannassa (31.24.77)

401 Maija-Liisa Lindqvist /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta metsähakkeen ympäristötukeen (32.55.40)

402 Maija-Liisa Lindqvist /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Kopsuontien peruskorjaukseen Asikkalassa (31.24.21)

403 Maija-Liisa Lindqvist /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Levannon—Hämeenkosken tien perusparantamiseen (31.24.21)

404 Maija-Liisa Lindqvist /kesk: Määrärahan osoittamisesta Koskimyllyn paikallistien 14033 perusparannukseen Hollolassa (31.24.21)

405 Reijo Lindroos /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta rataosan Orivesi—Vilppula—Haapamäki peruskorjaamiseen (31.58.21)

406 Leena Luhtanen /sd: Määrärahan osoittamisesta Nikkilän—Pornaisten maantien perusparantamiseen (31.24.21)

407 Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Ylä-Savon talousalueen koulujen peruskorjaukseen (29.40.34)

408 Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Sisä-Savon marjaosaamiskeskuksen toiminnan vakinaistamiseen (29.88.53)

409 Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Iisalmen—Ylivieskan radan peruskorjaukseen (31.58.21)

410 Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta maatalousyrittäjien lomituspalveluihin (33.57.40)

411 Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta viljelijöiden tukihenkilöverkoston toimintakuluihin (33.92.50)

412 Eero Lämsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Kiurujärven ja Kiurujoen kunnostamiseen (35.26.77)

413 Hannes Manninen /kesk ym.: Alkoholi-juomaveron tuoton lisäämisestä luopumalla viinien ja ns. välituotteiden verotason alentamisesta (11.08.04)

414 Hannes Manninen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta kuntien harkinnanvaraiseen rahoitusavustukseen (26.97.34)

415 Hannes Manninen /kesk ym.: Metsähallituksen puun korjuun koneellistamisasteen säilyttämistä Itä- ja Pohjois-Suomessa (30.95)

416 Hannes Manninen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien perusparannukseen Simojoella (31.24.21)

417 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Laivaniemen paikallistien kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Torniossa (31.24.21)

418 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Akujärven—Rajajoosepin kantatien rakentamiseen Lapissa (31.24.21)

419 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Arpelan kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Torniossa (31.24.21)

420 Hannes Manninen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta terveyskasvatukseen (33.53.50)

421 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Röyttän sataman laajennushankkeeseen Torniossa (34.06.63)

422 Hannes Manninen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Tornionjoen tulvasuojeluun (30.85.77)

423 Lauri Metsämäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Baggön kalasataman rakentamiseen (30.36.46)

424 Lauri Metsämäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta lohiportaiden rakentamiseksi Karjaanjoen vesistöön
(30.36.77)

425 Lauri Metsämäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 25:n peruskorjaukseen välillä Skogby—Hanko
(31.24.77)

426 Lauri Metsämäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Karjaan läntisen ohitustien rakentamiseen
(31.24.77)

427 Lauri Metsämäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta vesirakennustöihin Tammisaaressa
(35.26.77)

428 Jukka Mikkola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta merenkulun turvallisuutta lisäävän VTS-järjestelmän hankintaan
(31.30.77)

429 Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta Oulun Meripelastajat ry:n toiminnan tukemiseen
(31.32.50)

430 Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta veteraanien eläkkeiden indeksikorotuksen korottamiseen
(33.21.52)

431 Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta ylimääräisen rintamalisän korottamiseen
(33.21.52)

432 Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta sotiemme veteraanien jokavuotiseen kuntoutukseen
(33.22.59)

433 Kari Myllyniemi /kesk: Määrärahan osoittamisesta päihtyneiden säilyttämiseen sosiaaliviranomaisten tiloissa
(33.32)

434 Raimo Mähönen /sd: Määrärahan osoittamisesta Naarajärven varavankilan peruskorjaushankkeeseen
(25.50.74)

435 Raimo Mähönen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Haukivuoren puurakenteisen monitoimiliikuntahallin rakentamiseen
(29.98.50)

436 Raimo Mähönen /sd: Määrärahan osoittamisesta Kangasniemi—Pieksämäki-tien kunnostamiseen välillä Lapaskangas—Haarajoki
(31.24.21)

437 Raimo Mähönen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Salmenkylän paikallistien peruskorjaukseen Kangasniemellä
(31.24.21)

438 Raimo Mähönen /sd: Määrärahan osoittamisesta Haapakosken paikallistien parantamiseen Pieksämäellä
(31.24.21)

439 Raimo Mähönen /sd: Määrärahan osoittamisesta Pieksämäentien ja Virtasalmentien riiteysalueen valaisemiseksi Virtasalmella
(31.24.21)

440 Raimo Mähönen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Väisäläntien perusparannukseen Virtasalmella
(31.24.21)

441 Raimo Mähönen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Virtasalmen—Lahnalahden tieosuuden perusparannukseen
(31.24.21)

442 Raimo Mähönen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Pihlajasalon yksityistien peruskunnostukseen Anttolassa ja Juvalla
(31.99.50)

443 Raimo Mähönen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Kangasniemen terveyskeskuksen rakennushankkeeseen
(33.32.31)

444 Tero Mölsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta ruukkialueiden kehittämiseen
(26.98.43)

445 Tero Mölsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Uudenkylän aluevaraston asuinkerrostalon peruskorjaukseen
(27.01.74)

446 Tero Mölsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien Orimattila—Myrskylä suunnitteluun
(31.24.21)

447 Tero Mölsä /kesk ym.: Yleisten teiden perustienpidon määrärahojen jakoperusteiden muuttamisesta
(31.24.21)

448 Tero Mölsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Pukkilan—Monninkylän maantien perusparantamiseen
(31.24.21)

449 Tero Mölsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Juornaankylän—Porvoon maantien perusparantamiseen
(31.24.21)

450 Tero Mölsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Uudenmaan tiepiirille paikallisteiden korjaamiseen
(31.24.21)

451 Tero Mölsä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta asuntojen perusparannuksiin Uudella-
maalla
(35.45.60)

452 Tuija Nurmi /kok: Määrärahan osoittamisesta poliisille yleisen järjestyksen ja turvallisuuden lisäämiseksi
(26.75.21)

453 Tuija Nurmi /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Hämeen rykmentin koulutushalliprojektin jatkorakentamiseen
(27.01.74)

454 Mats Nyby /sd: Määrärahan osoittamisesta kuunari Vegan entistämiseen
(29.93.50)

455 Mats Nyby /sd: Määrärahan osoittamisesta Pietarsaaren väylän ruoppaustöiden suunnitteluun
(31.30.77)

456 Arja Ojala /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Lylyn viestivarikon akkuhuoltolan rakentamiseen
(27.01.74)

457 Arja Ojala /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Työväen keskusmuseon pysyvien toimittilojen suunnitteluun
(29.90.52)

458 Reino Ojala /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta teknologiakeskus Finn-Medin laajen-
nukseen
(29.10.74)

459 Reino Ojala /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien 2594 Suodenniemi—Kilvakka-
la perusparantamiseen
(31.24.21)

460 Kalevi Olin /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän seudun elinkeinoelämän kehittämiseen
(34.06.30)

461 Erkki Partanen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta kuntien harkinnanvaraiseen rahoitusavustukseen
(26.97.34)

462 Erkki Partanen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta luomutuotannon kartoittamiseen ja tuotteiden markkinaselvityksen tekemiseen Euroopassa
(30.32)

463 Tauno Pehkonen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen
(31.99.50)

464 Tauno Pehkonen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta sotalieskien kuntoutustoimintaan
(33.22.56)

465 Tauno Pehkonen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta rintamaveteraanien kuntoutukseen
(33.22.59)

466 Tauno Pehkonen /skl: Määrärahan osoittamisesta maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin
(33.57.40)

467 Tauno Pehkonen /skl: Määrärahan osoittamisesta Helsingin NMKY:n valtakunnallisen avioliittotyön tukemiseen
(33.92.50)

468 Tauno Pehkonen /skl: Määrärahan osoittamisesta Kiusattujen Tuki ry:n toiminnan tukemiseen
(33.92.50)

469 Tauno Pehkonen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta valtion asuntorahastoon sotaveteraanien asuntojen korjausavustuksiin
(35.45.60)

470 Tauno Pehkonen /skl: Määrärahan osoittamisesta maaseudun asuntojen peruskorjaukseen
(35.45.60)

471 Mauri Pekkarinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta yritystoiminnan alueellisiin investointi- ja kehityshankkeisiin
(32.51.49)

472 Pirkko Peltomo /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Porin korkeakoulun toiminnan rahoittamiseen
(29.10.21)

473 Pirkko Peltomo /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Lapin—Hinnerjoen tien rakentamiseen Raumalla
(31.24.21)

474 Maija Perho /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen maatalousmuseon perustamiseen Loimaalle
(29.93.30)

475 Margareta Pietikäinen /r: Määrärahan osoittamisesta esikoulupaikkojen turvaamiseen
(29.40.30)

476 Margareta Pietikäinen /r: Määrärahan osoittamisesta koulujen homevaurioiden korjaamiseen
(29.40.34)

477 Margareta Pietikäinen /r ym.: Määrärahan osoittamisesta paikallisiin maaseutuohjelmiin
(30.33.43)

478 Margareta Pietikäinen /r: Määrärahan osoittamisesta eläkkeensaajien ylimääräisen sairausvakuutusmaksun alentamiseen
(33.18.60)

479 Margareta Pietikäinen /r ym.: Määrärahan osoittamisesta Medi-Helin toiminnan tukemiseen
(33.92.50)

480 Markku Pohjola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Vihdin uimahallin peruskorjaukseen
(29.98.50)

481 Markku Pohjola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien 167 parantamiseen välillä Orimattila—Myrskylä
(31.24.21)

482 Markku Pohjola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Klaukkalantien perusparannustyön jatkamiseen
(31.24.21)

483 Markku Pohjola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Vuokralaisten Keskusliiton valitus- ja neuvontatoimintaan
(35.01.61)

484 Tuija Pohjola /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta koulujen uimaopetuksen ja kansalais-
ten uimataidon kartoitukseen
(29.98.50)

485 Iivo Polvi /vas: Määrärahan osoittamisesta maantien 5861 parantamiseen välillä Sonkajärvi—Takkomäki
(31.24.21)

486 Iivo Polvi /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Saarikosken museokanavan peruskorjaukseen Iisalmessa
(31.30.77)

487 Iivo Polvi /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta aloittavien yritysten tukemiseen ns. seed-rahoituksella
(32.49)

488 Iivo Polvi /vas: Määrärahan osoittamisesta Ylä-Savon jätteidenkäsittelylaitoksen rakentamiseen
(35.11.62)

489 Riitta Prusti /sd: Määrärahan osoittamisesta oppilashuoltopalveluiden saannin turvaamiseen
(29.40.30)

490 Riitta Prusti /sd ym.: Työllisyysmäärärahoiden ja eräiden muiden työllisyyttä edistävien määrärahojen jakoperusteiden muuttamisesta
(34.06)

491 Veijo Puhjo /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta kuntien harkinnanvaraisiin rahoitusavustuksiin
(26.97.34)

492 Veijo Puhjo /va-r ym.: Asetilausvaltuuksien poistamisesta
(27.10.16)

493 Veijo Puhjo /va-r ym.: Puolustusmateriaalihankintoihin ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(27.10.16)

494 Veijo Puhjo /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta rataverkon ylläpitämiseen
(31.58.21)

495 Veijo Puhjo /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta Porin—Haapamäen rautatien kunnostamiseen
(31.58.21)

496 Veijo Puhjo /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta Pyhäjärven suojelurahaston toimintaan (35.30)

497 Virpa Puisto /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun Vanhan Suurtorin korjaustöihin (29.90.52)

498 Virpa Puisto /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Pidä Saaristo Siistinä ry:n toiminnan avustamiseen (35.01.61)

499 Erkki Pulliainen /vihr ym.: Energiatukeen ehdotetun määrärahan vähentämisestä (32.55.40)

500 Erkki Pulliainen /vihr ym.: Määrärahan osoittamisesta lämpölaitoksille luovutettavan metsähakkeen toimittajille maksettavaan tukeen (32.55.40)

501 Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittamisesta peruskoulujen peruskorjauksiin (29.40.34)

502 Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittamisesta metsätalouden edistämisen ja valvontaorganisaatioille (30.86.42)

503 Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Leppävirran tienristeyksestä Sorsakosken taajamaan (31.24.21)

504 Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittamisesta paikallistien Kortteinen—Losomäki korjaamiseen Pohjois-Savossa (31.24.21)

505 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 5:n kunnostamiseen välillä Vehmasmäki—Hiltulanlahti (31.24.77)

506 Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittamisesta valtatie 5:n parantamiseen välillä Joroinen—Varkaus (31.24.77)

507 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Vehmersalmen sillan rakentamiseen (31.24.77)

508 Kari Rajamäki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Nilsiän reitin parantamishankkeisiin (31.30.77)

509 Kari Rajamäki /sd: Määrärahan osoittamisesta Ala-Nurmesjärvi—Harsukangas-tien parantamiseen työllisyysvaroin (34.06.77)

510 Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta poliisin voimavarojen lisäämiseen (26.75.21)

511 Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta yhdysvesijohdon rakentamiseen välille Laihia—Maalahti (30..85.77)

512 Aulis Ranta-Muotio /kesk: Määrärahan osoittamisesta Suupohjan radan kunnostustyön loppuun saattamiseen (31.58.21)

513 Aulis Ranta-Muotio /kesk ym.: Teknologian kehittämiskeskuksen tuotekehitysavustusten osittaisesta jakamisesta aluepoliittisin perustein (32.44.40)

514 Jorma Rantanen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Hämeen lääninvankilan varmuusosaston rakentamiseksi Kylmäkoskelle (25.50.74)

515 Jorma Rantanen /sd: Määrärahan osoittamisesta Tampereen ja Valkeakosken seudun eteläisen vedenhankinta-alueen investointeihin (30.85.77)

516 Maija Rask /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Kemin Ajoksen satamaan johtavan väylän syventämiseen (31.30.77)

517 Maija Rask /sd ym.: Raha-automaattiyhdistyksen tuottojen osoittamisesta vapaaehtoistyötä tekeville järjestöille (33.92.50)

518 Vuokko Rehn /kesk: Määrärahan osoittamisesta valtatie 5:n peruskorjaukseen välillä Lahnaniemi—Hietanen (31.24.21)

519 Vuokko Rehn /kesk: Määrärahan osoittamisesta kantatie 62:n peruskorjaukseen välillä Anttola—Imatra (31.24.21)

520 Vuokko Rehn /kesk: Määrärahan osoittamisesta paikallistien Hirvensalmi—Uutela perusparannukseen
(31.24.21)

521 Vuokko Rehn /kesk: Määrärahan osoittamisesta pk-yritysten kansainvälistymisen edistämiseen
(32.85.40)

522 Juha Rehula /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Lahti—Vääksy-tien (vt 24) perusparannukseen välillä Holma—Kalliola
(31.24.77)

523 Juha Rehula /kesk: Määrärahan osoittamisesta Taulun eritasoliittymän rakentamiseen valtatie 24:lle Padasjoella
(31.24.21)

524 Eila Rimmi /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Pirkanmaan maakunnallisen puuosamiskeskuksen perustamiseen
(26.98.43)

525 Eila Rimmi /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampereen ja Valkeakosken seudun vedenhankinnan (TAVASE) turvaamiseen
(30.85.77)

526 Eila Rimmi /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta ongelmajätekaatopaikkojen puhdistamiseen Lempäälässä
(35.26.77)

527 Jukka Roos /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Korpoströmin luontokeskuksen suunnitteluun Saaristomeren kansallispuistoon
(35.30.74)

528 Ola Rosendahl /r ym.: Määrärahan osoittamisesta maatilatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen kehittämiseen
(30.34.40)

529 Ola Rosendahl /r ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 25:n perusparannukseen välillä Hanko—Skogby
(31.24.77)

530 Matti Ryhänen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Espoon Kirkkojärven kunnostamiseen ja alueen rakentamiseen virkistyspuistoksi
(35.26.77)

531 Päivi Räsänen /skl: Määrärahan osoittamisesta 6-vuotiaiden esiopetuksen järjestämiseen
(29.40.30)

532 Päivi Räsänen /skl: Ammatilliseen aikuis-koulutukseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(29.69.33)

533 Päivi Räsänen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Ev.lut. Kansanlähetyksen lähetykskoulun oppilasasuntolan peruskorjaukseen
(29.69.52)

534 Päivi Räsänen /skl: Määrärahan osoittamisesta lapsilisien maksamiseen 17-vuotiaille
(33.15.52)

535 Päivi Räsänen /skl: Määrärahan osoittamisesta lasten psykiatrisen hoidon lisäämiseen
(33.32.30)

536 Päivi Räsänen /skl: Määrärahan osoittamisesta huumeiden vastaiseen toimintaan vankiloissa
(33.92.50)

537 Päivi Räsänen /skl: Määrärahan osoittamisesta Kotokartanosäätön palvelutalon kunnostukseen
(33.92.50)

538 Päivi Räsänen /skl: Määrärahan osoittamisesta Aslan ry:n toiminnan tukemiseen
(33.92.50)

539 Päivi Räsänen /skl ym.: Määrärahan osoittamisesta Sako Oy:stä ja Sucros Oy:stä irtisanottujen henkilöiden työllistämistoimenpiteisiin
(34.06.29)

540 Päivi Räsänen /skl: Siviilipalvelukseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(34.99.23)

541 Aapo Saari /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta yksityismetsätalouden edistämiseen
(30.86.42)

542 Aapo Saari /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta yksityisteiden valtionapuun
(31.99.50)

543 Aapo Saari /kesk ym.: Eläkeläisten ylimääräisen sairausvakuutusmaksun alentamisesta
(33.18.60)

544 Aapo Saari /kesk ym.: Asuntorakentamisen tason varmistamisesta
(35.45.60)

545 Matti Saarinen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta henkilöliikenteen ostopalveluihin henkilöliikenteen turvaamiseksi Karjaan—Hangon radalla
(31.57.61)

546 Kimmo Sasi /kok: Määrärahan osoittamisesta Pälkäneen kirkonkylän ala-asteen peruskorjaukseen
(29.40.34)

547 Kimmo Sasi /kok: Määrärahan osoittamisesta Mäntän musiikkiopiston toiminnan tukemiseen
(29.40.30)

548 Kimmo Sasi /kok: Määrärahan osoittamisesta Maurin—Heinijärven maantien rakentamiseen
(31.24.21)

549 Kimmo Sasi /kok: Määrärahan osoittamisesta Tampereen Kaupin sairaalan peruskorjaukseen
(33.32.31)

550 Outi Siimes /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Kymijoen—Mäntyharjun kanavan kokonaisuohjelman laatimiseen sekä Kimolan—Kuusaanlammen sulkujen ja linjauksen rakentamiseen
(31.30.77)

551 Outi Siimes /kok ym.: Määrärahan osoittamisesta Teknologian kehittämisskeskuksen konsultointiyksikön perustamiseen Lahteen
(32.44.21)

552 Jouko Skinnari /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Nopeat Itäradat -hankkeen yleissuunnittelun jatkamiseen oikorataosuudella Kerava—Lahti
(31.58.21)

553 Sakari Smeds /skl: Eduskunnan lisätilojen selvittely- ja suunnittelukustannuksiin ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(22.02.74)

554 Sakari Smeds /skl: Puoluetukeen ehdotetun määrärahan vähentämisestä
(23.27.50)

555 Sakari Smeds /skl: Määrärahan osoittamisesta avoimien poliisin virkojen täyttämiseen
(26.75.21)

556 Sakari Smeds /skl: Määrärahan osoittamisesta Suomi—Inkeri-seura ry:n tukemiseen
(29.08.25)

557 Sakari Smeds /skl: Määrärahan osoittamisesta luomutuotteiden markkinointiin
(32.85)

558 Sakari Smeds /skl: Määrärahan osoittamisesta perhevähikivallan ehkäisyyn
(33.01.21)

559 Sakari Smeds /skl: Määrärahan osoittamisesta huumeiden käyttäjien vastaanottokotien tukemiseen
(33.92.50)

560 Sakari Smeds /skl: Määrärahan osoittamisesta Pelastusarmeijan päihdetyön tukemiseen
(33.92.50)

561 Aino Suhola /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta pienten kuntien työllisyysperusteisiin investointeihin
(34.06.63)

562 Sade Tahvanainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Karjalan ammattikoulun puutekniikan lisärakennuksen rakentamiseen
(29.40.34)

563 Sade Tahvanainen /sd: Määrärahan osoittamisesta liikuntahallin rakentamiseen Pohjois-Karjalan opiston Pyhäselän toimipisteeseen
(29.69.52)

564 Sade Tahvanainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän Kiteen oppimiskeskuksen kotieläinrakennuksen peruskorjaukseen
(29.40.34)

565 Sade Tahvanainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Karjalan ammatillisen koulutuskeskuksen elintarvikealan koulutustilojen peruskorjaamiseen
(29.69.52)

566 Sade Tahvanainen /sd: Määrärahan osoittamisesta Kolin luontokeskuksen rakentamiseen
(35.30.74)

567 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta kristillisten kansanopistojen toiminnan turvaamiseen
(29.69.50)

568 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta jäähallin rakentamiseen Rovaniemelle
(29.98.50)

569 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta jäähallin rakentamiseen Posiolle
(29.98.50)

570 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta Martti—Tulppio-tien parantamiseen Savukoskella

(31.24.21)

571 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta Kuloharjun—Kynsilän maantien peruskorjaamiseen Posiolla

(31.24.21)

572 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta Lehtiniemen—Morottajan maantien peruskorjaukseen

(31.24.21)

573 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta Impiön kylätien peruskorjaamiseen Ranualla

(31.24.21)

574 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin

(33.57.40)

575 Hannu Takkula /kesk ym.: Luonnonsuojeluohjelmien toteuttamisen tehostamisesta

(35.30.87)

576 Hannu Takkula /kesk: Määrärahan osoittamisesta vanhojen metsien suojelusta aiheutuvien työpaikkojen menetyksen korvaamiseen Lapissa

(35.30)

577 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Perämeren kalantutkimusaseman rakentamiseen Simon kuntaan

(28.64.74)

578 Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta opintorahan korottamiseen

(29.39.55)

579 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Keminmaan lukion laajentamiseen ja peruskorjaukseen sekä Kirkonmäen ala-asteen peruskorjaukseen

(29.40.34)

580 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Lintulan kalanviljelylaitoksen toiminnan tukemiseen Kittilän kunnassa

(30.38.74)

581 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta viemärin rakentamiseen välille Ylivojakkala—Kiviranta Torniossa

(35.26.77)

582 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Lapin vajaatuottoisten metsien kunnostamiseen

(30.86.44)

583 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Metsähallituksen laatiman maankäyttöä koskevan suunnitelman toteuttamiseen Muoniossa

(30.95)

584 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Ivalon ja Rajajoosepin välisen tien rakentamiseen

(31.24.21)

585 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Vaattojärven—Poikkijärven ja Venetin—Venejärven paikallisteiden peruskorjaukseen

(31.24.21)

586 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Utsjoen ja Vetsikon välisen tien parantamiseen

(31.24.21)

587 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Kolarin—Kurtakon—Ylläsjärven maantien peruskorjaukseen

(31.24.21)

588 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylien rakentamiseen valtatie 21:lle Pellon kunnassa

(31.24.21)

589 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta liikenneturvallisuuden parantamiseen Ylitornion kirkonkylässä

(31.24.21)

590 Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta Martin ja Tulppion välisen tien peruskorjaukseen Savukoskella

(31.24.21)

591 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Kaukosen sillan rakentamiseen Kittilässä

(31.24.21)

592 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseksi välille Tervolan kirkonkylä—Mattinen

(31.24.21)

593 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Laivaniemen paikallistielle Torniossa (31.24.21)

594 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Auttinkönkään matkailutien päällystämiseen Rovaniemen maalaiskunnassa (31.24.21)

595 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta valtatie 4:n ja valtatie 5:n liikennejärjestelyihin Sodankylässä (31.24.77)

596 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseen Kemijoen yli Pelkosenniemiellä (31.24.21)

597 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta valtatie 21:n peruskorjaamiseen välillä Kaaresuvanto—Kilpisjärvi—Norjan raja (31.24.77)

598 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Tornion Röyttän sataman meriväylän syventämiseen (31.30.77)

599 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta henkilöliikenteen uudelleen aloittamiseen rataosuudella Kemi—Tornio—Haaparanta (31.57.61)

600 Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen (31.57.61)

601 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta rautatien sähköistämiseen välillä Oulu—Kemi—Rovaniemi (31.58.77)

602 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Sallan ja Kantalahden välisen radan rakentamiseen (31.58.77)

603 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Rovaniemen lentoaseman matkustajaterminaalin laajentamiseen ((31.92)

604 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Keivitsan ja Soklin kaivosten avaamista selvittävään projektiin (32.40.21)

605 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta alueellisen kuljetustuen lisäämiseen (32.51.488)

606 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Ranuan eläinpuiston kehittämiseen (32.51..49)

607 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Kemijärven lämpövoimalahankkeen tukemiseen (32.55.40)

608 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Pentikmäen opastus- ja palvelurakennuksen rakentamiseen Posiolle (32.51.49)

609 Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta työttömien peruspäivärahan korottamiseen (33.17.51)

610 Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta palkkaperusteiseen työllistämistukeen valtionhallinnolle (34.06.02)

611 Esko-Juhani Tennilä /va-r ym.: Määrärahan osoittamisesta palkkaperusteiseen työllistämistukeen kunnille ja kuntayhtymille (34.06.30)

612 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta Kemin työtuvan toiminnan laajentamiseen (34.06.30)

613 Esko-Juhani Tennilä /va-r: Määrärahan osoittamisesta kahden uuden opiskelijavuokratalon rakentamiseen Rovaniemiellä (35.45.60)

614 Martti Tiuri /kok: Määrärahan osoittamisesta keksintö- ja innovaatiotoiminnan edistämiseen (32.50.41)

615 Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Venäjän kanssa yhteisen tavarantarkastuspisteen perustamiseksi Nuijamaan tulliasemalle (28.64.74)

616 Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Kotkan Kyminlinnan linnoituksen kunnostamiseen (29.93.75)

617 Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Kotkan Höyrypanimon kunnostamiseen
(35.30.62)

618 Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 7:n liikenneturvallisuu-
den parantamiseen välillä Loviisa—Kotka
(31.24.21)

619 Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta junien lähiliikennepalvelujen tur-
vaamiseen
(31.57.61)

620 Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta kaksoisraiteen rakentamiseen
Vainikkalan raja-asemalle
(31.58.21)

621 Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Ahvenlammen eritasoliittymän
rakentamiseen Joutsenossa
(31.58.77)

622 Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Utin lentokentän muutostöiden
suunnitteluun
(31.92)

623 Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomenlahden suurten saarten
kehittämiseen
(35.01.24)

624 Pentti Tiusanen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta tuetun vuokra-asuntorakentami-
sen lisäämiseen itäisen Suomen opiskelupaikka-
kunnilla
(35.45.60)

625 Irja Tulonen /kok ym.: Määrärahan osoit-
tamisesta Tampereen teknillisen korkeakoulun
5. rakennusvaiheen suunnitteluun
(29.10.74)

626 Irja Tulonen /kok ym.: Määrärahan osoit-
tamisesta kantatie 65:n rakentamiseen välillä
Ylöjärvi—Kyrönlahti
(31.24.77)

627 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrära-
han osoittamisesta Kuopion yliopistolle turpeen
lääketieteelliseen tutkimukseen
(29.10.21)

628 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd ym.: Määrä-
rahan osoittamisesta Kuopion yliopiston Mikro-
tekniä/Biotekniä II- hankkeen toteuttamiseen
(29.10.87)

629 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd ym.: Määrä-
rahan osoittamisesta Pohjois-Savon ammatti-
korkeakoulun peruskorjaushankkeisiin
(29.40.34)

630 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrära-
han osoittamisesta Snellman-instituutin tutki-
mustoiminnan käynnistämiseen
(29.88.53)

631 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrära-
han osoittamisesta Kuopion K115-hyppymäen
rakentamiseen
(29.98.50)

632 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrära-
han osoittamisesta lossiliikenteen sujuvuuden
turvaamiseksi
(31.24.21)

633 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd ym.: Määrä-
rahan osoittamisesta Puutossalmen sillan raken-
tamiseen
(31.24.77)

634 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrära-
han osoittamisesta syöpätutkimukseen istukka-
hoidon avulla
(33.92.50)

635 Marja-Liisa Tykkyläinen /sd: Määrära-
han osoittamisesta Kihniön turveterveyshoito-
lan perustamiseen
(34.06.77)

636 Matti Vanhanen /kesk ym.: Omakotitalo-
jen korjaustoiminnan avustamisesta
(35.45.60)

637 Helena Vartiainen /sd: Määrärahan osoit-
tamisesta Huumevapaa Länsi-Suomi -rikostor-
juntaohjelmaan
(26.75.21)

638 Helena Vartiainen /sd: Määrärahan osoit-
tamisesta Lepäistentien perusparannukseen Uu-
dessakaupungissa
(31.24.21)

639 Helena Vartiainen /sd: Määrärahan osoit-
tamisesta Halikon—Kustavin tien rakentami-
seen
(31.24.77)

640 Helena Vartiainen /sd: Määrärahan osoit-
tamisesta Kustavin—Uudenkaupungin tien ra-
kentamiseen
(31.24.77)

641 Helena Vartiainen /sd: Määrärahan osoittamisesta valtatie 8:n Laitilan eritasoliittymän rakentamiseen
(31.24.77)

642 Helena Vartiainen /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta Uudenkaupungin väylän syventämiseen ja oikaisuun
(31.30.77)

643 Helena Vartiainen /sd: Määrärahan osoittamisesta kevytkalustokeiluun Turun—Uudenkaupungin radalla
(31.57.61)

644 Marjatta Vehkaoja /sd: Määrärahan osoittamisesta Vaasan keskussairaalan peruskorjaukseen
(33.32.31)

645 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta kuntien harkinnanvaraisiin rahoitusavustuksiin
(26.97.34)

646 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta kansainvälisen optiikan tutkimusinstituutin perustamiseen
(29.10.21)

647 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Joensuun oppimiskeskuksen metallitalon laajentamiseen
(29.40.34)

648 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta mediaopetuksen ja -tuotannon kehittämiseen Joensuun Mediakeskuksessa
(29.69)

649 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Mönnin sillan rakentamiseen Kontiolahdella
(31.24.21)

650 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Ihalansalmen sillan rakentamiseen Rääkkylässä
(31.24.21)

651 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Nurmeks—Kontiomäen radan perusparantamiseen
(31.58.21)

652 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Itä-Suomen osaamisen ja innovaatioihin perustuvan uuden liiketoiminnan vauhdittamiseksi
(32.50.24)

653 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta investointien työllisyysperusteeseen valtionapuun Pohjois-Karjalassa
(34.06.63)

654 Anu Vehviläinen /kesk: Määrärahan osoittamisesta Ylämyllyn entisen varuskunta-alueen asuntojen korjaukseen
(35.45.60)

655 Maija-Liisa Veteläinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta seutukuntien kehittämissuhteiden tukemiseen
(26.98.43)

656 Maija-Liisa Veteläinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta opintotuen asumislisän maksamiseen vanhemmilta vuokratusta asunnosta
(29.39.55)

657 Maija-Liisa Veteläinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta alueelliseen kuljetustukeen
(32.51.48)

658 Maija-Liisa Veteläinen /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta kehitysalueen investointituen, pienyritystuen, pk-yritysten kehittämistuen ja toimintaympäristötuen lisäämiseen
(32.51.49)

659 Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta maaseutuneuvontaan
(30.34.40)

660 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Lehmäjoen ja Untamalan välisen maantien 7232 perusparantamiseen Isossakyrössä ja Ylistarossa
(31.24.21)

661 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien 730 peruskorjaamiseksi välillä Huhtamäki—Komossa
(31.24.21)

662 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Itäkylän—Huopanan paikallistien peruskorjaamiseen Lappajärvellä
(31.24.21)

663 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta paikallistien Kortekylä—Kuninkaanjoki peruskorjaamiseen Alajärvellä ja Soinissa
(31.24.21)

664 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pirin riippusillan rakentamiseen Alahärmässä
(31.24.21)

665 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta Seinäjoen Ämmälänkylään johtavan maantien kunnostamiseen
(31.24.21)

666 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien 7000 (Koskenkorva—Mölli) perusparantamiseen Ylistaron aseman ja Könin välillä
(31.24.21)

667 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien 697 (Lehtimäki—Soini) perusparantamiseen
(31.24.21)

668 Jukka Vihriälä /kesk: Määrärahan osoittamisesta maantien 750 (Vimpeli—Veteli) peruskorjaamisen aloittamiseen
(31.24.21)

669 Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta paikallistien 17027 (Vanhakylä—Kärjenkoski) perusparantamiseen
(31.24.21)

670 Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta rintamaveteraanien vähimmäiseläketurvan kehittämiseen
(33.21.52)

671 Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta sotalaskien kuntoutustoimintaan
(33.22.56)

672 Jukka Vihriälä /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta rintamaveteraanien kuntoutukseen
(33.22.59)

673 Pia Viitanen /sd: Määrärahan osoittamisesta nuorisoyrittäjälainoihin
(32.49.42)

674 Marja-Leena Viljamaa /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie 4:n rakentamiseen moottoritieksi Jyväskylän ja Tikkakosken välillä tieosuudella
(31.24.77)

675 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta poliisin talousrikostutkinnan tehostamiseksi
(26.75.21)

676 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta vastavalmistuneiden nuorten takuuharjoittelupaikkajärjestelmään
(29.39)

677 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta koulujen homevaurioiden ja -haittojen poistamiseen
(29.40.34)

678 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta nuorten metsien hoitoon ja metsien uudistamiseen
(30.86)

679 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta luonnontuotteiden varastointitukeen
(30.31.41)

680 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta yleisten teiden perustienpitoon
(31.24.21)

681 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen
(31.57.61)

682 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta Etelä-Pohjanmaan rautatieverkon kehittämiseen
(31.58.21)

683 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta perusradanpitoon
(31.58.21)

684 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta pienlentokenttien rakennus- ja perusparannushankkeisiin
(31.93.41)

685 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta sairauskuluvähennyksen budjettiperusteiseen palauttamiseen pienituloisille
(33.18.60)

686 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta kansaneläkkeiden budjettiperusteiseen korottamiseen
(33.19.60)

687 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta rintamaveteraanien kuntoutustoimintamäärärahojen budjettiperusteiseen korottamiseen
(33.22.59)

688 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta työttömyyden lieventämiseen
(34.06.62)

689 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta työttömyyden torjumiseksi käynnistettäviin investointeihin
(34.06.77)

690 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta Patanan- ja Räyringinjärvien kunnostamiseen
(35.26.77)

691 Raimo Vistbacka /ps: Määrärahan osoittamisesta veteraanien asuntojen korjausavustuksiin
(35.45.60)

692 Jorma Vokkolainen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta Savon kanavan rakennussuunnitteluun
(31.30.77)

693 Jorma Vokkolainen /vas ym.: Määrärahan osoittamisesta yritystoiminnan investointi- ja kehittämishankkeiden tukemiseen
(32.51.499)

694 Markku Vuorensola /kesk ym.: Määrärahan osoittamisesta Pirkanmaan maaseutuosaamiskeskuksen käynnistämiseen maakunnallisena osaamiskeskuksena
(26.98)

695 Markku Vuorensola /kesk: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen tielle 3003 Lempäälässä
(31.24.21)

696 Matti Vähänäkki /sd: Määrärahan osoittamisesta Muurikkalan paikallistien 14745 parantamiseen
(31.24.21)

697 Matti Vähänäkki /sd: Määrärahan osoittamisesta valtatie 26:n parantamiseen välillä Summa—Taavetti
(31.24.21)

698 Matti Vähänäkki /sd: Määrärahan osoittamisesta Muhniemen—Ummeljoen maantien 3543 parantamiseen Anjalankoskella
(31.24.21)

699 Matti Vähänäkki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie E18:n perusparantamiseen välillä Hamina—Vaalimaa
(31.24.21)

700 Matti Vähänäkki /sd ym.: Määrärahan osoittamisesta eteläisen Rannikko-HELI-radon suunnitteluun
(31.58.21)

701 Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittamisesta kuntien harkinnanvaraisen rahoitusavustuksen lisäämiseen
(26.97.34)

702 Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittamisesta maakunnan kehittämisrahan lisäämiseen
(26.98.43)

703 Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Karjalan yksityisteiden parantamiseen
(31.99.50)

704 Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittamisesta alueellisen kuljetustuen lisäämiseen
(32.51.48)

705 Matti Väistö /kesk: Määrärahan osoittamisesta maatalousyrittäjien vuosiloman lisäämiseen
(33.57.40)

Y L E I S P E R U S T E L U T

Valiokunnan ehdotuksen mukaan menoarvio päättyy 188 619 174 000 markkaan ja tuloarvio 188 620 717 000 markkaan, joten talousarvio on 1 543 000 markkaa ylijäämäinen. Menojen loppusumma on täten 1 736 290 000 markkaa hallituksen esitystä suurempi ja tulojen loppusumma 1 736 100 000 markkaa hallituksen esitystä suurempi.

Tulojen eroavuudet esityksen ja mietinnön välillä ilmenevät seuraavasta taulukosta:

	Esitys mk	Valiokunta mk
Os. 11	139 434 000 000	139 464 000 000
Os. 12	28 365 837 000	30 071 937 000
Os. 13	3 071 099 000	3 071 099 000
Os. 15	16 013 681 000	16 013 681 000
Yhteensä	186 884 617 000	188 620 717 000

Menojen eroavuudet esityksen ja mietinnön välillä ilmenevät seuraavasta taulukosta:

	Esitys mk	Valiokunta mk
Pl. 21	46 963 000	46 963 000
Pl. 22	300 095 000	305 415 000
Pl. 23	195 908 000	195 908 000
Pl. 24	3 304 167 000	3 304 167 000
Pl. 25	2 828 154 000	2 828 154 000
Pl. 26	6 310 018 000	6 402 418 000
Pl. 27	10 100 530 000	10 111 130 000
Pl. 28	28 053 731 000	27 944 501 000
Pl. 29	25 965 786 000	25 967 786 000
Pl. 30	12 373 935 000	12 372 935 000
Pl. 31	7 223 768 000	7 348 768 000
Pl. 32	4 437 709 000	4 565 009 000
Pl. 33	43 458 017 000	44 918 517 000
Pl. 34	13 223 289 000	13 323 689 000
Pl. 35	3 469 814 000	3 470 814 000
Pl. 36	25 591 000 000	25 513 000 000
Yhteensä	186 882 884 000	188 619 174 000

Sen jälkeen, kun hallitus on antanut eduskunnalle vuotta 1998 koskevan talousarvioesityksen, on siihen ilmennyt korjaustarpeita. Osa korjauksista on yksittäisten ministeriöiden valtiovarainministeriölle tekemiä, lähinnä teknisiä korjaus-ehdotuksia, joiden suhteen valtiovarainministeriöllä ei ole ollut erityistä huomautettavaa ja jotka se täten on pyytänyt valiokuntaa ottamaan huomioon.

Hallitus on syksyn aikana antanut kaksi lisätalousarvioehdotusta vuodelle 1997, jotka molemmat aiheuttavat pieniä tarkistustarpeita myös vuoden 1998 talousarvioon.

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt ovat 26.11.1997 päässeet neuvottelutulokseen vuosia 1998—1999 koskevasta tulopoliittisesta sopimuksesta. Hallitus on samalla omasta puolestaan sitoutunut toimenpiteisiin, joista osa on liittynyt eduskunnan käsittelyssä oleviin budjettilakeihin ja joilla on siten heijastusvaikutuksia myös valtion talousarvioon.

Talousarvioesityksen yleisperusteluissa (Y 27) on todettu, että Pohjois-Suomen vanhojen metsien suojelun haittojen kompensoimiseksi toteutetaan valtioneuvoston vuosiksi 1997—2006 päättämää rahoitusohjelmaa, jonka mukaan rahoitukseen varataan näinä vuosina kaikkiaan 386,4 milj. mk. Yleisperusteluissa on myös lueteltu, miten vuonna 1998 kompensatiotoimenpiteisiin kohdennettava 49,3 milj. markan määräraha jakaantuu eri hallinnonalojen kesken. Valiokunta toteaa, että määräraha jakaantuu saadun selvityksen mukaan seuraavasti:

Momentti	Toimenpide	mmk
30.86.42	Yksityismetsätalouden suunnittelu ja neuvonta	4,0
30.86.44	Metsänparannus	6,0
30.99.27	Alue-ekologiset tutkimustarpeet	1,0

Momentti	Toimenpide	mmk
30.33.43	Maaseudun kehittäminen — Luontomatkailun ja virkistyskäytön kehittäminen	1,0
34.06.62	Metsänparannus	2,0
34.06.02	Luonnonhoitotyöt	2,0
34.06.62	Luontomatkailun ja virkistyskäytön kehittäminen	1,0
tai		
34.06.02		
tai		
34.06.30		
34.06.77	Luonnonsuojelualueiden rakennustyöt	3,0
	Virkistysalueiden rakennustyöt	2,3
	Virkistyskäytön tiestön peruskorjaus	2,4
32.55.21	Selvitys puun energiakäytön edistämiseksi	—
32.03.21	Matkailuyritystoiminnan kehittäminen	1,0
32.51.49	Jalostusasteen nostaminen ja yritystoiminnan monipuolistaminen	10,0
35.30.22	Luonnonsuojelualueiden hoito ja kunnossapito	3,0
35.30.74	Luonnonsuojelualueiden rakennustyöt	0,3
35.01.22	Alue-ekologiset tutkimustarpeet	1,0
31.99.50	Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen	9,0
29.69.33	Metsätyövoiman jatko- ja täydennyskoulutus	0,3
Yht.		49,3

Valtiovarainvaliokunta on useaan otteeseen kiinnittänyt huomiota talousarvioesitysten perustelujen niukkuuteen. Poliittista ohjausta on pyritty viime vuosina tehostamaan karsimalla eduskunnan päätettäväksi tarjotuista talousarvioasioista turhat, pienet yksityiskohtaiset. Talousarvioesitys on supistunut vuosina 1987—1997 sivumääräisesti kolmanneksella. Samalla esityksen informatiivisuus on kuitenkin kärsinyt. Kaikkein sidotuimmissa, lakisääteisissä menoissa perustelut ovat olleet yksityiskohtaisemmat ja tarkemmat kuin vapaamman harkinnan menoissa. Saadun selvityksen mukaan valtion talousarvion luku- ja momenttirakennetta ja yksityiskoh-
taisia perusteluja aiotaan muuttaa jo seuraavassa talousarvioesityksessä. Valtiovarainvaliokunta katsoo, että lakisääteiset ja vapaammin harkittavat menot olisi erotettava talousarvioesityksessä nykyistä selvemmin toisistaan. Vapaammin harkittavat menot olisi myös perusteltava sidottuja laajemmin. Perustelujen informatiivisuutta voitaisiin lisätä myös välttämällä epämääräisiä sanoja (esim. "...erään kunnan..."), jos asia on muutoin mahdollista ilmaista täsmällisemmin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

MENOT

Pääluokka 22

EDUSKUNTA

01. Kansanedustajat

21. Toimintamenot (arviomääräraha)

Kansanedustajien kulukorvaus on tarkoitettu kattamaan edustajantoimesta aiheutuvat ylimääräiset kulut. Verrattuna aikaan, jolloin kulukorvausjärjestelmä luotiin, aiheutuu edustajantoimesta nykyisin aivan uudentyyppisiä kuluja, joita ei kulukorvauksen mitoituksessa ole otettu huomioon. Tällaisia ovat esimerkiksi uuden tekniikan mukanaan tuomat tele- ja viestiliikennekulut. Valiokunta katsoo, että edustajanpalkkiolakia on tarkistettava siten, että myös niiden korvaaminen eduskunnan varoista olisi mahdollista.

Nykyinen edustajanpalkkiolaki ei mahdollista myöskään korotetun kulukorvauksen maksamista varapuhemiehille puhemiehen tavoin. Myös varapuhemiehet hoitavat valtiopäivien aikana varsinaisen eduskuntatyön ohella edustus- ja muita tehtäviä, joiden hoitamisesta heille aiheutuu erityisiä kuluja. Valiokunta pitää asianmukaisena, että myös heille maksettaisiin erillinen korvaus heidän toimensa hoitamisesta johtuvista lisäkuluista. Valiokunta toteaa, että asiasta on olemassa lakialoite, ja katsoo, että muutos on toteutettava pikaisesti.

02. Eduskunnan kanslia

21. (22.02.21 ja 99.22) Toimintamenot (arviomääräraha)

Saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 5 000 000 mk atk-laitehankintoja varten.

Momentin perusteluja muutetaan siten, että esitettyjen virkojen lisäksi kansliaan voidaan perustaa kansainvälisten asiain yksikköön kansain-

välisen asiain neuvoksen (A 30) virka ja lakkauttaa toimistopäällikön (A 30) virka.

Valiokunta toteaa, että Parlamenttien välisen liiton Suomen ryhmän kulut on vuoden 1998 talousarviossa siirretty budjetoitavaksi tälle momentille. Valiokunta pitää tärkeänä, että muutos ei saa hankaloittaa IPU-ryhmän toimintaa.

Valiokunta katsoo, että on selvittävää, mitä koulutus- ym. tarpeita Suomen EU-puheenjoh-tajuus edellyttää kansanedustajien ja eduskuntaryhmien osalta.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 147 760 000 mk.

Eduskunnan kansliaan voidaan perustaa kansainvälisten asiain yksikköön apulaisjohtajan virka (A 31), *kansainvälisten asiain neuvoksen virka (A 30)* ja kansainvälisten asiain neuvoksen virka (A 28).

74. Eduskunnan lisätilat (siirtomääräraha 3 v)

Eduskunnan toiminta vaatii kiireellistä lisätilojen hankintaa. Hankintaprosessi kestää vuosia, vaikka se käynnistettäisiin välittömästi. Valtiovarainvaliokunta katsoo asiasta tehdyn ulkopuolisen selvityksen antavan kattavan perustan jatkotyölle ja kiirehtii uudisrakennuksen tontin saamista mahdollisimman nopeasti rakennuskel-poisena eduskunnan hallintaan.

14. Eduskunnan oikeusasiamies

21. Toimintamenot (arviomääräraha)

Saadun selvityksen perusteella momentille lisätään määräaikaisten esittelijäneuvoksen palkkaamiseksi 320 000 mk.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 12 310 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Päälukko 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Hallituksen periaatepäätöksen toteuttaminen. Hallitus teki vuonna 1996 periaatepäätöksen Suomen kehitysavun bruttokansantuoteosuuden nostamisesta 0,4 prosenttiin vuoteen 2000 mennessä. Hallituksen talousarvioesityksessä kehitysyhteistyömenojen bkt-osuudeksi on ilmoitettu 0,36 prosenttia. Valtiovarainvaliokunta pitää myönteisenä, että määrärahoja usean vuoden laskusuuntauksen jälkeen reaalisesti lisätään. Valiokunta toteaa, että lisäyksestä huolimatta periaatepäätöksessä asetettua tavoitetta ei nykyisellä lisäysvauhdilla saavutettane määrääjässä.

Kansalaisjärjestöjen määrärahat. Valiokunta pitää tervetulleena, että kansalaisjärjestöjen määräraha nostetaan 10 prosenttiin varsinaisen kehitysyhteistyön kokonaismenoista. Tämä on toimenpide, joka suuntaa kehitysyhteistyötä kaikkein köyhimmän väestöosan elinolojen parantamiseen sekä tasa-arvon, demokratian ja ihmisoikeuksien edistämiseen. Näiden lisäksi valiokunta painottaa taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävästä kehitystä varojen suuntaamisessa sekä valintoja, jotka parantavat tyttöjen ja naisten asemaa sekä edistävät naisten tasavertaista osallistumista yhteiskunnalliseen ja tuotannolliseen toimintaan. Ratkaisun hakeminen kehitysmaiden väestöongelmaan on valiokunnan mielestä välttämätön edellytys tulokselliselle toiminnalle.

Pakolaiskustannusten budjetointi. OECD:n kriteerit sallivat kehitysmaista tulevien pakolaisten tiettyjen vastaanottokustannusten laskemisen ns. ODA-kelpoisiksi menoina kehitysyhteistyömäärärahojen bkt-osuutta laskettaessa. Talousarvion laadintavaiheessa Suomessa on tullut tavaksi laskea kehitysyhteistyömenoiksi suurempi osuus pakolaismenoista kuin saman vuoden tulosta määriteltäessä. Kehitysyhteistyömenojen

todellinen bkt-osuus on siten alempi kuin talousarvioesityksessä ilmoitettu.

Valtiovarainvaliokunta edellyttää, että toteuttaessaan uutta pakolaisohjelmaa hallitus noudattaa OECD:n hyväksymiä julkisen kehitysavun raportointiohjeita pakolaisavun sisällyttämisessä kehitysyhteistyömäärärahoihin valtion talousarviossa.

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Korkotuki. Momentin perustelujen selvitysosassa on todettu, että korkotuen osuus kehitysyhteistyön valtuuksista palautetaan aiemmin sovitulle 4–6 prosentin tasolle. Valtiovarainvaliokunta on jo useina vuosina todennut, että korkotukiluottojen käyttö osana kehitysyhteistyötä on ongelmallinen tukimuoto. Se on vienninedistämistä, jolla on eräissä tapauksissa kilpailua vääristävä vaikutus. Valiokunta tukee tavoitetta lopettaa korkotuki OECD:n piirissä tehtävällä sopimuksella, pyrkimystä alentaa korkotuen osuutta kehitysyhteistyön määrärahoista ja hankkeiden rajaamista pääosin ympäristöteknologian siirtoon ja sosiaalisektorille.

Ulkomailla työskentelevien sosiaaliturva. Ulkoasiainvaliokunnan talousarvioesityksestä antamaan lausuntoon (4/1997 vp) viitaten valtiovarainvaliokunta toteaa, että Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan ulkopuolelle on Kansaneläkelaitoksen uuden tulkinnan seurauksena jäänyt Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja muiden kirkkokuntien lähetystyöntekijöitä sekä kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyössä olevia. Nämä ovat aiemmin sovelletun tulkinnan mukaan säilyneet Suomen sosiaaliturvan piirissä riippumatta siitä, kuinka pitkiä työkausia he ovat tehneet ulkomailla tai kuinka pitkiä aikoja he ovat työkausien välillä oleskelleet kotimaassa.

Valtiovarainvaliokunta edellyttää, että ulkomailla työskentelevien sosiaaliturvaa koskevat ongelmat selvitetään ja ratkaistaan tavalla, joka varmistaa normaalin sosiaaliturvan myös pitkiä ajanjaksoja asemapaikallaan työskenteleville, kotimaasta poissa oleville lähetystyöntekijöille ja kansalaisjärjestöjen palveluksessa oleville kehitystyöntekijöille.

50. Yhteistyö Keski- ja Itä-Euroopan, Venäjän ja muiden IVY-maiden kanssa

Itämeri-yhteistyössä rauhan ja vakauden tavoitteet ovat tärkeitä. Valiokunnan mielestä tulee löytää ne konkreettiset alueellisen kehittämisen keinot, joilla ihmisten elinolosuhteita voidaan parantaa ja elintasoeroja kaventaa. Samalla, kun lähdetään kansalaisten ja alueiden tarpeista, on yhteistyön paremmalla koordinaatiol-

la huolehdittava siitä, että liian pienistä ja toisiinsa liittymättömistä yksittäishankkeista päästään strategisesti merkittävämpiin kokonaisuuksiin.

Luvun perustelujen selvitysosassa on todettu, että EU-jäsenyyden myötä lähialueyhteistyön ohella kehitetään Suomen Tacis- ja Phare-toimintapolitiikkaa. Valiokunta katsoo, että EU-ohjelmien parempi hyödyntäminen on välttämätöntä osana EU:n pohjoista ulottuvuutta. Suomen tavoitteena tulee olla cross-border-rahoituksen vahvistaminen sekä päätöksenteon nopeuttaminen ja yksinkertaistaminen. Tässä tarkoituksessa on pyrittävä myös Interreg- ja Tacis-ohjelmien yhteensovittamiseen eri keinoin. Toiminnan painopisteinä tulisi olla esimerkiksi ympäristöhankkeet, paikallishallinnon kehittäminen, koulutus ja sosiaaliset hankkeet. Valiokunta korostaa aluetason asiantuntemuksen hyväksikäyttöä yksittäisten hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Oikeusapu

50. (25.45.50) *Maksuton oikeudenkäynti ja eräät muut oikeudenhoitomenot* (arviomääräraha)

Maksuttoman oikeudenkäynnin menot ovat nousseet koko 1990-luvun. Syitä kasvuun ovat valiokunnan saaman selvityksen mukaan lähinnä juttujen laajentuminen sekä uuden oikeudenkäyntimenettelyn asianajolle asettamat lisävaatimukset. Pankkioikeudenkäynnit ja yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain mukaiset oikeudenkäynnit sekä monet konkurssioikeudenkäynnit ovat niin ikään sisältäneet em. ajanjaksoon.

Valiokunta toteaa, että myös asianajopalkkiot ovat nousseet merkittävästi, mihin myös arvonnisäverouudistus on omalta osaltaan vaikuttanut. Jälkimmäinen on tuonut epätasa-arvoa myös yritysten ja yksityishenkilöiden välille; yritykset saavat vähentää alv-kulut verotuksessaan, kansalaisille tämä ei ole mahdollista. Saadun selvityksen mukaan alv-kustannuksen laskemista on pidetty eräissä tapauksissa niin ongelmallisenä, että se on estänyt pyydetyn asianajopalkkion pienentämisen, vaikka se muuten olisi ollut perusteltua. Valiokunta pitää korkeita asianajokuluja merkittävänä epäkohtana ja katsoo, että tuomioistuinten olisi kyettävä kohtuullistamaan asianajajien palkkioita.

Valiokunta kiinnittää huomiota kansalaisten yhdenvertaiseen kohteluun oikeudenkäynneissä yleisemminkin. Korkeiksi nousseet oikeudenkäyntikulut vaarantavat ns. keskituloisten oikeusturvan toteutumisen pienituloisimpien päästessä maksuttoman oikeudenkäynnin piiriin ja suurituloisimpien kyetessä puolustamaan oikeuksiaan ilman sitäkin. Oikeudenkäyntikorkvauksia onkin valiokunnan mielestä kyettävä alentamaan nykyisestään.

Kansalaisten yhdenvertainen kohtelu vaarantuu myös ns. verokeidasyhtiöiden käytön yleistymisen myötä. Tätä kautta tapahtuva keinottelu on kyettävä lopettamaan turvautumalla kotimaisen lainsäädännön antamien mahdollisuuksien lisäksi myös kansainväliseen yhteistyöhön niin EU-tasolla kuin laajemminkin. Tasavertaisen kohtelun varmistamiseksi maksuttomissa oikeudenkäynneissä tulisi todistustaakka olla mahdollista kääntää myös siten, että sen, joka haluaa maksuttoman oikeudenkäynnin, tulisi kyetä todistamaan varattomuutensa.

Maksuttoman oikeudenkäynnin kulujen paisuminen on johtanut siihen, että varsinaisten talousarvioiden määrärahat eivät ole riittäneet tarkoitukseen ja säännönmukaisesti on jouduttu turvautumaan lisäbudjetteihin. Saatujen selvitysten perusteella valtiovarainvaliokunta pitää mahdollisena, että myös vuoden 1998 talousarvio on tältä osin alimitoitettu.

50. Vankeinhoitolaitos

Valiokunta toteaa, että vankeinhoidossa viime vuosikymmeninä noudatetulla linjalla on päästy aiempaa pienempään vankilukuun. Ns. pikkurikolliset ovat poistuneet vankiluvuista ja yhdyskuntapalvelun osuus on vastaavasti kasvanut. Toisaalta elinkautisvankien määrä on noussut ja törkeistä huumarikoksista tuomittujen määrä on saadun selvityksen mukaan kolminkertaistunut 1990-luvulla. Huumeiden tuloa myös vankiloiden sisäpuolelle ei ole kyetty estämään. Valiokunta katsoo, että huume- ja rikollisliigojen johtaminen vankiloista käsin on kyettävä estämään ja tavoitteena tulee olla kokonaan huumeettomat vankilat.

Valiokunta pitää hälyttävänä, että nykyisin noin 70 prosenttia vangeista tulee työttömyydes-

Pääluokka 25

tä ja vapautuu työttömyyteen. Myös työllä kuntouttamisesta vankeuden aikana on jouduttu riittävän työkykyisten vankien puuttuessa monissa

tapauksissa luopumaan. Työsiirtolatoiminta on jatkossa supistumassa vielä nykyisestäänkin.

Päälukka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

02. Ulkomaalaisvirasto

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta toteaa, että kansalaisuushakemusten käsittelytilanne on vuoden 1997 aikana nopeasti edelleen huonontunut. Tämä johtuu siitä, että henkilöstövoimavaroja ei ole voitu lisätä hakemusten määrän kasvua vastaavasti. Saadun selvityksen mukaan Ulkomaalaisvirastossa on ryhdytty toimenpiteisiin määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseksi ruuhkan purkuun. Nykyisellä määrärahasolla tästä määräaikaisesta henkilöstöstä joudutaan luopumaan viimeistään vuonna 1999. Ilman lisärahoitusta käsittelyaika ei voida sanottavasti lyhentää ja välttämätön atk-järjestelmän uusimistarve joudutaan lykkäämään.

05. Lääninhallitukset

21. Toimintamenot (osa EU) (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesityksen maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan päälukkaperustelujen selvitysosassa on todettu, että eläinlääkintähuollon tehtäviin osoitettuja voimavaroja on tarkoitus lisätä lääninhallituksissa aluehallinnon toimintaedellytysten varmistamiseksi ja eläinlääkinnän tulostavoitteiden saavuttamiseksi. Valiokunta toteaa, ettei näitä voimavaralisäyksiä sisälly tälle momentille. Maa- ja metsätalousministeriön asettama lääninhallintouudistuksen toimeenpanon organisointia selvittelyä työryhmä on esittänyt uusien virkojen perustamista Helsinkiin, Turkuun, Tampereelle ja Ouluun. Hämeen läänin resurssin jäätyä Etelä-Suomen lääniin Pirkanmaan tehtäviä on saadun selvityksen mukaan hoidettu Jyväskylän alueyksiköstä ja Jyväskylän viranhaltija on nyttemmin siirtynyt Tampereelle.

Vastaava resurssivaje on siten syntynyt Keski-Suomeen. Uusia läänineläinlääkäreitä tarvitaan siten Helsingissä, Turussa, Jyväskylässä ja Oulussa. Momentin nettomäärärahaan lisätään 1 000 000 markkaa neljän läänineläinlääkärin palkkaamiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 271 548 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

75. Poliisitoimi

21. Toimintamenot (osa EU) (siirtomääräraha 2 v)

Suomen EU-puheenjohtajakauden turvajärjestelyistä poliisille aiheutuvien hankintojen aikaistamisesta johtuen momentin nettomäärärahaan lisätään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella 8 800 000 mk.

Kuten luvun perustelujen selvitysosasta ilmenee, poliisin tulostavoitteet ovat vuonna 1998 osittain samat, osittain vaativammat vuoteen 1997 verrattuna. Vuodesta 1993 tehdyn seuran mukaan poliisitoimi on jäänyt vuosi vuodelta jälkeen keskeisimmissä tulostavoitteissaan. Saatujen selvitysten mukaan syynä ovat olleet määrärahojen leikkaukset.

Poliisin virkoja on tällä hetkellä täyttämättä noin 500, joista hieman yli 300 pysyvästi. Henkilöpoistuma vuonna 1998 on suurempi kuin valmistuvien poliisien määrä. Koulutusmäärää ei osittain kapasiteettiongelmista johtuen voida lähivuosina merkittävästi lisätä. Em. syistä avoimena olevia virkoja ei voida täyttää, vaikka määrärahoja tähän tarkoitukseen saataisiin lisää vuodelle 1998.

Se, että avoimia virkoja ei voida täyttää, on aiheuttanut olemassa olevalle henkilöstölle lisä-

töitä. Näitä ei määrärahojen puuttuessa kuitenkaan voida teettää niin paljon kuin olisi tarpeen. Esitetyllä määrärahasolalla poliisi joutuu budjettivuonna myös lomautuksiin. Myöskään tekniikkaan ja kalustoon ei voida panostaa riittävästi. Painopistealueisiin eli lähipoliisitoimintaan ja vakavan rikollisuuden torjuntaan ei voida osoittaa riittävästi voimavaroja.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että se on talousarviokäsittelyn aikana saanut useita arvioita poliisin määrärahatarpeesta. Valiokunta pitää tärkeänä, että poliisin tuloseurantajärjestelmää kehitetään, jotta se pystyisi tuottamaan laskelmat tarvittavista määrärahoista jo hallituksen talousarvioesityksen laatimisvaiheeseen.

Edellä todetun perusteella momentille lisätään nykyisin käytössä olevien resurssien turvaamiseksi 30 000 000 markkaa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 557 989 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

80. Pelastushallinto

21. *Pelastushallinnon toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentin nimikkeeseen lisätään maininta "osa EU" ja momentin perusteluja muutetaan siten, että määrärahaa saa käyttää myös hankkeisiin, joihin saadaan EU-rahoitusta. Budjetointivirheen korjauksena momentille lisätään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella 2 600 000 mk.

Momentin nimike ja perustelut muuttuvat seuraaviksi:

21. *Pelastushallinnon toimintamenot (osa EU)* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 72 034 000 mk.

Määrärahasta saa käyttää maksullisen koulutustoiminnan liiketaloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen enintään 2 020 000 mk. Määrärahasta saa käyttää myös hankkeisiin, joihin saadaan EU-rahoitusta.

97. Avustukset kunnille

Lukuperustelujen selvitysosassa on todettu, että kuntien valtionosuuksia vähennetään 1,3 mrd markkaa vuonna 1998. Kuntien yhteisövero leikataan 770 milj. markalla. Kuntatalouteen kohdistuu myös eräitä muita toimia vuonna 1998. Myös solmittu tulopoliittinen ratkaisu heijastuu kuntatalouteen aiheuttamalla sekä lisämenoja että tulojen vähenemistä.

Kuntien talous on selvitysten mukaan keskimäärin tasapainossa vuonna 1997, vaikka jo nyt muutamat kunnat ovat vaikeuksissa. Ongelmat kasaantuvat arvioiden mukaan vuoden 2000 loppuun mennessä merkittävästi. Tilanteen ongelmallisuutta kärjistää se, että kuntien väliset erot näyttävät olevan kasvussa. Kunnallistalouden heikkenevä kehitysarvio perustuu siihen, että tiedossa olevat menojen lisäykset ovat suuremmat kuin kuntien ennakoitu verotulojen kasvu. Samanaikaisesti toteutetaan myös valtionosuksien leikkaus.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että kuntien velvoitteiden ja voimavarojen yhteensovittamiseksi on koottu neuvotteluryhmä. Valiokunta kiirehtii toimia, joilla tasapaino näiden välillä saavutetaan.

34. *Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus*

Liittyen työmarkkinoiden keskusjärjestöjen 26.11.1997 saavuttamaan sopimukseen momentille lisätään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella 50 000 000 mk.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 200 000 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

98. Alueiden kehittäminen

Valtiovarainvaliokunta on useassa eri yhteydessä kiinnittänyt huomiota EU-rahoituksen budjetointikäytäntöön. Määrärahat ovat tämän käytännön myötä pirstoutuneet niin pieniksi kokonaisuuksiksi, että niistä ei saada hyötyä alueiden kehittämisessä. Jotkut hankkeet ovat kansallisen osarahoituksen puuttuessa saattaneet jäädä jopa kokonaan toteutumatta ja EU-rahoja on tällaisissa tapauksissa saattanut jäädä käyttä-

mättä. Riittävään joustoon budjetoinnissa olisi päästävä kaikilla niillä hallinnonaloilla, joilla kansallista rahoitusosuutta EU-hankkeisiin tarvitaan. Valiokunta kiirehtii selvitystä, miten Euroopan unionin rakennerahastovaroihin liittyvän kansallisen rahoitusosuuden budjetointikäytäntö saadaan sellaiseksi, että eri määrärahojen käyttö tulee joustavammaksi. Valiokunta toistaa myös entisen kantansa, että aluekehitysviranomaisten olisi voitava päättää nykyistä suurempien määrärahakokonaisuuksien kohdentamisesta. Samalla valmiuksia projektinomaiseen työskentelyyn on lisättävä.

43. *Maakunnan kehittämisraha (osa EU) (siirtomääräraha 3 v)*

Vuoden 1997 ensimmäisen lisätalousarvion johdosta momentin perustelujen toisen kappaleen viimeistä virkettä muutetaan.

Vuoden 1997 talousarviosta antamassaan mietinnössä valiokunta katsoi, että maakunnan kehittämisrahan tasoa olisi vuonna 1998 korotettava oleellisesti. Valiokunta toteaa, että määrärahaa on esitetty lisättäväksi 9,5 milj. markalla. Esitetyllä tasollakin momentin määräraha kuluu lähes kokonaan Euroopan unionin rakennera-

hastoista tuettavien hankkeiden kansallisiin rahoitusosuuksiin. Määrärahan niukkuus heikentää EU-tukialueisiin kuulumattomien alueiden elinkeinotoiminnan omatoimista kehittämistä ja kaupunkipolitiikan toteuttamista.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Määräraha on alueiden kehittämisestä annetun lain (1135/1993) 6 §:n mukainen aluekehitysraha. Määrärahaa saa käyttää myös EU:n aluekehitys- ja sosiaalirahastoista rahoitettavia tavoiteohjelmia, yhteisöaloitteita ja pilottihankkeita toteuttavien hankkeiden valtion kansallisten rahoitusosuuksien maksamiseen sekä kaupunkipoliittisten toimenpiteiden ja muiden kyseisen pykälän mukaisten menojen maksamiseen. Määrärahasta on varattu 81 600 000 mk EU:n rakennerahastoista osarahoitettavien tavoiteohjelmien, *yhteisöaloitteiden sekä muiden hankkeiden* kansallista osarahoitusosuutta varaten, josta aluekehitysrahastosta rahoitettavien hankkeiden osuus on 70 000 000 mk ja sosiaalirahastosta rahoitettavien hankkeiden osuus 11 600 000 mk.

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Puolustusministeriö

Vuoden 1997 ensimmäisestä lisätalousarvios-
ta antamassaan mietinnössä valtiovarainvalio-
kunta katsoi, että määrärahat ovat riittämättö-
mät valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustus-
poliittisen selonteon linjausten mukaisen raken-
nemuutoksen toimeenpanon aloittamiseen suun-
nitellussa aikataulussa. Toimeenpano edellyttäi-
si toimintamenoihin 42,7 milj. markan lisäystä,
jota käytettäisiin mm. henkilökunnan siirtome-
noihin, sekä rakentamismäärärahoihin 164 milj.
markan lisäystä. Valiokunta toteaa, että määrä-
rahoja ei sisälly myöskään käsiteltävänä olevaan
talousarvioesitykseen. Ilman vuoden 1998 aika-
na saatavaa lisärahoitusta esimerkiksi jo eräät
aloitetut rakennushankkeet joudutaan keskeyt-
tämään ja rakennemuutoksen toimeenpano hi-
dastuu. Valiokunta pitää tärkeänä, että rakenne-
muutoksen kohteena olevien joukko-osastojen
ohella muidenkin säilytettävien ja kehitettävien
varuskuntien rakentamismäärärahat voidaan pi-
tää asianmukaisella tasolla.

10. Puolustusvoimat

16. *Puolustusmateriaalihankinnat* (siirtomää-
räraha 3 v)

Valmiusyhtymien tilausvaltuudet. Esitykseen
sisältyy 7 766 miljoonan markan valmiusyhty-
mien varustamisen tilausvaltuus, jonka maksut
ajoittuvat vuosille 1998—2006. Tilausvaltuutta
olisi saadun selvityksen mukaan tarkoitus käyt-
tää muun muassa valmiusyhtymien johtamisky-
vyn, liikkuvuuden, tulivoiman, pimeätoiminta-
kyvyn ja suojan kehittämiseen.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että meneil-
lään on helikopterihankintaa koskeva esiselvi-
tystyö, joka on tarkoitus saada päätökseen kulu-

van vuoden lopussa. Talousarvioesityksessä on
esitetty valmiusyhtymien varustamisen suunnit-
teluun 18 miljoonaa markkaa vuodelle 1998. Val-
tiovarainvaliokunta hyväksyy tämän määrära-
han rahoitettavaksi tilausvaltuuden ulkopuolel-
ta. Ennen valmiusyhtymien varustamiseen liitty-
vien tilausvaltuuksien hyväksymistä eduskun-
nalle on vielä selvitettävä:

- mahdollisen helikopterihankinnan vaiku-
tukset puolustuspolitiikan kokonaisuuteen,

- helikopterihankintojen mahdollinen vaiku-
tus Suomen henkilömiinapolitiikkaan,

- helikoptereiden käyttötarkoitus; kuljetus-
ja taisteluhelikoptereiden määrien tarkka suhde,
muille viranomaisille annettavan virka-avun laa-
juus ja huomioon ottaminen hankinnassa,

- lopulliset vastaostosäännöt; valmiusyhty-
mien varustamisen tilausvaltuuden hankintojen
edellytykseksi asetettavien vastaostojen kohdis-
tuminen kotimaiselle puolustustarviketeollisuu-
delle käytännössä,

- mahdollisesta helikopterihankinnasta seu-
raavat muut hankintamenot,

- tilausvaltuuden vaikutus vuotuisiin toi-
mintamenoihin; helikopterihankinnasta aiheu-
tuvien vuotuisen koulutus- ja huoltokustannus-
ten määrä ja varmuus kyvystä rahoittaa ne nor-
maalien puolustusmäärärahakehysten sisältä,

- hankintaprosessin jälkivaiheessa tarvitta-
vaksi ilmoitetun 1 500 miljoonan markan tilaus-
valtuuden täsmällinen sisältö ja ajoittuminen,

- mahdollisuudet varautua indeksi- ja va-
luuttakurssimuutoksiin sekä

- mahdollisuus yhteistyöhön Ruotsin kanssa
ja yhteistyön tarkempi sisältö.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan
puolustusministeriö nimittää ns. Helikopteri-
työryhmän selvittämään helikopterihankkeen
mahdollista toteuttamista. Hallinnon edustajien
lisäksi työryhmään kutsutaan jäseniksi suurim-

pien eduskuntaryhmien edustajat. Siinä tapauksessa, että helikopterihankinta päätetään toteuttaa, työryhmän tehtäviin tulee kuulumaan muun muassa helikopterihankinnan ja siihen liittyvien valtiontaloudellisten ja kauppapoliittisten toimien koordinointi.

Valiokunta tukee turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon mukaisesti valmiusyhtymien toteuttamista. Puolustushallinnon on jatkettava valmiusyhtymien valmistelua suunnitelmien mukaan ja se voi ryhtyä helikopterihankinnan eduskunnalle tapahtuvan ja muun valmistelun kannalta välttämättömiin toimiin.

Valiokunta on tehnyt momentin perustelujen päätösosaan valmiusyhtymien varustamisen tilausvaltuuden poistamista koskevat muutokset ja toteaa, että vastaavat muutokset on tehtävä myös momentin perustelujen selvitysosaa.

Puolustustarviketeollisuuden yleiset toimintaedellytykset. Turvallisuuspoliittisessa selonteossa todettiin muun muassa, että "kotimaisen puolustustarviketeollisuuden toimintaedellytykset pyritään turvaamaan sekä riittävällä kotimaisella tilauskannalla että edistämällä alan kansainvälistä työnjakoa". Valiokunta toteaa, että vuoden 1998 talousarvioesitykseen sisällytetyillä varoilla puolustusvoimat eivät pääse tilauksissaan edes kotimaisen teollisuuden edellyttämälle minimitasolle, joka tarkoittaisi noin 800 milj. markan tilauksia. Käytettävissä olevien tietojen mukaan myöskään kuluvan vuosikymmenen lopun budjettikehykset eivät mahdollista nykyistä suurempaa panostusta kotimaiseen puolustustarviketeollisuuteen, vaan suunta on tulevien budjettikehysten valossa pikemminkin laskeva. Kotimaisten hankintamäärärahojen niukkuus yhdistyneenä vähäiseen vientiin tekee puolustustarviketeollisuuden tilanteesta erittäin vaikean vuosina 1998 ja 1999. Valiokunta pitää tärkeänä, että puolustushallinto pyrkii erityisesti lähivuosina huolehtimaan kotimaisesta tilauskannasta, tiivistämään puolustusvoimien materiaalilaitoksen ja puolustusvälineiteollisuuden yhteistyötä ja edistämään puolustustarvikkeiden vientiä.

Valtiovarainvaliokunta on jo aiemmissa yhteyksissä kiinnittänyt huomiota kotimaasta tehtävien hankintojen osuuteen puolustusvoimien hankinnoista. Tavoitteena tulisi olla, että nykyi-

sen noin 15 prosentin sijasta vähintään puolet puolustustarvikkeista hankittaisiin kotimaasta. Tämä edellyttää sekä olemassa olevan tuotantoteknologian kilpailukyvyyn vahvistamista että uusien sotilasteknologioiden vaatimien tuotteiden valikoivaa kehittämistä Suomessa. Tuotekehitysvaroja on saatava myös puolustusvälineiteollisuuden käyttöön.

Rynnäkkökiväärituotanto. Valiokunta toteaa, että suomalaista rynnäkkökiväärituotantoa uhkaa lopettaminen jo vuonna 1998. Lopettamishuika johtuu siitä, että puolustusvoimat eivät enää tilaa rynnäkkökivääreitä. Mikäli tuotanto loppuu, menetetään tämän alan uskottavuus mahdollista vientiäkin silmällä pitäen. Mahdolliset vientihankkeet kohdistuisivat vasta myöhempiin vuosiin, joten tuotannon jatkaminen olisi mahdollista vain kotimaisten tilausten avulla. Tämä edellyttää, että rahoitustarve otetaan huomioon jo käsiteltävänä olevassa talousarviossa. Momentin perusteluja muutetaan siten, että momentin määrärahaa voi käyttää rynnäkkökiväärihankintoihin kotimaiselta teollisuudelta. Valiokunnan käsityksen mukaan määrärahatarve tähän tarkoitukseen on vuonna 1998 noin 15 000 000 markkaa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Määrärahaa saa käyttää puolustusmateriaalin sekä puolustusvoimien muun kaluston, välineistön ja laitesuojien hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja hankintaan välittömästi liittyviin tutkimus- ja kehittämistoimintaan, järjestelmien testaukseen, käyttökoulutukseen ja hallintomenoihin. Määrärahasta saa käyttää 4 567 000 000 mk aikaisemmin myönnettyistä tilausvaltuuksista ja niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä 135 000 000 mk puolustushaarojen ja aselajien uusinta- ja täydennys-hankintoihin sekä 18 000 000 markkaa valmiusyhtymien varustamisen suunnitteluun. Momentin määrärahaa voi käyttää myös rynnäkkökiväärihankintoihin kotimaiselta teollisuudelta. Määrärahaa saa käyttää enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan projektihenkilöstön palkkaamiseen.

(3. ja 4. kappale kuten hallituksen esityksessä)

(5. kappale poist.)

Pääloukka 27

Tilausvaltuus	Milj. mk	Myönnetty milj. mk	Myönnetään milj. mk
01. Tiedustelun, valvonnan ja johtamisen järjestelmien ylläpitäminen	500	215	145
02. Torjuntahävittäjien uusiminen	9 500	6 227	1 502
03. Torjuntahävittäjien ase- ja huoltojärjestelmien uusiminen	4 420	1 874	1 068
04. Puolustusvoimien toimintaedellytysten kehittäminen (Venäjän kauppa)	1 018	918	100
05. Venäjän kaupan kotimaan kohdennus	2 742	2 223	444
06. Tutkimustoiminnan ja hankintaedellytysten luominen	2 700	50	198
(07. poist.)			
Yhteensä			3 457

21. *Puolustusvoimien toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Vuoden 1997 toisen lisätalousarvion johdosta momentin nettomäärärahaan lisätään 10 600 000 mk. Valiokunta toteaa, että lisäys tehdään momentin 31.30.77 perusteluihin viitaten Kokkolan väylän ruoppauksen edellyttämien raivaustöiden suorittamiseksi.

Valiokunta toteaa, että hallituksen eri hallinnonaloille antamat säästövelvoitteet ovat viime vuosina kohdistuneet toimintamenoihin. Vuodelle 1998 kohdistuvat säästövelvoitteet aiheuttavat muun muassa sen, että kertausharjoitusten määrää joudutaan supistamaan noin 80 000 vuorokautteen, mikä on puolet kuluva vuoden tasosta ja ainoastaan neljäsosa vuoden 1992 tasosta.

Niin kertausharjoitusten kuin muidenkin toimintamenojen osalta vuodesta 1999 uhkaa tulla vielä ensi vuottakin huonompi. Säästöillä on pidempään jatkuessaan vaikutusta Suomen puolustusvalmiuteen. Puolustusvoimat on ilmoittanut vielä vuosina 1998—1999 voivansa tinkiä toimintamenoista muiden puolustusvoimien menokohteiden hyväksi. Käänte toimintamenoissa on puolustuspoliittisen selonteon mukaan tapahtumassa vuonna 2000, jolloin toimintamenojen suhteellinen osuus puolustusbudjetista nousee 53 prosentista 65 prosenttiin. Valiokunta pitää tätä käännettä tärkeänä.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 075 100 000 mk.

(2.—4. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

Valiokunta katsoo, että valtiovarainministeriön tulostavoitteessa tulee ottaa huomioon myös harmaan talouden torjunta.

90. (28.89 ja 90) Suomen maksusuudet Euroopan unionille (EU)

66. (28.90.66 ja 67) *Maksut Euroopan unionille (EU)* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 100 000 000 mk, koska Euroopan unionin talousarvion menot ovat supistuneet talousarvion käsittelyprosessin aikana.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 5 770 000 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

68. (28.89.68) *Suomen maksuosuus Euroopan investointipankin pääomasta (EU)* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentti ja sillä oleva määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta, koska Euroopan investointipankista saadun tiedon

mukaan maksuosuus on katettu toimintaylijäämällä ja samalla 11.6.1990 päätetty pääoman korotus on todettu maksetuksi.

Momentti:

(Poist.)

99. (28.05, osa, 07, osa ja 99, osa) Muut valtiovarainministeriön hallinnonalan menot

Lukuperustelujen mukaan valtioneuvosto saa hyväksyä omistusjärjestelyjä, joiden toteuttamisen edellytyksenä on luopuminen valtion määräysvallasta, määräenemmistövallasta tai määrävähemmistön hallinnasta Engel-Yhtymä Oy:ssä. Valiokunta toteaa, että Engel-Yhtymä Oy:ssä on vaikeiden vaiheiden jälkeen saavutettu työrauha ja hyvä yhteistyön ilmapiiri, joiden säilyttäminen myös tulevaisuudessa on tärkeää.

Valiokunta edellyttää, että mahdolliset omistusjärjestelyt valmistellaan henkilöstön asema turvaten.

Edelleen valiokunta edellyttää, että nykytilanteessa valtion omistuosuus säilyy vähintään 30 prosenttina.

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

1) Hallituksen esityksen mukaan opetusministeriön toimialan painopisteitä budjettivuonna ovat mm. tietoyhteiskunta-ohjelman toimeenpanon jatkaminen, työllisyyden edistäminen sekä koulutuksen ja työelämän yhteistyön kehittäminen, nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja nuorten elinolojen parantaminen, rasismien ehkäisy ja suvaitsevaisuuden lisääminen, tutkimusrahoituksen lisäysohjelman toimeenpano, matemaattis-luonnontieteellisen opetuksen kehittäminen, elinikäisen oppimisen periaatteen muuttaminen käytännön toteutustavoiksi, koulutuksen lainsäädännön kokonaisuusdistuksen toimeenpano, kulttuurin perustoimintojen turvaaminen ja kulttuurin kehittämisohjelman toteuttaminen sekä kansalaistoiminnan edistäminen. Valiokunta pitää valittuja painopistealueita oikeina.

2) Valiokunta kiinnittää huomioita siihen, että hallituksen esityksen antamisen jälkeen on valmistunut Elinikäisen oppimisen komitean mietintö (KM 1997:14). Sen mukaan jatkuvassa uuden oppimisessa tarvittavien perustietojen ja -taitojen kehittämisestä on lasten ja nuorten kohdalla huolehdittava nykyistä paremmin ja heikoimman perustason omaaville aikuisille on tarjottava lisää mahdollisuuksia perustietojen ja -taitojen hankkimiseen (*oppimisen perusta vahvaksi*). Työelämän ja yhteiskunnan muutoksiin varautumista ja sopeutumista varten on oltava nykyistä laajemmin erilaisia oppimismahdollisuuksia työelämässä, kansalaistoiminnassa, itseopiskeluna ja julkisen vallan tukemana (*oppimismahdollisuuksien kirjo laajaksi*). Kaikissa ympäristöissä hankittu osaaminen on voitava osoittaa ja saada siitä virallinen todistus (*opitulle julkinen tunnustus*). Oppimissuunnitelmien laatimista varten on saatava nykyistä enemmän tietoa, neuvontaa ja ohjausta (*tietoja ja tukea oppimispolkujen rakentamiseen*). Opettajien sekä työpaikoilla

ja kansalaisjärjestöissä toimivien kouluttajien ammattitaitoa on uudistettava (*opettajien ja kouluttajien taidot ajantasaisiksi*). Oppimiseen vaikuttavien hallinnonalojen ja intressitahojen yhteistyötä on lisättävä (*oppimisen edistämispolitiikka kattavaksi*). Valiokunta korostaa sitä, että luodaan mahdollisuudet komitean ehdotusten toteuttamiselle.

3) Tietoyhteiskunta-ohjelman jatkamiseen on varattu yhteensä 243 000 000 mk. Ohjelma vaikuttaa kansainväliseen kilpailukykyyn ja työllisyyteen tietotekniikan tehokkaalla hyödyntämisellä, koulutuksen ja tutkimuksen laadun parantamisella sekä kirjasto- ja tietopalveluiden kehittämisellä. Yliopistojen tietotekniikan opetukseen, tutkimukseen ja laitehankintoihin varataan 105 000 000 mk, ammattikorkeakoulujen laitehankintoihin 7 000 000 mk, peruskoulujen, lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten sekä väliaikaisten ammattikorkeakoulujen laitehankintoihin 34 000 000 mk, aikuisoppilaitosten hankkeisiin 12 000 000 mk, opetustoimen henkilöstökoulutukseen 9 000 000 mk, kirjaston tietoverkkoihin 10 000 000 mk ja kulttuurin muihin hankkeisiin 5 000 000 mk. Näillä toimenpiteillä luodaan huomattavat mahdollisuudet tekniselle kehitykselle.

Tutkimus- ja selvitystoiminta tietotekniikan vaikutuksista opetukseen ja tutkimukseen on Suomessa kuitenkin toistaiseksi ollut vähäistä. Tehtyjen yksittäisten tutkimusten perusteella ei voi muodostaa kokonaiskuvaa teknologian vaikutuksesta opetukseen ja oppimiseen. Valiokunta pitää tärkeänä määrärahojen suuntaamista teknologian arviointiin.

4) Koulutuksen tulee vastata työelämän ja muun yhteiskunnan muutoksiin entistä nopeammin siten, että koulutuksen sisällöt ja koulutusmäärät joustavat uudistuvien tarpeiden mukaisesti. Muutokset asettavat erityisiä vaati-

muksia opettajien ammattitaidon kehittämiseksi lisäkoulutuksen ja työelämään tutustumisen keinoin.

Opetusministeriön hallinnonalan talousarvioehdotuksessa opetusministeriön toimialan erääksi painopisteeksi esitetään hallinnonalan henkilöstökoulutuksen tehostamista. Opetustoimen henkilöstökoulutuksen toteuttamiseksi hallitus ehdottaa myönnettäväksi 45 550 000 mk.

Eduskunta on useassa yhteydessä painottanut opettajien lisäkoulutuksen merkitystä ja todennut mm., ettei koulutuksen laatuvaatimuksia voida saavuttaa, ellei opettajien työelämän tuntemusta lisätä ja panosteta riittävästi opettajien täydennyskoulutukseen.

01. Opetusministeriö

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen mukaan momentin määrärahan tulisi olla nettomääräraha, joten momentin perustelut muutetaan vastaavasti.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään *nettomäärärahaa* 94 000 000 mk.

10. Yliopistot

1) Valiokunta pitää myönteisenä sitä, että yliopistojen toimintamäärärahoja voidaan lisätä. Korkeakoulujen rahoitukseen on merkittävästi vaikuttanut valtioneuvoston hyväksymän tutkimusrahoituksen lisäysohjelma, josta yliopistoille osoitetaan 210 000 000 mk. Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämistoimenpiteitä suunnataan hallituksen esityksen mukaan kansallisen kilpailukykyssä teollista ja kulttuurista pohjaa kehittäviin hankkeisiin, erityisesti tietojen ohjelmistotekniikan, tietoliikennetekniikan, elektroniikan, biotekniikan ja teollisen muotoilun aloille. Valtioneuvoston tutkimusrahoituksen lisäysohjelman määrärahoista suuri osa kohdennetaan tekniikan ja luonnontieteiden sekä tietointensiivisen yritystoiminnan kannalta tärkeille tutkimusaloille.

Tutkimusrahoituksen lisäysohjelmasta lisärahoitusta suuntautuu mm. luonnontieteiden ja teknologian alan tutkimus- ja kehitystoimintaan. Valiokunnan saamien arvioiden mukaan innovaatiojärjestelmän pullonkaulaksi on muodostumassa uusien innovaatioiden tuotteistaminen. Valiokunta korostaa sitä, että tutkimusrahoitusta tulee kohdentaa erityisesti myös markkinoinnin, tuotteistamisen ja kaupallistamisen edistämiseen.

Valiokunta on kuitenkin huolestunut yliopistojen perusvoimavaroista ja niiden kohdentumisesta. Lisääntynyt hankerahoitus uhkaa perusrahoituksen osuutta. Yhä suurempi osa tutkimusrahoituksesta ohjataan yliopistojen ja opetusministeriön tulossopimusten ulkopuolelle. Yliopistojen rahoituksessa siirrytään laskennalliseen malliin, jossa yliopistojen perusvoimavarat määräytyvät sovittujen tulostavoitteiden, lähinnä tutkintotavoitteiden, perusteella. Valiokunta korostaa sitä, että yliopistot ovat merkittäviä yksiköitä sekä kansan- että valtionalouden kannalta ja turvaavat toimintansa kautta elintärkeitä yhteiskunnallisia perustoimintoja. Valiokunta pitää tärkeänä, että laskennallista mallia kehitetään niin, että se ottaa oikeudenmukaisella tavalla huomioon tuloksellisuuden yliopistojen perustehtävissä, tutkimuksessa ja opetuksessa. Valiokunta pitää välttämättömänä, että yliopistoille turvataan riittävä perusrahoitus, joka varmistaa tutkimuksen ja ylimmän opetuksen häiriöttömän toiminnan ja kehittämisen.

2) Valiokunta viittaa kuluvan vuoden ensimmäisestä lisätalousarviosta antamaansa mietintöön (VaVM 16/1997 vp) ja painottaa, että lisätalousarviossa ja vuoden 1998 talousarvioehdotuksessa Kuopion Bioteknia -hankkeelle tutkimuksen lisärahoitusohjelmasta osoitetut 66 miljoonan markan määrärahat eivät saa vaarantaa tai aiheuttaa kohtuutonta viivästystä tutkimuksen lisärahoitukselle suunniteltujen varsinaisten hankkeiden toteuttamiselle.

3) Koko Suomessa, mutta erityisesti Itä-Suomessa metsätalouden ja -teollisuuden osaamista on parannettava kansainvälisen ympäristöoikeuden, erityisesti Venäjän ja Itä-Euroopan luonnonvarojen käyttöön liittyvän hallinto- ja lainsäädäntöasiantuntemuksen osalta.

Joensuuhun on kehittynyt merkittävä metsäosaamiskeskittymä. Joensuussa sijaitsevat yliopiston metsätieteellinen tiedekunta, metsäntutkimuslaitoksen Joensuun tutkimusasema, Euroopan metsäinstituutti, ICA:n yliopistollisen metsäopetuksen pysyvän komitean sihteeristö, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun metsä- ja puutalouden opetus, ammatilliseen kouluasteeseen liittyvä alan opetus, Joensuun metsäosaamiskeskus ja Pohjois-Karjalan metsäkeskus sekä useiden metsäalan yritysten puunhankinta-organisaatiot ja tuotantolaitokset.

Valiokunta korostaa, että metsä- ja puutalouden opetuksen kehittäminen tulee turvata. Samalla valiokunta pitää tärkeänä kiinteää yhteistyötä ja verkostoitumista puualan muotoilu- ja muun opetuksen välillä.

4) Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että EU:n rakennerahastojen uudistaminen on erityisesti aluepoliittiselta kannalta yliopistoille tärkeitä. Valiokunnan mielestä kansallisia linjauksia suunniteltaessa tulisi selvittää mahdollisuudet ottaa mukaan tutkimus- ja opetustoimintaan kohdistuvat infrastruktuurihankkeet tavoite 1-alueella.

21. *Yliopistojen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentin perusteluja täydennetään uudella 4. kappaleella.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1.—3. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Määrärahaa saa käyttää myös yliopistojen opettajille, tutkijoille ja opiskelijoille myönnettävien tutkimusta ja koulutusta edistävien apurahojen maksamiseen. (uusi)

(5. ja 6. kappale kuten 4. ja 5. kappale hallituksen esityksessä)

22. *Yliopistolaitoksen yhteiset menot (osa EU)* (siirtomääräraha 3 v)

Kuluvan vuoden ensimmäisen lisätalousarvion johdosta momentilta vähennetään 33 000 000 mk käyttösuunnitelman kohdasta 6. Tutkimusrahoituksen lisäysohjelma. Momentin päätösosan toiseksi viimeistä kappaletta muutetaan vastaavasti.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 220 719 000 mk.

Määrärahaa saa käyttää yliopistoja koskevan tutkimus-, arviointi-, selvitys-, kokeilu- ja kehittämistoiminnan, siihen liittyvän kansainvälisen yhteistyön menojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma:	mk
1. Tutkimus-, kehittämis- ja julkaisutoiminta	32 119 000
2. Yliopistojen yhteinen atk-toiminta ja tietoliikenneyhteydet .	37 900 000
3. EU:n kansalliset rahoitusosuudet	61 700 000
4. Työllistymispalvelu ja -selvitystoiminta	33 000 000
5. Korvaus Helsingin yliopistolle	9 000 000
6. Tutkimusrahoituksen lisäysohjelma	47 000 000
Yhteensä	220 719 000

(3.—5. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Määrärahaa saa käyttää tutkimusrahoituksen lisäysohjelmasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahasta on varattu 47 000 000 mk tiedonsiirron, tietopalveluiden ja teollisuusyhteistyön kehittämiseen sekä tutkijakoulujen laajentamiseen ja uusien perustamiseen.

(7. kappale kuten hallituksen esityksessä)

23. (29.08.21) *Kansainvälisen henkilövaihdon keskuksen toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Hallitus esittää 2 770 000 markan lisäystä Erasmus-ohjelman kansalliseen rahoitukseen. Valiokunta pitää tätä välttämättömänä. Valiokunnalle on kuitenkin esitetty lausuntoja, joiden mukaan tämäkään ei ole riittävä opiskelijavaihdon lisääntyessä voimakkaasti. Valiokunta katsoo, että määrärahan riittävyyttä tulee seurata ja tarvittaessa tuoda eduskunnalle esitys lisämäärärahojen myöntämisestä.

87. *Kiinteistöjen hankinta* (siirtomääräraha 3 v)

Kuluvan vuoden ensimmäisen lisätalousarvion johdosta momentille lisätään uusi käyttösuunnitelman kohta 6. Kuopion yliopisto, Bioteknia 2 ja sille 33 000 000 mk. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 66 000 000 mk ja tarkoitukseen on lisätalousarviossa myönnetty 33 000 000 mk.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 47 500 000 mk.

Käyttösuunnitelma:

Hanke	Kokonais- kustannukset 1 000 mk	Myönnetty mk	Myönnetään mk
1. Helsingin yliopisto, Kouvolan yksikkö	34 000	27 200 000	5 500 000
2. Kuopion yliopisto, Bioteknia	35 600	7 500 000	2 500 000
3. Tampereen yliopisto, Finn-Medi	34 400	7 200 000	2 400 000
4. Tampereen teknillinen korkeakoulu, IV rakennusvaihe	90 000	12 200 000	2 500 000
5. Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu, IV rakennusvaihe	25 300	8 250 000	1 600 000
6. Kuopion yliopisto, Bioteknia 2	66 000	33 000 000	33 000 000
Yhteensä			47 500 000

20. Ammattikorkeakouluopetus

30. *Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella tietoverkkojen perustamishankkeisiin ja muihin tietotekniikan laitehankintoihin tarkoitettuun määrärahaan lisätään 1 300 000 mk ja ura- ja rekrytointipalvelujen käynnistys- ja tukirahoitukseen 1 200 000 mk. Muutokset johduvat tarkentuneista tarpeista.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1.—3. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Määrärahasta saa käyttää ammattikorkeakouluopinnoista annetun lain 23 §:n mukaiseen ylimääräiseen valtionavustukseen ammattikorkeakoulu-uudistuksen tukiohjelmaan ja muihin kehittämishankkeisiin, ammattikorkeakoulujen opettajien koulutustason nostamiseen sekä tuloksellisuusrahoitukseen enintään 89 200 000 mk, mistä enintään 8 300 000 mk tietoverkkojen perustamishankkeisiin ja muihin tietotekniikan laitehankintoihin ja enintään 9 200 000 mk ura- ja rekrytointipalvelujen käynnistys- ja tukirahoitukseen.

(5. ja 6. kappale kuten hallituksen esityksessä)

39. Opintotuki

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että lukuperusteissa mainittu opintotukiasetuksen muutos, jonka mukaan opiskelijalle, joka asuu vanhemmiltaan vuokraamassaan asunnossa, ei myönnetä opintotuen asumislisää, on talousarvioesityksen antamisen jälkeen muutettu siten, että opintotukiasetusta on tarkoitus muuttaa 1.1.1998 lukien siten, että tällaiselle opiskelijalle myönnetään alennettua asumislisää. Muutos vähentää opintotuen määrärahatarvetta noin 22 000 000 mk.

55. *Opintoraha (arviomääräraha)*

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että momentin selvitysosassa mainitusta poiketen vanhemmilta vuokratusta asunnosta myönnettävän asumislisän määrärahan alentamisesta aiheutuva säästö on 22 000 000 mk sekä itsenäisesti asumisen tarkeemmasta määrittelystä aiheutuva säästö 5 000 000 mk. Korjaukset aiheutuvat hallituksen päättämästä opintotukiasetuksen muutoksesta.

40. Yleissivistävä ja ammatillinen koulutus

1) Valiokunta kiinnittää jälleen huolestuneena huomiota perusopetuksen rahoitustilanteeseen. Opetustoimen laskennallisten valtionosuuksien

kannalta kehitys on myönteinen verrattuna viime vuosiin. Todellisuudessa kunnat kuitenkin suuntaavat määrärahoja opetustoimeen vaihtelevasti eivätkä opetustoimen valtionosuudet kailta osin päädy itse opetustoimen rahoitukseen. Valiokunta viittaa tämän vuoden talousarvioehdotuksesta annettuun mietintöön (VaVM 46/1996 vp) ja korostaa, että opetuksen taso ja sivistyksellisten peruspalvelujen saatavuus on joissakin kunnissa entistä suuremmassa vaarassa. Valiokunta ei hyväksy opettajien lomautuksia säästökeinoina. Kouluterveydenhuollon ja koulu-psykologi- sekä kuraattoripalvelujen, erityis- ja tukioetuksen, luku- ja kirjoitushäiriöisten opetuksen järjestämisessä sekä koulunkäyntiavustajien palkkaamisessa on puutteita ja kuntien välillä suuria eroja. Valiokunta korostaa sitä, että näiden palvelujen tarkoituksena on ennalta ehkäistä ongelmia ja syrjäytymistä sekä edesauttaa oppilaan oppimista.

2) Valiokunnan saaman selvityksen mukaan viittomakielisen koulun tarve Suomessa on suuri. Koululäikäisten kuulovammaisten lasten määrä oli vuonna 1996 yhteensä 240. Näistä 133 oli huonokuuloisia ja kuuroja lapsia oli 71. Käytännössä viittomakielinen opetus toteutuu vain harvoin. Ottaen huomioon voimassa olevat perusopetuksessa säännökset ja koulutuksen tarve valiokunta pitää välttämättömänä, että opetusministeriö osaltaan tehostaa toimenpiteitä viittomakielisen koulun perustamiseksi. Koulussa voisivat saada opetusta sekä suomen- että ruotsinkieliset oppilaat.

3) Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ortodoksista uskonnonopetusta sai lukuvuonna 1996—1997 peruskoulun ala- ja yläasteilla yhteensä 6 018 oppilasta. Opetuksen saamista kuitenkin vaikeuttaa tietotekniikan vähäinen hyväksikäyttö ortodoksisessa uskonnonopetuksessa. Laitekannan rajallinen kapasiteetti ja epätarkoituksenmukaiset tilat estävät opetuksen rakentamista tietotekniikan tuella. Valiokunta kiirehtii toimenpiteitä tietotekniikan käytön lisäämiseksi ortodoksisessa uskonnonopetuksessa. Tämä edellyttää välineistön lisäksi opettajien täydennyskoulutusta.

4) Valiokunta kiinnittää huomiota ammatillisessa koulutuksessa oleviin puutteisiin. Valio-

kunta pitää välttämättömänä voimavarojen kohdentamista niin ammatillisen peruskoulutuksen kuin peruskoulutuksen jälkeisen erikoisammattitaitojen koulutuksen kehittämiseksi.

Valiokunta pitää tärkeänä, että mahdollisuuksia lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten yhteistyöhön hyödynnetään myös käytännössä tehokkaasti.

21. *Valtion oppilaitosten toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan valtion ylläpitämät vammaisten lasten koulut sekä ammatilliset erityisoppilaitokset ajautuvat vuonna 1998 suuriin taloudellisiin ja toiminnallisiin vaikeuksiin. Selvityksen mukaan tämä aiheutuu ennakoitua pienemmäksi jäävästä siirtomäärärahakannasta, oppilasmäärän kasvusta sekä aloitetuista erityisopetuksen kehittämistoimista, muun muassa palvelu- ja kehittämiskeskustoiminnan käynnistämisestä. Lisäksi oppilaksi on tullut enemmän monivammaisia oppilaita kuin aikaisemmin.

Valiokunta edellyttää vammaisten koulujen ja ammatillisten erityisoppilaitosten taloudellista ja toiminnallista tilannetta seurattavan ja selvitettävän siten, että vammaisten lasten ja nuorten koulutusmahdollisuuksia heikentävä tilanne voidaan korjata kevään 1998 aikana.

31. *Valtionosuus oppisopimuskoulutukseen (osa EU)* (arviomääräraha)

Oppisopimuskoulutusta on lisätty viime vuosina. Valiokunnan mielestä tämä on tarkoituksenmukaista. Valiokunta kuitenkin korostaa sitä, että seurataan laajennuksien vaikutusta ja opetussuunnitelmien kehittämistä. Koulutusta tulee myös arvioida päämääränä laadukas oppisopimuskoulutus. Lisäksi tulee selvittää mahdollisuudet osa-aikaisen oppisopimussuhteen saatamiseksi tasa-arvoiseksi kokoaikapohjalta koulutettavan kanssa.

69. Aikuiskoulutus

Valiokunta kiinnittää huomiota ammatillisen aikuiskoulutuksen ja erityisesti lisäkoulutuksen hankintaan. Valiokunnan mielestä hankintatoi-

minta tulee alueellisesti koordinoita niin, että koulutusta suunnataan niille aloille, joilla työvoiman kysyntä kasvaa ja sellaiseen koulutukseen joka on laadukasta ja edistää työllistymistä.

25. *Aikuiskoulutuksen kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Hallituksen esityksen mukaan määrärahaa on tarkoitus käyttää mm. elinikäisen oppimisen periaatteelle rakentuvan koulutuspolitiikan painopisteiden mukaisesti hankkeisiin. Valiokunta korostaa koulutusmahdollisuuksien kehittämistä erityisesti heikoimman peruskoulutustason omaaville aikuisille. Tässä yhteydessä valiokunta korostaa myös vapaan sivistystyön merkitystä ja toimintaedellytysten turvaamista.

50. *Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavien laskennallisten opiskelijaviikkojen enimmäismäärän ja kansanopistojen opiskelijaviikkojen yhteismäärän välillä on epäsuhta. Tämä saattaa johtaa kansanopistojen toimintamahdollisuuksien heikkenemiseen. Valiokunnan mielestä tilannetta tulee budjettivuoden aikana seurata ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin, jotta kansanopistojen toiminta ja kehittäminen voidaan turvata.

53. *Valtionavustus järjestöille*

Valiokunta viittaa kuluvan vuoden talousarvioehdotuksesta antamassaan mietinnössä (VaVM 46/1996 vp) naisjärjestöjen valtionavustuksista lausuttuun ja toteaa, että näille osoitettavat määrärahat ovat samat kuin kuluvan vuoden talousarviossa. Käyttösuunnitelmassa on Naisjärjestöjen keskusliitolle ehdotettu 300 000 mk ja Naisjärjestöt Yhteistyössä -yhteenliittymälle projekteihin 150 000 mk. Valiokunta edelleenkin korostaa sitä, että naisjärjestöt tekevät merkittävää vapaaehtoistyötä yhteiskunnassamme ja erityisesti nuorten, yhteiskunnan murroksessa elävien ja siitä mahdollisesti kärsivien parissa.

88. Tieteen tukeminen

Valiokunta pitää myönteisenä sitä, että tieteen rahoitusta voidaan lisätä. Valtioneuvoston hy-

väksymän tutkimusrahoituksen lisäysohjelman perusteella tutkimusrahoitusta lisätään 375 000 000 markalla. Tästä Suomen Akatemialle osoitetaan 165 000 000 mk. Pääosa tutkimusmäärärahoista kohdennetaan suuriin korkeatasoisiin tutkimushankkeisiin ja tutkimuksen huippuyksiköihin. Rahoitusta suunnataan tutkimusohjelmien kautta strategista panostusta tarvitseville aloille, kuten uusteollistamiseen, sekä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten välistä tutkimusyhteistyötä edistäville hankkeille.

Kulttuurinen tietoyhteiskunta-toimintaohjelmassa vuosille 1997–2000 asiantuntijaryhmä on ehdottanut Suomen arkistointijärjestelmää täydennettäväksi radio- ja televisiotointia koskevilla säännöksillä. Valiokunta kiirehtii toimenpiteitä radio- ja televisioarkistojen saattamiseksi palvelemaan tutkimusta ja koulutusta.

50. *Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat* (siirtomääräraha 3 v)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen mukaan varttuneen tieteenharjoittajan apurahajärjestelmä on lakkautettu (Asetus 1220/1996). Sen vuoksi momentin perustelujen toisen kappaleen alku muutetaan vastaavasti.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Määrärahaa saa käyttää tutkimusohjelmien, tutkijankoulutusmenojen, (poist.) muiden tutkimushankkeiden ja tutkimuksen erityisrahoitusmenojen, *apurahojen* sekä kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta aiheutuvien menojen, tieteen tukemiseen liittyvän julkaisemisen ja selvitysten tukemiseen sekä muun tutkimuksen ja tutkimusedellytysten edistämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

(3. ja 4. kappale kuten hallituksen esityksessä)

53. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat tieteen tukemiseen* (arviomääräraha)

Momentin 29.88.50 kohdalla perusteluihin viitaten momentin perustelujen toisen kappaleen alkua muutetaan vastaavasti.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Määrärahaa saa käyttää Suomen Akatemian tutkimusohjelmien, tutkijankoulutusmenojen, (poist.) muiden tutkimushankkeiden ja tutki-

muksen erityisrahoitusmenojen sekä kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta aiheutuvien menojen, Suomessa järjestettävien kansainvälisten tieteellisten konferenssien tukemiseen, tieteiden tukemiseen liittyvän julkaisemisen ja selvitysten tukemiseen sekä muun tutkimuksen ja tutkimusedellytysten edistämistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

(3.—6. kappale kuten hallituksen esityksessä)

90. Taiteen tukeminen

31. *Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Hallitus ehdottaa teattereiden henkilötövuosiksi samaa kuin tälle vuodelle eli 2 335. Lain piirissä olevien teattereiden ja teatteriryhmien toteutuneet henkilötövuodet olivat vuonna 1996 kuitenkin 2 404. Valiokunta viittaa kuluun vuoden talousarvioehdotuksen käsittelyn yhteydessä lausumaansa, jonka mukaan teatteritoiminnan luonteen vuoksi henkilötövuosijärjestelmän tulee olla joustava ja sitä tulisi tarkastella joka vuosi erikseen. Ottaen huomioon, että valtionosuuden piiriin on hyväksytty myös uusia teattereita, valiokunta katsoo, että henkilötövuosia tulee lisätä. Sen vuoksi momentille lisätään 2 000 000 mk ja henkilötövuosien määrää lisätään vastaavasti 32:lla.

Momentin 29.98.52 perusteluihin viitaten momentilta vähennetään 20 000 000 mk ja vastaava summa lisätään momentille 29.90.52 käyttösunnitelman kohtaan Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisiin valtionosuuksiin ja -avustuksiin teattereille ja orkestereille.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 25 490 000 mk.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten teattereiden ja orkestereiden valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen. Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötövuosien määrä vuonna 1998 on teattereilla enin-

tään 2 367 sekä orkestereilla enintään 1 007. Valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on teattereilla 166 690 mk henkilötövuotta kohden.

52. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat taiteen tukemiseen* (arviomääräraha)

Momentin 29.90.31 ja 29.98.52 perusteluihin viitaten momentille lisätään 20 000 000 mk käyttösunnitelman kohtaan Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisiin valtionosuuksiin ja -avustuksiin teattereille ja orkestereille.

Teattereiden lakisääteisiä valtionosuuksia on valtiontaloudellisista syistä rahoitettu viime vuosina veikkausvoittovaroista. Tämä on johtanut harkinnanvaraisten avustusten määrärahojen pienenemiseen.

Valiokunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisuudet teattereiden harkinnanvaraisten avustusmäärärahojen lisäämiseksi.

Valiokunta toteaa, että jo pitkään on keskusteltu siitä, että julkisen rakentamisen rakentamismäärärahoista varattaisiin esimerkiksi 1 prosentti taidehankintoja varten. Valiokunnan mielestä tämä tavoite on kannatettava erityisesti sen vuoksi, että rakennuksen suunnitteleva arkkitehti ja taiteilija voisivat jo suunnitteluvaiheessa yhdessä luoda rakennuksen ja siihen sopivan taiteen. Siten voitaisiin vaikuttaa rakennetun ympäristön laatuun jo sen syntyvaiheessa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan taidenäyttelyjen ja muun kulttuuriviennin valtionavustusjärjestelmä on hajanainen. Vaikeuksia on myös saada avustusta esimerkiksi ulkomaille vietävän taidenäyttelyn mainostamiseen kohdemaassa. Valiokunta pitää välttämättömänä kokonaisselvityksen tekemistä kulttuuriviennin tukemisesta ja järjestelmän kehittämistä nykyistä tarkoituksenmukaisemmaksi.

Vuosina 1994—1997 on toteutettu järjestelyä, jolla on pyritty turvaamaan erälle kulttuuritaipahdumille vuosittainen vähimmäismääräraha toiminnan pitkäjänteisen suunnittelun helpottamiseksi. Tästä järjestelystä saadut kokemukset ovat myönteisiä. Sen vuoksi valiokunta pitää välttämättömänä, että opetusministeriö pikaisesti käynnistää toimenpiteet, joilla jatkossakin voidaan pyrkiä turvaamaan ohjelmiston pitkä-

jän-teistä suunnittelua varten kyseisille kulttuuri-tapahtumille sovittavan suuruinen vähimmäis-määräraha useammaksi vuodeksi.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 1 100 600 000 mk.

(2.—5. kappale kuten hallituksen esityksessä)

93. Museovirasto ja kulttuuriperinne

50. *Eräät avustukset* (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta toteaa, että momentin määrära-haa käytetään muun muassa kulttuurihistorialli-sesti arvokkaiden rakennusten kunnossapitoon myönnettäviin avustuksiin ja myös työväen- ja nuorisoseurantalojen korjauksiin myönnettäviin avustuksiin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan entistämis- ja korjaustarpeet ovat suu-ret. Valiokunta pitää tärkeänä, että valtion toi-menpitein kannustetaan työväen- ja seurantalo-jen sekä muiden vastaavien rakennusten entistä-miseen ja kunnossapitoon. Valiokunta korostaa sitä, että avustuksia myöntämällä voidaan pienin määrärahoihin lisätä työllisyyttä ja saada aikaan runsaasti vapaaehtoista talkootyötä.

94. Kirjastotoimi

21. *Näkövammaisten kirjaston toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Näkövammaisten kirjaston lakisääteisenä tehtävänä on antaa näkövammaisille ja muille, jotka vamman tai sairauden vuoksi eivät voi käyttää tavallisia kirjastoaineistoja, mahdolli-suus tiedonsaantiin, opiskeluun, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen ja virkistykseen. Suurim-man osan kirjalainoista kirjasto lähettää postitse eri puolille Suomea. Valiokunta kiinnittää huo-miota siihen, että toistuvasti on ollut ongelmia Näkövammaisten kirjaston postimaksuihin va-rattujen määrärahojen riittävyydessä.

Valiokunnan mielestä kirjastolle annetun pal-velutehtävän täyttäminen edellyttää, että posti-maksuihin on käytettävissä riittävät määrärahat niin, ettei lukemisesteisten palvelu vaarannu.

98. Liikunnan ja nuorisokasvatustyön tukeminen

50. *Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittova-rat liikunnan ja nuorisokasvatustyön tukemiseen* (arviomääräraha)

Momentin 29.98.52 perusteluihin viitaten mo-mentilta vähennetään 20 000 000 mk käyttö-suunnitelman kohdasta Liikunnan koulutuskes-kukset. Vastaava lisäys tehdään momentille 29.98.52.

Hallituksen esityksen mukaan liikunnan osuus veikkausvoittovaroista pienenee. Kun va-liokunta ehdottaa liikunnan ammatillisen koulu-tuksen siirtämistä kokonaan yleisistä budjettiva-roista rahoitettavaksi ja samalla vähennettäväksi vastaavalla summalla liikunnan osuutta veik-kausvoittovaroista, niin osuus pienenee edelleen. Alun perin liikunnan veikkausasetuksen mukai-nen osuus on ollut 36,6 prosenttia. Viime vuosina osuus on vähentynyt niin, että ehdotettujen muu-tosten jälkeen se tulee olemaan 20,9 prosenttia. Valiokunta on kuitenkin pitänyt tekemäänsä muutosta erityisesti periaatteelliselta kannalta tässä tilanteessa tarkoituksenmukaisena toimen-piteenä.

Valiokunnan mielestä jatkossa liikunnan osuutta veikkausvoittovarojen tuotosta tulee li-sätä. Liikunta on selkeästi tutkimuksin osoitettu tehokkaaksi henkisen ja ruumiillisen terveyden ja toimintakyvyn voimanlähteeksi. Valiokunta viittaa myös sivistysvaliokunnan lausunnossa 1/1997 vp liikunnan merkityksestä todettuun. Valiokunta pitää tärkeänä, että lisämäärärahoja kohdennetaan erityisesti lasten ja nuorten lii-kuntaharrastuksen tukemiseen.

Valiokunta edellyttää, että liikunnan osuutta veikkausvoittovarojen jaosta li-sätään vuoden 1999 talousarviossa.

Valiokunta toteaa, että veikkauksen ja raha-arpapeli-kehitys on arvioiden mukaan vuonna 1998 edelleenkin suotuisa, joten liikunnan osuu-den kasvattaminen voidaan tehdä ilman, että muiden alojen määrärahat veikkausvoittova-roista vähenevät.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 523 500 000 mk.

(2.—4. kappale kuten hallituksen esityksessä)

52. *Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille*

Hyväksyessään kuluva vuoden talousarvion eduskunta edellytti, että liikunnan ammatillinen koulutus jatkossa rahoitetaan yleisistä budjettivaroista kuten muukin ammatillinen koulutus. Hallituksen esityksen mukaan yleisistä budjettivaroista osoitetaan liikunnan ammatilliseen koulutukseen 23 000 000 mk ja loput noin 20 000 000 mk veikkausvoittovaroista. Budjettivarojen osuus olisi siten 54 prosenttia, kun se tänä vuon-

na on 40 prosenttia. Valiokunta kuitenkin katsoo, että liikunnan ammatillisen koulutuksen rahoituksen tulee tapahtua yleisistä budjettivaroista. Sen vuoksi momentille lisätään 20 000 000 mk. Vastaava vähennys tehdään momentille 29.98.50.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 42 740 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Pääluokan perustelujen selvitysosassa on todettu, että luonnonvarojen hyödyntämiseksi kesävän käytön sallimissa rajoissa porokanta mitoitetaan "talvilaidunten mukaan". Saadun selvityksen mukaan laadittavissa poronhoitosuunnitelmissa otetaan huomioon tehdyt talvi- ja kesälaidunvarantotutkimukset sekä niiden tulokset. Kesälaidunten osalta tutkimukset ovat vielä kesken. Vasta tutkimusten valmistuttua on mahdollista luoda kullekin paliskunnalle sopivimmat poronhoitotavat laidunkiertoihin ja lisäruokintoihin. Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että ennen tutkimusten valmistumista pidättydytään porolukumäärien alentamisesta ja sen jälkeen laidunkysymystä tarkastellaan kokonaisvaltaisesti kesä- ja talvilaidunvarannot huomioon ottaen. Selvitysosassa olisikin tullut tässä vaiheessa todeta, että porokanta mitoitetaan "laidunten mukaan".

01. Maa- ja metsätalousministeriö, työvoima- ja elinkeinokeskusten maaseutuosastot ja EU:n rakennetuki

23. Työvoima- ja elinkeinokeskusten maaseutuosastojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Saadun selvityksen mukaan työvoima- ja elinkeinokeskusten maaseutuosastojen vastuulle kuuluvia valvontatehtäviä ei ilman lisäresursseja kyetä hoitamaan EU-säädösten edellyttämällä tavalla. Myös kehittämistyöhön tulisi olla mahdollisuuksia panostaa nykyistä enemmän. Momentille lisätään 4 500 000 markkaa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 112 280 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

32. Maataloustuotteiden markkinointi ja tuotannon tasapainottaminen (osa EU)

47. Maataloustuotannon lopettamistuet ja pelonmetsitystuki (osa EU) (siirtomääräraha 2 v)

Momentilta vähennetään 30 000 000 markkaa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 222 000 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

34. Muut maatalouden menot

40. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Valtiovarainvaliokunta myönsi sekä vuoden 1996 että 1997 talousarvion käsittelyssä lisämäärärahoja luonnonmukaisesti viljeltyjen tuotteiden markkinointiin. Tätä se perusteli muun muassa sillä, että luonnonmukaisten tuotteiden tarjonta on kasvanut odotettua nopeammin, mikä edellyttää aiempaa suurempaa markkinointipanostusta. Vuosi sitten antamassaan mietinnössä valiokunta myös edellytti, että hallitus huolehtii luonnonmukaisesti viljeltyjen tuotteiden ja erikoistuotteiden tuotannon, jalostuksen ja markkinoinnin kehittämisestä koko maassa.

Saatujen selvitysten perusteella valiokunta toteaa, että markkinointiin myönnettyjä varoja on jäänyt käyttämättä. Hallitus on myös katsonut, että jalostuksen ja markkinoinnin kehittäminen ovat ensi sijassa elinkeinonharjoittajien tehtäviä. Toisaalta se on myöntänyt, että luonnonmukaisten tuotteiden markkinat ovat heikosti kehittyneet. Valtiovarainvaliokunta toteaa, että hallitus on toiminut asiassa eduskunnan selkeästi ilmai-

seman tahdon vastaisesti. Valiokunta katsoo, että käyttämättä jääneitä markkinointivaroja on ohjattava myös maakuntien luomumarkkinoiden kehittämiseen.

Valiokunta toteaa myös, että neuvonnan määrärahoja on edellisvuodesta esitetty vähennettäväksi. Toisaalta maatilatalous ja maaseutuelinkeinot ovat EU:hun liittymisen seurauksena murroksessa. Maatilataloudet ja maaseutuyritykset tarvitsevat tulevana vuosina yhä enemmän asiantuntija-apua ja tukea. Momentille lisätään Maatilatalouden ja muiden maaseutuelinkeinoiden kehittämiseen 1 500 000 markkaa. Valtiovarainvaliokunta pitää tärkeänä, että kehittämisestä otettaisiin huomioon erityisesti seuraavat kohteet:

— Itä-Suomessa aloitettu maitotilojen laatu- ja järjestelmien kehittäminen sekä neuvontaorganisaatioiden yhteistyövalmiuksien kehittäminen

— Etelä-Pohjanmaan maaseutukeskus ja sen yhteistyö Seinäjoella sijaitsevan Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskuksen kanssa sekä

— Pirkanmaan maaseutuosaamiskeskusten käynnistäminen maakunnallisena osaamiskeskusena.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 68 900 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

36. Kala-, riista- ja porotalous (osa EU)

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen

Saadun selvityksen mukaan petotuhot ovat lisääntyneet poronhoitoalueella viime vuosina huomattavasti. Erityisesti ovat lisääntyneet kotkatuhot, joiden määrä on yli kymmenkertaistunut viimeisten kuuden vuoden aikana. Petokantojen säilyttäminen nykyisellään merkitsee, että petotuhot saattavat tulevaisuudessa lisääntyä vielä nykyisestääänkin. Ellei varoja petovahinkojen ennaltaehkäisyyn saada ajoissa, myös petovahinkokorvausten määrä nousee merkittävästi.

Valtiovarainvaliokunta edellyttää, että hallitus esittää määrärahat petovahinkojen ennaltaehkäisyyn poronhoitoalueella

viimeistään vuoden 1999 talousarviossa ja ottaa tässä yhteydessä huomioon erityisesti lisääntyneet kotkatuhot.

76. Metsäntutkimuslaitos

Valtiovarainvaliokunta on kiinnittänyt huomiota valtiollisen metsäomistuksen hajautumiseen. Saadun selvityksen mukaan Metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa on yhteensä 148 500 ha maa- ja vesialueita. Tästä 80 700 ha on tutkimus- ja opetuskäytössä. Kansallispuistoja, luonnonpuistoja ja muita suojelualueita on 67 800 ha. Metsäoppilaitosten opetuskäyttöön annettuja tutkimusmetsiä on noin 4 600 ha.

Valtion metsäomaisuudesta noin 96 prosenttia on jo nyt keskitetty Metsähallitukselle. Valiokunta katsoo, että hallituksen tulisi vielä erikseen selvittää mahdollisuudet siirtää Metsäntutkimuslaitoksen hallinnassa oleva metsäomaisuus Metsähallitukselle ja metsäomaisuuden keskittämisestä saatavan hyödyn suhteessa nykytilanteeseen.

83. Kasvintuotannon tarkastuskeskus

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Saadun selvityksen mukaan erityisesti luomutuotannon ja siementuotannon lisääntyminen edellyttää laadunvalvonnan tehostamista. Momentille lisätään kasvisten laadun ja turvallisuuden valvonnan tason turvaamiseen 3 000 000 markkaa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 51 734 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

84. Eläinlääkintä- ja elintarvikelaitos

21. Toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Saadun selvityksen mukaan Eläinlääkintä- ja elintarvikelaitos soveltuu hyvin toimivaltaiseksi viranomaiseksi niin TSE-riskimateriaalin käytön kieltä koskevan päätöksen toimeenpanon kuin naudanlihan ja naudanlihatuotteiden merkintää koskevan asetuksen toimeenpanon osalta. Näi-

den tehtävien suorittaminen edellyttää kuitenkin lisäresursseja. Momentille lisätään 1 000 000 markkaa.

Pääloukkaperusteluihin viitaten valiokunta toteaa, ettei hallitus ole osoittanut lisävoimavaroja eläinlääkintähuollon tehtäviin lääninhallituksissa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 68 300 000 mk.

(2. ja 3. kappale kuten hallituksen esityksessä)

85. Vesivarojen käyttö ja hoito

77. *Vesistö- ja vesihuoltotyöt* (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta edellyttää, että vesihuoltotoihin käytetään myös jatkossa työllisyysvaroja, jotta esimerkiksi kahden tai useamman kunnan yhteiset vesihuoltohankkeet voitaisiin turvata.

86. Metsätalous (osa EU)

42. *Valtionapu metsätalouden edistämisen ja valvontaorganisaatioille*

Valiokunta toteaa, että vuoden 1997 alkupuolella voimaan tulneiden metsälakien toimeenpano on tuonut uusia tehtäviä alueellisille metsäkeskuksille. Työvaroja on lisätty muun muassa nuoren metsän hoitoon ja energiapuun korjuuseen. Metsälajeissa ja talousarvioesityksessä niin työllistämiseksi kuin metsänhoidollekin asetetut tavoitteet kuitenkin vaarantuvat, koska hankkeiden aikaansaamiseksi välttämättömään johtamiseen ja viestintään ei osoiteta lisäresursseja. Lisääntyneitä työmäärärahoja vastaavasti on tarpeen lisätä myös valtionapua metsäkeskuksille. Momentille lisätään 19 000 000 markkaa.

Eduskunta on vuosittain osoittanut lisämäärärahoja alueellisille metsäkeskuksille siinä määrin, että tästä on tullut säännönmukainen menettely. Valtiovarainvaliokunnan mielestä tämä ei ole kestävä linja tämän toiminnan rahoittamiseen. Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus tulevissa talousarvioesityksissään mitoittaa momentin määrärahan siten, ettei metsäkeskuksille asetettujen toiminnallisten tavoitteiden täyttymi-

nen ole riippuvainen eduskunnassa mahdollisesti tehtävistä määrärahalisäyksistä.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 198 000 000 mk.

(2. ja 3. kappale kuten hallituksen esityksessä)

44. *Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (osa EU)* (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perusteluissa on todettu, että määrärahasta osa on alueiden kehittämisestä annetun lain 6 §:n mukaista aluekehitysrahaa. Valiokunta kiinnittää huomiota määrärahan jakoperusteisiin. Valtionapuperusteissa tulisi huomioida myös alueet, joilla hakkuukertymät jäävät vähäisiksi ja kyse on työvaltaisista, vähän tuloja tuottavista metsänhoitotoimista.

95. Metsähallitus

Lukuperusteluissa on todettu tavoitteena vuonna 1998 olevan, että Metsähallitus tekee luonnonsuojelualuehankintoja ympäristöministeriön ohjauksessa siten, että niiden hankkimiseen, Metsähallitukselle myynneistä ja hankinnoista syntyviin kuluihin ja maanvaihdon välirahaan käytetään yhteensä 245 milj. markkaa. Saa-dun selvityksen mukaan lukuperustelut mahdollistavat sen, että luonnonsuojelualueiden hankintaan voidaan käyttää kiinteän omaisuuden luovuttamisesta saatavien myyntitulojen ja vaihtomaiden lisäksi myös muun käyttöomaisuuden luovuttamisesta saatavia tuloja sekä tulorahoitusta ja käyttöpääomaa, jolloin Metsähallitus voi suorittaa luonnonsuojelualueiden hankinnat mahdollisimman joustavasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Valiokunta katsoo, että Metsähallituksella on merkittävä rooli paitsi puuhuollossa, myös esimerkiksi alueiden virkistyskäytön vaalimisessa.

99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnon-alan muut menot

41. *Siemenhuollon edistäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 1997 ensimmäisen lisätalousarvion johdosta momentin perustelujen toisessa kappale-

Pääluokka 30

leessa oleva "enintään 13 500 000 mk" muutetaan muotoon "enintään 16 500 000 mk".

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Määrärahaa saa käyttää siemenhuollon edis-

tämiseen ja siitä aiheutuviin kustannuksiin maa- ja metsätalousministeriön määräämällä tavalla siten, että myönnetty määrä yhdessä aiemmin myönnetyn tuen kanssa saa olla enintään 16 500 000 mk.

Pääluokka 31

LIIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA

Liikenneinfrastruktuurin rahoitus on vähentynyt huomattavasti 1990-luvulla. Pitkällä aikavälillä alhainen liikenneinfrastruktuuriin käytettävä rahoitustaso aiheuttaa voimakkaita määräraharakkeita, joiden purkaminen lisää nyt säästöneitä rahasummia huomattavasti enemmän menoja seuraavina vuosikymmeninä. Päätöksensä vuoden 1997 talousarviosta eduskunta edellytti, että valtion omaisuuden myyntituottoja suunnataan myös tien- ja radanpidon hankkeiden lisärahoitukseen. Valiokunta toteaa edelleen, että valtion omaisuuden myyntituloja tulee hyödyntää entistä enemmän perusinfrastruktuurin hyväksi. Lyhyen aikavälin ratkaisuna tulee myös VR-Yhtymä Oy:n voitontuloutus palauttaa täysimääräisenä radanpitoon. Myös Lahdentien tapaisia ns. jälkirahoitushankkeita voidaan hyödyntää esim. E18-hankkeen toteutuksessa. Menetelmän käyttö edellyttää, että kehysperiaatetta tarkistetaan siten, että rahoituskustannukset otetaan lisäyksenä huomioon liikenneministeriön kehityksissä. Valiokunta korostaa kuitenkin, että Lahdentien liittyvää jälkirahoitushanketta tulee edelleen seurata perusteellisten ja pitkän aikavälin kokemusten saamiseksi. Valiokunta katsoo, että uusien rahoitusmuotojen kehittämiseen tulee muutoinkin kiinnittää huomiota.

Eduskunta on eri yhteyksissä korostanut, että sen osuutta keskeisessä liikenneinfrastruktuuria koskevassa päätöksenteossa on lisättävä. Valiokunta on vuosia 1996 ja 1997 koskeissa budjettimietinnöissä katsonut, että olisi tarkoituksenmukaista asettaa liikennepoliittisten tavoitteiden ja kehittämistarpeiden valmistelua varten työryhmä, jossa olisi myös parlamentaarinen edustus. TEN-verkkojen kehittäminen on tulevaisuudessa eräs EU:n painopistealue ja Suomen lähialueella on myös valmistumassa isoja infrainvestointeja, jotka vaikuttavat Suomen liikenteelli-

seen kilpailuun. Kuljetusten kilpailukykyyn parantamiseksi olisi myös tarkoituksenmukaista tarkastella liikenteeseen vaikuttavien, mutta liikennesektorin ulkopuolella tehtävien yhteiskuntapoliittisten päätösten (esim. verotuskysymykset) vaikutusta liikennesektoriin. Kun otetaan myös huomioon liikenneministeriössä viime aikoina valmistuneet erilaiset liikenneinfrastruktuuria käsittelevät työryhmämietinnöt ja selvitykset, on valiokunnan mielestä ajankohtaista tarkastella liikennepoliittikan suuntaviivoja siten, että myös parlamentaarinen edustus on mukana.

Verottoman myynnin päättymisellä kesällä 1999 tulee olemaan huomattavia kielteisiä vaikutuksia etenkin Suomen ja Ruotsin välisen laivaliikenteen kannattavuuteen; kaikkein voimakkaammin verottoman myynnin loppumisen kielteiset vaikutukset ilmenevät todennäköisesti Merenkurkun liikenteessä. Laivaliikenteen vähentyminen heikentää mm. varustamoiden toimintaedellytyksiä, vaikeuttaa satamakaupunkien ja niiden talousalueiden elinkeinoelämää ja lisää työttömyyttä. Laivaliikenteen muutokset vaikuttavat myös liikenneinfrastruktuuria koskevaan suunnitteluun. Valiokunta katsoo, että hallituksen tulee selvittää kattavasti tax-free-myyntin päättymisestä elinkeinoelämään ja liikenneinfrastruktuurin kehittämiseen liittyvät vaikutukset sekä ryhtyä ajoissa tarvittaviin toimenpiteisiin haittavaikutusten torjumiseksi.

24. Tielaitos

Määrällisesti suurin ero arvioidun rahoitustarpeen ja vuoden 1998 talousarvioesityksen välillä on tienpidon puolella, sillä tienpitoon vuosittain osoitetut määrärahat ovat pudonneet lähes kaksi miljardia markkaa. Nykyisillä määrära-

hoilla tienpito painottuu päätieverkon kunnan ja hoitotason säilyttämiseen, mutta kehittämiss-hankkeiden käynnistäminen on vaikeutunut ja erityisesti alempiasteisen tieverkon kunto on heikentynyt. Kuitenkin esim. teollisuus, alkutuotannon kuljetukset sekä taksiliikenne käyttävät päätieverkon ohella huomattavassa määrin myös alempaa tieverkkoa. Esim. metsäteollisuuden raaka-ainehuolto merkitsee nykytasolla noin 10 000 päivittäistä ajokertaa raskaalla kalustolla kaikkein alimmalla tieverkolla.

Kelirikon aiheuttamia painorajoituksia on asetettu vuosittain 3 000—7 000 kilometrille. Se aiheuttaa haittaa mm. perustuotannon kuljetuksille ja jakeluliikenteelle, jotka estyvät paikoitellen kokonaan. Myös henkilöliikenne vaikeutuu. Erityisesti puunjalostusteollisuus on kehittynyt niin, että tasaisen kuljetusvirran turvaaminen koko vuoden on välttämätöntä.

Tielaitos on ottanut erääksi vuotta 1998 koskevaksi tavoitteekseen poistaa kelirikosta aiheutuvia rajoituksia sorateillä. Tielaitos on tekemiensä selvitysten pohjalta laatinut teiden kunnostusta koskevan ns. kelirikko-ohjelman, jonka kustannusarvio on 300—400 miljoonaa markkaa. Määrärahojen niukkuudesta johtuen perusparannuksia ei kuitenkaan voida toteuttaa kovin nopealla aikataululla. Valiokunta katsoo, että liikenneministeriön ja Tielaitoksen tulee eri intressiryhmien kanssa panostaa kelirikko-ohjelman nopeaan toteuttamiseen. Hankkeeseen voi käyttää myös valtion omaisuuden myyntituloja.

Tielaitos on 29.10.1997 päättänyt perustienpidon määrärahojen kohdentamisesta. Laajennus- ja uusinvestointien tiealuekohtaista jakoperustetta on muutettu siten, että se perustuu nyt yksinomaan liikennesuoritteisiin (aikaisemmin rahoituksesta jaettiin 55 prosenttia tiepituusosuuden ja 45 prosenttia liikennesuoritteiden mukaan). Valiokunnan käsityksen mukaan käytännössä tämä malli siirtää rahoitusta pois alemmalta tieverkolta ja alueellisesti Pohjois- ja Itä-Suomesta. Näin mm. kelirikon poistaminen hidastuu ja raskaiden kuljetusten sujuvuus vaikeutuu. Laajennus- ja uusinvestointien jakokriteerejä on valiokunnan mielestä tarkasteltava niin, että niissä näkyy paremmin pitkien kuljetusten ja raskaiden kuljetusten vaikutus.

Valiokunta edellyttää, että Tielaitos ottaa huomioon perustienpidon määrärahojen alueellisessa jakamisessa liikennesuoritteiden lisäksi myös tiepituusosuuden sekä raskaat kuljetukset.

21. *Yleisten teiden perustienpito (osa EU) (siirtomääräraha 2 v)*

Viitaten momentin 31.24.77 perusteluihin momentilta vähennetään 10 000 000 mk. Momentin selvitysosassa mainitut perustienpidon bruttomenot olisivat siten 3 265 900 000 mk ja nettomenot 3 046 900 000 mk.

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen mukaan momentin viimeiseen kappaleeseen tehdään tekninen korjaus.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 046 900 000 mk.

(2. ja 3. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Määrärahasta on osa alueiden kehittämisestä annetun lain (1135/1993) 6 §:n mukaista aluekehitysrachaa.

77. *Tieverkon kehittäminen (osa EU) (siirtomääräraha 2 v)*

Keskeneräisiä tiehankkeita on parhaillaan 20, joista 17 on uusinvestointeja ja 3 laajennusinvestointeja. Suunnitelmien mukaan näistä hankkeista 16 on valmiina liikenteelle viimeistään vuonna 1998. Uusia hankkeita on tarkoitus aloittaa vuonna 1998 ainoastaan kolme. Otettaessa huomioon, että suuri osa nyt kesken olevista hankkeista valmistuu vuonna 1998 ja että uusia hankkeita on tarkoitus aloittaa vain kolme, on valiokunnan mielestä tässä vaiheessa syytä nostaa kehittämishankkeiden määrää.

Valiokunta edellyttää, että vuonna 1998 aloitettaviin tiehankkeisiin lisätään hankkeet vt 25 Hanko—Skogby sekä vt 5 Vehmasmäki—Hiltulanlahti.

Hankkeet rahoitetaan siten, että molemmille hankkeille osoitetaan vuonna 1998 5 milj. markan aloitusraha eli yhteensä 10 000 000 mk ja momentilta 31.24.21 (*Yleisten teiden perustienpito*) vähennetään vastaavasti 10 milj. markkaa. Hankkeiden jatkorahoitus hoidetaan momentin 31.24.77 (*Tieverkon kehittäminen*) puitteissa.

Hanko—Skogby-tieosuuden peruskorjaus on Tielaitoksen suunnitelmien mukaan tarkoitus aloittaa vuonna 2001. Monet seikat puoltavat kuitenkin tieosuuden pikaista kunnostusta. Tiejakso poikkeaa selvästi normaalista päätiestandardista: tie on pientareeton sekä mutkainen ja sillä on 80 km/h (osin 60 km/h) nopeusrajoitus. Tien huono kunto haittaa erityisesti raskasta liikennettä, jota tiellä on runsaasti Hangon sataman ja Hankoniemen teollisuuden vuoksi. Kesäaikaan on runsaasti myös matkailuliikennettä. Liikennemäärä on keskimäärin 4 500 autoa/vrk, josta raskaan liikenteen osuus on 14 prosenttia. Tie sijaitsee myös arvokkaalla pohjavesialueella, jonka suojaustoimet ovat välttämättömiä. Hankkeen hyöty-kustannussuhde on 2,2 ja rakentamiskustannukset n. 90 milj. mk.

Vehmasmäki—Hiltulanlahti on kapea ja vilkasliikenteinen tieosuus (liikennemäärä on 8 200—9 100 autoa/vrk). Tielaitoksen suunnitelmien mukaan hanke on tarkoitus aloittaa 1999. Tiellä on ruuhkaa päivittäin ja Kuopion kaupungin läheisyyden vuoksi tiellä on runsaasti työmatkaliikennettä. Tieosuudella olevat yleisen tien liittymät ovat vaarallisissa paikoissa. Hankkeen hyöty-kustannussuhde on 2,0 ja rakentamiskustannukset n. 130 milj. mk. Valiokunta on jo vuoden 1995 kolmannen lisätalousarvioesityksen yhteydessä maininnut kyseisen hankkeen eräänä kehityshankkeena.

Valiokunta viittaa Suomen liikenneinfrastruktuuri 2010 -mietintöön, jota on käsitelty hallituksen iltakoulussa 27.3.1996. Mietinnössä mainituista hankkeista on hankkeen vt 5 Vehmasmäki—Hiltulanlahti lisäksi vielä aloittamatta mm. hankkeet vt 8 Raision kohta sekä kt 60 Tampereen läntinen kehätie. Valiokunta viittaa myös Tielaitoksen 6.6.1997 päiväämään, liikenneministeriölle osoittamaan kirjelmään, jossa on ehdotettu määrärahan lisäystä hankkeiden vt 8 Raision kohta, vt 5 Vehmasmäki—Hiltulanlahti sekä vt 4 Jyväskylän—Kirri aloittamiseen.

Valtatie 2:n osalta valiokunta viittaa vuotta 1997 koskevassa talousarviomietinnössä esitettyihin perusteluihin.

Valiokunta edellyttää, että valtatie 2:ta koskevan hankkeen jatkorahoitus välillä Pori—Ulvila turvataan.

Valiokunta kiinnittää edelleen huomiota myös valtatie 6:n perusparannuksen tarpeeseen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esim. Suomen paperiteollisuuden viennistä noin 39 prosenttia tuotetaan valtatie 6:n vaikutusalueella. Myös tien kansainvälinen merkitys on viime aikoina korostunut Suomen ja Venäjän välisen liikenteen kasvaessa. Valtatie 6 on myös eräs tärkeimmistä matkailuteistä. Sen vaihteittainen kehittäminen on tärkeää Kaakkois-Suomen vientiteollisuuden ja rajanylityspaikkojen toimintakyvyn parantamiseksi. 6-tie-hankkeista Lappeenrannan ns. Teollisuustien liittymää koskevalla hankkeella on yleisten liikennepoliittisten vaikutusten lisäksi vaikutuksia perusteellisuuden toimintakykyyn, matkailuelinkeinoon sekä kokonaan uuden teollisuusalueen käyttöönottoon. Teollisuustien liittymään tulisi valiokunnan käsityksen mukaan käyttää kansallisena rahoitusosuutena tieverkon kehittämisrahaa edellyttäen, että kohteeseen osoitetaan rahoitusta EU:n aluekehitysrahaston alueohjelmasta.

Valiokunta toteaa, että määrärahojen supistukset vuonna 1998 eivät saa vaikuttaa jatkovuosien määrärahojen tasoa laskevasti, vaan määrärahat tulee mitoittaa vuosien 1996—1997 tasolle. Näin voidaan varmistaa päätieverkon pitkäjänteisen kehittämisen jatkuminen ja turvata elinkeinoelämän kuljetuksille sujuvat ja turvalliset tieyhteydet.

Tässä yhteydessä valiokunta toteaa, että saamansa selvityksen mukaan valtiovarainministeriö käyttää kuluvana vuonna noin puolet Suomen EU:lta saamasta noin 100 miljoonan markan TEN-tuesta korkotuen maksamiseen. Valiokunnan mielestä TEN-tuki tulisi osoittaa suoraan lisärahana liikennehankkeiden toteutukseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 817 000 000 mk.

(2. ja 3. kappale kuten hallituksen esityksessä)

30. Merenkulkulaitos

Valiokunta pitää tärkeänä, että periaatepäätös Kymijoen, Mäntyharjun ja Savon kanavien rakentamisesta tehdään pian. Päätöksellä on kii-

re, koska Saimaan kanavan vuokra-aika umpeutuu vuonna 2013 ja koska sisä-Suomen teollisuus ja energiahuolto tarvitsevat Suomen maaperällä olevan ympärivuotisen vesireitin merelle ja päämarkkina-alueille.

21. *Toimintamenot (osa EU)* (siirtomääräraha 2 v)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen mukaan momentin toiseen kappaleeseen tehdään tekninen korjaus.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Määrärahaa saa käyttää myös prototyypien ja ns. nollasarjan tuote-erien hankintaa koskevien sopimusten mukaisiin tuotekehitysmenoihin valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti. *Määrärahasta on varattu 1 100 000 mk EU:n aluekehitysrahastosta rahoitettavien hankkeiden kansallista osuutta varten.* Määrärahaa saa käyttää myös EU:n TEN-hankkeiden tutkimus- ja selvitysmenoihin. Määrärahaa saa käyttää myös palvelussuhdeasuntojen liiketaloudellisiin perustein määräytyvien vuokrien alentamiseen.

77. *Väylätyöt* (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 1997 ensimmäisen lisätalousarvion johdosta momentin nimikkeeseen lisätään maininta "osa EU" ja momentin perusteluihin lisätään maininta, että määrärahasta on varattu 500 000 mk EU:n rahoittamien hankkeiden kansallista osuutta varten ja että määrärahaa saa käyttää EU:n TEN-hankkeiden menoihin.

Vuoden 1997 toisen lisätalousarvion johdosta momentille lisätään 90 000 000 mk.

Momentin nimike ja perustelut muuttuvat seuraaviksi:

77. *Väylätyöt (osa EU)* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 140 000 000 mk.

Määrärahaa saa käyttää turvalaitteiden, väylätöiden, kanavien ja muiden maa- ja vesirakennustöiden suunnittelusta, tutkimuksesta, rakentamisesta ja peruskorjauksesta, turvalaitteiden vauriokorjauksista ja laitehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä merenkulkulaitoksen hallintaan kuuluvien talojen uudisrakennus- ja perusparannusmenoihin. *Määrärahasta on varattu 500 000 markkaa EU:n aluekehitysrhastosta rahoitettavien hankkeiden kansallista*

osuutta varten. Lisäksi määrärahaa saa käyttää EU:n TEN-hankkeiden menoihin.

32. Merenkulun ja muun vesiliikenteen edistäminen

Vuonna 1994 hyväksytyn merenkulkupoliittisen ohjelman tavoitteena oli turvata suomalaiselle varustamoelinkeinolle kansainvälisesti kilpailukykyiset toimintaedellytykset. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että lähes kaikissa EU- ja OECD-maissa merenkulkua tuetaan eri tavoin. Suomen lipun aseman turvaamisen meillä tärkeässä merenkulussa mahdollisti pitkälti kotukijärjestelmän käyttö. Vilkastunut vienti ja merenkulku ovat luoneet kysyntää suomalaisen kauppalaivaston kasvattamiseen. Tämä valuutatulojen sekä työllisyyden kannalta perusteltu asia edellyttää kuitenkin, että ollaan valmiita uusien alusten korkotuen maksamiseen.

Valiokunta edellyttää, että vuoden 1999 talousarvioon otetaan määräraha, jota saa käyttää uusien alusten korkotuen maksamiseen. Hallituksen tarkemmin määrittelemällä tavalla vuonna 1998 voidaan tehdä ensimmäisten alusten tilaukset.

40. *Lastialusten hankintojen tukeminen* (arvio-määräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen mukaan momentilta vähennetään 7 000 000 markkaa ja momentin toiseen kappaleeseen tehdään vastaava korjaus. Muutos johtuu siitä, että pientonniston tukea saaneet alukset ovat siirtyneet ulkomaan liikenteen kauppa-alusluetteloon merkityiksi aluksiksi. Vastaava lisäys tehdään momentille 31.32.41.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 31 000 000 mk.

Määrärahaa saa käyttää seuraavasti:

a) Määrärahasta saa käyttää enintään 8 000 000 markkaa valtioneuvoston vahvistamien yleisten perusteiden mukaisesti avustusten maksamiseen ulkomaankaupan merikuljetuksia varten vuosina 1988—1989 tilattujen tai hankittujen pienalusten hankintaa varten otettujen lainojen korkomenojen alentamiseen. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että laina on hyväksyt-

ty mainittuina vuosina tämän tuen piiriin, ja ettei samaan tarkoitukseen ole myönnetty muuta valtion korkotukea tai avustusta. Avustusta saa myöntää enintään 90 prosenttia hyväksyttävän koron määrästä enintään kymmenen ensimmäisen lainavuoden aikana. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että aluksen miehitys- ja muut käyttökustannukset eivät estä aluksen kannattavaa toimintaa pitkällä aikavälillä. Avustuksen saajan tulee sitoutua toiminnan jatkamiseen Suomen lipun alla määräajaksi.

(3.—7. kappale kuten hallituksen esityksessä)

41. *Ulkomaanliikenteen kauppa-alusluetteloon merkittyjen alusten kilpailuedellytysten turvaaminen* (arvionmääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen mukaan momentille lisätään 7 000 000 markkaa, koska pientonniston tukea saaneet alukset ovat siirtyneet ulkomaan liikenteen kauppa-alusluetteloon merkityiksi aluksiksi. Vastaava vähennys tehdään momentille 31.32.40.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 137 000 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

57. Henkilöliikennepalvelujen osto ja julkisen liikenteen kehittäminen

61. *Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Hallituksen arvonlisäverotusta koskevan esityksen 111/1997 vp käsittelyn yhteydessä mietinnössään 35/1997 vp sekä energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamista koskevan esityksen 194/1997 vp käsittelyn yhteydessä mietinnössään 36/1997 vp lausumaansa viitaten valiokunta ehdottaa, että momentille lisätään 35 milj. mk.

Lisäyksestä on tarkoitettu 30 milj. mk alueellisten palvelujen ostoon ja kaupunkiliikenteen valtionapuun lipunhintoihin kohdistuvan kustannuspaineen alentamiseksi sekä 5 milj. mk kehittämishankkeisiin. Lisäys on tarkoitettu arvonlisäverokorotuksen osittaiseksi korvaukseksi joukkoliikenteelle.

Valiokunta edellyttää, että hallitus jatkaa alv-korotuksen korvaamista joukkoliikenteelle

kenteelle joko budjettimäärärahojen tai energiaverohelpotusten muodossa.

Junapalvelujen ostot supistuvat vuodesta 1997 10,6 milj. markalla, vaikka vuonna 1997 ostomäärärahoja leikattiin 15 milj. markalla summan kohdistuessa kokonaan junaliikenteeseen. Palveluostojen vähentämisestä huolimatta VR ei kuitenkaan vuonna 1997 supistanut tarjontaa, vaan on pitänyt junatarjonnan jokseenkin muuttumattomana. Valiokunta viittaa valtioneuvoston periaatepäätökseen 21.4.1994 koskien VR:n yhtiöittämistä. Siinä todettiin, että henkilöliikennepalveluiden ostoihin varataan valtion talousarviossa vuosittain tarpeellinen määräraha liikennepalveluiden säilyttämiseksi nykyistä vastaavassa laajuudessa (251 milj. mk vuonna 1994). Hallituksen esitys johtaa nyt siihen, että vuonna 1998 ollaan jo oleellisesti sovitua vuoden 1994 tasoa alempana.

Valiokunta edellyttää, että jatkossakin turvataan nykyisen laajuisen henkilöliikenteen jatkuminen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 492 000 000 mk.

(2.—4. kappale kuten hallituksen esityksessä)

58. Radanpito

Hallitusohjelmassa on todettu, että rataverkon palvelutasoa korotetaan. Viime aikoina rataverkon peruskorjaukseen onkin osoitettu määrärahoja, mistä johtuen rataverkkoa koskevat rajoitukset eivät enää lisäännny. Tosiasia on kuitenkin vielä se, että ratojen huono kunto asettaa edelleen rajoituksia teollisuuden kannalta tärkeille rataosille. Tämä aiheuttaa puolestaan tarvetta siirtää kuljetuksia maanteille. Valiokunta pitää edelleen tärkeänä, että paino- ja nopeusrajoitusten piirissä olevien rataosien osuutta pienennetään.

Valiokunta kiinnittää huomiota itäratojen kehittämiseen: itäratoja koskeva perusparannus tulisi ainakin aloittaa TEN-verkkoon kuuluvilla rataosilla. Etenkin Kerava—Lahti oikoradan sekä Luumäki—Vainikkala kaksoisraiteen ja Vainikkalan raidejärjestelyjen rakentamista tulisi kiirehtiä. Myös Leppävaaran-radan rakenta-

miseen on osoitettava tarvittavat määrärahat, jotta työ ei turhaan pitkity.

Tampereen—Rauman ja Tampereen—Porin rataosien sähköistysten on määrä valmistua 1998 ja 1999. Koska Tampereen—Porin/Rauman ratat ovat osa TEN-verkkoa, olisi tärkeää, että sähköistystyötä edeltäviä töitä jatkettaisiin keskeytyksittä myös Porin, Mäntyluodon ja Tahkoluodon välillä niin, että sähköjunilla voitaisiin tarvittaessa liikennöidä myös Mäntyluodon ja Tahkoluodon satamiin. Satamien liikenne on selvässä kasvussa ja esim. Outokummun suuret raskastekuljetukset hoidetaan junalla välillä Pori—Harjavalta. Sähköistuksen ulottaminen satamiin merkitsisi myös sitä, että Porin ratapihalla ei tarvitsisi vaihtaa vetokalustoa kesken matkaa.

Valiokunta edellyttää, ettei VR:n kiskobussien tilauksen peruuntuminen estä tältä osin valmisteltua henkilöliikenteen palvelujen kehittämistä. Kiskobussitilauksen peruuntuminen ei saa myöskään johtaa niiden käyttöön valmistautuneiden rataosien liikenteen vaikeutumiseen.

92. Ilmailulaitos

Ilmailulaitoksella on seuraavien neljän vuoden aikana edessään mittava investointiohjelma, jonka päähankkeita ovat Helsinki-Vantaan lentoaseman edelleen kehittäminen sekä Suomen lennonvarmistusjärjestelmän uusiminen. Yksistään näiden hankkeiden kustannukset ovat noin 1 200 miljoonaa markkaa. Hankkeet ovat perusteltuja sekä kapasiteetin lisäämiseksi kysyntää vastaavasti että korkean lentoturvallisuuden ylläpitämiseksi. Saadun selvityksen mukaan Ilmailulaitoksen oma tulorahoitus riittää rahoittamaan investointiohjelmasta noin 70 prosenttia ja loppuosa on tarkoitus rahoittaa Ilmailulaitoksen ottamalla lainoilla. Koska samanaikaisesti investointiohjelman kanssa Ilmailulaitoksen tulorahoituksessa on ns. tax-free-myyntien loppumisesta aiheutuva notkahdus, heikkenee laitoksen rahoitusasema tilapäisesti varsin oleellisesti. Valiokunnan mielestä on tärkeää pyrkiä ylläpitämään suomalaisen lentoliikenteen kilpailukykyä mm. varmistamalla lentoasemien kapasiteetin

riittävyys ja lennonvarmistusjärjestelmän ajantasaisuus. Samanaikaisesti tulisi pitää lentoasemamaksujen kehitys maltillisena. Valiokunnan mielestä on myös tärkeää, että Ilmailulaitoksen edellytyksiä ylläpitää Suomen koko lentoasemaverkostoa ei heikennetä.

Valiokunta edellyttää, että ennen vuotta 2002 Ilmailulaitoksen tuloksesta ei vaadita voitontuloutusta valtiolle, vaan Ilmailulaitos oikeutetaan käyttämään mahdollinen voittonsa kokonaisuudessaan investointiohjelmansa rahoitukseen.

99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot

45. *Itä- ja Keski-Euroopan liikennealan avustaminen* (siirtomääräraha 3 v)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen mukaan momentin perusteluja muutetaan, koska liikenneministeriön tarkoituksena on palkata yhdessä tullilaitoksen kanssa avustaja Moskovaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Määrärahaa saa käyttää IVY-maiden ja Itä- ja Keski-Euroopan maiden liikennealan koulutukseen ja vastaavanlaisen toiminnan avustamiseen. *Määrärahaa saa käyttää myös yhtä henkilötövuotta vastaavan henkilöstön palkkaukseen ja muihin toimintamenoihin.*

50. *Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen* (siirtomääräraha 3 v)

Ensi vuodelle yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen on ehdotettu 30 milj. mk. On sinänsä myönteistä, että momentille on osoitettu eduskunnan vuoden 1997 budjetin käsittelyn yhteydessä osoittama määräraha. Yksityisten teiden kunnossapidon kannalta määräraha on kuitenkin edelleen täysin riittämätön. Esim. vuonna 1995 laaditussa maaseutuohjelmassa katsottiin, että yksityisten teiden kunnossapitoon tulisi osoittaa vuosittain 60 milj. mk. Koska yksityisten teiden merkitys on esim. metsäteollisuuden kuljetusten kannalta varsin tärkeä, tulisi valiokunnan mielestä yksityisten teiden kunnossapitoon voida osoittaa selvästi suurempi määräraha.

Pääluokka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

03. Työvoima- ja elinkeinokeskukset

Kauppa- ja teollisuusministeriö vastaa työvoima- ja elinkeinokeskusten yleishallinnollisesta ohjauksesta ja valvonnasta. Keskukset toimivat kuitenkin eri hallinnonalojen tehtäviä hoitaessaan asianomaisen ministeriön tai viraston ohjauksessa ja valvonnassa. Asianomaiset ministeriöt valmistelevat yhteisesti keskusten tulosohtauksista ja toiminnan kehittämistä koskevia asioita ja käsittelevät yhteisille tulosalueille sisältyvät keskusten tavoite- ja resurssiesitykset.

Työvoima- ja elinkeinokeskusten toimivuuden arvioimiseksi on tarkoitus kehittää systemaattiset ja keskusten välisen vertailun mahdollistavat arviointimenetelmät toiminnan taloudellisuuden ja tuottavuuden sekä henkilöstöpolitiikan osalta.

Vuoden 1999 talousarvion valmistelun yhteydessä on tarkoitus arvioida käytännön kokemusten perusteella mahdollisesti tarvittavat budjetointiin liittyvät muutokset.

Työvoima- ja elinkeinokeskusten toimintamenoit on budjetoitu seuraaville momenteille: 30.01.23 107 780 000 mk, 32.03.21 134 700 000 mk ja 34.06.21 87 210 000 mk. Keskusten osatot osallistuvat myös työvoima- ja elinkeinokeskusten yhteisten ja yhteisesti hyväksytyjen kustannusten rahoittamiseen.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan työvoima- ja elinkeinokeskusten toiminnan käynnistyminen ja uudistuksen toteutus on jäänyt puolitiehen. Valiokunnan käsityksen mukaan keskeinen ongelma on, että toimintaa rahoitetaan useiden ministeriöiden määrärahoista ao. ministeriöiden ohjauksessa eikä keskuksen johto voi siten päättää kokonaisvaltaisesti keskuksen toiminnasta, joten uudistuksen tavoitteet jäävät saavuttamatta. Valiokunnan mielestä suunnitella olevat muutokset on toteutettava siten, että

keskusten johdon asema vahvistuu ja keskusten toiminta siten järkevöityy.

Valiokunta toteaa, että jo hyväksyttyjä EU-osarahoittamia hankkeita on eräissä tapauksissa jouduttu hidastamaan ja jopa keskeyttämään, koska kotimaista rahoitusta ei ole pystytty aina osoittamaan niihin riittävästi ajallaan. Valiokunnan mielestä tämä ristiriita tulee poistaa riittävän kotimaisen rahoituksen turvaamisella.

44. Teknologian kehittämiskeskus

Valtiovarainvaliokunta on jo aiemmin edellyttänyt, että tulevissa talousarvioissa TEKESin myöntämisvaltuudet soveltavan tutkimuksen ja tuotekehitystuen rahoitukseen turvataan osana sekä alueellista että kansallista innovaatiojärjestelmää.

Valiokunta on myös edellyttänyt, että hallitus kiinnittää edelleen riittävää huomiota Teknologian kehittämiskeskuksen resurssien riittävyyteen. Valiokunta on katsonut, että huipputeknologian, kuten sähkö- ja elektroniikkateollisuuden, kasvu edellyttää lisäinvestointeja alan tutkimukseen, tuotekehitykseen ja korkeakoulukoulutukseen.

Valiokunta toteaa, että määrärahojen lisäystä on suunnattava erityisesti soveltavan teknisen tutkimuksen määrärahaan ja myös tuotekehitysavustuksiin ja tuotekehityslainoihin sekä aloittavan teknologian tuotteiden saamiseksi markkinoille. Kasvavan tutkimusrahoituksen uudeksi painopistealueeksi tulisi ottaa markkinoinnin tutkimus- ja kehitystyö.

23. *Soveltava tekninen tutkimus (osa EU) (arviomääräraha)*

Vuoden 1997 ensimmäisen lisätalousarvion johdosta momentille lisätään 54 000 000 markkaa.

Valiokunta toteaa, että momentin myöntämisvaltuutta koskevasta selvitysosasta puuttuu vuoden 1997 ensimmäistä lisätalousarviota koskevat tiedot.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 724 000 000 mk.

(2.—5. kappale kuten hallituksen esityksessä)

40. *Tuotekehitysavustukset (osa EU)* (arviomääräraha)

Vuoden 1997 ensimmäisen lisätalousarvion johdosta momentille lisätään 47 000 000 markkaa.

Valiokunta toteaa, että momentin myöntämisvaltuutta koskevasta selvitysosasta puuttuu vuoden 1997 ensimmäistä lisätalousarviota koskevat tiedot.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 744 000 000 mk.

(2.—8. kappale kuten hallituksen esityksessä)

83. *Tuotekehityslainat* (arviomääräraha)

Vuoden 1997 ensimmäisen lisätalousarvion johdosta momentille ehdotetaan lisättäväksi 9 000 000 markkaa.

Valiokunta toteaa, että momentin myöntämisvaltuutta koskevasta selvitysosasta puuttuu vuoden 1997 ensimmäistä lisätalousarviota koskevat tiedot.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 225 000 000 mk.

(2.—5. kappale kuten hallituksen esityksessä)

49. Kera Oy

42. *Korkotuki Kera Oy:lle* (arviomääräraha)

Hallituksen esityksen mukaan momentille ehdotetaan myönnettäväksi 230 000 000 mk. Lisäksi ehdotetaan, että uusia korkotukilainoja Kera Oy saa myöntää vuonna 1998 investointien ja käyttöpääoman rahoittamiseen yhteensä enintään 1 600 000 000 mk, josta uusia erityislainoja enintään 500 000 000 mk. Erityislainavaltuuteen sisältyviä uusia naisyrittäjälainoja saa myöntää enintään 50 000 000 mk.

Vuoden 1997 ensimmäisen lisätalousarvion käsittelyn yhteydessä naisyrittäjälainoja koskevan muutoksen perusteluihin viitaten valiokunta ehdottaa, että naisyrittäjälainojen myöntämis-

valtuutta korotetaan 10 milj. markalla. Erityislainojen kokonaismyöntämisvaltuuden enimmäismäärää ei tämän johdosta ehdoteta muutettavaksi. Myöskään momentin loppusumma ei edellä todetun johdosta muutu.

Vuoden 1997 ensimmäisen lisätalousarvion johdosta momentille ehdotetaan lisättäväksi 7 300 000 markkaa.

Lisäksi valiokunta toteaa, että menojen erittelyä koskevasta selvitysosasta puuttuu vuoden 1997 ensimmäistä lisätalousarviota koskevat tiedot.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 237 300 000 mk.

(2.—5. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Uusia korkotukilainoja Kera Oy saa myöntää vuonna 1998 investointien ja käyttöpääoman rahoittamiseen yhteensä enintään 1 600 000 000 mk, josta uusia erityislainoja enintään 500 000 000 mk. Erityislainavaltuuteen sisältyviä uusia naisyrittäjälainoja saa myöntää enintään 60 000 000 mk.

43. *Luottotappioiden korvaaminen* (arviomääräraha)

Vuoden 1997 ensimmäisen lisätalousarvion johdosta valiokunta toteaa, että momentin selvitysosien menoja koskevasta taulukosta puuttuvat vuoden 1997 ensimmäisen lisätalousarvion tiedot.

Momentille ei todetun johdosta ehdoteta muutosta.

50. Teollisuuden edistäminen

42. *Tuki elintarviketeollisuuden investointeihin ja tuotantorakenteen sopeuttamiseen (EU)* (siirtomääräraha 3 v)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentin perusteluja täydennetään uudella 4. kappaleella, jonka mukaan momentin määrärahaa saa käyttää myös enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1.—3. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Määrärahaa saa käyttää myös enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen. (Uusi)

51. Yritystoiminnan investointi- ja kehittämiss Hankkeiden tukeminen

49. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (osa EU) (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella valtiovarainvaliokunta toteaa, että kokonaisu-myöntämisvaltuudesta tulisi voida vähintään 50 milj. markkaa käyttää EU:n tavoite-alueiden ulkopuolisilla alueilla. Esityksen mukaan koko valtuus olisi ollut varattu EU-hankkeiden kansallisiin osuuksiin.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1.—3. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Kehitysalueen investointitukea, pienyritystukea, pk-yritysten kehittämistukea ja yritysten toimintaympäristötukea saa myöntää vuonna 1998 enintään 250 000 000 mk, josta 200 000 000 mk on varattu kansallisena osuutena Euroopan aluekehitysrahaston osarahoittamiin hankkeisiin.

(5. ja 6. kappale kuten hallituksen esityksessä)

52. Pienen ja keskisuuren yritystoiminnan kehittäminen

Momentin 32.03.21 määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon 5 000 000 mk siirtona momentilta 32.52.40.

Momentin 32.52.40 määrärahaa käytetään valtionavustuksen maksamiseen pienen ja keskisuuren yritystoiminnan edistämisyhteisöille. Määrärahaa saa käyttää myös valtionavustuksen maksamiseen pk-yrityksille tarkoitettujen palvelujen kehittämiseen sekä yrittäjyyden edistämiseen.

Pienten yritysten kehittämiseen osoitetuilla määrärahoilla rahoitetaan nykyisin TE-keskusten yritysosastojen yrittäjäkoulutustoimintaa. Valtaosin rahat käytetään aloittelevien ja toimivien pk-yritysten kehittämiseen. Vuosittain koulutukseen ja kehittämistoimintaan osallistuu noin 7 000—9 000 yritystä. Lisäksi näistä varoista saavat rahoituksensa erilaiset neuvontapalvelut sekä eräät Euroopan sosiaalirahaston projektit. Suomessa on pk-yritysten elinkeinotoimintaa tukevia organisaatioita mm. PKT-säätiö, SYKE,

Design Forum, Naisyrittäjyyskeskus ja Maaseutuyrittäjyyskeskus. Myös erilaiset uudet pk-sektorille suunnatut hankkeet kuten Yrittäjyys-vuosikymmen, EMU-koulutus ja Sisältötuotanto-projektit saavat rahoituksensa tältä momentilta. Vuodelle 1998 on tulossa kehittämishankkeita, joita valtakunnallisesti tulisi koordinoita ministeriöstä ja alueellisesti TE-keskuksista käsin.

Valiokunta kiinnittää huomiota edellä mainittujen kehittämis- ja koulutushankkeiden rahoituksen riittävyyden turvaamiseen ja katsoo, että olisi selvitettävä myös TEKESin rahoituksen käyttö po. hankkeisiin.

55. Energiatalous

27. Energiansäätön ja uusiutuvan energian käytön edistäminen ja energiatiedotus (siirtomääräraha 2 v)

Hallituksen esityksen mukaan momentille ehdotetaan myönnettäväksi 15 000 000 mk.

Energiatohokkuutta parantamalla ja uusiutuvien energiatuotantomuotojen käyttöä lisäämällä pyritään hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen. Valtaosa määrärahasta käytetään Energiansäätön palvelukeskus Motivan toiminnan rahoittamiseen. Motivan toiminnan vakinaistamisesta tehtiin vuoden 1996 lopulla sopimus Finntech Finnish Technology Oy:n kanssa. Motivan tehtävänä on parantaa energiankäyttäjien edellytyksiä energiankäytön tehostamiseen siten, että vuoden 1997 energiapoliittisen selonteon tavoitteet voidaan saavuttaa. Motivan tehtäväkenttä laajenee aikaisempaan verrattuna. Toiminta perustuu energiansäätömarkkinoiden aktivoimiseen eri energiankulutussektoreilla: kotitalouksissa, rakennuksissa, teollisuudessa, liikenteessä ja palveluissa.

Valiokunta on jo aiemmin useissa eri yhteyksissä korostanut Motivan toiminnan tärkeyttä. Valiokunta toteaa tyydytyksellä momentin määrärahaan ehdotetun korotuksen. Valiokunta katsoo, että samaa toimintalinjaa on myös tulevaisuudessa jatkettava.

40. Energiatuki (osa EU) (arviomääräraha)

Valtioneuvoston energiapoliittisen selonteon mukaan energiapuun tutkimukseen, tuotekehi-

tykseen ja markkinoille saattamiseen ohjataan julkisia varoja. Tärkeimmät tämän alan julkiset rahoituslähteet ovat TEKES sekä energiatukimomentti 32.55.40. Momentin 32.55.40 tärkeä painopistealue on puun energiakäytön lisäämiseen tähtäävät demonstraatiolaitos- ja muut investoinnit läpi koko energiapuun tuotanto- ja käyttöketjun. Myös muiden sektoreiden uuden teknologian energiainvestointien ensimmäisten kaupallisten sovellutusten tukemista olisi jatkettava.

Puun energiakäytön lisääminen on osa Suomen energias strategiaa. Valiokunta pitää tärkeänä selvittää, onko tarkoituksenmukaista myöntää hakkeen toimittajille erillistukea puun energiakäytön edistämiseksi.

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentin perustelujen toisen kappaleen ensimmäisestä virkkeestä ehdotetaan poistettavaksi säädösnumero (45/1996). Valtiovarainvaliokunta toteaa, että kyseistä valtioneuvoston päätöstä on tarkoitus muuttaa mm. yrittäjien yleisistä ehdoista annetun lain johdosta.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston energiatuen myöntämistä koskevan päätöksen (poist.) mukaisesti energiansäästöä, energian käytön tehostamista ja uusiutuvan energian käyttöä edistävien sekä energian tuotannon ja käytön ympäristöhaittoja vähentävien ja energiahuollon varmuutta ja monipuolisuutta muutoin edistävien investointi- ja kehittämishankkeiden tukemiseen. Energiatukea annetaan yrityksille ja yhteisöille. Määrärahaa saa käyttää myös Suomen lähialueilla toteutettavien hankkeiden tukemiseen. Määrärahaa saa käyttää myös energia-avustuksia koskevan lain (1607/1991, muut. 1051/1992, 1086/1993 ja 296/1995) nojalla aiemmin myönnettyjen avustusten maksamiseen.

(3. ja 4. kappale kuten hallituksen esityksessä)

85. Ulkomaankaupan edistäminen

40. Yritysten kansainvälistyminen (osa EU) (arviomääräraha)

Vuoden 1997 ensimmäisen lisätalousarvion

johdosta momentille ehdotetaan lisättäväksi 10 000 000 markkaa.

Lisäksi todetaan, että momentin selvitysosana taulukosta puuttuvat vuoden 1997 ensimmäisen lisätalousarvion tiedot.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 159 000 000 mk.

(2.—5. kappale kuten hallituksen esityksessä)

48. Korkotuki julkisesti tuetuille vientiluotoille (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella valiokunta ehdottaa momentin perusteluja täydennettäväksi siten, että määrärahaa voidaan käyttää myös julkisesti tuettujen alusluottojen korontasausjärjestelmään liittyvän korkotuen ja hallinnointipalkkion maksamiseen.

Lisäksi valiokunta toteaa, että edellä mainitun johdosta momentin selvitysosassa olisi tullut lausua:

Momentin nimike on muutettu. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen lakien 1136/1996 ja 1137/1996 muuttamisesta siten, että myös julkisesti tuettujen alusluottojen korontasaus siirrettäisiin valtion korontasausyhtiön toiminnan piiriin vuoden 1998 alusta. Ennen vuotta 1998 myönnettyjen alusluottojen korkotukimenot maksetaan momentilta 32.85.47 (Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:lle).

Vuonna 1998 uusia vientiluottoja koskevia korontasaus sopimuksia arvioidaan tehtävän 2 000 000 000 mk ja alusluottoja koskevia korontasaus sopimuksia 2 000 000 000 mk eli yhteensä 4 000 000 000 mk.

Vientiluottojen korontasaus sopimuksista arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja vuonna 1998 10 milj. mk, vuonna 1999 9 milj. mk, vuonna 2000 7 milj. mk, vuonna 2001 6 milj. mk ja vuonna 2002 11 milj. mk. Alusluottojen korontasaus sopimuksista ei arvioida aiheutuvan valtiolle korkotukimenoja vuonna 1998. Aluskorkotukimenojen arvioidaan olevan vuonna 1999 6 milj. mk, vuonna 2000 16 milj. mk, vuonna 2001 28 milj. mk ja vuonna 2002 26 milj. mk.

Valiokunnan ehdottama muutos ja selvitysosaa koskeva tekstintarkistus aiheutuvat ensimmäiseen lisätalousarvioesitykseen liittyvästä hallituksen esityksestä lakien 1136/1996 ja 1137/

1996 muuttamisesta siten, että myös julkisesti tuettujen alusluottojen korontasaus siirrettäisiin valtion korontasausyhtiön toiminnan piiriin vuoden 1998 alusta lukien.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. ja 2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Määrärahaa voidaan käyttää edellä mainittuihin lakeihin tehtävien muutosten mukaisesti myös julkisesti tuettujen alusluottojen korontasausjärjestelmään liittyvän korkotuen ja hallinnointipalkkion maksamiseen. (Uusi)

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

13. Työsuojelun piirihallinto

Viimeaikaiset muutokset työelämässä ovat johtaneet siihen, että huomattava osa maan työvoimasta työskentelee jaksamisensa ylärajoilla tai on jo uupumassa. Näiden, työpaikoille nyt syntyneiden ongelmien ohella työelämä entuudestaan edellyttää valvontaviranomaisten ponnistuksia. Ongelmien hoitaminen ennakolta on kansantaloudellisestikin järkevintä. Valtiovarainvaliokunta pitää tärkeänä, että työsuojeluhallinnon asiakaspalvelusta ja valvonnasta vastaavien työsuojelupiirien toimintaedellytykset turvataan lähivuosina koko maassa. Resurssit on kohdennettava työsuojeluhallinnon sisällä oikeudenmukaisesti sellaisille alueille, joissa asiakaspalvelun kysyntää ja valvonnan tarvetta eniten esiintyy. Työsuojelupiireille on turvattava uuden henkilöstön rekrytointimahdollisuus.

17. Työttömyysturva

50. *Valtionosuus työttömyyskassoille* (arviomääräraha)

Liittyen työmarkkinoiden keskusjärjestöjen 26.11.1997 saavuttamaan sopimukseen vuorotteluvapaalla olevalle maksettavan korvauksen nostamisesta nykyisestä 60 prosentista 70 prosenttiin siitä työttömyyspäivärahasta, johon henkilöllä olisi oikeus työttömäksi jäädessään, sekä vuorottelukorvauksen enimmäismäärän poistamisesta momentille lisätään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella 65 000 000 mk.

Liittyen työmarkkinoiden keskusjärjestöjen saavuttamaan sopimukseen on myös lakia työntekijäin eläkemaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottamisesta

päivärahoissa ja eräissä muissa etuuksissa muutettu siten, että valtion säästöt vähenevät ja momentille lisätään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella 30 000 000 mk.

Valtiovarainvaliokunta on kiinnittänyt huomiota työttömyyskassojen valvontaan ja hallintoon. Kassojen ratkaisukäytäntöä tuleekin valiokunnan mielestä valvoa nykyistä tehokkaammin, millä paremmin turvattaisiin eri kassojen jäsenten tasa-arvoinen ja oikeudenmukainen kohtelu. Jo kansalaisten oikeustaju edellyttää työttömyyskassojen yhtenäistä ja tasapuolista toimintaa erityisesti vaikeassa työttömyystilanteessa. Tasapuolisella kohtelulla ehkäistään myös monet väliinputoamistilanteet ja edistetään harmaan talouden saamista kuriin.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 4 057 000 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

51. *Työttömyysturvalain mukainen perusturva* (arviomääräraha)

Tarkentuneista arvioista johtuen momentilta vähennetään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella 100 000 000 mk.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 847 000 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

(52.) *Koulutusajan toimeentulon turvaaminen* (siirtomääräraha 2 v)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella poistettavaksi ehdotetun momentin otsikko ja perustelut muutetaan.

Momentin otsikko ja perustelut muuttuvat seuraaviksi:

(52.) *Pitkää aikaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukeminen* (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti on poistettu talousarviosta. Vuodelle 1997 myönnetystä määräraahasta

arvioidaan jäävän käyttämättä 290 000 000 mk, mikä siirtyy vuodelle 1998. Vuodelle 1998 siirtyvästä määrärahasta arvioidaan lopullisesti jäävän käyttämättä 130 000 000 mk, mikä tuloutetaan momentille 12.39.04 Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset.

18. Sairausvakuutus

60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Tulo- ja menoarvioiden tarkentumisesta johtuen momentille lisätään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella 50 000 000 mk.

Liittyen työmarkkinoiden keskusjärjestöjen 26.11.1997 saavuttamaan sopimukseen on lakia työntekijäin eläkemaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun huomioon ottamisesta päivärahoissa ja eräissä muissa etuuksissa muutettu niin, että valtion säästöt vähenevät ja momentille lisätään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella 50 000 000 mk.

Liittyen työmarkkinoiden keskusjärjestöjen saavuttamaan sopimukseen sekä palkansaajan sairausvakuutusmaksua että eläkeläisten sairausvakuutusmaksua alennetaan, minkä johdosta momentille lisätään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella 1 330 000 000 mk.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 1 730 000 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

19. Eläkevakuutus

51. Valtion osuus maatalousyrittäjien eläkelais- ta johtuvista menoista (arviomääräraha)

Etuusmenon ja vakuutusmaksutulon arvioiden tarkentumisesta johtuen momentille lisätään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella 34 000 000 mk.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 2 075 000 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

20. Tapaturmavakuutus

53. Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (arviomääräraha)

Arvioiden tarkistamisesta johtuen momentille lisätään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella 1 500 000 mk.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 73 500 000 mk.

(2. kappale hallituksen esityksessä)

32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

Palvelut ja syrjäytyminen. Luvun perusteluissa on viitattu lasten ja nuorten sekä työttömyydestä aiheutuneen syrjäytymisen ehkäisyyn. Pääluokan perusteluissa puolestaan todetaan pyrittävän syrjäytymiskehityksen katkaisuun hallinnonalojen yhteistyönä.

Syrjäytymiskehitys sai alkunsa jo laman alkuvuosina. Saadun selvityksen perusteella valio-kunta toteaa, että taloudellisen kasvun, korkealla pysyttelevän työttömyyden sekä tulonsiirtojen ja sosiaali- ja terveyspalvelujen vaikean rahoitus-tilanteen yhteisvaikutuksena taloudellis-sosiaaliset erot ja syrjäytyminen saattavat lisääntyä. Myös tehdyt säästötoimenpiteet ovat lisänneet eriarvoisuutta ja syrjäytyneiden määrää. Valio-kunta on huolestunut erityisesti kuntien vaikeutuneen rahoitus-tilanteen kielteisistä vaikutuksista sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseen. Säästöjen myötä myös mahdollisuudet käyttää kalliita, mutta välttämättömiä erikoissairaan-hoidon palveluja ovat heikentyneet useissa kun- nissa.

Perheet. Keskiarvot eivät kerro koko totuutta ihmisten hyvinvoinnista. Lapsiperheet ovat teh-tyjen tutkimusten mukaan joutuneet muita huon- ompaan asemaan. Esimerkiksi työttömyys on kohdannut pienten lasten vanhempia enemmän kuin monia muita väestöryhmiä. Kokonaisuu- teen on vaikuttanut se, että lähes kaikkia lapsi- perheiden etuuksia on pienennetty. Erilaisten perhepoliittisten ja muiden sosiaalisten etuuksien kohtaannosta ja yhteisvaikutuksesta kaivattai-

siinkin kattavaa selvitystä. Selvitysten pohjalta on pikaisesti löydettävä uusia ratkaisumalleja havaittuihin epäkohtiin.

Valiokunnan mielestä on tärkeää, että perheitä koskevista veroista, maksuista ja tulonsiirroista päätettäessä tavoitellaan vakautta ja ennustettavuutta. Se on erityisen tärkeää työelämän epävakaisuudessa.

Perheiden neuvonta- ja tukipalveluja tulee selkiyttää, jotta ennalta ehkäisevä toiminta on tehokasta ja estää ongelmien kasautumista. Julkisen palvelun neuvonta- ja tukipalveluissa on otettava myös esimerkiksi kirkon ja vapaaehtoisjärjestöjen mahdollisuudet huomioon. Nykyiset voimavarat menevät pääosin jo syntyneiden ongelmien selvittämiseen niin, että ennaltaehkäisevään työhön ei jää riittävästi voimavaroja.

Lastenpsykiatria. Valtiovarainvaliokunta viittaa vuoden 1997 talousarvion käsittelyn yhteydessä esittämiinsä kantoihin lastenpsykiatriasta. Psykkisistä häiriöistä kärsivien lasten ja nuorten hoitotilanne on edelleenkin huomattavasti huonompi kuin aikuisten. Myöskään riittävää avohoitojärjestelmää ei ole rakennettu lastenpsykiatriaan. Valiokunta korostaa myös tässä ongelmien varhaistoteamista, joka tapahtuu koulujen oppilashuoltotyöryhmässä, johon kuuluvat muun muassa opettajat ja kouluterveydenhuollon edustajat. Tässä toiminnassa on myös koulukuraattori- ja koulupsykologitoiminta tärkeää.

Lastensuojelu. Lastensuojelutoimenpiteiden tarve on lisääntynyt viime vuosina jyrkästi; lastensuojelun avohuollossa olevien lasten määrä on noussut viidessä vuodessa 20 000:sta 30 000:een. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä on lisääntynyt samana aikana 13 prosenttia.

Valiokunta on todennut erityisesti lastensuojelun olevan sellainen kysymys, joka voidaan ratkaista vain poikkihallinnollisella yhteistyöllä. Lapsinäkökulma on saatava mukaan kaikkien hallinnonalojen päätöksentekoon. Valtionhallinto tarvitsee kuitenkin myös yksikön, jolla on ensisijainen vastuu lastensuojelusta. Tällainen yksikkö voisi luontevasti sijaista sosiaali- ja terveysministeriössä. Lasten oikeusturvakysymys-

ten valvonta on erotettava vielä omaksi kokonaisuudekseen.

Suurten kustannusten tasausjärjestelmän aikaansaaminen on välttämätöntä, jotta voidaan turvata lasten oikeus saada tarvitsemansa erityis- palvelut kotikunnan koosta ja taloudellisesta asemasta riippumatta.

Valtiovarainvaliokunta edellyttää ratkaisun aikaansaamista lastensuojelun suuriin kustannuksiin.

Valiokunta korostaa myös vapaaehtoistyön merkitystä lastensuojelussa.

Huumeet. Huumausaineiden saatavuus, ko- keilu ja käyttö ovat lisääntyneet maassamme 1990-luvulla. Kansainvälistyminen ja syrjäytymiskehitys ovat eräitä syitä huumeongelman yleistymiseen. Huolestuttavaa on erityisesti nuorten huumausainekokeilujen lisääntyminen. Alkoholin, lääkkeiden ja huumeiden sekakäyttö on myös yleistynyt. Kaiken kaikkiaan huumeiden käytön laajuutta Suomessa on ollut vaikea arvioida. Valiokunta kiirehtiikin kattavaa selvitystä huumeongelman nykytilasta. Vasta tällaisen kokonais selvityksen pohjalta voidaan laatia pitävä suunnitelma tehtävistä toimenpiteistä.

Lisääntynyt huumeiden käyttö näkyy muun muassa rikollisuuden ja yleisen turvattomuuden kasvuna. Poliisin huumeriikollisuuden torjunnalla on keskeinen merkitys tulevien vuosien turvallisuustyön onnistumisessa. Onnistunut huumeriikostorjunta luo pohjaa turvalliselle yhteiskunta- kehitykselle. Valiokunta korostaa tässä yhteydessä erityisesti lähipoliisitoiminnan merkitystä ja resurssien turvaamista.

Valiokunta on huolissaan sallivuuden lisääntymisestä huumeiden käytössä ja korostaa asen- nekasvatuksen merkitystä huumausaineiden käytön ennaltaehkäisyssä. Myös perinteisellä terveyskasvatuksella on merkitystä; esimerkiksi tupakoimattomuuden on todettu nostavan huumeidenkäytön kynnystä merkittävästi. Ennalta- ehkäisy on toteutettava pääosin osana kokonais- valtaista päihdeiden käytön ehkäisytyötä. Silti päihdetyössä tarvitaan myös tahoja, jotka tekevät pelkästään huumausaineiden käytön ehkäisyyn liittyvää työtä. Valiokunta toteaa, että viime vuosina huumeiden käytön ennaltaehkäisyyn on

panostettu rahallisesti enemmän ja myös raha-automaattivaroista on kasvava osa suunnattu ehkäisevän päihdetyön hankkeisiin.

Huumeongelmat on kyettävä tunnistamaan riittävän ajoissa. Tässä mielessä esimerkiksi kouluterveydenhuolto on tärkeässä asemassa. Yhteistyö koulun, terveydenhuollon ja sosiaaliviranomaisten kesken myös paikallistasolla on välttämätöntä.

Hoitoon on löydettävä kussakin tapauksessa tarkoituksenmukaisin ratkaisu. Valiokunnalla on käsitys, että huumehoidossa tarvitaan myös jatkossa monipuolista palvelutarjontaa. Erilaisissa huumetilanteissa hoitotarpeetkin ovat erilaisia. Apua tulee olla saatavissa päivästä ja vuorokaudenajasta riippumatta. Huumeopotilaiden hoidon perusvastuu kuuluu kunnille. Yksityisten tarjoamat palvelut ovat osa hoitovalikoimaa.

Aina hoitoon pääsyyn eivät vaikuta pelkästään taloudelliset tekijät; suomalaisessa päihdehuollossa on vakiintunut käytännöksi, että laitoshoidon osalta maksusitoumus päätöksen tekee kunnan sosiaaliviranomainen, hoitoon lähettämispäätöksen puolestaan hoitava lääkäri. Kyse ei aina ole myöskään siitä, että hoitopaikkoja ei olisi riittävästi, vaan siitä, että avun tarvisija ja palvelujen tuottaja eivät kohtaa toisiaan. Hoitomahdollisuuksista onkin pyrittävä jakamaan tietoa entistä enemmän ja hoidon kohtaan toia on parannettava.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriössä valmistellaan hanketta, jossa kuntien, alan järjestöjen ja muiden toimijatahojen uudenaikaisella yhteistyöllä ja verkostoitumisella pyritään myös päihdehuollon palvelujen saatavuuden parantamiseen. Valiokunta kiirehtii tätä hanketta.

92. Raha-automaattiyhdistyksen tuoton käyttö

50. *Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (arvio-määräraha)*

Valiokunta totesi viimeksi vuoden 1997 ensimmäisestä lisätalousarviosta antamassaan mietinnössä, että raha-automaattivaroja on vuodesta 1993 lähtien lisääntyvässä määrin käytetty

menoihin, jotka valtio on aiemmin suorittanut. Valiokunta toistaa aiemman kantansa, että valtion talousarviosta rahoitettaviksi kuuluvia velvoitteita ei tule siirtää Raha-automaattiyhdistykselle.

Valiokunta viittaa luvun 32 kohdalla lausumaansa syrjäytymiskehityksestä yhteiskunnassa. Kuntien talouskehitys on vaikuttanut viime vuosina niiden palvelutuotannon rakenteeseen ja heikentänyt kuntien mahdollisuuksia vastata syrjäytyneiden palvelutarpeeseen. Tämän seurauksena odotukset kansalaisjärjestöjen palvelutoimintaan ovat kasvaneet. Järjestöillä on tähänastisen toimintansa perusteella myös osaamista näiden ongelmien lievittämisessä. Valiokunta pitääkin myönteisenä, että Raha-automaattiyhdistyksellä on ollut valmiutta luoda selkeä tavoitteellinen rahoitusohjelma avustustoiminnan painopisteistä yhteistyössä järjestöjen ja valtiovalan kanssa. Erikseen määriteltävien avustushojelmien puitteissa painotettaisiin RAY:n kaavailujen mukaan syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten, vaikeuksissa olevien — myös ylivelkaisten — perheiden, vaikeasti vammaisten, mielenterveys- ja päihdeongelmaisten sekä työttömien nuorten ja pitkäaikaistyöttömien tarpeita samalla, kun palvelu- ja tukiasumisprojektia jatkettaisiin.

Kun RAY:n tuotosta jakamatta jäävä osuus on viime vuosina ollut kasvussa, edellä todetulla syrjäytymiskehityksen ehkäisyprojektilla jakamatta jäävää määrää pyritään pienentämään nykyisestä tasostaan. Tämän ohjelman toteuttaminen käynnistettiin vuoden 1997 ensimmäisessä lisätalousarviossa. Ongelmaksi muodostuu se, että lisätalousarviopäätös koskee vain vuoden 1997 jakoa. Epäselvää on, jatketaanko näiden kohteiden avustamista tulevinä vuosina. Kun hyvin harva projekti kestää vain vuoden tai kaksi, lisätalousarviomenettely sopii huonosti tämänkaltaisten projektien rahoittamiseen ja aiheuttaa käytännön toteutuksessa useita ongelmia.

Valiokunta edellyttää, että Raha-automaattiyhdistyksen jakamatta jääneet varat jaetaan raha-automaattiasetuksessa säädetyille järjestöille perusteltuihin hankkeisiin siten, ettei jo aloitettujen hankkeiden rahoitusta vaaranneta, ja

Päälukka 33

että syrjäytymiskehityksen ehkäisyprojektille taataan jatkorahoitus normaalin talousarviokäytännön mukaisesti

ottaen huomioon myös syrjäytyneet perheet ja moniongelmaiset.

Päälukko 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. (34.01, osa ja 34.99, osa) Työhallinto

Luvun perustelujen selvitysosassa on todettu, että vuorotteluvapaakokeilua jatketaan vuodella työmarkkinajärjestöjen sopimalla tavalla. Tehdyn seurantalutkimuksen mukaan vuorotteluvapaan käyttäjien, vapaan ajaksi palkattujen työttömien ja työnantajien kokemukset kokeilusta ovat pääosin myönteisiä. Vuorotteluvapaan käyttö on pääosin painottunut kuntasektorille.

Keskeisenä esteenä työntekijöiden vuorotteluvapaan käytölle on tutkimuksen mukaan ollut alhainen korvaustaso. Eräiden muiden epäkohden ohella vuorotteluvapaan käyttöön liittyy tiettyjä sosiaaliturvakysymyksiä, jotka vaativat täsmennyksiä. Saadun selvityksen mukaan vuorotteluvapaan eläkevaikutuksia selvitetään sosiaali- ja terveysministeriön johdolla. Valiokunta kiirehtii selvitystyötä.

Työnantajat puolestaan pelkäävät vuorotteluvapaasta aiheutuvaa ylimääräistä työtä. Myös palkkakulujen oletetaan kasvavan. Keskeinen ongelma vuorotteluvapaan käytössä liittyy osa-aikaisuuteen. Jos työnantajalla on vuorotteluvapaalle haluava kokoaikatyöntekijä ja samankaltaista työtä tekevä, kokoaikatyöhön pyrkivä osa-aikatyöntekijä, työnantaja ei saa palkata työtöntä työnhakijaa vuorotteluvapaalle lähtevän tilalle, ellei hän ensin ole antanut em. osa-aikatyöntekijälleen kokoaikatyötä. Tuloksena tästä tiukasta laintulkinnasta on usein se, että työtön ei pääse työhön, vuorotteluvapaalle haluava ei pääse vuorotteluvapaalle eikä osa-aikatyöntekijä saa kokoaikatyötä.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että tulopoliittisen sopimuksen osana on jo sovittu korvaustaso koskevista parannuksista vuorotteluvapaaseen. Valiokunta pitää tärkeänä, että vuorotteluvapaan käyttöön liittyvät muutkin epäkohdat ratkaistaan jäljellä olevan kokeilujakson aikana.

21. (34.01.21 ja 34.99.22) *Työministeriön toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Johtuen työministeriön lisääntyneistä tehtävistä ulkomaalaisasioiden hoidossa momentin nettomäärärahaan lisätään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella 400 000 mk.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 122 600 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

06. (34.06, osa) Työvoimapolitiikan toimeenpano

Yleistä. Valtiovarainvaliokunta kiinnitti vuoden 1997 talousarviosta antamassaan mietinnössä huomiota avoimen sektorin työllistämisen tiellä vielä oleviin esteisiin. Pahimmaksi esteeksi työllistämislle valiokunta näkee erityisesti pk-sektorilla korkeat välilliset työvoimakustannukset, jotka ovat haitanneet muun muassa ikääntyneiden ja yleensä vähemmän koulutettujen työntekijöiden työllistämistä. Yhtenä esimerkkinä näistä on porrastettu omavastuu työkyvyttömyyseläkkeestä, joka työnantajalle on säädetty yli 350 työntekijän yrityksissä. Valiokunta toteaa, että tulopoliittisen sopimuksen osana on sovittu selvitettäväksi, olisiko vanhempien työntekijöiden työssä pysymisen edistämiseksi tarpeen muuttaa työnantajien omavastuukustannuksia työttömyys- ja työkyvyttömyyseläkkeissä. Valiokunta pitää myönteisenä, että osa-aika-eläkkeen alaikärajaa tulopoliittisessa sopimuksessa sovitulla tavalla lasketaan 58 vuodesta 56 vuoteen.

Valtion toimenpiteiden tarkoituksena tulee olla alueellisten työttömyyserojen tasaaminen. Myös kuntien työllistämistoimilla on merkitystä eri alueiden taloudelle. Julkissektorin pysyväis-

luonteisten töiden teettämisestä työllisyysvaroilla on päästävä eroon.

Työhallinnon tuloksellinen toiminta tarvitsee riittävät henkilöstöresurssit työvoimatoimistoissa, kattavan työvoimatoimistoverkoston sekä määrärahoja työvoiman kouluttamiseen ja työllistämiseen. Työvoimatoimistojen on kyettävä hoitamaan sekä suurten asiakasmäärien palvelu että työvoiman hankintaan ja kehittämiseen liittyvät tehtävät. Pyrkimys edistää koulutuksen ja työelämän yhteistyötä, jäljempänä todetut ikääntyvien pitkäaikaistyöttömien palvelut ja muut uudet toimintamuodot yhdessä EU-jäsenyyden mukanaan tuomien lisätehtävien kanssa edellyttävät työvoimatoimistojen resurssien vahvistamista.

Ikääntyneet pitkäaikaistyöttömät. Ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien palvelutarveselvitykset käynnistettiin vuonna 1996. Tähän mennessä haastatelluista noin kolmannes arvioi olevansa ensisijaisesti työhön tai koulutukseen suuntautuneita. Niin ikään noin kolmannes odottaa työttömyyseläkkeelle pääsyä. Vajaa neljännes on suuntautunut joko kuntoutustarpeen selvittämiseen, sairauden hoitamiseen tai työkyvyttömyyseläkkeelle. Ensi sijassa työttömyysturvan tai toimeentulotuen takia työnhakijoina ilmoittaa olevansa 11 prosenttia haastatelluista.

Palvelutarveselvitykset ovat osoittaneet tarpeellisuutensa. Valiokunta pitää hyvänä, että ikääntyneitä pitkäaikaistyöttömiä koskevat palvelutarveselvitykset laajennetaan koko maahan. Ilman erityistoimenpiteitä tämä kohderyhmä jää unohduksiin, vaille riittäviä henkilökohtaisia työvoimapalveluja.

Ikääntyneiden työttömien pääsy avoimille työmarkkinoille on vaikeata työllisyystilanteen ja asenteiden takia. Palvelutarveselvitys on kuitenkin osoittanut, että tälle kohderyhmälle voidaan räätälöidä erilaisia mahdollisuuksia työelämään. Myös erilaisia koulutuksen, kuntoutuksen ja tukityön yhdistelmiä on pyritty ottamaan käyttöön, vaikka tällaiset palvelukokonaisuudet ovatkin osoittautuneet pitkäkestoisina nyky säännösten puitteissa vaikeiksi toteuttaa. Kuntoutusjaksot ovat eräissä tapauksissa osoittautuneet liian lyhyiksi, jolloin olisi löydyttävä joustava

vuotta jatkaa kuntoutusta. Valiokunta pitää tärkeänä, että paikalliselle tasolle annetaan enemmän liikkumavaraa työvoimapolitiikan välineiden käytössä.

Työkunnan ja kuntoutustarpeen selvittely on ollut olennaisen tärkeä osa palvelutarveselvityksiä. Valiokunta katsoo, että toiminnan kautta kuntouttamisessa tulisi jatkossa olla pääpaino. Valiokunta korostaa työvoimahallinnon, opeustoitimen, terveydenhuollon ja Kansaneläkelaitoksen välisen yhteistyön merkitystä ikääntyneiden pitkäaikaistyöttömien palveluissa.

Ongelmana ovat sellaiset pitkäaikaistyöttömät, joiden asemaa ei voida helpottaa kuntouttamallakaan. Tähän ryhmään ei tähänastisten palvelutarveselvitysten jälkeenkään ole kiinnitetty riittävästi huomiota.

Ennalta ehkäisevässä mielessä myös työelämässä olevien kuntoutukseen tulisi kiinnittää huomiota.

Vammaiset. Valiokunta kiinnittää huomiota myös vammaisten asemaan työelämässä. Viime vuosina työllistämistuki on osoittautunut vammaisten kansalaisten jokseenkin ainoaksi avoimille työmarkkinoille työllistymisen keinoksi. Valiokunta on huolissaan vajaakuntoisten ja erityisesti vaikeasti vammaisten ihmisten työllistymismahdollisuuksista tilanteesta, jossa tukityöllistämisen määrärahat vähenevät.

52. Työmarkkinatuki (arviomääräraha)

Tarkentuneista arvioista johtuen momentille lisätään valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella 100 000 000 mk.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 4 959 000 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

63. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (osa EU) (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perustelujen selvitysosassa on todettu, että osa määrarahasta kohdennetaan hankkeisiin työllisyysvaikutuksen perusteella tapahtuvan kilpailuttamisen pohjalta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kyseessä on sellaisen pysyvän toimintamallin kehittäminen, jossa hyödynnetään työministeriössä kehitettyä investointien työllisyysvaikutusten arviointia. Työvoima- ja elinkeinokeskusten työvoimaosas-

tot arvioivat omalta osaltaan oman toimialueensa hankkeiden pysyvät työllisyysvaikutukset ja asettavat hakemukset tällä perusteella tärkeysjärjestykseen. Määrärahojen lopullinen alueellinen jako tehdään valtioneuvoston yleisistunnossa, jossa hakemusten perusteella tiedossa olevat työllisyysvaikutukset muodostavat TE-keskuskohtaisen määräraha kiintiön laskentaperusteen. Valiokunta näkee tässä menettelyssä sen vaaran, että TE-keskusten työvoimaosastojen kuntien kanssa tekemää yhteistyötä ja maakunnallista aluekehitysnäkökulmaa ei oteta riittävän painavasti huomioon tehtäessä lopullisia määräraha päätöksiä.

77. *Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi (osa EU)* (siirtomääräraha 3 v)

Momentin perustelujen selvitysosan mukaan on tarkoitus siirtää osa momentin määrärahasta vaihteittain momentille 34.06.63 myönnettäväksi valtionavustuksina. Perusteluna tälle muutokselle on selvitysosassa vedottu valtion kirjanpidon uudistukseen 1.1.1998 lähtien.

Saadun selvityksen mukaan em. muutoksella viitataan lähinnä ympäristötöihin, joita on tähän saakka rahoitettu useammalta momentilta. Tietyn siirtymäkauden jälkeen määrärahoja ei voisi käyttää sellaisiin hankkeisiin, joita ei ole tarkoitus merkitä valtion taseeseen. Muutos koskisi lähes kaikkia ympäristökeskusten hankkeita, joissa työministeriö on rahoittajana. Ympäristökeskusten työt on tehty valtaosin kuntien aloitteesta ja niiden tarpeisiin. Tyypillisiä hankkeita ovat ns. valtion vesihuoltotyöt, joiden kustannuksista kunta vastaa noin 50 prosentin osuudella.

Valiokunta on huolestunut ongelmista, joita perusteiltaan tekninen kirjanpitu uudistus uhkaa aiheuttaa ympäristökeskusten ja kuntien hyväksi

koetulle yhteistyölle. Valiokunta viittaa tästä asiasta myös maatalouspääluokan kohdalla lausuttuun. Muutos tulee toteuttaa niin, että ympäristöhankkeet voidaan käynnistää aiempaan tapaan kahden tai useamman kunnan yhteistyönä. Hankkeet täytyy olla mahdollista myös luovuttaa yhteistyökumppanille. Valiokunta pitää tärkeänä uudistuksen toteuttamista niin, että työllisyysrahoista tuleva rahoitus ylikunnallisille ympäristöhankkeille turvataan tarvittaessa työ-, maatalous- ja ympäristöministeriön yhteistyönä.

07. Pakolais- ja siirtolaisuusasiat

30. (33.28.30 ja 34.07.30) *Valtion korvaus kunnille eräiden Suomeen muuttavien henkilöiden toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksiin* (arviomääräraha)

Valtiovarainvaliokunta kiinnitti vuoden 1997 ensimmäisen lisätalousarvion yhteydessä huomiota entisen Neuvostoliiton alueelta tulevien paluumuuttajien sosiaaliturvaan. Valiokunta kiirehtii näiden paluumuuttajien eläkekysymyksen ratkaisemista pysyvällä tavalla.

Hallituksen 16.10.1997 hyväksymän maahanmuutto- ja pakolaispoliittisen ohjelman mukaan tavoitteena on, että kaikki aikuiset maahanmuuttajat pääsevät tarvittaessa erityiseen maahanmuuttajakoulutukseen. Valtiovarainvaliokunta toteaa, että aikuispakolaisten maahanmuuttajakoulutukseen on vuoden 1998 talousarviossa varattu vähemmän määrärahoja kuin useana aikaisempana vuotena. Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus seuraa tilannetta ja ryhtyy jo vuoden 1998 aikana tarvittaessa toimenpiteisiin määrärahojen lisäämiseksi.

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöministeriö

61. (35.01.61 ja 01.26, osa) *Eräät avustukset* (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta pitää alan asiantuntijaorganisaatioiden merkitystä tärkeänä myös ympäristökasvatuksen toteuttamisessa. Toiminta perustuu enimmäkseen tehokkaaseen ja toimivaan yhteistyöhön eri alueiden muiden ympäristöalan toimijoiden ja viranomaisten kesken. Valiokunta kuitenkin katsoo, että ympäristökasvatuksen hallinnon työnjakoa ympäristöministeriössä ja opetusministeriössä on syytä selvittää ottaen huomioon ympäristökasvatuksen erilaiset ja eri-ikäiset kohderyhmät.

11. Ympäristön suojeleminen

62. *Ympäristönsuojelun edistäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Valtiovarainvaliokunta on viime vuosina useaan otteeseen esittänyt kantanaan, että osa jäteveron tuotosta on ohjattava saastuneiden maa-alueiden ja käytöstä poistettujen kaatopaikkojen kunnostamiseen. Tarkoitukseen ei ole kuitenkaan ohjattu määrärahoja likimainkaan tarvetta vastaavasti. Tilanteen osittaiseksi korjaamiseksi momentille lisätään 1 000 000 markkaa saastuneiden maa-alueiden ja käytöstä poistettujen kaatopaikkojen kunnostamiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 33 750 000 mk.

(2. ja 3. kappale kuten hallituksen esityksessä)

26. Alueelliset ympäristökeskukset

21. *Toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)

Alueellisten ympäristökeskusten osaamis-

alueet vaihtelevat, eivätkä kaikissa tapauksissa vastaa alueen tarpeita. Valiokunta pitää tärkeänä, että resurssit pyritään kohdentamaan mahdollisimman oikein siten, että kunkin alueen vaatimukset otetaan huomioon.

Luonnonsuojeluohjelmien rahoitusohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan erityisesti alueellisissa ympäristökeskuksissa ylimääräistä henkilöstöä. Voimavaroja on saadun selvityksen mukaan pyritty suuntaamaan uudelleen ja ohjelmien toteutukseen on saatu jonkin verran lisähenkilöstöä. Uudelleen suuntaamista ovat kuitenkin vaikeuttaneet samaan aikaan toteutettavat säästövelvoitteet. Toisaalta ympäristöhallinnon palveluksessa ei ole kovin monia henkilöitä, jotka voisivat siirtyä suoraan tai lyhyen koulutuksen jälkeen suojeluohjelmien toimeenpanoon liittyviin erityistehtäviin. Valiokunta toistaa vuoden takaisen kantansa, että ympäristökeskusten resurssit on kyettävä turvaamaan mahdollistamalla tarvittaessa tilapäisen henkilöstön projektiluonteinen palkkaaminen suojeluohjelmien toteuttamisen ajaksi.

30. Yhdyskunnat, alueidenkäyttö ja luonnonsuojelu

Luvun perustelujen päätösoasassa on todettu: ”Metsähallituksen luonnonsuojelutehtävistä vastaava yksikkö osallistuu alue-ekologiseen suunnitteluun ja luonnonvarasuunnitteluun ja tukee uuden metsälain soveltamista talousmetsien hoidossa”. Saadun selvityksen mukaan Metsähallitus ei osallistu esimerkiksi metsäkeskusten toimesta yksityismailla tehtävään vastaavaan suunnitteluun. Valiokunta onkin selvittänyt luvun perusteluja siten, että kyse on nimenomaan Metsähallituksen suunnittelusta.

Luvun perustelut muuttuvat seuraaviksi:

(1. ja 2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Metsähallituksen luonnonsuojelutehtävistä vastaava yksikkö osallistuu *Metsähallituksen* alue-ekologiseen suunnitteluun ja luonnonvarasuunnitteluun ja tukee uuden metsälain soveltamista talousmetsien hoidossa.

61. *Eräät luonnonsuojeluun liittyvät korvaukset* (siirtomääräraha 3 v)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentin perustelujen toisen kappaleen kolmatta virkettä täydennetään siten, että perustelujen käyttötarkoitus on korjauksen jälkeen yhtä laaja kuin se on momentilla 30.36.42 (petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen).

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten hallituksen esityksessä)

Määrärahaa saa käyttää luonnonsuojelulain mukaisesti korvausten maksamiseen luonnonsuojelualueiden perustamisesta maanomistajille aiheutuvista taloudellisista menetyksistä. Määrärahaa saa käyttää myös maa-aineslain (555/1981) siirtymäsäännösten mukaisesti harjujen suojelusta aiheutuvien korvausten maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös alueellisten ympäristökeskusten suorittamien korvausten maksamiseen rauhoitettujen harvinaisten eläinten aiheuttamista vahingoista, *vahinkojen estämisestä ja rauhoitettujen harvinaisten eläinkantojen suojelemiseksi tarvittavista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen*. Lisäksi määrärahaa saa käyttää koron maksamiseen jaksotetuille, maksamatta oleville korvauksille. Koron suuruus vastaa lunastuslain 95 §:n 1 momentissa määritettyä korkoa.

(3. ja 4. kappale kuten hallituksen esityksessä)

45. Asunto- ja rakennustoimi

Kosteus- ja homeongelmat. Valtiovarainvaliokunta pitää hyvänä, että kosteus- ja homeongelmien laajuuden ja ennen kaikkea niiden terveysvaikutusten selvittyä ympäristöministeriössä laadittiin erityinen kosteus- ja homeohjelma ongelmien ratkaisemiseksi. Eri hallinnonaloilla on tehty kartoituksia ongelmien laajuudesta ja syistä.

Kansanterveyslaitoksen tekemissä selvityksissä ongelmien aiheuttajiksi todettiin puutteellinen suunnittelu, virheellinen työsuoritus sekä laiminlyönnit käytössä ja huollossa. Selvitysten perusteella on käynnistetty lukuisia toimia rakennusten kuntoarvioiden ja kuntotutkimusten suorittamiseksi ja korjausten tekemiseksi.

Kosteus- ja homeongelmaa pyritään ehkäisemään myös ennakolta uudisrakennustuotannossa. Myös tämä toiminta edellyttää useita toisiaan tukevia toimenpiteitä ja yhteistoimintaa yli hallinnon rajojen niin ministeriö- kuin paikallistasollakin. Valiokunta pitää oikeana erityisesti tiedotuksen ottamista kosteus- ja homeohjelman painopistealueeksi.

Puurakentaminen. Valiokunta toteaa, että Suomessa ei esimerkiksi muiden Pohjoismaiden tavoin hyödynnetä rakentamisessa puuta huolimatta siitä, että metsien kasvu ylittää hakkuumäärät. Puun mekaanisen hyödyntämisen sijasta on panostettu sen kemialliseen hyödyntämiseen. Lisäämällä jatkossa erityisesti pientalorakentamisessa puun käyttöä edistetään samalla työpaikkojen syntyä monella rakentamisen osalla alueella. Edellytyksiä puurakentamisen tehostamiselle on senkin vuoksi, että puurakentamisen koulutusta on viime vuosina lisätty.

Valiokunta pitää tärkeänä, että rakentamisen elinkaarianalyseja koskevaa tutkimusta tuetaan, jotta erilaisten rakennusmateriaalien vaikutukset työllisyydelle, ympäristölle, kansantaloudelle jne. saadaan selvitettyiksi.

60. *Siirto valtion asuntorahastoon* (arviomääräraha)

Momentin perustelujen selvitysosassa on todettu: "Jotta voidaan varmistaa edellytykset hillitä suhdanne- ja hintakehitystä, varataan arava- ja korkotukilainojen myöntämis- ja hyväksymisvaltuuksista yhteensä 1 500 milj. markan suurinen erä, jonka käyttämisestä tai käyttämättä jättämisestä hallitus päättää elokuussa 1998 ottaen huomioon toteutuvan suhdanne- ja hintakehityksen".

Valtiovarainvaliokunta katsoo, että jos aiottu myöntämisvaltuuden osuus päätetään ottaa käyttöön vasta elokuussa, Valtion asuntorahasto ei mahdollisesti voi tehdä uusia lainapäätöksiä

Pääluokka 35

kesällä 1998 ja tuotanto on vaarassa katketa vuosien 1998 ja 1999 vaihteessa. Jotta rakentaminen ehtisi alkaa vuoden 1998 aikana, rakentamiskohteiden suunnittelu olisi saatava liikkeelle jo keväällä. Tämä edellyttäisi myös lainanjakopäätösten tekemistä keväällä.

Valiokunta edellyttää, että elokuussa päätettäväksi ehdotetusta 1 500 milj. markan myöntämisvaltuudesta voidaan päättää jo huhtikuussa 1998.

Pääluokka 36

VALTIONVELKA

01. Markkamääräisen velan korko

90. *Markkamääräisen velan korko* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 225 000 000 mk, koska markkamääräisen velan korkomenojen arvioidaan jäävän vuonna 1998 aikaisemmin arvioitua pienemmäksi. Tämä aiheutuu muun muassa siitä, että markkamääräinen lainanotto jää vuonna 1997 arvioitua pienemmäksi.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa
13 612 000 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

03. Valuuttamääräisen velan korko

90. *Valuuttamääräisen velan korko* (arviomääräraha)

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 147 000 000 mk. Valtiovarainvaliokunta toteaa, että valtiovarainministeriö purki vuoden 1997 syksyllä erään japanilaispankin kanssa tehdyn valuutanvaihtosopimuksen, minkä johdosta vuoden 1998 korkomenot kasvavat 90 000 000 mk. Lisäksi valuuttamääräistä lainaa otettiin arvioitua enemmän, mistä syystä korkomenot tulevat kasvamaan talousarvioesitykseen merkitystä.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa
11 407 000 000 mk.

(2. kappale kuten hallituksen esityksessä)

T U L O T

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

08. Valmisteverot

07. Polttoainevero

Koska hallituksen esitykseen 194/1997 vp sisältyvä ehdotus nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteenä olevaksi verotaulukoksi on hyväksytty siten muutettuna, että kevyen polttoöljyn perusveroa korotetaan 0,5 p/l ehdotettua enemmän, sekä sähkön ja

eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteenä olevaksi verotaulukoksi siten muutettuna, että ns. kuluttajasähköveroa korotetaan 0,05 p/kWh ehdotettua enemmän, momentin tuottoarvioon lisätään 30 000 000 mk.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille	arvioidaan	kertyvän
15 200 000 000 mk.		

Osasto 12

SEKALAISET TULOT

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille arvioidaan kertyvän
1 030 000 000 mk.

87. Tulot rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta

Valtiovarainministeriöltä saadun selvityksen perusteella momentille lisätään 1 580 000 000 mk, koska pääomasijoitusten takaisin maksuista ja koroista kertyy esitystä laadittaessa arvioitua enemmän.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille arvioidaan kertyvän
2 030 000 000 mk.

Valiokunnan ehdotuksen mukaan menot ovat 188 619 174 000 markkaa.

Tulot ovat ehdotuksen mukaan 188 620 717 000 markkaa. Edellä olevan mukaisesti syntyy talousarvioon 1 543 000 markan ylijäämä.

Viitaten siihen, mitä edellä on esitetty, valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että eduskunta hyväksyisi edellä mainituin muutoksin hallituksen esityksen vuoden 1998 talousarvioksi.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että talousarvioaloitteet n:ot 1—705/1997 vp hylättäisiin.

32. Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala

03. Tulot työvoima- ja elinkeinokeskusten yri-

tysosastojen maksullisesta palvelutoiminnasta

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentilta ehdotetaan vähennettäväksi 3 900 000 markkaa, koska tuloja arvioidaan kertyvän arvioitua vähemmän.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille arvioidaan kertyvän 5 300 000 mk.

39. Muut sekalaiset tulot

04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset

Valtiovarainministeriöstä saadun selvityksen perusteella momentille ehdotetaan lisättäväksi 130 000 000 markkaa koulutusajan toimeentulon turvaamiseen vuonna 1997 myönnetyn määrärahan arvioidusta käyttämättä jättämisestä johtuen.

Valtiopäiväjärjestyksen 86 §:n mukaan eduskunta päättää talousarvion julkaisemisesta Suomen säädöskokoelmassa. Talousarviota noudatetaan siitä alkaen, kun se on julkaistu.

Edellä lausuttuun viitaten valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että eduskunta päättäisi julkaista vuotta 1998 koskevan talousarvion Suomen säädöskokoelmassa ja

että sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1998 alkaen.

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Mauri Pekkarinen /kesk		Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
vpj.	Kari Rajamäki /sd		Jukka Vihriälä /kesk
jäs.	Olavi Ala-Nissilä /kesk	vjäs.	Kirsti Ala-Harja /kok
	Ulla Anttila /vihr		Maria Kaisa Aula /kesk
	Pirjo-Riitta Antvuori /kok		Ulla Juurola /sd
	Asko Apukka /vas		Hannu Kemppainen /kesk
	Timo Ihamäki /kok		Markku Koski /kesk
	Bjarne Kallis /skl		Arto Lapiolahti /sd
	Timo Laaksonen /vas		Pekka Leppänen /vas
	Reijo Laitinen /sd		Raimo Liikkanen /kesk
	Markku Lehtosaari /kesk		Maija-Liisa Lindqvist /kesk
	Håkan Malm /r		Lauri Metsämäki /sd
	Mats Nyby /sd		Margareta Pietikäinen /r
	Arja Ojala /sd		Markku Pohjola /sd
	Maija Rask /sd		Tuija Maaret Pykäläinen /vihr
	Anssi Rauramo /kok		Matti Saarinen /sd
	Jukka Roos /sd		Kari Uotila /vas
	Kimmo Sasi /kok		Markku Vuorensola /kesk.
	Oiva Savela /kok		

VASTALAUSE 1

YLEISPERUSTELUT

HALLITUS LEIKKAA — KESKUSTA UUDISTAA

1 Talouden kasvu syntyy dynaamisilla uudistuksilla

1.1. Hallituksen linja

Suomen talous kasvaa jo viidettä vuotta varsin nopeaa vauhtia. Lipposen hallituksen politiikka tekee kasvun hinnan kuitenkin kohtuuttoman suureksi. Hallitus on rutistanut talouden kasvun rujolla ja eriarvoistavalla politiikalla.

Julkisten menojen leikkaaminen on ollut välttämätöntä. Niiden kohdentaminen ja osin mitoituskkin on kuitenkin ollut väärä.

Hallitus on kohdistanut julkisten menojen leikkausten kärjen heikoimmassa asemassa oleviin väestöryhmiin. Lapsiperheet, pienituloiset, sosiaali- ja terveystalvelujen sekä monien muiden kunnallisten palvelujen käyttäjät ja tuottajat ovat olleet maksajina. Hallituksen leikkausten osoite on kohdennettu niihin, jotka eivät juurikaan voi — eivätkä halua — lähteä osoittamaan mieltään kaduille tai jotka eivät voi pysäyttää teollisuuden pyöriä.

Monet leikkaukset kertaantuvat samoille alueille. Suurimpia menettäjiä ovat olleet laajat maaseutumaakunnat, mutta yhä useammin myös taajamat ja maakuntakeskukset.

Hallituksen leikkauslinjaa on leimannut halu alistaa yhteiskuntapoliittiset tavoitteet EMU-kriteereiden mahdollisimman nopean saavuttamisen hyväksi. Samalla on nakerrettu pohjaa maamme kansantalouden kestävältä ja tasapainoiselta rakentamiselta.

Tällaisella linjalla Suomi on ajautunut tilanteeseen, jossa

— rikkaat rikastuvat nopeammin kuin kenties

kertaakaan ennen tällä vuosisadalla ja kansan merkittävän osan selviytyminen jopa heikkenee kasvusta huolimatta,

— keinotekoisesti alennettu, käytännössä korkea työttömyys on hyväksytty pysyväksi olo-tilaksi poikkeuksellisen hyvästä suhdannetilanteesta huolimatta,

— maa jakaantuu sosiaalisesti kahtia, alimman osan ”selviytymisturvan” heikentyessä,

— maan alueellisten erojen annetaan räjähtää käsiin. Suurta osaa maasta — erityisesti maaseutualueita — uhkaa toimivan aluerakenteen romahdus. Muuttoliike on kasvamassa hallitsemattomaksi myös muuttovoittoisille asuin-keskuksille,

— talouden rakenne on jämähtänyt yhä yksipuolisemmaksi, kun poliittista tahtoa joustavalle ja työllistävälle pk-yrittäjyydelle ei ole ollut, ja

— kansalaisten turvallisuudesta ja yleisestä järjestyksestä on tingitty kohtuuttomasti.

1.2. Keskustan linja

Keskustan budjettilinja tavoittelee aikaisempien vuosien tapaan työllistävämpää, kannustavampaa ja oikeudenmukaisempaa kehitystä.

Näin toimien Suomella on edellytykset saavuttaa ensi vuonna 4,0—4,5 prosentin kasvu ja laskea työttömyys 12 prosenttiin tai jopa sen alle. Tässä onnistuminen johtaisi 30 000—40 000 työpaikkaa parempaan työllisyyteen. Parempi työllisyys parantaisi valtion budjettitasapainoa 3—4 miljardilla markalla.

Käytännössä näiden lukujen saavuttaminen edellyttää

— yrittäjyyden kynnystä alentavien reformien toteuttamista uudistamalla yritysten välillisten kustannusten määräytymisperusteita, alentamalla työvaltaisen yrittäjyyden arvonlisäveroa, lisäämällä pk-yritysten aluepoliittista teknologia- ja kehittämisrahoitusta,

— pieni- ja keskituloisten kulutuskysynnän lisäämistä keventämällä heidän verotustaan ja parantamalla työhön kannustamista,

— pidättäytymistä kuntien valtionosuuksien kohtuuttomista leikkauksista, mikä turvaa kunta-alan paremman työllisyyden ja kuntalaisten tasavertaiset palvelut,

— rajun alueellisen keskittämiskehityksen ja sosiaalisen kahtiajaon pysäyttämistä.

2 Veroratkaisut edistämään yrittäjyyttä ja työllisyyttä

Vientivetoisen talouspolitiikan vaihe oli välttämätön Suomen nostamiseksi kasinotalouden jälkeisestä lamasta. Kasvavaa vientiä olisi nopeasti pitänyt seurata työvaltaisen pk-yrittäjyyden toimintaedellytysten kohentaminen. Tätä tarvetta Lipposen hallitus ei ole kuitenkaan tunnustanut.

Pk-yrittäjyyden ennakoluulotonta osaamista ja suuria mahdollisuuksia työllisyyden kohentamiseksi ei ole hyödynnetty. Tuotantorakenteen monipuolistamisessa ei ole tapahtunut riittävää edistymistä.

Keskusta esittää:

— pienten ja työvaltaisimpien yritysten sotumaksujen perimisestä luopumista kokonaan aina 3 miljoonan markan palkkasummaan saakka. Sen ylittävältä osalta maksut kevenevät nykyiseen verrattuna aina 60 miljoonaan markkaan asti. Sen ylittävältä palkkasumman osalta maksurasite kasvaa nykyiseen verrattuna. Esitys merkitsee välillisten kustannusten tuntuva kevenemistä ja työllistämiskynnyksen madaltumista kymmenissä tuhansissa pk-yrityksissä. Vastavasti esitys merkitsee maksurasitteen selvää siirtoa suurille ja pääomavaltaisille aloille.

— palvelualoilla, erityisesti niin sanotuissa lopputuotepalveluissa, alv-kannan laskemista alemman eli 8 prosentin arvonlisäverokannan piiriin. Esitämme lisäksi pienyritysten alv-ilmoitusmenettelyyn liittyvän byrokratian purkamista.

— energiaverojärjestelmän muuttamista vuoden 1994 mallin mukaisesti ympäristöystävällisemmäksi ja samalla pk-yritysten kannalta keveämmäksi, suurteollisuuden kannalta raskaammaksi.

— yritystoiminnalle tärkeän aluepoliittisen sekä kehittämis- ja teknologia-rahituksen tuntu-

vaa lisäämistä Euroopan unionin periaatteiden mukaiselle tasolle.

3 Kuntien palvelujen leikkaaminen on vastuun pakoilua

Pohjolan hyvinvointiyhteiskunta rakennetaan tänään eri tavoin. Kun Ruotsi lisää 16 miljardilla kruunulla kuntiensa valtionosuuksia, Suomi leikkaa saman verran omilta kunniltaan.

Ensi vuoden talousarvioesitys mukaan lukien Lipposen hallituksen toimet ovat heikentäneet kuntatalouksien tasapainoa liki 13 miljardilla markalla. Ensi vuodelle esitetyt verotulojen ja valtionosuuksien leikkaukset, opettajien eläkemaksuratkaisut ja eräät muut toimet merkitsevät 2,8 miljardin markan lisärasitetta kuntasektorille.

Koko kuntakentän vuosikate on jo alentunut ja alenee. Yhä useampien kuntien tulot eivät enää riitä edes käyttömenoihin. Ne joutuvat syömään enemmän kuin tienaat.

Jo viime vuonna vuosikate oli 17 kunnassa negatiivinen. Tänä vuonna näin käy 47 kunnassa ja ensi vuonna talousarvioesitysten mukaan miinukselle mennään 95 kunnassa, joissa asuu lähes miljoona suomalaista.

Näin on käymässä siitä huolimatta, että 77 kuntaa on nostanut vuodelle 1998 veroprosenttia. 120 kuntaa ja 46 kuntayhtymää joutuu pakon edessä tekemään henkilöstösäästöjä — lomarahojen leikkauksia, lomautuksia ja irtisanomisia.

Kuntien suuret valtionosuus- ja verotuloleikkaukset ovat hallituksen tietoinen ja vastuuton valinta ikävien ratkaisujen siirtämiseksi omalta pöydältä kuntien tehtäväksi.

Vaikeimpaan asemaan hallitus on pannut yhtäältä monet väestöä menettävät kunnat ja toisaalta kunnat, joihin väestö keskittyy nopeasti.

Väestönkasvu esimerkiksi pääkaupunkiseudulle kasvattaa kyllä kansantuotetta ja vauraimman väestönosan hyvinvointia, mutta muun muassa suurelle osalle lapsiperheistä ja vanhuksista se merkitsee taloudellisen aseman tiukentumista sekä palveluiden saatavuuden ja tason heikentymistä. Samalla se kasvattaa vaikeuksiin ajautuneiden kuntien työntekijöiden työtaakkaa.

1. Keskustan eduskuntaryhmä ei voi hyväksyä kuntien 1,3 miljardin markan suuruisia valtion-osuusleikkauksia.

Tämä merkitsee:

- opettajien ja muiden kunta-alan henkilöstöryhmien lomautusuhkien purkautumista lähes jokaisessa kunnassa,

- vastuuta kuntalaisten tarvitsemien sosiaali-, terveys- ja sivistyspalveluiden saatavuudesta ja kattavuudesta,

- kuntien välttämättömien investointien toteuttamista kymmenissä nyt niistä tinkivissä kunnissa ja

- kunta-alan työllisyyden, investoinnit mukaan lukien, kohentumista noin 5 000 henkilötyövuodella.

2. Keskustan eduskuntaryhmä edellyttää 100 miljoonan markan lisäämistä kuntien harkinnanvaraisiin valtionosuuksiin.

4 Alueellinen kahtiajako uhkaa johtaa romahdukseen

Toisin kuin useimmissa muissa EU-maissa on Suomea EMUun rusikoiva hallitus ryhtynyt jo ennen EMU-jäsenyyttä heikentämään, eikä vahvistamaan, omaa aluerakennettaan. Hallitus on kohdistanut leikkaustensa kärjen muun muassa

- kuntien valtionosuuksiin
- kansallisen aluepolitiikan alasajoon
- maatalouden leikkauksiin
- infrastruktuuri-investointien vähentämiseen ja keskittämiseen.

Samanaikaisesti samoille alueille kohdentuneina nämä Lipposen hallituksen tekemät yhteensä noin 10 miljardin markan suuruiset leikkaukset ovat merkinneet alueellisen eriarvoisuuden rajua lisääntymistä.

Tilannetta on entisestään kärjistänyt muun muassa sinänsä välttämättömän teknologia- ja kehittämisrahoituksen keskittyminen harvoille paikkakunnille.

Hallituksen politiikan seurauksena

- muuttoliike on kohta 1960—1970-lukujen ennätyslukemissa,

- useiden seutukuntien ja kokonaisten maakuntien palvelurakenne rapistuu,

- Suomi rikkoo karkealla tavalla EU:n alueen lisäysperiaatetta,

- alasajetut kansallisen aluepolitiikan määrärahat eivät riitä edes EU:n alueohjelmien rahoitukseen.

Keskustan eduskuntaryhmä ehdottaa, että

- erityisesti pk-yrityksille tärkeitä aluepoliittisia resursseja lisätään siten, että maksatuksen tarvitsemaa rahaa lisätään 100 miljoonalla markalla ja uusien hankkeiden tarvitsemaa myöntämisvaltuutta lisätään 200 miljoonalla markalla,

- maakuntien kehittämisrahaa lisätään 50 miljoonalla markalla,

- tärkeän ja kasvavan kehittämis- ja teknologiarahoituksen resursseja suunnataan nykyistä runsaammin maakuntiin siellä olevan osaamisperustan vahvistamiseen ja

- kotimaisen energian tukea lisätään 20 miljoonalla markalla.

Näiden toimien yhteisvaikutuksesta työllisyys paranee vähintään 5 000 henkilötyövuodella.

5 Sosiaalinen kahtiajako kärjistynyt

Lipposen hallitus on hylännyt kaksi keskeistä suomalaisen politiikan periaatetta

- se ei halua turvata kansalaisten tasa-arvoa
- se ei pidä kiinni siitä, että valtion on oltava heikoimpien puolella.

Tästä johtuu, että kansalaisten välinen kahtiajako on alkanut kärjistyä.

Rankimmin tämän ovat kokeneet sairaat, sillä sairausajan minimiturva on käytännössä poistettu. Erityisesti vähävaraisten käyttämiä julkisia sosiaali- ja terveyspalveluja heikennetään ja asiakkaiden rahoitusosuuksia korotetaan.

Varsinkin pitkäaikaistyöttömien köyhyys on lisääntynyt. Yhä useampi joutuu turvautumaan sosiaalitoimistojen, kirkon tai vapaaehtoisjärjestöjen apuun. Ensi vuonna heikennetään toimeentulotukea, mistä kärsivät eniten työttömät lapsiperheet.

Lapsiperheiden taloutta on kiristetty vaalikauden aikana mm. leikkaamalla lapsilisä ja kotihoiton tukea. Päivähoidon maksu-uudistus nosti monien pieni- ja keskituloisten perheiden maksuja. Kaikki hallituksen perhepoliittiset leikkaukset ovat iskeneet lujimmin monilapsisiin perheisiin.

Eläkepolitiikassa hallitus on tehnyt karkeita virheitä. Se on poistanut kansaneläkkeen pohjaosan. Toinen räikeä muutos on päätös taitetusta eläkeindeksistä. Se saattaa ikääntyvät eläkeläiset tulokehityksessä heikompaan asemaan. Vastoin aikaisempaa eduskunnan yksimielistä kannanottoa ylimääräistä sairausvakuutusmaksua ei ensi vuonna alenneta riittävästi.

Sosiaaliturvan leikkausten ohella hallituksen veropolitiikka on jyrkentänyt eri väestöryhmien toimeentulon eroja.

Lisäksi hallitus on ylisuurilla valtionosuuksien leikkauksilla vaarantanut kuntien peruspalvelut. Nämä ovat tärkeimpiä heikoimmassa oleville vähävaraisille ja runsaasti palveluja tarvitseville ihmisille.

Keskustan eduskuntaryhmä vaatii

- perusturvaetuuksien, mm. työttömyysturvan ja työmarkkinatuen, korottamista ja kuntoutusrahan indeksitarkistuksen tekemistä

- lapsiperheiden oikeudenmukaista kohtelua ja valinnanvapauden turvaamista. Päivähoitomaksu-uudistuksen epäkohdat on korjattava pikaisesti huojentamalla monilapsisten sekä pienen ja keskituloisten perheiden maksuja

- eläkeläisten ylimääräisen sairausvakuutusmaksun alentamista yhdellä pennillä veroäyriä kohti eduskunnan aikaisemman yksimielisen kannanoton mukaisesti

- kunnallisten sosiaali- ja terveystalouden turvaamista riittävien voimavarojen avulla, mikä edellyttää hallituksen esittämien valtionosuusleikkausten torjumista.

6 Kansalaisten turvallisuudesta ei saa tinkiä

Hallitus myöntää talousarvioesityksessään, että kansalaisten yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tasosta on jouduttu ja joudutaan tinkimään. Tärkein syy tähän ei-toivottuun kehitykseen on se, etteivät poliisin voimavarat ole lisääntyneet kansalaisten turvallisuustarpeiden edellyttämällä tavalla.

Hallitus on leikannut poliisin määrärahoja niin, että ne vielä budjettimietinnössään jäävät ensi vuonna samalle tasolle kuin vuonna 1995. Kun palkkaus- ja muut kustannukset ovat kuitenkin lisääntyneet näiden vuosien aikana, on linja merkinnyt noin 500 poliisin vakanssin täyt-

tämättä jättämistä ja virassa olevien poliisiresurssien osin epätarkoituksenmukaista käyttöä.

Poliisin määrärahoja pitää lisätä kansalaisten turvallisuustarpeiden ja kansalaismielipiteen edellyttämällä tavalla. Keskusta esittää 40 miljoonan markan lisäämistä poliisin toimintamäärärahoihin.

7 Vanhojen metsien suojelun kompensaatio

Valtioneuvoston päätös ns. vanhojen metsien suojelusta oli niitä koskeville alueille kohtuuton. Sekä suojellun metsämaan alueiden että erityisesti menetettyjen hakkuumahdollisuuksien osalta suojelupäätös oli ylimitoitettu. Koko maan ympäristön suojelun ja monimuotoisuuden turvaamisen kannalta päätös oli kohtalokas, koska se sitoo suojeluun liikeneviä voimavaroja yksipuolisesti Pohjois- ja Itä-Suomeen, jolloin muun Suomen suojelutarpeisiin ei ole enää osoitettavissa varoja.

Suojelupäätöksessä huomioitiin puutteellisesti Rion sopimuksen edellyttämät sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset. Aluetaloudellisia menetyksiä, alueen tärkeimpään uusiutuvaan luonnonvaraan, metsään, kohdistuvina menetettyinä työpaikkoina, on lähes mahdotonta korvata pysyvillä tuotannollisilla työpaikoilla. Suojelupäätös heikentää myös oleellisesti alueiden tulevia kehittämismahdollisuuksia. Metsä on näillä alueilla ollut kehittämisstrategioissa tärkein voimavara.

Valtioneuvoston kompensaatioesitys perustuu virheelliseen ajatukseen, että valtion maiden suojeleminen on yhteiskunnalle edullisempaa ja halvempaa kuin yksityismetsien. Itseasiassa valtion metsien aluetaloudelliset menetykset ovat yksityismetsien suojelukustannuksia suuremmat, koska Metsähallituksen metsissä käytetään edelleen työvaltaisempia korjuumenetelmiä ja jokamiehenoikeudet ja alueen väestön perinteiset käyttöoikeudet valtion mailla ovat laajemmalla.

Kompensaatioesitys alueille on alimitoitettu. Suomen koko kansantalouden ympäristömaailmaa maksatetaan nyt yksipuolisesti vain suojelusta kärsivien alueiden kustannuksella. Maakunnan liitot laskivat kompensaatiotarpeeksi 1,2 mrd markkaa. Hallituksen kompensatiopäätös

on 386,4 mmk 10 vuodelle jaksotettuna. Hälyttävää alueiden kannalta on se, että kompensatioita ollaan toteuttamassa tavalla, joka usein vain korvaa alueille jo muutenkin tulevia ja kuuluvia lakisääteisiä menoja, kuten aluepoliittista rahoitusta. Siksi on välttämätöntä, että kompensatio-ohjelmia työpaikkamenetysten ja aluetalouden menetysten korvaamiseksi tehostetaan ja lisätään. Kompensaatiot on saatava ”vahingonkorvausperiaatteen” mukaisesti todelliseksi korvaukseksi alueille, mikä voidaan toteuttaa rahastoimalla kompensatiovaroja ja antamalla niitä esim. kuntien kautta alueiden yritystoiminnalle omarahoitusehtoisena rahoituksena korvaamatta sillä muuta aluepoliittista rahoitusta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

MENOT

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Oikeusapu

Maksuttoman oikeudenkäynnin ja oikeusaputoimistojen kustannukset on pyrittävä pitämään kohtuullisina. Etenkin asianajopalkkiot ovat nousseet monissa tapauksissa kohtuuttomiksi. Valinnan vapauden rajoittaminen ei ole oikea keino. Säästöjä pystytään saamaan kilpailun avulla ja kohtuullistamalla palkkioita. Myös oikeusaputoimistojen työtä voidaan tehostaa. Säästöt on kuitenkin tehtävä siten, etteivät kansalaisten yhdenvertaisuus ja oikeusturva kärsi. Suomessa on tällä hetkellä yli 160 kunnallista oikeusaputoimistoa. Emme voi hyväksyä lakimuutoksia, joilla asianosaisten valinnanvapautta rajoitetaan ja oikeusaputoimistot keskitetään noin 70 kuntaan. Toimintaa voidaan kehittää ja palvelujen saatavuus turvata perustamalla riittävä määrä oikeusaputoimistojen palvelupisteitä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että luvun 25.30 perusteluissa lausutaan:

”Valiokunta edellyttää, että kansalaisten yhdenvertainen kohtelu oikeudenkäynneissä turvataan sallimalla kansalaisille oikeus valita oikeudenkäyntiavustajansa ja sijoittamalla oikeusaputoimistojen palvelupisteet niihin kuntiin, joissa on ollut 1.12.1997 kunnallinen oikeusaputoimisto.”

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

75. Poliisitoimi

21. *Toimintamenot (osa EU) (siirtomääräraha 2 v)*

Valtion säästötoimien vuoksi poliisin toimintamäärärahoja on leikattu alle hyväksyttävän tason. Sen seurauksena on kuluvana vuonna yli 500 poliisin vakanssia jouduttu pitämään täyttämättä. Tämä on vaikeuttanut useissa kihlakunnissa päivystysvalmiuden ylläpitämistä, viivästyttänyt poliisin virka-avun saantia ja vaarantanut rikostutkinnan tasoa. Työssä olevan henkilöstön kasvaneet työpaineet ovat lisänneet sairauspoissaoloja, mikä entisestään vaikeuttaa poliisin palvelutoimintaa.

Samanaikaisesti monet kansakunnan sisäiseen turvallisuuteen heijastuvat uhkat ovat kasvamassa mm. kansainvälistymisen ja rikosten raaistumisen vuoksi. Monimutkaisen talousrikkollisuuden selvittäminen vaatii myös poliisilta yhä enemmän työpanosta ja koulutuksen lisäämistä. Poliisitoimen velvoitteiden ja sen käytössä olevien resurssien välistä kuilua on kavennettava.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.75.21 otetaan lisäyksenä 40 000 000 markkaa.

97. Avustukset kunnille

Kuntien talous on kiristynyt viime vuosina. Työllisyyden kohentuminen ja verotulojen kasvu

ovat vain osittain paikanneet kuntatalouden menetyksiä.

Menetyksistä merkittävimmät ovat kuntien valtionosuuksien leikkaukset. Toisaalta kuntien menot ovat kasvaneet valtion antamien uusien tehtävien vuoksi tai valtion siirtäessä muutoin vastuitaan kuntien kontolle, esimerkkinä ensisijaisen sosiaaliturvan leikkausten heijastuminen kuntien toimeentulotukimenoihin.

Sisäministeriön äskettäin julkaiseman trendilaskelman mukaan kuntatalous vaikeutuu lähivuosina edelleen. Lukuisat kunnat joutuvat huomattaviin sopeutumisoongelmiin etenkin vuosina 1998—2000. Samalla — useista eri syistä — kuntien väliset erot ovat kärjistyneet. Laskelman mukaan kuntien talouden tilaa mittaava vuosikate painuisi miinukselle yli 100 kunnassa vuoteen 2000 mennessä. Suuressa osassa näistä vuosikate on negatiivinen jo vuonna 1998.

Vaikeimmassa asemassa ovat kunnat, joissa on jo tehty säästöpäätöksiä, ja kunnat, joissa veroprosentti on korkea. Tähän saakka vaikeuksissa olevat kunnat ovat usein olleet väestömäärältään melko pieniä, mutta nyt vaikeuksiin ovat ajautuneet väestöltään varsin suuretkin kunnat, joissa väestörakenne on usein melko nuori ja investointitarpeet suuret. Tämä merkitsee, että kasvava osa väestöstä asuu kunnissa ja kaupungeissa, joiden talousongelmat ovat mittavat.

Peräti 120 kuntaa ja 46 kuntayhtymää on ilmoittanut, että ne joutuvat tekemään ensi vuonna säästöjä irtisanomisin, lomautuksin tai lomarahasopimuksin.

Lipposen hallitus kuitenkin ummistaa silmänsä näiltä uhkakuvilta. Se on päätöksillään edelleen lisäämässä kuntien talousongelmia ja samalla vaikeuttamassa kuntalaisten tärkeiden palvelujen saantia. Suurin yksittäinen heikennys koskee sosiaali- ja terveydenhuollon, opetustoimen ja yleisen valtionosuuden leikkauksia yhteensä 1 300 miljoonalla markalla. Toinen merkittävä muutos koskee yhteisöveron jako-osuuksien muutosta kuntien tappioksi. Näiden lisäksi kunnat saavat edelleen uusia maksuvelvoitteita.

Huolimatta valtiontalouden ongelmista näin ankara suonenisku kansalaisten peruspalveluista huolehtivien kuntien talouteen on kohtuuton. Mielestämme sosiaali- ja terveydenhuollon, ope-

tustoimen ja yleisen valtionosuuden leikkauksia ei enää pidä tehdä. Yleisen valtionosuuden osalta lisäystarve on 78 miljoonaa markkaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että luvun 26.97 perusteluissa lausutaan:

”Valiokunta edellyttää, että hallitus ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin kuntien yleisten valtionosuuksien lisäämiseksi 78 000 000 markalla esitetystä tasosta.”

34. Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus

Kuntien väliset erot ovat kasvaneet. Huomatavan monet kunnat ovat joutuneet tai joutumassa välittömästi rahoituskriisiin, josta selviämiseksi on oltava nopeita korjauskeinoja. Harkinnanvarainen rahoitusavustus on tällaisissa tilanteissa käyttökelpoinen väline, jolla valtio voi auttaa vaikeimmassa asemassa olevia kuntia ja kaupunkeja. Talousarvioon varattu määräraha on riittämätön.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.97.34 otetaan lisäyksenä 50 000 000 markkaa.

98. Alueiden kehittäminen

Rahoituksen monimutkaisuus on haitannut sekä EU:n että Suomen alueellisen kehittämisen tehokkuutta ja omaehtoisuuden toteutumista. Kehittämishankkeita on voitava rahoittaa nykyistä yksinkertaisemmin ja joustavammin. Päätösvalta ohjelmien hankkeista kuuluu maakunnan liitoille valtioneuvoston ja EU:n käsittelemien kehittämisohjelmien puitteissa. Ensiaskeleena rahoituksen koordinoitiin alueella rakenne- ja aluekehittämisohjelmiin tuleva EU:n rahoitus olisi ohjattava suoraan maakunnan liitoille. Tämän lisäksi EU-ohjelmien rahoittamiseksi tarvitaan lisäysperiaatteen mukaisesti riittävä kansallinen osuus eri pääluokkien momenteille.

43. *Maakunnan kehittämisraha (osa EU) (siirtomääräraha 3 v)*

Aluekehitysvaroja on Lipposen hallituksen kaudella leikattu. Leikkausten kohteena ovat olleet erityisesti oman kansallisen aluepolitiikan

hoitamiseen tarkoitettavat varat. Oma panostus on kohdistunut lähinnä vain EU:n aluekehitysohjelmien kansallisen rahoitusosuuden kattamiseen. Yritystoimintaan kohdistuvat alueellista kehitystä tukevat panostukset ja alueellinen kuljetustuki ovat myös merkittävästi pienentyneet. Se on heikentänyt yritystoiminnan edellytyksiä maakunnissa samaan aikaan, kun maassamuutto on kasvanut ja keskittynyt yhä selvemmin suurimpiin keskuksiin. Samaa suuntaa on vaikuttanut julkisen talouden kiristyminen.

Sekä kotimainen että EU:n aluepolitiikka edellyttävät paikallisten ja maakuntien voimavarojen lisäämistä ja samalla myös niiden päätösvallan vahvistamista varojen käytössä. Yksi hyvä ja jokaisen maakunnan kehittämistarpeita palveleva apuväline tämän tavoitteen toteuttamisessa on maakunnan kehittämisraha. Maakunnan kehittämisrahan osuutta olisi nostettava vähitellen, tavoitteena yhden miljardin markan taso, lisäämällä määrärahaa ja siirtämällä momentille osa muista aluekehittämismenoista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.98.43 otetaan lisäyksenä 50 000 000 markkaa.

Pääluku 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Puolustusministeriö

74. *Uudisrakennukset ja peruskorjaukset (siirtomääräraha 3 v)*

Eduskunnan turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon eduskuntakäsittelyn yhteydessä keskustan taholta arvosteltiin selonteon kustannusarvioiden puutteellisuutta. Eduskuntakäsittelyssä kävi ilmi, että kustannusarviot ovat vain viitteellisiä eikä niihin sisälly yksityiskohtaisia vertailulaskelmia. Valiokuntakäsittelyssä kiinnitettiin huomiota siihen, että laskettujen pitkän aikavälin säästöjen vastapainoksi ei ole laskettu koulutuksen rakenteen muutoksesta aiheutuvia kustannuksia.

Oulun ja Vaasan varuskuntien lakkauttamisen ja Sodankylän toimintojen supistamisen perusteleva säästöillä on hataralla pohjalla. Lisäinvestointien kustannukset on arvioitu 150—200 milj. markaksi, mutta niitä ei ole huomioitu kokonaisarviossa.

Lisäbudjetissa myönnettiin Kajaanin varuskunnalle viestipataljoonan kasarmirakennuksen rakentamiseen niin pieni määräraha, ettei se riittä hankkeen toteuttamiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 27.01.74 otetaan lisäyksenä 10 000 000 markkaa Kajaanin varuskunnan viestipataljoonan kasarmirakennuksen rakentamiseen.

Pääluku 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Keskusta pitää valitettavana, että valtionosuusleikkauksilla heikennetään perusopetuksen järjestämisen edellytyksiä. Viime vuoden talousarvioehdotusta käsitellessään valtionvarainvaliokunta totesi, että opetustoimeen kokonaisuudessaan viime vuosina kohdistuneet säästöt ovat niin mittavia, että opetuksen taso ja sivistyksellisten peruspalvelujen saatavuus ovat vaarassa monissa kunnissa. Edelleen valiokunta totesi, että sen mielestä opetustoimen leikkauksista tulisi luopua. Vuoden takaisessa valtionvarainvaliokunnan mietinnössä pidettiin huolestuttavana sitä, ettei tilanne ole parantunut. Kehityksen kulku onkin ristiriidassa hallituksen ohjelman kanssa. Hallitusohjelmassahan todetaan hallituksen toimivan niin, että ”koulutuksen ja tutkimuksen merkitys vahvistuu”.

Valiokunnan mietinnössä ollaan huolestuneita peruskoulun rahoituksen nykytilanteesta. Valiokunnan kuulemien asiantuntijoiden lausunnoissa on noussut esiin muun muassa uhka eriarvoistumisesta, syrjäytymisestä sekä koululaisten ja opetushenkilöstön jaksamisesta. Tämä on juuri oikea huomio, sillä Suomen suuri vahvuus on ollut nuorten suhteellisen tasa-arvoiset edellytykset hakeutua kiinnostustaan ja kykyjään vas-

taavaan koulutukseen. Nyt tämä vahvuus on vakavasti uhattuna, kun ylimitoitettut valtionosuusleikkaukset uhkaavat perusopetuksen tasa-arvoisuutta ja asettavat koululaiset eriarvoiseen asemaan.

Hallitus päätti tulevien vuosien kuntien valtionosuusleikkauksista jo hallitusohjelman yhteydessä. Siksi myöhemmin päätetyt lisäleikkaukset ovat olleet odottamattomia yllätyksiä, jotka vaikeuttavat kuntien toimintojen sopeuttamista äkinäisiin tilanteisiin ja vaikeuttavat pitkäjänteistä taloussuunnittelua.

Opetuksen taso ja sivistyksellisten peruspalvelujen saatavuus ovat valitettavasti edelleen heikennemässä hallituksen esittämien ylimitoitettujen kuntien valtionosuusleikkausten myötä. Eriarvoistumisen uhka on todellinen. Esitetyn suuruisilla valtionosuusleikkauksilla ollaan vaarantamassa jopa koulutuksen tasa-arvon ja saatavuuden peruseriaatteiden toteutuminen erityisesti peruskoulun osalta. Ylisuurista leikkauksista on luovuttava.

39. Opintotuki

55. *Opintoraha* (arviomääräraha)

On hyvä, että hallitus lopulta lähti korjaamaan alle 20-vuotiaiden opiskelijoiden asemaa. Täysimääräinen opintotuki ulotettiin elokuun 1997 alusta itsenäisesti asuviin 19-vuotiaisiin. Ensi vuonna elokuun 1998 alusta täysimääräinen opintotuki ollaan ulottamassa itsenäisesti asuviin 18-vuotiaisiin.

Tämä esitys vastaa Keskustan aiempia esityksiä ja vaatimuksia. Emme kuitenkaan voi hyväksyä hallituksen esityksen perusteluissa mainittua tapaa kyseessä olevan uudistuksen osittaiseksi rahoittamiseksi. On kohtuutonta ja epätasa-arvoista, että 18-vuotiaiden opiskelijoiden aseman parantaminen rahoitetaan heikentämällä toisten opiskelijoiden tukea. Opiskelijan asumislisän saamisen edellytyksiään ollaan tiukentamassa siten, että asumislisä vuoden 1998 alusta myönnettäisiin vanhemmiltaan asunnon vuokranneille opiskelijoille määrältään asetuksella säädettyä tavalla alennettuna.

Hallituksen vaalikauden alussa tekemät leikkaukset opiskelijoiden perusturvaan lisäsivät

opiskelijoiden velkaantumista ja loivat paineita kuntien toimeentulotukeen. Leikkaukset vähensivät koulutukseen hakeutumiseen kannustusta, koska työttömyysturvan ja opintorahan ero suuren. Siksi niin opiskelijan kuin yhteiskunnankin etu on, että opintoraha palautettaisiin vuoden 1995 alun tasolle. Koska työttömyyden aikaista koulutustukea ollaan kehittämässä, olisi oikeudenmukaista, että myös päätoimisten opiskelijoiden opintotukea parannettaisiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin 29.39.55 perusteluissa lausutaan:

”Valiokunta edellyttää, että samalla kun aikuisten opintojen rahoitusjärjestelmiä ns. koulutusvakuutuksella pyritään uudistamaan on pidettävä huolta myös nuorten omaehtoisesti koulutukseen hakeutuvien opintotuen kehittämisestä niin, että tuen reaalitaso palautetaan leikkauksia edeltäneelle tasolle.”

Edelleen ehdotamme,

että momentille 29.39.55 otetaan lisäyksenä 22 000 000 markkaa vanhemmiltaan asunnon vuokranneiden opiskelijoiden asumislisän säilyttämiseksi nykytasollaan.

40. Yleissivistävä ja ammatillinen koulutus

30. *Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin* (arviomääräraha)

Ensi vuonna opetusministeriön hallinnon alalle on kohdistumassa 37 prosentin osuus hallituksen tekemistä 1 500 miljoonan markan valtionosuusleikkauksista eli 480 miljoonaa markkaa. Aikaisemmat koulusäästöt ovat jo johtaneet luokkakokojen suurenemiseen, materiaalihankintojen supistamiseen, henkilökunnan lomautuksiin ja henkilöstön määrän vähentämiseen. Uudet leikkaukset uhkaavat kohdistua kokonaan varsinaiseen opetustyöhön. Siksi esitetystä valtionosuusleikkauksesta on luovuttava.

Ylipäänsä säästöt tulee toteuttaa siten, ettei niillä vaaranneta peruspalvelujen, kuten koulutuksen toteuttamisen edellytyksiä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.40.30 otetaan lisäyksenä 480 000 000 markkaa yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen valtionavustuksina.

34. Valtionosuus yleissivistävien ja ammatillisten oppilaitosten sekä ammattikorkeakoulujen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Talousarvioesityksessä esitetään huomattavaa leikkausta momentille 29.40.34. Juuri tältä momentilta myönnettävillä varoilla voidaan suorittaa mm. koulujen peruskorjauksia.

Viime aikoina on tullut hälyttäviä tietoja eri puolilta maata koskien koulurakennusten kosteus- ja homevaurioita. Oppilaiden, opettajien ja muiden koulurakennuksissa työskentelevien terveyttä ei saa vaarantaa sillä, että välttämättömät remontit jäisivät kiinni valtion rahoituksen puutteesta. Lisäksi rakennusten pahimpien vaurioiden ehkäiseminen vaatii monissa tapauksissa peruskorjauksen välitöntä aloittamista. Sen vuoksi momentille tulisi tehdä lisäys rakentamisaikaisiin määrärahoihin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.40.34 otetaan lisäyksenä 50 000 000 markkaa käytettäväksi koulujen peruskorjaukseen.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

31. Maa- ja puutarhatalouden tulotuki (osa EU)

41. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (EU) (siirtomääräraha 2 v)

Maataloustulo aleni Maatalouden taloudellisen tutkimuslaitoksen laskelmien mukaan vuonna 1995 kaikkiaan 11,4 prosenttia ja seuraavana

vuonna 5,5 prosenttia edellisen vuoden tasosta. Samansuuntainen kehitys näyttää edelleen jatkuvan, kun tarkastellaan maatalouden näkymiä eri tuotantosunnilla ja tukialueilla erilaisiin tilamalleihin perustuvien ennusteiden mukaan.

Maatalouden alenevan tulokehityksen syyt johtuvat osin maatalouden kansallisen tuen leikkaamisesta vuoden 1996 alusta alkaen. Maatalouden tuottajahinnat ja tuotantopanosten aleneminen eivät ole vastanneet tukipaketin laadinnassa oletettuja tasoja. Tästä johtuu maataloustuloon kohdistuvaa alenemispainetta. Samaan aikaan palkansaajien reaalityulojen kehitys on ollut vakaata ja kehitys jatkunee samansuuntaisena seuraavankin tupo-kierroksen aikana.

Viljelijöiden ja palkansaajien tulokehityksen välillä ei enää ole lainsäädännöllistä kytkentää. EU-jäsenyyden mukanaan tuomien suurten muutosten seurauksena on valtiolla edelleen suuri vastuu myös viljelijäväestön tulokehityksen edellytysten turvaamisesta, johon EU:n liittymissopimus antaa tarvittavia välineitä.

Maataloustuotteiden markkinahinnat ja toisaalta tuotantokustannukset määräytyvät pitkälti sisämarkkinoiden ja kansallisten kotimarkkinoiden mukaan. Hintoihin ja tuotantokustannuksiin voidaan kansallisesti vaikuttaa vain rajallisesti. Euroopan unionin rahoittamat CAP-tuet tai osarahoittamat LFA- ja ympäristötuet eivät pelkästään riitä viljelijöiden tulotason turvaamiseen. Pohjoiset luonnonolosuhteet aiheuttavat Suomen maataloudelle pysyvät haitat, kuten alhaisen satotason ja korkeat tuotantokustannukset. Tällaisen pysyvän haitan korvaamiseen tarvitaan riittävästi EU-liittymissopimuksen mahdollistamaa kansallista tukea. Tätä tarkoitusta varten rakennettiin vuonna 1994 kansallinen maatalouden tukipaketti, josta sittemmin nykyisen hallituksen ohjelmassa päätettiin leikata 725 milj. markkaa. Vuodelle 1998 hallitus esittää talousarvioesityksessään tukimomentille 3 625 milj. markkaa, mikä on 300 milj. markkaa kuluvan vuoden määrärahaa pienempi. Tehtyjen leikkausten jälkeen maksetut maatalouden tuet ovat olleet huomattavasti EU-komission hyväksymien enimmäisrajojen alapuolella.

Viljelijöiden tasavertaisen tulokehityksen turvaamiseksi esitämme, että kansallisen tuen mää-

räraha palautetaan asteittain alkuperäiselle tasolle vuosien 1998—1999 aikana.

Tätä varten esitämme momentin 30.31.41 määrärahaa pidettäväksi vuonna 1998 vuoden 1997 tasolla eli 3 925 milj. markkana.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.31.41 otetaan lisäyksenä 300 000 000 markkaa.

Päälukka 31

LIIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA

24. Tielaitos

21. *Yleisten teiden perustienpito (osa EU) (siirtomääräraha 2 v)*

Budjettiesityksessä osoitetaan perustienpitoon 3 056 900 000 markkaa. Määräraha on lähes 64 miljoonaa markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Mikäli perustienpidon rahoitus jää talousarvioesityksessä esitetylle tasolle, merkitsee se sitä, ettei nykyistä tieverkon palvelutasoa pystytä säilyttämään jatkossa. Määrärahan alenema merkitsee sitä, että tarpeellisia ylläpitoinvestointeja joudutaan edelleen siirtämään maan nykyisestä talouskasvusta huolimatta hamaan tulevaisuuteen. Näin tienpidon ylläpitoinvestointien mukanaan tuomat uudet työpaikat jäävät syntymättä. Kun teiden päällystysohjelmaa on myös karsittu, niin huonokuntoisten päällystettyjen teiden määrä lisääntyy edelleen. Hallituksen esittämällä rahoituksella huonokuntoisten päällystettyjen teiden pituus alkaa lähennellä jo 9 000 kilometriä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.24.21 otetaan lisäyksenä 150 000 000 markkaa.

77. *Tieverkon kehittäminen (osa EU) (siirtomääräraha 2 v)*

Budjettiesityksessä tieverkon kehittämiseen

esitetään 807 miljoonaa markkaa. Tätä määrärahaa saa käyttää kustannusarvioltaan merkittävien tieverkon kehittämishankkeiden toteuttamiseen sekä niitä vastaavien, myöhemmin toteutettavien tie- ja siltahankkeiden suunnittelusta ja muista valmistelutöistä aiheutuviin kustannuksiin. Tätä määrärahaa voi käyttää myös EU:n aluekehitysrahastosta rahoitettavia tavoiteohjelmia toteuttavien hankkeiden kansallisten rahoitusosuuksien maksamiseen valtion osalta ja yhteisöaloitteita toteuttavien hankkeiden kansallisten osuuksien maksamiseen valtion osalta.

Budjetissa esitettävät rahat merkitsevät alemman tieverkon kunnan heikkenemistä ja rahoitustarpeen siirtämistä tuonemmaksi. Tämä on huonosti perusteltua sekä työllisyyspoliittisesti että kansantalouden tilanteen kannalta. Kansantuote kasvaa nyt sellaista vauhtia, että työllistävät kehittämisinvestoinnit tieverkostoon olisivat erittäin perusteltuja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.24.77 otetaan lisäyksenä 100 000 000 markkaa.

57. Henkilöliikennepalvelujen osto ja julkisen liikenteen kehittäminen

61. *Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)*

Hallituksen toimesta aluepoliittisia tukia on ajettu alas sellaisella vauhdilla, että haja-asutusalueiden palvelut ovat viime vuosina heikentyneet huolestuttavasti. Aluepolitiikkaan suunnatut varat ovat supistuneet tällä vuosikymmenellä neljännekseen.

Liikenne ja liikenteeseen liittyvät palvelut ovat keskeinen osa haja-asutusalueiden struktuuria. Mikäli liikenne ei suju, niin kannattavan ja työllistävän taloudellisen toiminnan pohja on murtunut ja seuraukset tulevat myös yhteiskunnalle kalliiksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.57.61 otetaan lisäyksenä 25 000 000 markkaa.

58. Radanpito

21. Perusradanpito (osa EU) (siirtomääräraha 2 v)

Rautateiden henkilöliikenne on kasvanut taiseisesti viime vuosina. Rautateiden lähiliikenteen matkustajamäärät kasvoivat viime vuonna noin seitsemällä prosentilla. Lähiliikenteen matkustajamäärät ovat edelleen kasvaneet vuonna 1997.

Rautateiden tekemän kiskobussitilauksen peruuntuminen uhkaa henkilöliikenteen palvelujen kehittämistä etenkin vähäliikenteisillä rata-osuuksilla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin 31.58.21 perusteluissa lausutaan:

”Valiokunta edellyttää, ettei VR:n kiskobussien tilauksen peruuntuminen vesitä tältä osin valmisteltua henkilöliikenteen palvelujen kehittämistä. Kiskobussitilauksen peruuntuminen ei saa johtaa niiden käyttöön valmistautuneiden rataosien liikenteen vaikeutumiseen.”

99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot

50. Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Eduskunta on päättänyt pitää yksityisteiden valtionapujärjestelmän edelleen voimassa. Hallitus ei ole kuitenkaan osoittamassa budjettiesityksessään yksityisteiden avustamiseen sellaista määrärahaa, jolla voitaisiin edes turvata yksityisteiden kunnan säilyminen. Yksityisteiden valtionapuun osoitettiin esimerkiksi vuonna 1995 budjetissa kunnossapitoon 103,5 miljoonaa markkaa ja teiden rakentamiseen 13,5 miljoonaa markkaa eli yhteensä 115 miljoonaa markkaa.

Maamme yksityistieverkko on kaikkiaan noin 150 000 kilometriä pitkä. Yksityisteiden varsilla asuu noin 700 000 suomalaista. On myös huomattava, että maamme kuljettavasta puurakaa-aineesta kuormataan yksityisteiden varsilla noin 70 prosenttia puusta. Yksityistieverkko palvelee merkittävältä osin myös vapaa-ajan liiken-

nettä ja on olennainen osa haja-asutusalueiden palveluiden kehittämisessä. Aivan elintärkeä yksityistieverkon kunto on näiden teiden varsilla asuville.

Ilman valtionapua yksityisteitä uhkaa väistämättä rappeutuminen. Tiekuntien kustannukset nousevat ja ympärivuotiset kuljetukset vaikeutuvat. Yksityisteiden markkamäärältään vähäisten kunnossapitomäärärahojen poistaminen on huonosti perusteltavissa myös työllisyysyiden vuoksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.99.50 otetaan lisäyksenä 70 000 000 markkaa.

Pääluokka 32

KAUPPA- JA TEOLLISUUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Työttömyyden radikaali alentaminen ja talouden kasvun jatkuminen edellyttävät pienten ja keski suurten yritysten toimintaedellytysten parantamista. Nyt on vauhditettava kotimarkkinatuotannon ripeää elpymistä ja sitä tukevia voimakkaita toimenpiteitä pk-sektorin työllistämismahdollisuuksien parantamiseksi. Hallituksella on kohtuullinen pk-ohjelma, mutta käytännössä ohjelman edistämiseksi ei ole tapahtunut paljoakaan. On saatava konkreettiset toimenpiteet nopeasti käyntiin: yritysten välillisiä työvoimakustannuksia on painettava alas, palveluyritysten arvonnäköveroista on alennettava ja työelämän rakenteellista uudistamista on vauhditettava.

Kansallinen aluepolitiikka yritysten kehittämistoimenpiteiden osalta on ensi vuonna putoamassa nolnaan. Lisäksi erityisesti kehitysalueilla tärkeä alueellinen kuljetustuki on käytännössä ajettu alas. Hallituksen politiikka on hälyttävää, sillä maan tasapainoiseksi kehittämiseksi maakunnissa tarvittaisiin nyt kipeästi pk-yrityksiä kannustavia toimenpiteitä.

Uusien työpaikkojen luomiseksi ja tasapainoisemman alueellisen kehityksen aikaansaamiseksi olisi välttämätöntä korjata yritysten investointi- ja pk-avustusten tasoa.

44. Teknologian kehittämiskeskus

23. *Soveltava tekninen tutkimus (osa EU) (arviomääräraha)*

Tasapainoisen alueellisen kehityksen kannalta teknologisen kehittämistyön merkitys on käynyt yhä tärkeämmäksi. Ahon hallituksen toimesta käynnistettiin vuoden 1994 alussa kymmenkunta osaamiskeskusohjelmaa lähinnä yliopisto-kaupungeissa/maakuntakeskuksissa. Tarkoituksena oli, että näiden osaamiskeskusohjelmien tarvitsemia teknologisia kehittämispanostuksia voitaisiin ripeästi lisätä. Näin kuitenkin ei valitettavasti ole käynyt.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin 32.44.23 perustelujen kolmannen kappaleen toiseksi kohdaksi lisätään seuraava kohta:

”— enintään 50 000 000 markkaa Valtioneuvoston vahvistamien osaamiskeskusohjelmien tutkimus- ja kehittämishankkeisiin.”

51. Yritystoiminnan investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen

49. *Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (osa EU) (arviomääräraha)*

Elinkeinopolitiikka on keskeinen väline, jolla voidaan edesauttaa maan tasapainoista kehitymistä. Valitettavasti hallitus ei riittävästi painota alueellista tasa-arvoa. Esimerkiksi, kun vuonna 1995 tämän momentin alueellisia yritysten kehittämis- ja investointihankkeita tuettiin yhdessä alueellisen kuljetustuen kanssa 675 miljoonalla markalla, ensi vuonna summa on tästä putoamassa vain 266 miljoonaan markkaan.

EU:n täydentävyysperiaate sanoo, ettei ”kotimaista rakenne- ja aluetukea saa yrittää korvata EU:sta tulevalle rahoituksella”. Tosiasioiden valossa näin näyttää nyt kuitenkin käyneen, sillä EU:n aluepoliittisen rahoituksen kasvu ja lisäysperiaate huomioon ottaen Suomessa aluepolitiikan olisi tullut tehostua kaudella 1995—1999.

Maakunnissa valmistellut alueohjelmat rakentuvat vahvasti nimenomaan pienyritysjäyden

varaan. Ohjelmien riittävä kansallinen rahoitus on varmistettava. Senkään takia käsittelyssä oleva hallituksen leikkausesitys yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukemisesta ei ole mitenkään hyväksyttävissä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin 32.51.49 perustelujen neljäs kappale muutetaan seuraavaksi:

”Kehitysalueen investointitukea, pienyritystukea, pk-yritysten kehittämistukea ja yritysten toimintaympäristötukea saa myöntää vuonna 1998 450 000 000 markkaa.”

Lisäksi ehdotamme,

että momentille 32.51.49 otetaan lisäyksenä 100 000 000 markkaa kehitysalueen investointituen, pienyritystuen, pk-yritysten kehittämistuen ja yritysten toimintaympäristötuen myöntämistä varten.

55. Energiatalous

40. *Energiatuki (osa EU) (arviomääräraha)*

Hallituksen toiminta-aikana ei ole riittävällä tavalla panostettu kotimaisten uusiutuvien, kestävien energiamuotojen kehittämiseen. Tämä on valitettavaa ottaen huomioon, että energiaverotusta on samalla muutettu kotimaisten polttoainoiden osalta huonompaan suuntaan. Riittämätön satsaus kotimaisten energian — etenkin puun energiakäytön — hyödyntämiseen sekä energiateknologian kehittämiseen on verottanut suomalaisen energiateknologian vientiä. Energiateknologian lupaavasti kasvanut vienti on kärsinyt, kun bioenergiaan sekä energian tehokkaaseen käyttöön ja energian säästöön liittyvät kehityshankkeet ja koelaitokset eivät ole saaneet riittävästi tukea. Energiapolitiikan heikentäminen on myös osa aluepolitiikan heikentämistä. Myös kauppaja- ja teollisuusministeriön alainen, energiaveron uudistamista pohtinut työryhmä on esittänyt puun energiakäytön tukemisen laajentamista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin 32.55.40 perusteluja muutettaisiin siten, että vuonna 1998 annettavien avustussitoumusten enimmäismäärä olisi 130 000 000 markan sijasta 230 000 000 markkaa.

Lisäksi ehdotamme,

että momentille 32.55.40 otetaan lisäykseenä 20 000 000 markkaa energiatuen myöntämistä varten.

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Valiokuntakin on mietinnössään viitannut siihen, että yhteiskuntakehityksen myönteisten keskiarvolukujen taustalla piilee vahvistuva sosiaalinen kahtiajako. Yhtäaikainen talouden kasvu sekä toisaalta sosiaaliturvan ja -palveluiden voimavarojen niukentuminen ja palvelumaksujen nouseminen ovat omiaan kasvattamaan eroja niin yksilöiden, perheiden, kuntien kuin maakuntienkin välillä. Kasvun hyödyt jakautuvat epätasaisesti. Köyhien ja rikkaiden, häviäjien ja menestyjien, osallisten ja osattomien välinen kuilu kasvaa.

STAKESin selvityksistä on nähtävissä 1990-luvun puolivälin jälkeen merkit tuloerojen kasvusta, kun vielä 1990-luvun alkupuolella laman syvimessä vaiheessa tuloerojen kasvua kyettiin hillitsemään. 1990-luvun puolivälin jälkeen tuloerojen kasvua ovat vauhdittaneet hallituksen omat päätökset eli toisaalta vähimmäisetuuksien leikkaukset ja toisaalta veroalennusten painottuminen hyvätuloisempaan väestöön.

Esimerkiksi vakaan työuran kotitalouksissa tulot kasvavat kun verot alenevat. Työttömyysperheissä käy päinvastoin, kun päivärahojen verot kiristyvät, indeksikorotuksia ei tehdä, sosiaaliturvaa leikataan ja palvelumaksut nousevat.

Alueellisesti taas eräissä kunnissa verotulojen kasvu parantaa mahdollisuuksia hyvinvointipal-

velujen turvaamiseen, kun taas toisilla paikkakunnilla valtionosuusleikkaukset heikentävät palveluiden laatua ja saatavuutta. Palveluiden heikentymisestä kärsivät eniten heikoimmassa asemassa olevat ihmiset.

Suomen tulevaisuuden kannalta avainkysymys on se, löytyykö päätöksentekijöiltä herkkyyttä havaita näitä kahtijakautumisen uhkia ja muuttaa politiikkaa sen mukaisesti. Erityisen tärkeää on ottaa perheiden ja lasten ongelmien korjaaminen päätöksenteossa ensisijaiseksi.

Valiokunnan mietintöön sisältyy oikeansuuntaisia arvioita nykytilanteesta, mutta konkreettiset johtopäätökset jäävät puuttumaan. Keskusta esittää sosiaalisen kahtijakautumisen uhkien torjumiseksi seuraavia toimenpiteitä sosiaali- ja terveysministeriön pääluokassa:

— työttömyysturvan peruspäivärahan korottaminen

— toimeentulotuen ns. lasten toimeentulotuen normia ja asumismenojen omavastuuta koskevia leikkauksia ei tehdä

— kuntien valtionosuusleikkauksen perumisen peruspalveluiden turvaamiseksi

— lastensuojelun suurten kustannusten ta-sausjärjestelmän aikaansaaminen.

Tämän lisäksi on tuloverojen alentamisen painopiste siirrettävä voimakkaammin pieni- ja keskituloisiin tuloryhmiin.

Työttömyys on tärkein syrjäytymisen syy. Nopeimmin uusien työpaikkojen luomista helpottaa välillisten työvoimakustannusten alentaminen ja porrastaminen pieni- ja keskisuuria yrityksiä suosivasti. Tähän Keskusta esittää sosiaali- ja terveysministeriön pääluokassa useita konkreettisia ehdotuksia. Työttömyyden aleneminen myös vähentää valtion velkaantumista sekä sosiaaliturvan leikkauspaineita. Työttömyyden nopeamman alentumisen kautta on mahdollista saada aikaan työttömyysturvankin menoissa huomattavia säästöjä.

17. Työttömyysturva

Työttömyysturvajärjestelmän uudistaminen on yksi keino työllistymisen ja työllistämisen edellytysten parantamiseksi. Hallitus on ollut

passiivinen järjestelmän uudistamisessa ja on päinvastoin jopa antanut taustatukeaan todellisten uudistusten jarruttamiseksi. Tähän on saatava jatkossa aikaan muutos.

Välilliset työvoimakustannukset ovat yksi suurimpia esteitä työvoimavaltaisten pienten ja keski suurten yritysten työpaikkojen lisäämiselle. Siksi työnantajien työttömyysvakuutusmaksu tulisi porrastaa selkeästi pienimpiä yrityksiä suosivaksi siten, että työttömyysvakuutusmaksua ei peritä lainkaan, jos työnantajan maksama palkkasumma on alle kuusi (6) miljoonaa markkaa vuodessa. Palkkasumman ollessa 6—60 miljoonaa markkaa vuodessa maksu on 3,9 prosenttia kuuden miljoonan markan ylittävältä osalta ja palkkasumman ollessa yli 60 miljoonaa markkaa maksu on viisi prosenttia tämän ylittävältä osalta.

Työttömyysturvan peruspäivärahaa on korotettu viimeksi Ahon hallituksen aikana, 1. päivästä tammikuuta 1995 alkaen. Kun Lipposen hallitus on toistuvasti jättänyt korotuksen tekemättä, on työttömien perusturva jäänyt jälkeen elinkustannusten kehityksestä. Varsinkin pitkäaikaistyöttömien toimeentulo on vaikeutunut ja johtanut lisääntyvästi toimeentulotuen tarpeeseen. Toimeentulotukea saavista henkilöistä yli puolet onkin työttömiä. Ohjelmassaan Lipposen hallitus aikoi jäädyttää työttömyysturvan tarkistuksen lähes koko vaalikaudeksi, mikä olisi johtanut selvästi perusoikeuksien vastaiseen tilanteeseen.

Vuodelle 1998 esitetty kahden markan korotus on riittämätön. Korotus tulee vähintään kaksinkertaistaa eli tehdä neljän markan suuruisena päivää kohti.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että luvun 33.17 perusteluissa lausutaan:

"Valiokunta edellyttää, että hallitus ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin työttömyysturvan peruspäivärahan korottamiseksi neljällä markalla päivää kohti esitettyn kahden markan sijasta."

18. Sairausvakuutus

60. *Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Eläkeläisten verotus on kireää. Yksi syy siihen on ylimääräinen sairausvakuutusmaksu, joka on 3 penniä äyriältä. Tätä on alennettava selvästi nopeammin kuin hallitus esittää. Valiokunnan kannasta poiketen ehdotamme, että eläkeläisten ylimääräinen sairausvakuutusmaksu alennetaan eduskunnan aiemmin hyväksymän kannanoton mukaisesti kolmesta pennistä 2,0 penniin äyriältä 1.1.1998 alkaen.

Edellä olevan ja talousarvioaloitteen 186/1997 vp perusteella ehdotamme,

että momentille 33.18.60 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 300 000 000 markkaa eläkeläisten sairausvakuutusmaksun alen tamiseksi.

Työnantajien sairausvakuutusmaksut on perittävä yritysten työllistämismahdollisuudet parhaiten turvaavalla tavalla. Valiokunnan mietinnöstä poiketen esitämme, että työnantajan sairausvakuutusmaksua ei peritä yksityiseltä työnantajalta lainkaan, jos sen maksama palkkasumma jää alle kuuden (6) miljoonan markan. Vuosipalkkasumman 6—60 miljoonan markan osalta maksu olisi yksi (1) prosentti ja 60 miljoonaa markkaa ylittävältä osalta kaksi (2) prosenttia.

19. Eläkevakuutus

60. *Valtion osuus kansaneläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Eläkevakuutusmaksut ovat merkittävin osa yksityisten työnantajien välillisistä työvoimakustannuksista. Siten maksujakaumalla on oleellinen merkitys erityisesti pienimmille, työvoimavaltaisille yrityksille.

Pienyritysten työllistämisedellytysten parantamiseksi yksityisten työnantajien eläkevakuutusmaksu tulisi porrastaa nykyistä voimakkaammin seuraavasti:

— maksua ei perittäisi lainkaan yksityisen työnantajan ennakonpidätyksenalaisen palkka-

summan ensimmäisen kolmen miljoonan markan osalta, mikäli poistojen määrä on alle miljoona markkaa

— käyttöomaisuuden hankintamenoista tehtyjen säännönmukaisten poistojen ollessa yli 300 000 markkaa ja samalla vähintään 10 prosenttia ja enintään 30 prosenttia sanottuna aikana maksetuista palkoista, kansaneläkemaksun suuruus olisi neljä (4) prosenttia ennakonpidätyksenalaisista palkoista

— jos mainittujen poistojen määrä on yli 300 000 markkaa ja samalla yli 30 prosenttia mainittuna aikana maksetuista palkoista, maksun suuruus on 6,9 prosenttia.

32. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

Liian suuret valtionosuusleikkaukset, valtionosuusjärjestelmään sisältyvät epäoikeudenmukaisuudet, yhteisöveron jako-osuuksien muuttaminen kunnille epäedullisemmaksi sekä valtiotavallan kunnille asettamat uudet velvoitteet ajavat monia kuntia suuriin taloudellisiin vaikeuksiin. Ne muodostavat uhkan hallitusmuodon mukaisen kansalaisten perusoikeuksien toteutumiselle. Eräiden erityisryhmien palvelut ovat jo ennestään merkittävästi heikentyneet ja kuntakohtaiset erot ovat kärjistyneet. Nämä ongelmat ovat uusien leikkausten myötä edelleen kasvamassa. Pahiten uhka kohdistuu haavoittuvimmassa asemassa oleviin ihmisiin, jotka eniten tarvitsevat julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon antamaa turvaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että luvun 33.32 perusteluissa lausutaan:

”Valiokunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että kansalaisten yhdenvertaisuus sosiaali- ja terveystalouden saatavuudessa ja laadussa turvataan riippumatta kansalaisten asuinkunnasta tai heidän omista edellytyksistään palveluiden hankkimisessa.”

Hallitukselta puuttuu perhepoliittinen näkemys. Kuten valiokunnan mietinnössä todetaan, hallituksen päätökset ovat heikentäneet perheiden taloudellisia olosuhteita. Erityisesti on vaikeutunut useampilapsisten perheiden tilanne.

Hallitus on päätöksillään hankaloittanut lasten päivähoiton järjestämistä vanhempien kannalta joustavalla ja pienten lasten kannalta parhaalla mahdollisella tavalla, koska valtionosuuksien leikkaamisen ohella hallitus on pienentänyt lasten kotihoidon tukea. Perheiden toimeentulo ja valintoikeus ovat kaventuneet. Päätös on lisännyt kunnallisen päivähoiton kysyntää, mikä näkyy valitettavan pitkinä päivähoitojonoina. Päivähoitomaksuja koskeva uudistus epäonnistui. Se johti lukuisissa pieni- ja keskituloisissa perheissä maksujen hyvin huomattaviin nousuihin, vaikka tavoitteena piti olla juuri näiden perheiden tuloloukkujen purkaminen. Jyrkimmät nousut tapahtuivat monilapsisten perheiden kohdalla. Näihin epäkohtiin on saatava viipymättä korjaus.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että luvun 33.32 perusteluissa lausutaan:

”Valiokunta edellyttää hallituksen tuovan eduskunnalle pikaisesti esityksen päivähoitomaksujen uuden järjestelmän epäkohtien korjaamiseksi niin, että monilapsisten sekä pieni- ja keskituloisten perheiden maksuja huojaennetaan.”

Eduskunta on useaan kertaan kiinnittänyt huomiota lastensuojelun suurten kustannusten kunnille aiheuttamiin ongelmiin ja vaatinut tassaustalouden perustamista. Hallitus on sittemmin ryhtynyt suunnittelemaan kustannusten tassausta niin, että valtio ei osallistuisi tasaukseen ja että se koskisi vain pieniä kuntia. Tätä ei voi pitää hyvänä. Asiantuntijat ovat arvioineet, että tällainen malli voi olla lastensuojelun tavoitteiden kannalta kielteinen. Siksi esitämme, että valiokunta edellyttää ratkaisun aikaansaamista lastensuojelun kehittämistarpeisiin, kustannusten kasvuun ja kasvaneiden kustannusten kunnille aiheuttamiin ongelmiin. Ongelmiin on puututtava määrätietoisesti.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että luvun 33.32 perusteluissa lausutaan:

”Valiokunta edellyttää ratkaisun aikaansaamista lastensuojelun suurten kustannusten tasaamiseen siten, että kaikki kunnat ja valtio tulevat järjestelyyn mukaan ja että kuntia kohdellaan yhdenmukaisesti.”

Keskusta esittää työttömyysturvan ja työmarkkinatuen korottamista hallituksen esitystä enemmän. Tämä ensisijaisten etuuskien korotus aiheuttaa ao. momenteilla yhteensä 100 miljoonan markan lisämenot hallituksen esitykseen verrattuna, mutta säästää vastaavasti toimeentulotukimenojen valtionosuuksia 33 miljoonaa markkaa. Tämä voidaan ottaa huomioon vähennyksenä kuntien valtionosuuksissa momentilla 33.32.20.

Emme hyväksy hallituksen linjaa toimeentulotuen perusteiden muuttamisessa. Lasten toimeentulotuen normeja koskevat muutokset leikkaavat eniten vähävaraisimpien, monilapsisten perheiden tukea. Pidämme myös asumismenojen seitsemän prosentin omavastuuosuutta toimeentulotuessa liian suurena. Tältä osin esitämme omavastuuosuudeksi viittä prosenttia, mitä myös selvitysmies Arajärvi esitti omassa selvityksessään.

Lasten toimeentulotuen normien leikkauksen estäminen ja asumismenojen omavastuuosuuden kohtuullistaminen merkitsevät yhteensä 110 miljoonan markan lisätarvetta momentille 33.32.30.

Hallitus on esittänyt kuntien valtionosuuksien leikkaamista 1 300 miljoonalla markalla, mikä merkitsee sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan osalta 741 miljoonan markan vähennystä ja kuntien peruspalvelujen vaarantumista. Tätä emme voi hyväksyä. Valtionosuuksien leikkaus on peruttava. Ottaen huomioon edellä mainitut lisätarpeet ja vähennysmahdollisuudet tulee valtionosuuksiin kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin varata nettolisäyksenä 818 miljoonaa markkaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että luvun 33.32 perusteluissa lausutaan:

”Valiokunta edellyttää, että hallitus ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin tarkoitettun valtionosuuden lisäämiseksi 818 000 000 markalla esitetystä tasosta.”

Pääluokka 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

06. (34.06, osa) Työvoimapolitiikan toimeenpano

Hallitus on julistanut työvoimapolitiikkaa koskevat muutosehdotukset uudeksi työllisyyspolitiikaksi. Kysymys on kuitenkin lähinnä eräiden toimenpiteiden uudelleen järjestelyistä ja osittain uudelleen nimeämisestä. Toisaalta aktiivisen työvoimapolitiikan nimissä työttömien ja työvoimatoimistojen henkilökunnan on otettava käyttöön uusia kirjaamiskäytäntöjä, jotka pahimmillaan saattavat lisätä byrokratiaa ilman mainittavia tuloksia.

Mielestämme ensisijaisena tavoitteena tulee olla avoimien työmarkkinoiden toimintaedellytysten turvaaminen. Siihen tähtäviä ehdotuksia olemme tehneet mm. verotuksen osalta sekä erityisesti pienyritysten työllistämismahdollisuuksien parantamiseksi. Lisäksi on turvattava kuntien ja valtion palvelut riittävän määrärahojen ja vakinaisin henkilöstöresurssein. Tätä vastaan toimivat mm. hallituksen kuntatalouteen kohdistamat leikkaukset.

52. Työmarkkinatuki (arviomääräraha)

Työmarkkinatuki on matalimman tasoista työttömyysturvaa. Sen taso on jäänyt elinkustannusten muutosten vuoksi jälkeen mm. sen takia, että indeksin mukainen tarkistus on tehty viimeksi 1.1.1995 alkaen. Nimenomaan työmarkkinatuella olevat pitkäaikaistyöttömät joutuvat usein turvautumaan kunnalliseen toimeentulotukeen. Hallituksen esittämä kahden markan korotus päivältä on täysin riittämätön. Työmarkkinatukea on korotettava neljällä markalla päivää kohti eli vastaavasti kuin työttömyysturvan peruspäivärahaa (momentilla 33.17.51). Ko-

rotuksen vuoksi momentille on varattava lisärahoitusta 80 miljoonaa markkaa.

Edellä olevan ja talousarvioaloitteen 339/1997 vp perusteella ehdotamme,

että momentille 34.06.52 otetaan ylimääräisenä lisäyksenä 80 000 000 markkaa.

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

45. Asunto- ja rakennustoimi

Viimeaikainen yhteiskuntakehitys ja tehtyjen eri toimenpiteiden yhteisvaikutus ovat kiihdyttäneet muuttoliikettä. Poikkeuksena 1960-luvun lopun ja 1970-luvun alun tilanteeseen, jolloin huomattava osa muuttoliikkeestä suuntautui Ruotsiin, muuttaminen on nyt maan sisäistä ja suuriin keskuksiin suuntautuvaa. Uusi muuttoaalto on taloudellinen ja sosiaalinen uhka kaikille.

Samalla kun ihmiset joutuvat muuttamaan, ollaan aiheuttamassa lisäongelmia myös muuttovoittopaikkakunnilla, kun vuoden 1998 talousarvioon esitetään huomattavia leikkauksia valtion tukemaan asuntotuotantoon ja korjausrakentamiseen.

60. *Siirto valtion asuntorahastoon (arviomääräraha)*

Kuluvaan vuoteen verrattuna aravalainojen myöntämiseen ja korkolainoihin varattua myöntämisvaltuutta leikataan peräti neljällä miljardilla markalla. Summa voi vielä nousta jopa 5,5 miljardiin markkaan, koska 1,5 miljardin markan käytöstä päätetään vasta ensi syksynä.

Joidenkin laskelmien mukaan toimenpiteet merkitsivät jopa 10 000 asunnon vähennystä vuoden 1998 tuotantoon. Lisäksi esitetty leikkaus asuntojen peruskorjausavustuksiin on vaa-

rantamassa käynnistyneen lähiöiden korjausohjelman täysipainoisen toteuttamisen erityisesti asunto-osakeyhtiötalojen korjaamisen osalta. Asuntoleikkausten seurauksena ollaan menettämässä jopa 15 000 rakennus- ja korjaustoiminnan työpaikkaa.

Asuntorahaston tilastojen mukaan tyhjiä aravavuokra-asuntoja on noin 2 600, kun hakijoita niihin on 82 000. Kaikkiaan vuokra-asunnon hakijoita on koko maassa arviolta noin 200 000 ruokakuntaa. Esitetyt toimet aiheuttavat leikkauksia erityisesti sosiaalisesta asuntotuotannosta, jolla on helpotettu pieni- ja keskituloisten asunnontarvetta.

Asuntoleikkauksista ovat esittäneet suuren huolensa sekä rakennusalan työntekijät ja työttömät että rakennuttajat. Myös asuntojonossa tai asuntonsa korjausta odottavat kansalaiset ovat huolissaan tilanteen kehittymisestä.

Korjausta esitettyyn linjaan vaatii niin asuntongelman ratkaisu kuin työllisyyden edistäminenkin. Ensi vuoden asuntobudjettia on korjattava, jotta edes talousarvion perusteluissa mainittuun 15 800 valtion tukeman asunnon aloitukseen voitaisiin päästä. Asuntomäärärahojen suuntaamisessa ja kohdentamisessa tulee vallitseva suhdannetilanne ottaa soveltuvin osin huomioon.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin perustelujen kolmannen kappaleen aravalainojen myöntämisvaltuus nostettaisiin ehdotetusta 4 000 000 000 markasta 4 500 000 000 markkaan ja että neljännen kappaleen kotukilainojen myöntämisvaltuus nostettaisiin ehdotetusta 3 500 000 000 markasta 4 000 000 000 markkaan, jolloin perustelujen kahdeksannen kappaleen asunto- ja aravalainojen arvopaperistamisvaltuus saa olla ehdotetun 3 400 000 000 markan sijasta 4 000 000 000 markkaa.

Vastalauseita

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 1997

Mauri Pekkarinen /kesk
Olavi Ala-Nissilä /kesk
Jukka Vihriälä /kesk
Markku Lehtosaari /kesk
Maria Kaisa Aula /kesk

Hannu Kemppainen /kesk
Markku Koski /kesk
Raimo Liikkanen /kesk
Maija-Liisa Lindqvist /kesk
Markku Vuorensola /kesk

VASTALAUSE 2

YLEISPERUSTELUT

Itseään työllisyyden ja yhteisvastuun hallitukseksi nimittävä Lipposen hallitus ei vielä tässä-kään budjettiesityksessä aseta työllisyyttä keskeisimmäksi asiaksi. Tänä vuonna hyvin kasvanut kansantalous on jonkin verran parantanut työllisyyttä, mutta tehokkaalla työllisyyspolitiikalla olisi voinut päästä selvästi parempaan tulokseen. Erot yhteiskuntaryhmien välillä eivät ole pienentyneet, vaan päinvastoin kasvaneet. Tämä lienee myös hallituksen linjan mukaista. Ovathan monet ministerit julkisesti ilmoittaneet, että tuloeroja tulee kasvattaa. Valitettavasti on todettava, että sama linja näyttää jatkuvan nyt käsiteltävänä olevassa budjettiesityksessä. Esitys ei sisällä mitään selvää työllisyyttä edistävää toimenpidettä ja tämä onkin budjetin suurin epäkohta.

Budjettiesitys sisältää myös monia kohtia, joissa tosiasiaa heikennetään jo ennestään pienituloisten ihmisten tilannetta ja parannetaan hyvätuloisten asemaa. Tämä johtaa kansalaisten jakautumiseen taloudellisesti.

Taloudellinen kahtiajako näkyy myös kuntien välillä. Suomessa eletään suotuisan talouskasvun aikaa, mutta siitä huolimatta monet kunnat joutuvat nostamaan veroprosenttia ja maksuja sekä vielä sen lisäksi vähentämään kunnallisia palveluja. Kuntien valtionosuuksiin sekä jo tehtyjen että budjettiin sisältyvien leikkausten myötä kuntien taloudelliset erot kasvavat. Tämä johtaa väistämättä eriarvoistumiseen vanhusten, vammaisten, sairaiden tai vaikkapa koululaisten välillä asuinkunnastaan riippuen. Kuitenkin keskeisten peruspalvelujen osalta lähtökohtana ja tavoitteena tulee olla kansalaisten tasa-arvo ja yhdenvertaiset mahdollisuudet.

Kristillisen Liiton eduskuntaryhmä pitää tarpeellisena, että heikossa taloudellisessa asemassa oleviin kuntiin suunnataan riittävästi myös kuntien harkinnanvaraista rahoitusavustusta niin,

että kansalaisten yhdenmukainen kohteileminen keskeisten peruspalvelujen osalta turvataan. Tämän hallitus on myös todennut, kun se korottaa harkinnanvaraista rahoitusavustusta kunnille peräti sadalla prosentilla. Mielestämme korotuksen pitäisi olla vielä suurempi.

Kun Suomen kansantaloutta koskevia lukuja tarkastelee, voidaan todeta, että olemme kiistatta kulkemassa kohti parempaa. Kielteinen kehitys katkaistiin jo vuoden 1993 loppupuolella, jolloin BKT ja erityisesti koko elinkeinoelämän moottori, tehdasteollisuus, alkoivat voimakkaasti kasvaa. Vaihtotase kääntyi 1994 ylijäämäiseksi ja jatkuu sellaisenaan ilmeisesti lähivuosina. Inflaatio ja korot kääntyivät vuonna 1993 laskuun, jonka seurauksena myös markka alkoi vahvistua. Ulkomainen nettovelka ja julkisyhteisöjen rahoitusjäämä bruttokansantuotteeseen suhteutettuna kääntyivät myös laskuun. Tämä myönteinen kehitys on jatkunut. Vaikka edellä mainitut luvut ovat koko kansantalouden kannalta tärkeitä lukuja, niin vähintään yhtä tärkeitä ovat työttömyyttä ja valtionvelkaa osoittavat luvut.

Työttömyys on yhteiskuntamme suurin ongelma ja sen aiheuttamat vahingot työttömälle, hänen omaisilleen ja koko yhteiskunnalle ovat todella suuret. Pohjoismaisessa hyvinvointiyhteiskunnassa työttömyyttä ei ole siedetty ja sitä on poliittisin toimenpitein aina tehokkaasti torjuttu. Naapurimaissamme työttömyysprosentit ovatkin vain neljänneksen tai puolet Suomen luvuista. Työttömyyttä voi torjua, jos vain poliittisesti niin halutaan. Työttömyyden torjuminen maksaa, mutta vielä kalliimmaksi sekä taloudellisesti että henkisesti tulee jatkuva korkea työttömyys.

Budjetin painopisteen tulisi ehdottomasti olla työllisyyden edistämisen puolella. Kristillinen Liitto on toistuvasti esittänyt, että työnantajalle on annettava vaihtoehto eräiden välillisten palkkakulujen maksamiselle. Työnantaja siis joko

maksaa tai työllistää. On selvää, että lähes kaikki työnantajat mieluummin työllistäisivät kuin maksaisivat esimerkiksi työttömyysvakuutusmaksun, jonka kokonaismäärä vuositasolla on 6—7 miljardia markkaa. Tietenkin tämä on verovarojen käyttämistä työllistämiseen, mutta niin on myös silloin, kun veroja jätetään perimättä, kuten hallitus budjettiesityksessään ehdottaa.

Esimerkin vuoksi todettakoon, että vuonna 1995 olisi työnantajien maksamalla työttömyysvakuutusmaksulla työllistetty 90 000 työtöntä 100 000 markan vuosipalkalla. Tämä merkitsisi työttömyysasteen alenemista lähes neljällä prosenttiyksiköllä, josta vastaavasti yhteiskunnalle syntyisi säästöä yli kuusi miljardia markkaa.

Työttömyyden puolittaminen ei tule onnistumaan, ellei nykyistä työtä voida jakaa. Voimassa oleva vuorotteluvapaajärjestelmä onkin oikea askel työn jakamisen suuntaan. Parannuksista huolimatta se on kuitenkin vielä riittämätön. Työvuorottelusta tuleekin säätää pysyvä sapattilaki. Esimerkiksi kuuden kuukauden sapattijakso kuuden työvuoden jälkeen merkitsisi työajan lyhentymistä 7,7 prosentilla, jota vastaava määrä työvoimasta on noin 190 000 työntekijää. Korvauksen ollessa 50 prosenttia palkasta järjestelmän vakuutusmaksu olisi noin 4 prosenttia palkasta. Tämä olisi voitu rahoittaa siirtämällä tuloveroalennus ja tupossa tehdyt palkankorotukset järjestelmän rahoittamiseen.

Kotitaloudet ovat lähes käyttämätön työllistämispotentiaali. Tehdyn selvityksen mukaan kotitalouksista voisi löytyä jopa 50 000 työpaikkaa. Rekisteröimättömille työnantajille annettu mahdollisuus maksaa yhdelle työntekijälle palkkaa enintään 8 000 markkaa vuodessa ennakonpidätystä suorittamatta on myönteinen askel.

Työllisyyden edistämiseksi keskeistä on, että päätöksenteon kaikilla tasoilla tarkasteltaisiin aina ratkaisujen vaikutuksia työllisyyteen. Näin ei aina tehdä ja hyvänkin päätöksen seurauksena voi olla kasvava työttömyys.

Tulevan vuoden muutokset verotukseen eivät kovin paljon tule vaikuttamaan työllisyyteen. Hallitus ilmeisesti pitää työttömyyttä pienempänä pahana kuin korkeaa tuloveroa. Hallitus on tehnyt ratkaisunsa ja priorisoi pienen veroalennuksen työllisyyden hoidon edelle. Kokonais-

veroastetta ei ole budjettivajeen takia mahdollista alentaa. Verorakennetta sen sijaan voidaan muuttaa, ja hallituksen linja on tässä suhteessa oikeansuuntainen. Tuloveroa on syytä alentaa, mutta niissä ratkaisuissa tulisi vielä enemmän suosia pieni- ja keskituloisia.

Hallitus ei sen sijaan yritäkään veroratkaisuilla parantaa suomalaisten tuotteiden kilpailukykyä, jolla olisi myönteistä vaikutusta työllisyyteen. Verotuksen kohdentaminen tuotteiden elinkaaren loppuvaiheeseen parantaisi kilpailukykyämme selvästi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

M E N O T

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. *Varsinainen kehitysyhteistyö* (siirtomääräraha 3 v)

Vaikka eduskunta on vuonna 1994 päättänyt, että kehitysyhteistyöhön on varattava vähintään 0,4 prosenttia bruttokansantuotteesta, hallitus asettaa tavoitteeksi, että tämä taso saavutettaisiin vasta vuonna 2000. Budjettiesityksessä jätetään tasolle 0,36 prosenttia BKT:sta. Kehitysyhteistyö on globaalilla tasolla heikoista huolehtimista ja säästäminen näistä määrärahoista osoittaa itsekkyyttä, eikä yksikään ihminen, kunta tai valtio ole auttamisesta köyhtynyt.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että momentille 24.30.66 lisätään 200 000 000 markkaa, josta osoitetaan käyttösuunnitelman kohtaan 2 (maa- ja aluekohtainen yhteistyö) 100 000 000 markkaa, kohtaan 5 (humanitaarinen apu) 70 000 000 markkaa ja kohtaan 8 (kansalaisjärjestöt ym.) 30 000 000 markkaa.

Pääluokka 26

**SISÄASIAINMINISTERIÖN
HALLINNONALA**

75. Poliisitoimi

21. Toimintamenot (osa EU) (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta esittää 30 000 000 markan lisäystä toimintamenoihin. Tämäkään lisäys ei kuitenkaan riitä pitämään poliisien virkoja täytettyinä läpi vuoden 1998. Poliisien lomautuksiin yhteiskunnan ei pidä mennä. Yhteiskunnan eräs tärkeimpiä tehtäviä on yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Esitetyillä määrärahoilla nykyistä tasoa ei voida ylläpitää.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että momentille 26.75.21 lisätään
40 000 000 markkaa.*

97. Avustukset kunnille

34. Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus

Harkinnanvaraiseen rahoitusavustukseen suunniteltu 200 000 000 markkaa tulee olemaan liian pieni parantamaan riittävästi vaikeuksiin joutuneiden kuntien rahoitusasemaa. Liian pieni määräraha on lisäämässä kuntien ja asukkaiden kielteistä kahtiajakoa, jota kukaan ei halua.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että momentille 26.97.34 lisätään
50 000 000 markkaa.*

Pääluokka 27

**PUOLUSTUSMINISTERIÖN
HALLINNONALA**

10. Puolustusvoimat

21. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Tämän hallituskauden aikana puolustusvoimien toimintamenoja on joka vuosi leikattu. Toi-

mintamäärärahojen leikkaukset johtavat irtisanomisiin, joiden mielekkyys on kyseenalainen. Kertausharjoituksia on edelleen vähennettävä, materiaalin käyttöä on karsittava ja varusmiehiä joudutaan käyttämään heidän koulutuksensa kannalta toisarvoisiin tehtäviin.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että momentille 27.10.21 lisätään
30 000 000 markkaa.*

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

99. (28.05, osa, 07, osa ja 99, osa) Muut valtiovarainministeriön hallinnonalan menot

Momentin perustelujen mukaan valtioneuvosto saa hyväksyä omistusjärjestelyjä, joiden toteuttamisen edellytyksenä on luopuminen valtion määräysvallasta, määräenemmistövallasta tai määrävähemmistön hallinnasta Engel-Yhtymä Oy:ssä. Valtion luopumista siivousalan yrityksestä voidaan pitää järkevänä, mutta viime vuoden tapahtumat Engel-Yhtymässä edellyttävät varovaista etenemistä yhtiön yksityistämisesä. Alan kilpailutilanteen säilyttämisen kannalta olisi suotavaa säilyttää valtion määräämisvalta ainakin toistaiseksi. Mikäli eläkerahastot ovat kiinnostuneita hankkimaan yhtiön osakkeita, valtion mukanaolo yhtiössä vähintään 50 prosentin osuudella ei vähennä rahastojen kiinnostusta yhtiötä kohtaan.

Valtion osuuden jääminen alle 50 prosentin saattaisi johtaa siihen, että yhtiön määräämisvalta siirtyisi kilpailevalle yhtiölle ja siten kaikkien muiden vahingoksi vähentäisi kilpailua alalla.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että luvun 28.99 perusteluissa lausutaan:

"Valiokunta edellyttää, että mahdolliset omistusjärjestelyt valmistellaan henkilöstön asema turvaten.

Edelleen valiokunta edellyttää, että nykytilanteessa valtion omistusosuus säilyy vähintään 50 prosenttina.”

Pääluokka 29

OPETUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

39. Opintotuki

55. Opintoraha (arviomääräraha)

Budjettiesityksen mukaan vanhempien asunnossa asuvan opiskelijan asumislisä putoaa noin puoleen. Tätä ei voida pitää oikeudenmukaisena. Mikäli opiskelijan vanhempien varallisuutta halutaan huomioida vähentävästi, opiskelijalle maksettavan asumislisän suuruuteen tulisi ottaa koko varallisuus huomioon.

Ehdotan,

että momentille 29.39.55 otetaan lisäyksenä 22 000 000 markkaa.

40. Yleissivistävä ja ammatillinen koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Hallitus ei ole varannut määrärahaa 6-vuotiaiden esiopetuksen järjestämiseen. Suomi on Turkin ohella Euroopan maista ainoa, jossa tällaista ei ole järjestetty.

Kasvatusalan asiantuntijat ovat yksimielisiä siitä, että hyvin toteutetulla esiopetuksella voi olla suuri merkitys kasvatusprosessissa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että momentille 29.40.30 lisätään 350 000 000 markkaa valtionavustuksina.

34. Valtionosuus yleissivistävien ja ammatillisten oppilaitosten sekä ammattikorkeakoulujen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Vakavia kosteus- ja homevaurioita on löytynyt joka neljännessä tutkitusta koulusta. Homevaurio saattaa aiheuttaa elinikäisen haitan ja

korjaamattomat homevauriot aiheuttavat merkittäviä taloudellisia kustannuksia.

Korjausten siirtäminen pahentaa ongelmia, eikä budjettiin varattua määrärahaa voida pitää riittävänä.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että momentille 29.40.34 lisättäisiin 50 000 000 markkaa.

96. Kulttuurin muut menot

50. Eräät avustukset

Momentille on varattu määrärahaa 4,5 miljoonaa markkaa kulttuurilehtien tukemiseen. Tämän nimikkeen alle kuuluvat ohjeen mukaan myös uskonnollisesta elämästä yhteiskunnallista keskustelua käyvät lehdet.

Vielä vuonna 1993 olivat uskonnolliset lehdet ja mielipidelehdet budjetissa erikseen, jolloin kummallekin ryhmälle myönnettiin yhtä paljon tukea.

Viime vuosina jakosuhde on ollut 76 prosenttia kulttuurilehdille ja 24 prosenttia uskonnollisille lehdille. Tätä ei voida pitää oikeudenmukaisena.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että talousarvion momentin 29.96.50 perusteluihin lisätään seuraavaa:

”Momentilta avustetaan kulttuurilehtiä 2 500 000 markalla ja uskonnollisia lehtiä 2 000 000 markalla.”

Pääluokka 31

LIKENNEMINISTERIÖN HALLINNONALA

24. Tielaitos

21. Yleisten teiden perustienpito (osa EU) (siirtomääräraha 2 v)

Hallitus on vähentänyt tämän momentin määrärahaa noin 50 000 000 markalla, kun sitä olisi pitänyt korottaa vähintään samalla määrällä.

Säästäminen teiden kunnossapidon määrärahoista tulee myöhemmin vastaan vielä suurempana määrärahatarpeena.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että momentille 31.24.21 lisätään
150 000 000 markkaa.*

77. *Tieverkon kehittäminen (osa EU)* (siirtomääräraha 2 v)

Tältäkin momentilta on määrärahaa vähennetty entisestään yli 100 000 000 markalla, vaikka sitä olisi pitänyt korottaa. Valmiita hankkeita löytyy runsaasti.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että momentille 31.24.77 lisätään
100 000 000 markkaa.*

58. Radanpito

77. *Rataverkon kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Vaasa—Seinäjoki-radan sähköistämistä alueen vaikuttajat ovat pitäneet jo vuosikausia alueen keskeisimpänä hankkeena. Vaasan alueelle on varuskunnan menettämisestä luvattu kompensatiota ja radan sähköistäminen on mainittu yhtenä sellaisena.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että momentille 31.58.77 lisätään
50 000 000 markkaa.*

99. Liikenneministeriön hallinnonalan muut menot

50. *Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen* (siirtomääräraha 3 v)

Tämän määrärahan raju leikkaaminen on aiheuttanut yksityisteiden varrella asuville huomattavia lisäkustannuksia. Yksityisteillä on merkitystä myös muille tien käyttäjille, kuten marjastajille ja vapaa-aikanaan luonnossa liikkuville

sekä erityisesti puutavaran kuljettajille. On kohutuinta, että valtio vetäytyy yksityisteiden kunnossapidon vastuusta.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että momentille 31.99.50 lisätään
50 000 000 markkaa.*

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

22. Sotilasvammakorvaukset ja eräät kuntoutustoiminnan menot

59. *Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan* (siirtomääräraha 2 v)

Yhteiskunnalle on aina halvempaa kuntouttaa kuin hoitaa. Kuntoutuksen puute johtaa myös nopeammin pysyvään sairaalahoitoon. Jotta rintamaveteraanien kuntoutuskiertoa voitaisiin nopeuttaa, tarvitaan siihen enemmän varoja.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

*että momentille 33.22.59 lisätään
5 000 000 markkaa.*

Pääluokka 34

TYÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

06. (34.06, osa) Työvoimapolitiikan toimeenpano

Budjettikäsittelyn yhteydessä on käynyt ilmi, miten työttömyys kohtelee työtöntä eri tavalla. Kaikkein pahimpaan asemaan joutuvat ne lapsiperheet, joissa molemmat huoltajat ovat vailla työtä. Väitetään, että työttömyyden periytyminen riski seuraavalle sukupolvelle on sellaisissa perheissä varsin suuri. Tämän estämiseksi ehdotan,

että luvun 34.06 perusteluissa lausuttaisiin:

Vastalauseita

"Valiokunta edellyttää, että työttömän perheen syrjäytymisen ehkäisemiseksi työvoimapolitiittisin toimenpitein taataan

aina perheen toiselle huoltajalle työpaikka."

Helsingissä 11 päivänä joulukuuta 1997

Bjarne Kallis /skl

ULKOASIAINVALIOKUNNAN LAUSUNTO 4/1997 vp

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 1998

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentin nojalla ulkoasiainvaliokunta on päättänyt antaa valtiovarainvaliokunnalle lausunnon hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 1998 (HE 100/1997 vp), joka on lähetetty valtiovarainvaliokuntaan 12 päivänä syyskuuta 1997.

Ulkoasiainvaliokunnan saaman tiedon mukaan Kansaneläkelaitos on muuttanut tulkin- taansa ulkomailla työskentelevien osalta siten, että tällainen työntekijä putoaa sosiaaliturvan ulkopuolelle, jos hän on viisi vuotta yhtäjaksoi- sesti pois Suomesta. Tämän lisäksi Kansaneläke- laitos soveltaa lakia taannehtivasti sen kohteena olevien vahingoksi. Nämä tulkinnot ovat aiheut- taneet, että Suomen asumisperusteisen sosiaali- turvan ulkopuolelle on jäänyt Suomen evankelis- luterilaisen kirkon ja muiden kirkkokuntien lä- hetystyöntekijöitä sekä kansalaisjärjestöjen ke- hitysyhteistyössä olevia, jotka aikaisemman tul- kinnan mukaan ovat säilyneet Suomen sosiaali- turvan piirissä riippumatta siitä, kuinka pitkiä

työkausia he ovat tehneet ulkomailla tai kuinka pitkiä aikoja he ovat työkausien välillä oleskel- leet kotimaassa.

Valiokunnan huomiota on kiinnitetty myös siihen, että Kansaneläkelaitos ei ole vielä korvan- nut vuoden 1995 osalta ulkomaan työntekijöitä koskevia työnantajan työterveyshuollon kuluja.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että ulko- mailla työskentelevien sosiaaliturvaa koskevat ongelmat selvitetään ja ratkaistaan tavalla, joka varmistaa normaalin sosiaaliturvan myös pitkiä ajanjaksoja asemapaikallaan työskenteleville ja sen vuoksi kotimaasta poissa oleville lähetyk- sityöntekijöille ja kansalaisjärjestöjen palvelukses- sa oleville kehitysaputyöntekijöille.

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvalio- kunta esittää kunnioittavasti,

että valtiovarainvaliokunta mietintöä laa- tiessaan ottaa huomioon, mitä tässä lau- sunnossa on esitetty.

Helsingissä 3 päivänä lokakuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Markus Aaltonen /sd
vpj. Eva Biaudet /r (osittain)
jäs. Satu Hassi /vihr
Esko Helle/vas
Sinikka Hurskainen /sd
Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
Kauko Juhantalo /kesk
Ilkka Kanerva /kok

Antero Kekkonen /sd
Kimmo Kiljunen /sd (osittain)
Sirpa Pietikäinen /kok
Jarmo Wahlström /vas
Ben Zyskowicz /kok
vjäs. Kaarina Dromberg /kok
Jorma Kukkonen /sd
Aapo Saari /kesk.

HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO 14/1997 vp

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 1998

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 12 päivänä syyskuuta 1997 lähettänyt hallituksen esityksen (HE 100/1997 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi valtiovarainvaliokuntaan. Eduskunnan työjärjestyksen mukaan erikoisvaliokunta voi omasta aloitteestaan antaa toimialaansa koskevan lausunnon talousarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina

- alivaltiosihteeri Juhani Kivelä, ylijohtaja Jorma Karjalainen, valtion työmarkkinajohtaja, osastopäällikkö Teuvo Metsäpelto ja budjettineuvos Raija Koskinen, valtiovarainministeriö
- ylijohtaja Pekka Kilpi, aluekehitysjohtaja Vei-

jo Kavonius, neuvotteleva virkamies Martti Kallio, neuvotteleva virkamies Pasi Bröijer, poliisiylitarkastaja Jorma Vuorio, lainsäädäntöneuvos Tarja Oksanen, vanhempi hallitussihteeri Riitta Koponen, esikuntaupseeri ja komentajakapteeni Kari Wahlström, sisäasiainministeriö

- johtaja Simo Juva ja taloussuunnittelupäällikkö Matti Väisänen, opetusministeriö
- finanssineuvos Ritva Cantell ja suunnittelu- sihteeri Arto Salmela, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
- erikoistutkija Pekka Tiainen, työministeriö
- johtaja Mielikki Tenhunen, ulkomaalaisvirasto
- tarkastusneuvos Asko Valkosalo, valtiontilintarkastajain kanslia
- ekonomisti Juhani Turkkila, Suomen Kuntaliitto.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Kuntatalous

Valiokunta toteaa yleisesti, että kuntien valtionosuuksia on leikattu koko 1990-luvun ajan. Kuntien rahoitusasema pysyi kuitenkin vielä vuonna 1996 melko hyvänä lähinnä verotulojen kasvun

ansiosta. Erityisen nopeasti kasvoi yhteisöveron tuotto. Vuonna 1997 kuntatalous pysynee vielä ylijäämäisenä. Verotulojen kasvu hidastunee kuitenkin edellisvuodesta.

Vuonna 1998 kuntien rahoitusasema näyttäisi heikkenevän. Verotulojen kasvu hidastunee entisestään. Kuntien osuus yhteisöveron tuotosta

alennetaan 40,0 prosenttiin, mikä pienentää kuntien saamaa yhteisövero-osuutta vuonna 1998 0,8 miljardia markkaa. Valtionosuuksia leikataan aiempien päätösten mukaisesti 1,3 miljardia markkaa. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksia vähennetään 0,3 miljardia markkaa. Valtionosuuksia korotetaan puolestaan kustannustason arvioidun muutoksen mukaisesti, mikä lisää valtionosuuksia 0,7 miljardia markkaa. Kuntien velvollisuus suorittaa opettajien eläkemaksua toteutetaan asteittain vuoden 1998 alusta lukien. Kuntien bruttomenoja tämä lisää ensi vuonna 0,6 miljardia markkaa. Kuntien rahoitusrakenne on valtionosuuksien vähenemisen ja yleisemminkin menojen ja tulojen kehityserojen vuoksi muuttunut olennaisesti ja muuttuu edelleen.

Hallintovaliokunta katsoo, että kunnilla tulee olla edellytykset järjestää kansalaisten peruspalvelut koko maassa kohtuullisella verorasituksella. Vaikka taloudellinen tilanne kunnissa keskimäärin on vielä kohtalaisen hyvä, ovat kuntien väliset erot suuret. Valiokunta on huolissaan heikoimmassa taloudellisessa asemassa olevien kuntien kyvystä tarjota peruspalveluita. Valtion ja kuntien välistä yhteistyötä ja neuvottelumenetelyä kehittämällä on huolehdittava siitä, että kuntien tehtäviin ja rahoitusmahdollisuuksiin kiinnitetään päätöksenteossa riittävästi huomiota.

Valiokunta pitää tärkeänä, että huolehditaan siitä, ettei valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa muuteta. Valtionosuusjärjestelmän ja valtionosuuksien jakoperusteiden on tuettava kuntien selviytymistä tehtävistään. Valtionosuuksien jakoperusteiden painotusta on syytä seurata ja niiden määrittäminen on tarvittaessa tarkistettava. Valtionosuuksien indeksitarkistukset tulisi tehdä täysimääräisinä ja valtionosuuksiin ei tulisi tehdä leikkauksia vuosina 1999—2001.

Valiokunta uudistaa hallituksen esityksestä kuntien valtionosuuslaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi antamassaan mietinnössä (HaVM 24/1996 vp) lausumansa käsityksen, jonka mukaan harkinnanvaraisten rahoitusavustusten määrän huomattavaa kasvattamista tulisi harkita. Harkinnanvaraisiin rahoitusavustuksiin käytettävissä olevan määrärahan riittävyys on tärkeää, koska näyttää ilmeiseltä, että kuntien taloudelli-

set erot kasvavat ja taloudellisiin vaikeuksiin joutuvien kuntien määrä kasvaa. Tekeillä olevan tulopoliittisen ratkaisun yhteydessä mahdollisesti tehtävillä veroratkaisuilla ei valiokunnan mielestä myöskään saisi vaarantaa kuntien tulopohjaa.

Alueiden kehittäminen

Maakunnan kehittämisrahaa käytetään alueiden kehittämisestä annetun lain mukaan pääasiallisesti maakuntien elinkeinotoiminnan omatoimiseen kehittämiseen. Vuoden 1998 talousarvioesityksessä oleva määrärahaesitys on 114 miljoonaa markkaa, joka on 9,5 miljoonaa markkaa enemmän kuin vuonna 1997. Määrärahasta on yli 70 prosenttia varattu EU:n kanssa osarahoitettavien ohjelmien 6 (harvaanasutut alueet), 2 (taantuvat teollisuusalueet), 5b (maaseudun kehittämisaalueet) ja 4 (toimenpidekokonaisuus osamiskeskusmallin kehittämiseksi) kansalliseksi rahoitusosuudeksi. Tavoiteohjelmien ja yhteisöaloitteiden (INTERREG) lisäksi määrärahaa käytetään kokonaan kansallisesti rahoitettaviin aluekehitysohjelmiin.

Hallintovaliokunta toteaa, että voimassa olevan aluekehityslain hallituksen esityksen perusteluissa todettiin, että maakunnan kehittämisraha tulisi koota silloisista eri hallinnonalojen alueellisesti kohdennetuista projektirahoista ja sen määrän tulisi olla noin 200 miljoonaa markkaa. Aluekehityslain hyväksymisen yhteydessä eduskunta kiinnitti asiaan huomiota liittämällä vastaukseensa hallitukselle asiaa koskevan lausuman. Siinä eduskunta edellytti hallituksen huolehtivan siitä, että maakunnan kehittämisrahan suuruuden tulisi olla noin 200 miljoonaa markkaa. Tähän asti sisäasiainministeriö on ehdottanut joka vuosi maakunnan kehittämisrahan määräksi 200 miljoonaa markkaa. Tänä vuonna ministeriö esitti määrärahan suuruudeksi 165 miljoonaa markkaa perustellen esitystä lähinnä hallituksen ohjelmassa olevan kaupunkipoliittikan kehittämisen tarpeilla. Talousarvioesityksessä olevaa 114 miljoonan markan määrärahaesitystä on pidettävä riittämättömänä. Määrärahan niukkuus heikentää erityisesti EU-tuki-alueisiin kuulumattomien alueiden elinkeinotoiminnan omatoimista kehittämistä samoin kuin

kaupunkipolitiikan toteuttamista. Juuri näille alueille kansallisten aluekehittämishajelmien toteutus on ollut tärkeää.

Kauppa- ja teollisuusministeriön pääluokan, momentin 32.51.49 perustelujen mukaan kehitysalueen investointitukea, pienyritystukea, pk-yritysten kehittämistukea ja yritysten toimintaympäristötukea saa myöntää vuonna 1998 enintään 250 000 000 markkaa, joka on varattu Euroopan aluekehitysrahaston osarahoitamiin hankkeisiin. Valiokunta toteaa momentin perustelujen osalta, että mainittuja tukimuotoja voidaan periaatteessa käyttää myös sellaisilla kansallisilla tukialueilla, jotka eivät kuulu EU-tukialueisiin. Pienyritystukea, pk-yritysten kehittämistukea ja yritysten toimintaympäristön tukea voidaan käyttää jopa koko maassa. Myöntämisvaltuuden sitominen momentin perusteluissa Euroopan aluekehitysrahaston hankkeisiin merkitsee tuen käytön keskittämistä ainoastaan EU-tukialueille. Valiokunta katsoo, että momentin perustelua tulisi muuttaa niin, että määrärahan käyttö olisi mahdollista myös EU-tukialueiden ulkopuolisilla kansallisilla tukialueilla ja muualla maassa ns. valkoisilla alueilla.

Menomomentille 26.98.61 on kirjattu Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) osuus tavoiteohjelmien 6, 2 ja 5b hyväksyttyjen ohjelma-asiakirjojen vuoden 1998 maksusitoumuksista. Määräraha-arvioissa on otettu huomioon ohjelmiin tulevat vuotuiset inflaatiotarkistukset (ns. indeksioinnit). Osa EU-hankkeiden kansallisesta julkisesta rahoituksesta näyttää olevan tarkoitus saada kunnilta. Talousarvioesityksen momentin 26.98.61 selvitysosassa mainitaan, että "määrärahan sisältyvän indeksikorotuksen vaatimasta kansallisesta osuudesta vastaavat täysimääräisesti muut kuin valtio". Valiokunta katsoo, että valtion tulee vastata edellä mainitusta kansallisesta rahoitusosuudesta samassa suhteessa kuin EU:n kansallisesta julkisesta osarahoituksesta yleensäkin.

Vuoden 1998 talousarvioesityksessä on yhteensä 29 momenttia nimetty kokonaan tai osittain aluekehityslain mukaisiksi aluekehitysrahoiksi. Määrärahoja osoitetaan aluekehittämishajelmiin (kansallisiin tai EU-osarahoitteisiin) liittyviin elinkeinotoiminnan kehittämishankkei-

siin, julkisiin investointeihin ja väestölle tärkeiden palveluiden turvaamiseen. Aluekehitysrahoiksi merkittyjen määrärahojen arvioidaan olevan noin 4,1 miljardia markkaa vuoden 1998 talousarviossa. Aluekehitysrahastojen suuntaamisen painopisteitä ovat muun muassa osaamisvahvuuksien tukeminen, uusien yritysten luominen ja verkostoyhteistyön vahvistaminen sekä tasapainoisen kaupunki- ja maaseutukehityksen turvaaminen.

Hallintovaliokunta on valtioneuvoston selonteosta alueiden kehittämisestä annetun lain tavoitteiden toteutumisesta antamassaan mietinnössä (HaVM 14/1997 vp) ehdottanut EU:n rakennerahastojen osalta, että niiden budjetointia tulisi yksinkertaistaa ja samalla luopua momentikohtaisista sitovista EU-osarahoitukseen suunnattavista rajoittavista määrärahavaroituksista. Talousarvion kaikkia momentteja tulisi voida käyttää EU-hankkeiden osarahoituksena, mikäli se käyttöperusteiden mukaan muutoin on mahdollista. Kunkin pääluokan selvitysosassa tulisi esittää arvio ministeriön osallistumisesta aluekehitystyöhön (EU ja kansallinen). Tätä arviota täydennettäisiin kuvaamalla ne ministeriön toimenpiteet, joilla ohjelmia voidaan toteuttaa. Talousarvion yleisperusteluissa tulisi edelleen esittää yhteenvedo EU-ohjelmien toteuttamiseen käytettävästä rahoituksesta. Valiokunta uudistaa tältä osin aikaisemmin lausumansa.

Poliisitoiminta

Poliisin tavoitteena on talousarvioesityksen mukaan muun muassa kiinnittää erityistä huomiota turvallisuuspalveluiden saatavuuteen ja laatuun. Poliisille vuodelle 1998 asetetut tulostavoitteet on esitetty talousarvioesityksen luvun 26.75 selvitysosassa. Toimintamenoihin on momentille 26.75.21 esitetty 2 519 189 000 markan määrärahaa.

Hallintovaliokunta pitää esitettyä määrärahaa riittämättömänä. Sisäisen turvallisuuden säilyttämisen edellytysten turvaamiseksi ja muun muassa lähipoliisitoiminnan laajentamiseksi määrärahaa tulisi lisätä. Lisämäärärahan tarpeeksi valiokunta arvioi 40 miljoonaa markkaa, mikä vastaa sisäasiainministeriön alkuperäistä määrärahaesitystä.

Suomen Poliisijärjestöjen liitto ry. on myös tuonut esiin huolensa toimintamäärärahojen mitoituksen ja tehtävien epäsuhtaan sen jäsenille aiheuttamasta työturvallisuusongelmasta. Valiokunta toteaa, että se on tuonut aikaisemmin esille, että valtion tulee huolehtia henkilöstöstään asianmukaisesti niin, että henkilöstön fyysisestä ja henkisestä jaksamisesta pidetään riittävää huolta.

Ulkomaalaisviraston asioiden käsittelyajat

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen sisäasiainministeriön valiokunnalle jättämästä selvityksestä ilmenevään seikkaan, että kansalaishakemusten käsittelyajat näyttävät taas alkavan pidentyä. Ulkomaalaisvirasto pystyy käsittelemään nykyisin vuodessa hieman yli 1 000 hakemusta. Tällä hetkellä käsitellään vuonna 1995 tulleita hakemuksia eli käsittelyaika on ollut noin 2 vuotta. Viraston selvityksen mukaan tilanne kuitenkin pahenee nopeasti, jollei voimavaroja lisätä. Jos mitään järjestelyjä ei tehdä, saadaan vuonna 1997 jätetyt hakemukset käsiteltyä vasta vuonna 2005. Hakemusten käsittelyajoiksi voitaisiin pahimmillaan muodostua jopa 8 vuotta.

Valiokunta pitää tilannetta hakijoiden oikeusturvan kannalta täysin kestäättömänä ja katsoo, että hakemusruuhka on purettava pikaisesti. Viraston tarkoituksena on palkata määrärahaista henkilöstöä ruuhkan purkuun. Tässä vaiheessa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota myös viraston työnkulkujen kehittämiseen ja tehokkuuden lisäämiseen. On myös selvítettävä, voitaisiinko osa tehtävistä siirtää muille viranomaisille.

Hallinnon kehittämiseen liittyvien tehtävien hoito

Talousarvioesityksen momentin 28.01.21 (valtiovarainministeriö, toimintamenot) perustelusan mukaan yhden osastopäällikön viran nimike on tarkoitus muuttaa kehitysohjohtajaksi. Asiantuntijoiden kuulemisen yhteydessä hallintovaliokunnan tietoon on tullut, että valtiovarainministeriön tarkoituksena on yhdistää hallinnon kehittämisosasto ja henkilöstöosasto, joka toimii myös Valtion työmarkkinalaitoksena. Osastojen yhdistämistä on perusteltu sillä, että järjestely vapauttaisi resursseja ja mahdollistaisi voimavarojen siirron ministeriön sisällä. Uuden osaston henkilöstömäärä tulisi olemaan yli 80.

Hallintovaliokunta katsoo, että hallinnon ja henkilöstöhallinnon kehittämistä, josta hallinnon kehittämisosasto vastaa, on tarkoituksenmukaista tarkastella yhtenä kokonaisuutena, jonka lähtökohtina ovat toisaalta kansalaisten ja yhteisöjen palvelutarpeet ja toisaalta tuloksellinen ja taloudellinen julkinen hallinto. Työmarkkina- ja työnantajapolitiikan hoitoon liittyvät kysymykset, joista henkilöstöosasto vastaa, on puolestaan tarkoituksenmukaista säilyttää hallinnon kehittämisestä erillisenä omana kokonaisuutenaan.

Lausunto

Lausuntonaan hallintovaliokunta kunnioittavasti esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa mietintöönsä laatiessaan huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Matti Väistö /kesk
 vpj. Kaarina Dromberg /kok
 jäs. Timo Järvilahti /kesk
 Reijo Kallio /sd
 Toimi Kankaanniemi /skl
 Juha Karpio /kok
 Valto Koski /sd
 Osmo Kurola /kok

Hannes Manninen /kesk
 Jukka Mikkola /sd
 Tuija Pohjola /sd
 Iivo Polvi /vas
 Veijo Puhjo /va-r
 Erkki Pulliainen /vihr
 Aulis Ranta-Muotio /kesk.

LIIKENNEVALIOKUNNAN LAUSUNTO 13/1997 vp

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 1998

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 12 päivänä syyskuuta 1997 lähettänyt hallituksen esityksen 100/1997 vp valtion talousarvioksi vuodelle 1998 valmistelevasti käsiteltäväksi valtiovarainvaliokuntaan. Liikennevaliokunta on eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentissa ilmenevässä tarkoituksessa päättänyt antaa valtiovarainvaliokunnalle asias-
ta lausuntonsa.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kansliapäällikkö Juhani Korpela ja neuvotteleva virkamies Petri Jalasto, liikenneministeriö
- ylijohdaja Eero Karjalainen ja johtaja Jukka Isotalo, Tielaitos

- apulaisjohtaja Martti Kerosuo, Ratahallinto-
keskus
- pääjohtaja Henri Kuitunen, VR Osakeyhtiö
- liikenneinsinööri Kari Ojala, Kuntaliitto
- toimitusjohtaja Heikki Kääriäinen, Linja-
autoliitto
- toiminnanjohtaja Tero Anttila, Paikallislii-
kenneliitto
- hallintopäällikkö Matti Eronen, Suomen Tak-
siliitto
- toiminnanjohtaja Sisko Kangas, Liikenneliit-
to
- pääsihteeri Eija Väättäinen, varapuheenjohta-
ja Antti Jokinen ja varapuheenjohtaja Matti
Rautavirta, Suomen Kylätoiminta r.y.

HALLITUKSEN ESITYS

Hallitus esittää eduskunnan hyväksyttäväksi valtion talousarvion vuodelle 1998.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT JA PERUSTELUT

Liikennevaliokunta on käsitellyt asiaa liikenne-
ministeriön hallinnonalan ja talousarvion liiken-
nepoliittisten vaikutusten alalta lähinnä joukko-
liikenteen näkökulmasta.

Liikennevaliokunta huomauttaa, että halli-
tusohjelmassa todetaan seuraavaa: "*Joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä parannetaan sekä lisätään mahdollisuuksia eri lii-*

kennemuotojen yhteiskäyttöön. Joukkoliikenteen käytettävyyttä ja kilpailukykyä tuetaan säilyttämällä joukkoliikenteen arvonlisävero nykyisellään.”

Valiokunta toteaa, että valtion vuoden 1998 talousarvioesityksessä on varattu joukkoliikenteen palvelujen oston ja kehittämiseen 457 miljoonaa markkaa eli 10,6 miljoonaa markkaa vähemmän kuin 1997. Joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä heikennetään esittämällä arvonlisäveroa korotettavaksi kuudesta prosentista kahdeksaan prosenttiin ja dieselöljyn polttoaineveroa korotettavaksi 15 penniä /litra. Lisäksi muun polttoaineveron korotukset heikentävät taksiliikenteen toimintaedellytyksiä.

Liikennevaliokunta huomauttaa, että määrärahalleikkaus vaikuttaa joukkoliikenteen palveluista vähentävästi. Arvonlisäveron korotus niin ikään vähentää palveluista ja aiheuttaa korotuspaineita taksoihin. Myös polttoaineveron nosto vaikuttaa taksoihin korottavasti ja nostaa uusien ostosopimusten hintoja.

Määrärahojen supistuminen ja joukkoliikenteen arvonlisäveron korotus merkitsevät yhteensä noin 15 miljoonan markan vähennystä tämän vuoden kaukoliikenteen ja junien lähiliikenteen ostomäärärahoihin verrattuna. Arvonlisä- ja polttoaineveron korotukset aiheuttavat linja-auto- ja taksiliikenteen taksoihin liikenneministeriön arvion mukaan vähintään 2 prosentin korotuspaineen. Liikennevaliokunta ei voi hyväksyä joukkoliikenteen kustannusten nousua ja niiden vaikutusta joukkoliikenteen taksoihin.

Liikennevaliokunnan käsityksen mukaan arvonlisäveron korottaminen ei ole perusteltua, sillä matkustajamaksujen kohoaminen vähentää joukkoliikenteen käyttöä ja lisää henkilöautoliikennettä.

Liikennevaliokunta edellyttää, että joukkoliikenteen arvonlisävero säilytetään nykyisessä 6 prosentissa.

Raideliikenteen osalta valiokunta toteaa, että henkilöliikenteen junapalveluiden ostot supistuvat kuluvasta vuodesta 10,6 miljoonaa markkaa. Tänä vuonna ostomäärärahoja leikattiin 15 miljoonalla markalla summan kohdistuessa kokonaan junaliikenteeseen. Liikennevaliokunta kiin-

nittää huomiota siihen, että palveluostojen vähentäminen johtaa todennäköisesti tarjonnan supistumiseen. Valiokunta huomauttaa, että valtioneuvoston periaatepäätöksessä 21.4.1994 koskien VR:n yhtiöittämistä, on todettu, että henkilöliikennepalveluiden ostoihin varataan valtion talousarvion vuosittain tarpeellinen määräraha liikennepalveluiden säilyttämiseksi nykyistä vastaavassa laajuudessa.

Liikennevaliokunta edellyttää, että vuoden 1998 valtion talousarvion henkilöliikenteen palveluostoihin tulisi varata summa, joka mahdollistaa nykyisen laajuisen henkilöliikenteen hoitamisen.

Hallitus esittää muutoksia työmatkakulujen verovähennysoikeuteen. Liikennevaliokunnan käsityksen mukaan ehdotukset eivät ole liikennepoliittisesti oikean suuntaisia. Omavastuun korottamisella kiristetään verotusta valtaosalla vähennyksen tehneistä ja vähennyksen ylärajan nostaminen hyödyttää pääasiassa ylipitkää työmatkaa henkilöautolla tekeviä. Liikennevaliokunta esittää, että työmatkakulujen verovähennysoikeuteen ei tehdä muutoksia.

Liikennevaliokunta toteaa, että joukkoliikenteen kilpailukyky on säilytettävä ja saatava asiakkaalle nykyistä joustavammaksi ja toimivammaksi. Keinona seutulippujärjestelmä on osoittautunut onnistuneeksi. Seutulippujärjestelmästä on erittäin myönteisiä kokemuksia. Seutulippu on tänä vuonna käytössä noin 250 kunnassa. Valtio ja monet kunnat hyötyvät seutulipuista enemmän kuin kohdistavat niihin rahoitusta; työmatkojen verovähennysperusteen vuoksi seutuliput ovat tuoneet valtiolle ja kunnille merkittävästi verotuloja. Seutulippujärjestelmän lakauttaminen veisi nämä tulot. Liikennevaliokunta pitää seutulippujärjestelmää välttämättömänä ja sen kehittämistä tärkeänä. Liikennevaliokunta korostaa joukkoliikenteen sujuvoittamiseksi eri liikennemuotojen yhteistyötä. Tavoitteena on yhteistyön lisääminen valtion, kuntien ja erilaisten joukkoliikennepalvelujen tuottajien kesken. Liikennevaliokunta pitää tärkeänä, että joukkoliikennejärjestelmästä luodaan kilpailukykyinen kokonaisuus kytkemällä eri joukkoliikennemuodot toimivaksi järjestelmäksi.

Edellä esitetyn perusteella liikennevaliokunta kunnioittavasti esittää,

että valtiovarainvaliokunta mietintöään laatiessaan ottaa huomioon, mitä liikennevaliokunta on asiasta lausunut.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Pauli Saapunki /kesk
jäsen. Klaus Bremer /r
Tarja Filatov /sd
Seppo Kanerva /kok
Minna Karhunen /kok
Eero Lämsä /kesk
Raimo Mähönen /sd

Tero Mölsä /kesk
Reino Ojala /sd
Jorma Rantanen /sd
Pekka Saarnio /vas
Helena Vartiainen /sd
Raimo Vistbacka /ps
vjäs. Tauno Pehkonen /skl.

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 12/1997 vp

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 1998

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan apulaispääsihteeri on kirjeellään 12.9.1997 saattanut eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentista ilmenevässä tarkoituksessa valiokunnan tietoon, että eduskunta on 12.9.1997 lähettänyt hallituksen esityksen 100/1997 vp valtion talousarvioksi vuodelle 1998 valmistelevasti käsiteltäväksi valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina

- metsäneuvos Sampsa Sivonen ja ylitarkastaja Tero Tolonen, maa- ja metsätalousministeriö

- varametsäjohtaja Timo Nyrhinen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ry
- johtaja Hannu Valtanen, Metsäteollisuus ry
- johtaja Ilmo Kolehmainen, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio
- johtaja Matti Suihkonen, Pohjois-Savon metsäkeskus
- johtaja Eila Valtanen, Kainuun metsäkeskus.

Lausunnon rajaaminen

Valiokunta rajaa kannanottonsa maa- ja metsätalousministeriön pääluokan metsätaloutta koskevaan lukuun 30.86.

TALOUSARVIOESITYS

30.86 Metsätalous (osa EU)

Yleistä

Luvun selvitysosasta ilmenee, että keskeisenä tavoitteena on puuntuotannon turvaaminen ja metsävarojen tehokas käyttö ottaen samalla huomioon metsien elinvoimaisuuden edistämisen ja niiden biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen. Tavoitteiden saavuttamiseen pyritään metsälain ja kestävä metsätalouden rahoituksesta annetun lain toimeenpanolla sekä maa- ja metsätalousministeriön suorassa tulosohtauksessa olevan metsätalouden edistämisen ja valvontaorganisaation vakiinnutetulla toiminnalla.

Vuonna 1998 on tarkoitus käyttää valtion varoja 264 miljoonaa markkaa yksityismetsien puuntuotannon kestävyys turvaamiseksi rahoitettaviin kansallisiin töihin ja metsäviestintään. Tästä määrärahasta olisi valtioneuvoston 249 miljoonaa markkaa ja lainaa 15 miljoonaa mark-

kaa. Lisäksi arvioidaan, että EU:n maatalouden ohjaus- ja tukirahaston tukiosaston osarahoittamiin puuntuotannon kestävyiden turvaamistoihin maksettaisiin vuonna 1998 valtion rahoitusosuutta 16 miljoonaa markkaa ja EU:n rahoitusosuutta 16 miljoonaa markkaa eli yhteensä 32 miljoonaa markkaa. Puuntuotannon turvaamistoiden painopiste olisi nuoren metsän hoidossa ja metsänuudistamisessa sekä alueellisesti myös kunnostusajituksessa. Näiden töiden työvoima on keskimäärin 2 610 henkilötyövuotta.

Momentti 30.86.42 (Valtionapu metsätalouden edistämisen ja valvontaorganisaatioille)

Momentille esitetään myönnettäväksi 179 000 000 markkaa. Momentin selvitysosaa mukaan määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon 8 000 000 markkaa lisärahoituksena metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämisskeskus Tapion lisäeläkemenoihin.

Selvitysosassa todetaan, että maa- ja metsätalousministeriö on asettanut metsäkeskusten vuoden 1998 toiminnalle alustavasti seuraavat tavoitteet: Valvonta- ja tarkastustoiminnan tavoitteena on varmistua metsälainsäädännön noudattamisesta sekä tuottaa tietoa metsien käsittelyn ja metsänhoitotöiden laadullisesta tasosta mahdollisia korjaavia toimenpiteitä varten. Erityistä huomiota kiinnitetään metsänuudistusalojen valvontaan ja kestävä metsätalouden rahoituksesta annetun lain tarkoittamien toimenpiteiden

lainmukaisuuteen ja laatuun. Maastotarkastuksia tehdään yhteensä 8 000 kohteella (vuonna 1997 tulossopimuksissa asetettu tavoite 7 800 kohdetta). Metsäsuunnittelun pinta-alatavoite on 640 000 hehtaaria (vuonna 1997 tulossopimuksissa asetettu tavoite 709 000 ha) ja myytävien tilakohtaisten metsäsuunnitelmien tavoitemäärä on 7 000 kappaletta (vuonna 1997 tulossopimuksissa asetettu tavoite 8 200 kappaletta). Metsäsuunnittelu on monitavoitteista. Muun edistämistoiminnan tavoitteena on neuvonnalla, tiedotuksella ja koulutuksella edistää metsien kestävää hoitoa ja käyttöä ja erityisesti tähän sisältyvää metsien biologisen monimuotoisuuden säilymistä. Metsätalouden kehittämisskeskus Tapion vuoden 1998 toiminnan tavoitteena on tuottaa ennen kaikkea maa- ja metsätalousministeriölle ja metsäkeskuksille sellaisia metsätaloudellisia kehittämis- ja asiantuntijapalveluja ja hallinnollisia palveluja, jotka tukevat metsälainsäädännön tavoitteiden saavuttamista.

Momentti 30.86.44 (Tuki puuntuotannon kestävyiden turvaamiseen (osa EU) (siirtomääräraha 3 v))

Momentille esitetään myönnettäväksi 281 000 000 markkaa (1997 määräraha 228 780 000).

Määrärahaa saa käyttää muun muassa kestävä metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisten menojen maksamiseen.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleistä

Valiokunta toteaa, että talousarvioesityksessä metsätaloudelle asetetut tavoitteet vastaavat metsälain ja metsätalouden rahoituksesta annetun lain tavoitteita. Säädetäessä mainittuja lakeja valiokunta edellytti mietinnössään (MmVM 18/1996 vp), että valtion talousarvion laatimisen yhteydessä huolehditaan riittävien määrärahojen osoittamisesta metsälainsäädännön mukaisiin tarkoituksiin. Valiokunta kiinnitti huomiota siihen, että lainsäädäntö lisäisi metsäkeskusten

tehtäviä ja työmäärää huomattavasti. Uusia tehtäviä olivat muun muassa metsätalouden alueellisen tavoiteohjelman laatiminen ja seuranta, metsäluonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja valtion metsien valvonta. Uudet tehtävät asettivat metsäkeskusten asiantuntemukselle uusia vaatimuksia etenkin ympäristötietouden suhteen. Valiokunta totesi mietinnössään, että metsäkeskusten henkilövoimavaroja oli jatkuvasti supistettu, mikä vaaransi metsäkeskuksille säädettäväksi ehdotettujen uusien ja muuttuvien

tehtävien hoitamisen. Mietinnössä edellytettiin, että metsäkeskusten metsälainsäädännön uudistamisen johdosta lisääntyneet ja muuttuneet tehtävät tuli ottaa huomioon niiden henkilövoimavaroihin vaikuttavia päätöksiä tehtäessä.

Uuden metsälainsäädännön mukaisten töiden rahoittaminen

Valiokunta toteaa, että työvarat momentilla 30.86.44 ovat sinänsä riittäviä nuoren metsän hoidolle asetetun tavoitteen toteuttamiseen. *Talousarvioesityksessä metsänhoidolle asetetut tavoitteet vaarantuvat kuitenkin, koska hankkeiden aikaansaamiseksi välttämättömään johtamiseen ja viestintään ei osoiteta lisävoimavaroja.* Metsätalouden edistämis- ja valvontaorganisaatioille momentilla 30.86.42 esitetty valtionapu (179 miljoonaa markkaa) on alle kuluvan vuoden tason, vaikka määrätavoitteet nuoren metsän hoidossa lähes kaksinkertaistuvat. Työmäärien nosto talousarviossa esitetyin tavoin, pelkästään työn suorittamiseen osoitettavia varoja lisäämällä, ei voi onnistua, sillä hankkeet eivät lähde käyntiin itsestään. Valiokunnan saamasta selvityksestä on käynyt ilmi, että hyvin pienillä työvolyyymeillä panostamista viestintään ja neuvontaan ei juuri tarvita. Haluttaessa lähes kaksinkertaistaa vuotuinen suoritetaso lisäpanostus neuvonnan, viestinnän ja kampanjoiden johtamisen muodossa on kuitenkin välttämätöntä. Varsinkin ”viimeisten” työmäärähehtaarien aikaansaaminen vaatii tehokasta markkinointipanostusta. Ehdotettu 47 miljoonan markan lisäpanostus nuoren metsän hoitoon tavoittelee noin 60 000 hehtaarin lisäystä nuoren metsän hoidon määrään. Pirkanmaalla toteutetun neuvontaprojektin laskentatulojen perusteella on arvioitavissa, että tavoitteen saavuttamiseksi organisaation välttämätön neuvontapanostus on suuruusluokkaa 250—400 markkaa/hehtaari. Siten neuvontakampanjasta puuttuu 15—24 miljoonaa markkaa. Valiokunta katsookin, että lisääntyneitä työmäärärahoja vastaavasti valtionapua momentilla 30.86.42 on lisättävä.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta toteaa lisäksi, että uuden metsälainsäädännön mukaiset työt ovat suurelta osin vielä vailla rahoitusta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan

metsälain ja kestävän metsätalouden rahoituslain täytäntöönpanon aiheuttama työmäärien lisääntyminen on arvioitu työpanokseltaan 38—45 miljoonan markan suuruiseksi. Tästä katettiin vuoden 1996 talousarviossa 18 miljoonaa markkaa. Vaille rahoitusta jäi siten 20—27 miljoonan markan osa. Mikäli kestävän metsätalouden rahoituksesta annettua lakia muutetaan menettelyltään kevyemmäksi, keventää se edistämisorganisaation työmääriä ja pienentää myös rahoitustarvetta. Kuitenkin jäljelle jää varsin huomattava rahoitusvaje.

Selvitettäessä vuonna 1996 uuden metsälainsäädännön vaikutuksia metsäkeskusten työmääriin, suurimpia yksittäisiä, täysin uusia työtehtäviä olivat avainbiotooppikartoitus (10,2 miljoonaa markkaa), alueellisten tavoiteohjelmien laadinta (5,0 miljoonaa markkaa), tilakohtaisten toimintasuunnitelmien laadinta (9,1 miljoonaa markkaa) ja luonnonhoitohankkeiden suunnittelu sekä toteuttaminen (5,0 miljoonaa markkaa). Avainbiotooppikartoitukseen liittyen eduskunta edellytti vastauksessaan (EV 209/1996 vp — HE 63/1996 vp), että metsälain tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt kartoitetaan viipymättä lain voimaantulon jälkeen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan avainbiotooppikartoituksen tekeminen on pahasti kesken. Noin 80 prosenttia yksityismetsistä pitäisi kartoittaa maastossa. Tähän mennessä on kartoitettu 70 000 hehtaaria. Saadun selvityksen mukaan alueellisten tavoiteohjelmien laadinta ei valmistu vuonna 1997, vaan jatkuu vuoden 1998 aikana. Valiokunta toteaa, että uuden lainsäädännön tarkoituksena oli nimenomaan uusiin asioihin panostaminen. Jotta uskottavuus metsien kestäväan hoitoon ja käytön edistämiseen ei vaarantuisi, metsälakien täytäntöönpanon tulee sujua moitteettomasti.

Edistämis- ja valvontaorganisaation toiminnallinen kehittäminen

Valiokunta toteaa myös, että metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion välttämätön toiminnallinen kehittäminen on kärsinyt määrärahaileikkausten jatkuessa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion toimin-

nassa ratkaisuaan odottavia kysymyksiä ovat siirtyminen tietojärjestelmissä uuteen sukupolveen, uusi paikkatietojärjestelmä ja tietoliikenneyhteyksien uudelleenjärjestely yleisen verkostoitumisen edellyttämällä tavalla. Uudet paikkatietoon perustuvat palvelujärjestelmät edellyttävät uuden sukupolven laitteistoja. Vuonna 1998 tuli si ottaa käyttöön paikkatietoon perustuvat laitteistot noin 150 toimipisteessä. Kustannukset laitteistoista ovat 5,4 miljoonaa markkaa ja ohjelmistoista 8,2 miljoonaa markkaa. Oman työaikapanostuksen kustannukset nostavat ohjelmistokehityksen panostuksen puolitoistakertaiseksi eli 12,3 miljoonaa markkaan. Vanhentuneen laiteympäristön tietoliikennenyhteydet on myös uusittava. Metsäkeskusten tulee siirtyä tietoliikenneverkkoon, joka nykyisen lisäksi tarjoaa yhteydet sidosryhmiin, ministeriöön sekä muihin viranomaisiin ja joka toimii nykyistä kehittyneemmällä tietoturvaperiaatteella. Vuosikustannukset ovat 3,8 miljoonaa markkaa.

Valiokunta toteaa lisäksi, että metsäluonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen tähtäävien töiden vaatimukset edellyttävät myös henkilöstön osaamiseen panostamista. Lisäksi Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion eläkemenojen lisärahoitus rasittaa omalta osaltaan metsätalouden edistämisen- ja valvontaorganisaatiota.

Valiokunta on mietinnössään (MmVM 8/1995 vp) hallituksen esityksestä laiksi metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta (HE 117/1995 vp) edellyttänyt muun ohella, että esityksessä muodostettaviksi ehdotettujen metsäkeskusten kokonaislukumäärä ei ylitä yhtätoista. Myöhemmin säädetty metsälaki on edellä todetun mukaisesti lisännyt metsäkeskusten tehtäviä ja muuttanut tehtävien sisältöä. Valiokunta katsoo, että muuttuneessa tilanteessa metsäkeskusten lukumäärää ei enää nykytilanteesta tule muuttaa.

Toimenpide-ehdotus

Edellä esitetyn perusteella valiokunta katsoo, että metsätalouden edistämisen- ja valvontaorganisaatioiden valtionapua momentilla 30.86.42 tulee lisätä siten, että uuden metsälainsäädännön mukaiset tavoitteet voidaan saavuttaa.

Lausunto

Lausuntoon maa- ja metsätalousvaliokunta kunnioittavasti esittää,

että valtiovarainvaliokunta mietintöönsä laatiessaan ottaa huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Timo Kalli /kesk
vpj. Kari Rajamäki /sd
jäs. Raimo Holopainen /sd
Mikko Immonen /vas
Tapio Karjalainen /sd
Annikki Koistinen /kesk
Jari Koskinen /kok

Marjaana Koskinen /sd
Esa Lahtela /sd
Raimo Mähönen /sd
Tuija Nurmi /kok
Tauno Pehkonen /skl
Erkki Pulliainen /vihr
Ola Rosendahl /r.

PUOLUSTUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 4/1997 vp

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 1998

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunnan apulaispääsihteeri on kirjeellään 12 päivältä syyskuuta 1997 saattanut eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentista ilmeneväs-
sä tarkoituksessa puolustusvaliokunnan tietoon eduskunnan päätöspöytäkirjanotteen hallituksen esityksestä 100/1997 vp valtion talousarvioksi vuodelle 1998. Valiokunta on päättänyt kokouksessaan 18.9.1997 antaa asiasta lausunnon valtiovarainvaliokunnalle puolustusministeriön hallinnonalan osalta.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina

- kansliapäällikkö Pertti Nykänen, osastopäällikkö Eero Lavonen ja taloussuunnittelija Mauri Rauhala, puolustusministeriö
- puolustusvoimain komentaja, kenraali Gustav Hägglund, kenraaliluutnantti Jussi Hautamäki ja majuri Hannu Kankkunen, pääesikunta
- Mikkelin Sotilasläänin komentaja, prikaatikenraali Olli Nepponen
- everstiluutnantti Heimo Nordfors, Tykistöprikaati
- puheenjohtaja Pekka Kouri, Upseeriliitto ry
- puheenjohtaja Harri Sirén, Päälystöliitto ry
- puheenjohtaja Pirkko Mattila, Maanpuolustuksen Henkilökuntaliitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Puolustusministeriön hallinnonalalle ehdotetaan vuodelle 1998 määrärahoja 10 100 miljoonaa markkaa. Puolustusmateriaalihankintoihin myönnetään 4 720 miljoonaa markkaa, mistä 4 567 miljoonaa markkaa on tarkoitettu aikaisemmin myönnettyjen tilausvaltuuksien maksuja varten, indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuvat menot mukaan lukien. Vuoden 1998 talousarviossa indeksi- ja valuuttakurssimaksujen osuus lisääntyy lähinnä dollarin kurssin kehityksestä johtuen kuluvan vuoden varsinaisen talousarvion 497 miljoonasta markasta

1 110 miljoonaan markkaan ja aiheuttaa samalla 4,6 prosentin kasvun hallinnonalan kokonaismenoihin.

Esitykseen sisältyy 7 766 miljoonan markan valmiusyhtymien varustamisen tilausvaltuus. Tilausvaltuuden maksut ajoittuvat vuosille 1998—2006 ja siitä aiheutuvat vuosittaiset maksuosuudet vuodesta 1998 alkaen ovat miljoonina markkoina 18, 22, 801, 1 300, 1 450, 1 250, 1 080, 1 261 ja 584.

Puolustusvoimien toimintamenoihin esitetään 5 064 miljoonaa markkaa, mikä vastaa vuo-

den 1997 tasoa. Puolustusvoimien toimintaa ja tavoitteita suunnataan eduskunnan hyväksymän hallituksen turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon mukaisesti. Selonteon mukaiset uudet varusmiesten palvelusajat on suunniteltu otettaviksi käyttöön vuoden 1998 toisesta saapumis-

erästä alkaen. Puolustusvoimien johtamis- ja hallintojärjestelmä uudistetaan ja Oulun ja Vaasan joukko-osastot lakkautetaan vuoden 1998 aikana. Lähes tuhannelle palkatulle henkilölle joudutaan osoittamaan uudet työpaikat.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Toimintamenot

Puolustusvaliokunta on vuosittaisissa lausunnoissaan lisääntyvästi kiinnittänyt huomiota puolustusvoimien toimintamenojen riittämättömyyden tasoon. Toimintamenoista henkilöstön palkat muodostavat ylivoimaisesti merkittävimmän osan ollen vuoden 1998 talousarviossa 3 197 milj. markkaa. Asevelvollisten ylläpitoon käytetään 528 milj. markkaa ja toimitilakustannuksiin 516 milj. markkaa. Esimerkiksi sota- ja leiriharjoitukset, aluevalvonta ja alueellisen koskemattomuuden turvaamiskyky, polttoaineet ym. maksavat edellä lueteltuja kustannuseriä vähemmän, ensi vuonna 354,5 milj. markkaa. Saadun selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että puolustusvoimien rakennemuutoksen edellyttämä, mm. henkilökunnan siirtomenoihin tarvittava runsaan 40 milj. markan toimintamenojen lisäys ei sisälly talousarviesitykseen.

Hallituksen eri hallinnonaloille antamat säästölavoitteet ovat viime vuosina kohdistuneet juuri toimintameneihin. Karsiminen toimintamenoista liittyy yhtäältä yleiseen valtiontalouden tilaan. Toisaalta toimintamenojen leikkauksen taustalla on Hornet-hankinta, jonka kustannukset osittain indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista johtuen ovat osoittautuneet aiemmin arvioitua suuremmiksi. Puolustusvoimien toimintameneihin vuodelle 1998 kohdistuva säästövelvoite oli 100 milj. markkaa. Käytännössä puolustusvoimilla on saadun selvityksen mukaan ollut kolme mahdollista kokonaisuutta, joista säästöjä on voitu harkita: varusmieskoulutus, kertausharjoitukset ja ilmavoimien lentotunnit. Säästö

on päädytty suorittamaan ennen muuta kertausharjoituksista.

Kertausharjoitusten määrä joudutaan supistamaan noin 80 000 vuorokauteen vuonna 1998, mikä on puolet kuluvan vuoden tasosta ja ainoastaan neljäsosa vuoden 1992 tasosta. Monilla alueilla kertausharjoituksia ei järjestettäisi ensi vuonna lainkaan. Leikkaus koskettaa noin 15 000—20 000 reserviläistä ja sen säästövaikutus valtiontalouteen on kuitenkin vähäinen.

Puolustusvoimien tulostavoitteeksi määritetty joukkojen suorituskyvyn ylläpito edellyttäisi valiokunnan saaman selvityksen mukaan vähintään 50 000 reserviläisen kouluttamista ja 250 000 kertausharjoitusvuorokauden ehdotonta minimitasoa vuodessa. Puolustuspoliittisessa selonteossa tavoitteeksi asetettiin 35 000 reserviläisen kouluttaminen vuosittain. Pidemmän ajanjakson kuluessa nykyinen kertausharjoitusten määrä tarkoittaa sitä, että yksi kolmasosa tärkeimmistä sodan ajan joukoista jää kouluttamatta.

Nykyisin joukkotuotannossa olevat joukot koulutetaan varusmiesajan loppupuolella sodan ajan kokoonpanossa ja pidetään reservissä samassa kokoonpanossa vähintään 10 vuotta. Näin koulutettujen joukkojen ensimmäiset yksiköt ovat tulossa vuonna 1998 ensimmäiseen kertausharjoitukseensa. Järjestelmän kannalta olisi erittäin tärkeää pystyä toteuttamaan ko. harjoitukset. Suunnitelluilla kehyksillä ne toteutunevat vain osittain.

Vuodesta 1995 alkaen käyttöön otetuilla vapaaehtoisilla harjoituksilla on kyetty jonkin verran korvaamaan varsinaisten kertausharjoitusten vähenemisen vaikutusta, mitä puolustusvaliokunta pitää myönteisenä. Vapaaehtoiset har-

joitukset soveltuvat pienten, hyvin motivoituneiden ja runsaasti upseereja ja aliupseereja sisältävien joukkojen lyhyisiin harjoituksiin. Sen sijaan ne eivät sovellu rasittaviin, pitkiin ja runsaasti miehistöä vaativien joukkojen harjoituksiin. Vapaaehtoiset harjoitukset eivät tuota joukkoja, koska samat, kaikkein innokkaimmat reserviläiset, kiertävät harjoituksesta toiseen. Ongelmana on käytännössä myös se, että vapaaehtoiset harjoitukset perustuvat täysin yksilön omaan haluun osallistua koulutukseen, eivätkä sido työnantajaa normaalien kertausharjoitusten tavoin.

Niin kertausharjoitusten kuin muidenkin toimintamenojen osalta vuodesta 1999 uhkaa tulla vielä ensi vuottakin huonompi. Puolustusvoimat on ilmoittanut vielä vuosina 1998—1999 voivansa tinkiä toimintamenoista muiden puolustusvoimien menokohteiden hyväksi. Käänteinen toimintamenoissa on puolustuspoliittisen selonteon mukaan tapahtumassa vasta vuonna 2000, jolloin toimintamenojen suhteellinen osuus puolustusbudjetista nousee 53 prosentista 65 prosenttiin. Edellytyksenä luonnollisesti on, ettei tätä vaaranneta esimerkiksi jäljempänä todetuilla materiaalihankinnoilla. Myös kertausharjoitusten määrä voidaan saadun selvityksen mukaan nostaa minimitasolle. Puolustusvaliokunta pitää välttämättömänä, että selonteossa kaavailtu toimintamenojen lisäys tapahtuu viimeistään vuonna 2000.

Rakentamismäärärahat

Puolustusvaliokunta on useaan otteeseen kiinnittänyt huomiota myös puolustusministeriön hallinnonalan rakentamismäärärahojen alhaiseen tasoon. Vuonna 1998 tähän huoleen on vielä aiempaakin enemmän perusteita. Jo pelkästään edellä todettu puolustusvoimien rakennemuutos olisi vaatinut saadun selvityksen mukaan 219 milj. markan lisäyksen rakentamismäärärahoihin. Vuoden 1997 lisätalousarviossa tästä tarpeesta on katettu 55 milj. markkaa. Vuoden 1998 talousarvioon ei rakennemuutoksen edellyttämiä rakentamismäärärahoja sisälly lainkaan. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, ettei niillä paikkakunnilla, joille toimintoja rakennemuutoksen myötä ollaan siirtämässä, voida varautua uuteen tilanteeseen kaavailussa aikataulussa;

näiltä paikkakunnilta puuttuvat riittävät majoitustilat, koulutustilat, varastot jne. Samalla koko rakennemuutos joutuu kyseenalaiseksi.

Vuoden 1998 talousarviossa jopa rakentamismäärärahojen aiemmasta tasosta on jouduttu tinkimään toimintamenojen hyväksi, jotta irtisanomisilta vältyttäisiin. Kiinteistöjen uudistamiseen ja peruskorjaukseen on käytettävissä ainoastaan 163,5 milj. markkaa, kun vastaavat määrärahat kuluvana vuonna lisätalousarvio mukaan lukien ovat 299 milj. markkaa. Vuonna 1998 voidaan ainoastaan jatkaa jo aloitettuja rakennushankkeita. Edes nykyistä rakennuskantaa ei hallituksen esittämällä määrärahasolla voida pitää kunnossa.

Työllisyysvaroja ei puolustusvoimien rakentamistarpeisiin ole ensi vuonna luvassa 13—14 milj. markkaa enempää. Hyvän työllisyystilanteen aikana, jolloin puolustusvoimien omatkin rakentamismäärärahat olivat nykyistä korkeammat, tarkoitukseen ohjattiin työllisyysvaroja parhaimmillaan yli 100 milj. markkaa. Puolustusvaliokunta viittaa muun muassa kuluvaan vuoden talousarviosta antamaansa lausuntoon (PuVL 3/1996 vp), jossa se totesi, että osa rakentamismäärärahojen säästöistä tulee maksettavaksi myöhemmin lisääntyvinä rakennusten korjaus- ja ylläpitokustannuksina. Samoin lausunnossa todettiin, että myös asianmukaisten varastotilojen rakentaminen puolustusvoimien kalustolle olisi pitkällä tähtäyksellä taloudellisesti edullisempaa kuin kaluston pitäminen ulkosalla ja vuokratiloissa.

Puolustusmateriaalihankinnat

Valiokunta toteaa, että puolustusmateriaalihankintoihin ensi vuonna esitettävästä 4 720 milj. markan määrärahasta Hornetien maksatukseen tarvitaan indeksimaksut mukaan lukien 3 680 milj. markkaa. Muihin materiaalihankintoihin jää siten käytettäväksi 1040 milj. markkaa. Eteneminen puolustuspoliittisen seonteon mukaisella toimintalinjalla tarkoittaa puolustusmateriaalihankintoihin käytettävien määrärahojen vähentämistä 3 000 milj. markkaan jo vuonna 2000. Niiden suhteellinen osuus puolustusbudjetista laskee samalla 43 prosentista 29 prosenttiin.

Torjuntahävittäjähankinnan maksatusten ai-

kana maavoimat ovat jääneet hankinnoissa vähälle huomiolle. Eduskunnan hyväksymän puolustuspoliittisen selonteon mukaan ”puolustuksen kehittämisen painopiste suunnittelukaudella 1998—2008 on maavoimissa. Puolustuksen ennaltaehkäisevää kykyä ja reagointivalmiutta parannetaan muodostamalla maanpuolustusalueille nopeasti toimeenpantavat valmiusyhtymät sekä nostamalla materiaalin ja koulutuksen laatua. Maavoimien sodan ajan joukkojen kehittämisen painopiste on kolmen valmiusyhtymän muodostamisessa. Valmiusyhtymien kehittämisessä korostetaan hyvää tiedustelukykyä, operatiivista liikkuvuutta ja monipuolista tulivoimaa. Uusien prikaatien ja koko maavoimien suorituskyvyn kannalta keskeinen hanke on 2000-luvun alussa aloitettava joukkojen kuljetuksiin ja tulitukeen tarkoitettujen helikoptereiden hankinta. Helikopterit mahdollistavat kullekin valmiusyhtymälle noin komppanian kokoisen osaston ja tärkeiden asejärjestelmien nopeat siirrot.”

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan alueellinen puolustusjärjestelmä on tarkoitus säilyttää myös jatkossa. Se sopii hyvin laajamittaisen hyökkäyksen torjuntaan ja nostaa kynnyksen tällaiseen hyökkäykseen korkealle. Laajamittaisen hyökkäyksen todennäköisyys on kuitenkin vähentynyt. Sen sijaan konfliktit lähialueilla saattavat heijastua meihin. Myös yllättäen aloitettava strateginen isku ja kaappauksenomainen hyökkäys ovat aikaisempaa todennäköisempiä. Tällaisia tilanteita varten tarvitaan nopeasti muodostettavia ja suunnattavia yksiköitä, joiksi kaavaillut valmiusyhtymät soveltuvat luonteensa mukaisesti hyvin. Edellytyksenä kuitenkin on, että muun muassa näiden liikkuvuudesta huolehditaan niin maalla kuin ilmassakin. Hallituksen esittämällä valmiusyhtymien varustamisen tilausvaltuudella on tarkoitus keskeisesti parantaa pimeätoimintakyvyn, suojan ja johtamiskyvyn jne. ohella juuri liikkuvuutta. Tähän tarvitaan sekä miehistönkuljetusvaunuja että helikoptereita.

Hankittavaksi tarkoitetuilla kuljetushelikoptereilla voidaan myös merkittävästi parantaa ennen kaikkea maamme suuronnettomuuksien pelastusvalmiutta sekä tehostetun valmiuden ajan alueellisen koskemattomuuden valvontaa.

Selonteossa mainitun kuljetustarpeen edellyttämä kuljetushelikoptereiden määrä on niiden koosta ja kuljetuskapasiteetista riippuen noin 15–36 kappaletta. Helikoptereilla siirrettävien joukkojen kuljetukset on kyettävä suojaamaan. Tähän tehtävään tarvitaan aseistettuja saatto-koptereita tai taisteluhelikoptereita. Ottaen huomioon hankintaan kaavailut määrärahat, niiden määrä mallista riippuen olisi valiokunnan saaman selvityksen mukaan noin 9—15 kappaletta.

Maavoimien valmiusyhtymien varustamiseen esitetystä 7 766 milj. markan tilausvaltuudesta noin puolet on suunniteltu käytettäväksi helikopterijärjestelmän hankintaan. Tällä määrärahalta hankittaisiin tarvittavat helikopterit, niiden huolto-, tukeutumis- ja koulutusjärjestelmien tärkeimmät osat sekä osa aseistusta.

Tämän lisäksi arvioidaan valiokunnalle toimitetussa lisäselvityksessä helikopterien hankintaprosessin jälkivaiheessa tarvittavan noin 1 500 milj. markkaa valmiin kokonaisjärjestelmän aikaansaamiseksi. Tällä rahoituksella saatettaisiin loppuun kokonaishankkeen kannalta keskeiset ase-, huolto- ja tukeutumisjärjestelmiin liittyvät hankinnat. Rahoitus olisi tarkoitus toteuttaa puolustuspoliittisessa selonteossa materiaalihankintoihin määritetyn, edellä kuvatun kehyksen puitteissa. Myös tilausvaltuudesta seuraavat toiminnalliset määrärahat sisällytettäisiin selvityksen mukaan puolustushallinnon tuleviin menokehyksiin.

Meneillään on helikopterihankintaa koskeva esiselvitystyö, joka on tarkoitus saada päätökseen kuluvan vuoden lopussa. Talousarvioesityksessä on esitetty helikopterihankinnan suunnitteluun 18 milj. markkaa vuodelle 1998. Puolustusvaliokunta hyväksyy tämän määrärahan. Sen sijaan ennen hallituksen esittämän 7 766 milj. markan tilausvaltuuden hyväksymistä tarvitaan kattava ja yksityiskohtainen selvitys sekä helikoptereiden että tilausvaltuuteen liittyvien muiden hankintojen kaikista kustannuksista, helikoptereiden ominaisuuksista ja käyttötarkoituksesta, hankinnan rahoituksesta ja heijastusvaikutuksista puolustuspolitiikan kokonaisuuteen. Tilausvaltuuden hyväksymisestä tai hylkäämisestä voidaan eduskunnassa päättää vain tällaisen selvityksen jälkeen.

Puolustusvaliokunta on käsitellyt suomalaisen rynnäkkökiväärituotannon näköpiirissä olevaa mahdollista lopettamista hallituksen kertomuksesta perustuslakivaliokunnalle antamassaan lausunnossa PuVL 3/1997 vp. Em. lausunnossa esitetyillä perusteilla puolustusvaliokunta esittää, että valtiovarainvaliokunta ottaa rynnäkkökiväärituotannon jatkamiseen tarvittavat, riittävän kotimaisen tilauskannan tässä vaiheessa mahdollistavat määrärahat vuoden 1998 talousarvioon.

Lausunto

Edellä esitetyn perusteella puolustusvaliokunta kunnioittaen esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Jaakko Laakso /vas
jäs. Reijo Kallio /sd
Antero Kekkonen /sd
Ossi Korteniemi /kesk
Raimo Mähönen /sd
Tuija Nurmi /kok
Erkki Partanen /sd

Risto Penttilä /nuors
Tuija Pohjola /sd
Tuija Maaret Pykäläinen /vihr
Matti Ryhänen /kesk
Outi Siimes /kok
vjäs. Jouko Jääskeläinen /skl
Raimo Liikkanen /kesk.

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Puolustuselonteko oli eduskunnan käsittelyssä vuoden 1997 keväällä ja eduskunta hyväksyi ulkoasiainvaliokunnan selonteosta tekemän mietinnön kesäkuussa.

Päähuomio eduskuntakäsittelyn aikana keskittyi lakkautuslistalla olevien varuskuntien asemaan. Sen sijaan selontekoon sisältyvä laaja asehankintaohjelma sivuutettiin lähes tulkoon keskustelutta.

Puolustusvaliokunnalle annetun tiedon mukaan valtiovarainvaliokunnan piti käydä yksityiskohtaisesti lävitse puolustuselontekoon sisältyvä laaja asehankintaohjelma ja sen rahoitus. Näin ei kuitenkaan tapahtunut.

Myöskään puolustuselonteosta mietinnön tehnyt ulkoasiainvaliokunta ei selvittänyt laajan asehankintaohjelman tarvetta ja realistisuutta.

Sen paremmin puolustusvaliokunta, valtiovarainvaliokunta kuin ulkoasiainvaliokuntakaan eivät myöskään käsitelleet yksityiskohtaisesti selontekoon sisältyviä helikopterihankintoja. Kolme puolustusvaliokunnan jäsentä ilmoittikin tässä yhteydessä jättämässään eriävässä mielipitees-

sä, etteivät he katso voivansa sitoutua uuteen, laajaan asehankintaohjelmaan ja mm. helikopterihankintoihin.

On myönteistä, että puolustusvaliokunta käsitellessään vuoden 1998 budjettiesitystä katsoo, että ”ennen hallituksen esittämän 7 766 miljoonan markan tilausvaltuuden hyväksymistä tarvitaan kattava ja yksityiskohtainen selvitys sekä helikopterien että tilausvaltuuteen liittyvien muiden hankintojen kaikista kustannuksista, helikopterien ominaisuuksista ja käyttötarkoituksesta, hankinnan rahoituksesta ja heijastusvaikutuksista puolustuspolitiikan kokonaisuuteen. Tilausvaltuuden hyväksymisestä tai hylkäämisestä voidaan eduskunnassa päättää vain tällaisen selvityksen jälkeen”.

Koska eduskunta saa ”kattavan ja yksityiskohtaisen selvityksen” lähes 7,8 miljardin markan tilausvaltuudesta ja helikopterihankinnasta vasta myöhemmin, olisi puolustusvaliokunnan tässä vaiheessa pitänyt pidättäytyä ottamasta myönteistä kantaa helikopterihankintaan.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1997

Jaakko Laakso /vas

Tuija Maaret Pykäläinen /vihr

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN LAUSUNTO 9/1997 vp

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 1998

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Ympäristövaliokunta on päättänyt eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentin nojalla antaa toimialaansa koskien lausunnon valtion talousarvioehdotuksesta vuodelle 1998.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Pekka Pelkonen, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Hannu Hirvonen, asuntoneuvos Liisa Linna-Angelvuori, hallitusneuvos Helena Korhonen, hallitussihteeri Raimo Kärkkäinen, pääsuunnittelija Kari Matikainen ja ylitarkastaja Arto Salmela, ympäristöministeriö

- hallintojohtaja Maija Rajakylä ja rahoitusylitarkastaja Maija Hirvonen-Vikki, Valtion asuntorahasto
- tutkimusprofessori Heikki Loikkanen, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
- toimitusjohtaja Sisko Marjamaa, Helsingin kaupunki
- erityisasiantuntija Eero Hiltunen, Suomen Kuntaliitto
- järjestösihteeri Pentti Naulapää, Vuokralaisten Keskusliitto
- johtaja Veikko Myllyperkiö, Rakennusteollisuuden Keskusliitto
- tutkimussihteeri Hannes Köykkä, Rakennusliitto ry
- toiminnanjohtaja Timo Heinonen, Asra ry
- toimitusjohtaja Ilpo Saarinen, Sato-yhtiöt
- edunvalvontasihteeri Kari Seppälä, SAKKI ry.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Ympäristövaliokunta tarkastelee lausunnossaan ympäristöministeriön pääluokkaan kuuluvaa asunto- ja rakentamistointia (35.45.).

Valtion tukema asuntotuotanto

Valtion tukeman asuntotuotannon määrä ehdotetaan supistettavaksi 15 800 asuntoon vuonna

1998. Tämän mukaisesti arava- ja korkotuki-asuntolainojen myöntämisvaltuus ehdotetaan alennettavaksi 9,5 miljardista markasta 7,5 miljardiin markkaan. Leikkausehdotus perustuu ensi sijassa kahteen syyhyn: vapaarahoitteisen asuntotuotannon kasvuun ja rakennuskustannusten nousuun.

Budjettiehdotuksessa arvioidaan vapaarahoitteisen asuntotuotannon määräksi vuonna

1998 14 200 asuntoa, kun se vuonna 1997 arvioitiin 8 000 asunnoksi. Asuntotuotannon kokonaismäärän arvioidaan siten pysyvän ennallaan, vaikka valtion tukemaa tuotantoa supistetaan yli 6 000 asunnolla.

Rakennusten urakkahinnat ovat kohonneet selvästi vuoden sisällä. Tämä koskee myös valtion tukemaa tuotantoa. Aravatuotannon rakennuskustannukset ovat nousseet vuoden 1996 elokuusta 7 prosentilla pääkaupunkiseudulla ja muualla maassa 4 prosentilla. Korkotukiasunnoissa nousu on ollut jonkin verran voimakkaampaa. Rakennuskustannusten nopean nousun taustalla ovat laman jäljiltä syntyneet tuotantokapeikot, rakennusaineteollisuuden ja rakennusyritysten poistuminen markkinoilta, toiminnan supistuminen ja erityisammattitaitoisten työntekijöiden puute tietyillä alueilla sekä kaavoituksen ja kunnallistekniikan keskeneräisyydestä johtuen asuntotonttien puute. Tuotantokapeikot ovat alemmalla tasolla kuin vuosikymmenen vaihteessa.

Vapaarahoitteisen tuotannon kasvua ja rakennuskustannusten nousua arvioitaessa on nähty välttämättömäksi leikata valtion tukeman tuotannon kokonaismäärää inflaatiokehityksen hillitsemiseksi. Lisäksi talousarvioehdotuksessa ehdotetaan, että asuntorakentamisen suhdanne- ja hintakehityksen kurissapitämiseksi valtioneuvosto päättäisi 1,5 miljardin markan arava- ja korkotukivaltuuden käytöstä tai käyttämättä jättämisestä vasta elokuussa 1998.

Saamansa selvityksen perusteella ympäristövaliokunta kiinnittää valtion tukemaa asuntotuotantoa koskevien talousarvioehdotusten osalta huomiota seuraaviin seikkoihin.

Ensinnäkin valiokunta toteaa, että vuokra-asuntojen kysyntä on selvästi noussut. Toukuussa 1997 aravavuokra-asuntojonossa oli 82 000 hakijaa, mikä on yli 10 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Hakijoista kolmasosa on pääkaupunkiseudulla. Voimakas muuttoliike pääkaupunkiseudulle ja muihin kasvukeskuksiin Turun, Tampereen ja Oulun suuralueille jatkuu edelleen. Vapaarahoitteisen asuntotuotannon elpyminen ei tule vähentämään kasvavaa vuokra-asuntojen tarvetta, sillä uudet vapaarahoitteiset asunnot ovat pääosin omistusasuntoja.

Valtion rahoittamien vuokra-asuntojen puute on johtamassa siihen, että asukkaiden valinta on tehtävä entistä enemmän sosiaalisin perustein, mikä saattaa kärjistää vuokrataloalueiden sosiaalisia ongelmia. Nuorten, nuorten perheiden ja yksin asuvien joukko, joka ei halua tai kykene tuloillaan tai työn epävarmuuden vuoksi rahoittamaan omistusasumista, tulee myös selvästi kasvamaan. Myös elinkeinoelämän ja työllisyyden kehitys on estymässä, koska ammattitaitoista työvoimaa ei saada vuokra-asuntojen puutteen vuoksi.

Toiseksi valiokunta toteaa, että asuntobudjetin laadittaessa inflaation hillintään on kiinnitetty huomiota lähinnä rakennuskustannusten osalta. Rakennuskustannusten nousua välittömämmin kuluttajahintaindeksiin vaikuttavat kuitenkin vanhojen asuntojen yhä kohoavat hinnat ja vuokrat.

Laman jäljiltä asuntomarkkinoilla on patoutunutta kysyntää, joka on nyt purkautumassa, kun yksityisten talouksien työllisyystilanne ja taloudelliset odotukset ovat parantuneet ja lainojen korkotaso on suhteellisen alhainen ja tasainen. Kysyntää kasvattaa myös muuttoliike kasvukeskuksiin. Jos asuntojen uustuotanto ei tällaisessa tilanteessa pysty vastaamaan edes kohtuullisesti kysyntään, siitä aiheutuu yhä kasvavia paineita asuntojen hintoihin ja vuokriin. Tuotannon määrä on siten myös tekijä, joka voi vaikuttaa inflaatiokehitykseen.

Saadun selvityksen mukaan talousarvioehdotuksessa arvioituun vapaarahoitteisen asuntotuotannon määrään liittyy epävarmuutta. Vanhojen asuntojen hintojen noususta huolimatta vapaarahoitteinen tuotanto näyttää käynnistyvän hitaasti. Valtion tukemaan tuotantoon ehdotettu lainojen myöntämisvaltuus (7,5 miljardia + siirto edelliseltä vuodelta 0,5 miljardia) ei riitä kattamaan ehdotukseen sisältyvän 15 800 asunnon rakentamista. Ehdotetulla myöntämisvaltuudella voidaan aloittaa 13 000—14 000 asuntoa. Tästäkin määrästä 3 500 asunnon rakentamisesta tullaan ehdotuksen mukaan päättämään vasta elokuussa.

Jos elokuuhun lykätty myöntämisvaltuuden osuus päätetään jättää käyttämättä, arava- ja korkotukituotannon määrä vuonna 1998 putoai-

si 10 000—11 000 asuntoon. Jos lykätty valtuus päätetään ottaa käyttöön vasta elokuussa, saat-
taa se johtaa siihen, että Valtion asuntorahasto ei
voi tehdä uusia lainapäätöksiä kesällä 1998, ja
että tuontanto katkeaa vuosien 1998 ja 1999
vaihteessa. Jotta rakentaminen ehtisi alkaa vuo-
den 1998 aikana, rakentamiskohteiden suunnit-
telu olisi saatava liikkeelle jo keväällä. Tämä
edellyttäisi myös lainanjakopäätösten tekemistä
keväällä.

Valtion tukeman asuntotuotannon tavoittei-
den saavuttamista saattaa vaikeuttaa lisäksi se,
että Valtion asuntorahasto on tiukentanut ra-
kennuskohtaista laatu- ja kustannusvalvontaa
rakennuskustannusten nousun takia. Tämän
seurauksena noin 1 000 asuntoa odottaa jo nyt
suunnitelmien ja kustannusten hyväksymispää-
töstä.

Yllä mainitut seikat luovat melkoista epävar-
muutta talousarvioehdotuksen asuntotuotanto-
tavoitteiden toteutumiselle. Epätasainen ja liian
alhainen tuotanto vaikuttaa epäsuotuisasti hin-
tojen vakauteen, asuntopolitiikan onnistumi-
seen, yleiseen taloudelliseen kehitykseen, työllis-
yyteen sekä rakennusalan ja muun elinkeinoelä-
män kehittymiseen. Vaarana on, että asuntotuo-
tannon heilahtelujen vuoksi erityisesti rakennus-
aineteollisuus ei uskaltaudu tarvittaviin lisäin-
vestointeihin ja ulkomaisen tuotannon osuus
kasvaa. Seuraukset koskevat nimenomaan
kasvukeskusten ulkopuolisia alueita.

Edellä esitetyn perusteella ympäristövalio-
kunta esittää valtiovarainvaliokunnalle,

että se edellyttäisi ehdotetun 7,5 miljardin
markan arava- ja korkotukilainojen
myöntämisvaltuuden käyttämistä koko-
naisuudessaan vuonna 1998;

että se esittäisi elokuussa päätettäväksi
ehdotetusta 1,5 miljardin markan myön-
tämismäärästä päätettäväksi huhti-
kuussa 1998;

että se mietinnössään ottaisi suuntaa-an-
tavasti kantaa vuoden 1999 arava- ja kor-
kotukilainojen myöntämisvaltuuden
määrään, koska tasaisen asuntotuotan-

non kannalta vain seuraavaa vuotta kos-
keva aikaväli lainapäätösten teossa on
liian lyhyt;

että se mietinnössään korostaisi talousar-
vioehdotuksen perustelujen kannanottoa
uustuotannon suuntaamisesta pääsään-
toisesti alueille, joilla on kohtuuhintais-
ten asuntojen tarvetta ottaen huomioon
alueen tuleva väestökehitys sekä vapaa-
rahoitteisten asuntojen hinta- ja vuokra-
taso;

että se mietinnössään korostaisi talousar-
vioehdotuksen perustelujen kannanottoa
tuotannon painottamisesta erityisesti
aravavuokra- mutta myös asumisoikeus-
asuntoihin, jotka vastaavat etenkin nuor-
ten ja nuorten perheiden tarpeita; ja

että se mietinnössään kiinnittäisi kaavois-
tusviranomaisten ja kuntien huomiota
riittävään ja kuntarakenteeseen sopivaan
asuntotonttien kaavoittamiseen ja kaa-
voitusprosessin nopeuttamiseen.

Ehdottaessaan 7,5 miljardin myöntämisval-
tuuden käytettäväksi kokonaan vuonna 1998 ja
elokuuhun lykättäväksi esitetyn 1,5 miljardin
osuudesta päätettäväksi jo huhtikuussa sekä
vuotta 1999 koskevan myöntämisvaltuuden suu-
ruusluokasta päättämistä ympäristövaliokunta
korostaa valtion asuntorahaston valvonta- ja
seurantavelvollisuutta siitä, että toimenpiteet
johtavat valtion tukeman asuntotuotannon mää-
rälliseen kasvuun eivätkä hupene tuotantoka-
peikkojen aiheuttamiin rakennuskustannusten
korotuspaineisiin. Ympäristövaliokunta kan-
nattaa Valtion asuntorahaston jo tekemää pää-
töstä tiukentaa rakennushankkeiden laatu- ja
kustannusvalvontaa.

Avustukset korjaustoimintaan

Korjausavustukset ehdotetaan siirrettäväksi
vuoden 1998 alusta maksettavaksi Valtion asun-
torahaston varoista. Korjausavustuksiin on vuo-
delle 1998 varattu 250 miljoonaa markkaa. Vuo-
den 1997 määräraha oli 450 miljoonaa markkaa.
Talousarvioesityksen perustelujen mukaan avus-

tuksilla tuetaan erityisesti terveyshaittojen poistamista ja palvelurakenteen muutosta edistäviä korjauksia. Avustusten myöntämisperusteista tullaan päättämään yksityiskohtaisemmin valtioneuvoston päätöksellä.

Ympäristövaliokunta toteaa, että valtion tuki on merkittävästi edistänyt asuntojen korjauskentamista. Nyt korjausavustuksia ehdotetaan merkittävästi supistettavaksi. Valiokunta katsoo, että supistuslinja ei saa jatkossa johtaa avustusten kokonaan lakkauttamiseen. Kysymys on valtion taloudessa suhteellisen pienestä markkamäärästä, joka kuitenkin saattaa olla ratkaiseva tekijä korjaustoiminnan käynnistämiseksi.

Talousarvioehdotuksessa esitetään edelleen asuntojen perusparannustoiminnan tukemista. Ympäristövaliokunta pitää erityisesti lähiöiden perusparannustoimintaa tärkeänä. Lähiöiden suunnitelmallisessa perusparannusprojektissa on mukana 49 lähiötä, jotka sijaitsevat 42 eri kunnassa. Saadun selvityksen mukaan projekti on edennyt varsinkin vuokrataloissa melko hyvin. Sen sijaan asunto-osakeyhtiöissä korjauksiin ryhtyminen on kangerrellut. Vaikka korjausavustusmääräraha supistuukin, ympäristövaliokunta esittää valtiovarainvaliokunnalle,

että se mietinnössään ehdottaisi lähiöiden perusparannusavustuksia suunnattavaksi myös asunto-osakeyhtiötalojen korjaustöiden aktivoimiseen; ja

että erityistä huomiota kiinnitetään myös ns. kysyntäpaikkakuntien ulkopuolella olevien asuntojen peruskorjaustarpeisiin.

Ympäristövaliokunta pitää lisäksi tärkeänä, että asuntojen homevaurioiden estämistä ja korjaamista sekä hissiprojektien jatkamista avustetaan edelleen. Homevaurioiden aiheuttamat terveyshaitat ja hissien puuttumisesta aiheutuvat sosiaalitoimen kustannukset voivat tulla yhteiskunnalle huomattavasti kalliimmiksi kuin avus-

tukset itse haitan korjaamiseen. Valiokunta on tyytyväinen siihen, että talousarvioehdotuksen perusteluissa painotetaan terveyshaittojen poistamista edistäviä korjauksia. Valiokunta esittää valtiovarainvaliokunnalle,

että se mietinnössään esittäisi home- ja kosteusvahinkoja sekä hissittömiä taloja koskevien korjausten erikseen mainitsemista korjausavustusten myöntämisperusteista annettavassa valtioneuvoston päätöksessä.

Korjausavustuksia käsitellessään valiokunta kiinnitti huomiota myös rakentamisen laadun parantamiseen. Valiokunta toistaa asuntokauppalain käsittelyn yhteydessä esittämänsä kannanoton (YmVM 7/1997 vp), jonka mukaan ”Rakentamista koskevilla säännöksillä ja määräyksillä on luotava pohja laadukkaalle rakentamiselle. Nykyisin rakentamista ohjaavat erilaiset säännökset, määräykset ja ohjeet ovat monasti keskenään ristiriitaisia, mikä saattaa johtaa laadun kannalta arveluttaviin ratkaisuihin. Normiston kuntoon saattamisen ohella laatujärjestelmät ja hankekohtaiset laatusuunnitelmat tulisi saada yleiseksi käytännöksi myös rakennusalalla. Talokohtaisten rakentamista ja huoltotoimenpiteitä koskevien kirjojen käyttöönottoon pitäisi niin ikään päästä.”

Asumistuki

Asumistukeen valiokunta ottaa kantaa käsitellessään hallituksen esitystä 157/1997 vp asumistukilain muuttamisesta.

Lausunto

Edellä esitetyn perusteella ympäristövaliokunta esittää kunnioittavasti valtiovarainvaliokunnalle lausuntonaan,

että se mietintöönsä laatiessaan ottaa huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1997

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Pentti Tiusanen /vas
vpj. Markku Koski /kesk
jäs. Janina Andersson /vihr
Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
Tarja Kautto /sd
Mari Kiviniemi /kesk
Riitta Korhonen /kok

Arto Lapiolahti /sd
Hanna Markkula-Kivisilta /kok
Eila Rimmi /vas
Sakari Smeds /skl
Helena Vartiainen /sd
Pia Viitanen /sd
vjäs. Seppo Kanerva /kok (osittain).

